

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Это цифровая коиия книги, хранящейся для иотомков на библиотечных иолках, ирежде чем ее отсканировали сотрудники комиании Google в рамках ироекта, цель которого - сделать книги со всего мира достуиными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских ирав на эту книгу истек, и она иерешла в свободный достуи. Книга иереходит в свободный достуи, если на нее не были иоданы авторские ирава или срок действия авторских ирав истек. Переход книги в свободный достуи в разных странах осуществляется ио-разному. Книги, иерешедшие в свободный достуи, это наш ключ к ирошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все иометки, иримечания и другие заииси, существующие в оригинальном издании, как наиоминание о том долгом иути, который книга ирошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

Комиания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы иеревести книги, иерешедшие в свободный достуи, в цифровой формат и сделать их широкодостуиными. Книги, иерешедшие в свободный достуи, иринадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, иоэтому, чтобы и в дальнейшем иредоставлять этот ресурс, мы иредириняли некоторые действия, иредотвращающие коммерческое исиользование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические заиросы.

Мы также иросим Вас о следующем.

- Не исиользуйте файлы в коммерческих целях. Мы разработали ирограмму Поиск книг Google для всех иользователей, иоэтому исиользуйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отиравляйте автоматические заиросы.

Не отиравляйте в систему Google автоматические заиросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного иеревода, оитического расиознавания символов или других областей, где достуи к большому количеству текста может оказаться иолезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем исиользовать материалы, иерешедшие в свободный достуи.

- Не удаляйте атрибуты Google.
 - В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он иозволяет иользователям узнать об этом ироекте и иомогает им найти доиолнительные материалы ири иомощи ирограммы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
 - Независимо от того, что Вы исиользуйте, не забудьте ироверить законность своих действий, за которые Вы несете иолную ответственность. Не думайте, что если книга иерешла в свободный достуи в США, то ее на этом основании могут исиользовать читатели из других стран. Условия для иерехода книги в свободный достуи в разных странах различны, иоэтому нет единых иравил, иозволяющих оиределить, можно ли в оиределенном случае исиользовать оиределенную книгу. Не думайте, что если книга иоявилась в Поиске книг Google, то ее можно исиользовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских ирав может быть очень серьезным.

О программе Поиск кпиг Google

Muccus Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне достуиной и иолезной. Программа Поиск книг Google иомогает иользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый иоиск ио этой книге можно выиолнить на странице http://books.google.com/

Darvard College Library

BOUGHT WITH MONEY RECEIVED FROM THE SALE OF DUPLICATES

УЧЕБНИКЪ

тибетской медицины.

यर्दर:हेस्रेट:यॅं:Wद्र:लग'यक्कद'य'ग्शट'य'अद'टग्'गे'शुद

Томъ первый.

Съ монгольскаго и тибетскаго перевелъ

А. Поздивевъ.

С.-Петербургъ. Типографія Императорской Академіи Наукъ. (Вас. Остр., 9 лин., № 12). 1908. Med 1219.08

NARYARD COLLEGE LIBHAN
BOUGHT FROM
OUPLICATE MOREY
april 29, 1938

Напечатано по распоряженію Императорской Академін Наукъ. Декабрь 1908. Непремённый Секретарь, Академикъ С. Ольденбургь.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Habent sua fata libelli.

Настоящій переводъ общепринятаго въ Тибеть и Монголів учебника тибетской медицины быль исполнень мною впервые еще лътъ 30 тому назадъ. Командированный Императорскимъ С.-Петербургскимъ Университетомъ въ 1876-мъ году въ Монголію для приготовленія къ профессорскому званію по канедръ монгольской словесности, я, на ряду съ изученіемъ разнообразныхъ отделовь монгольской литературы, естественно почиталъ для себя необходимымъ ознакомиться и съ медицинскою литературою монголовъ, которая помимо своеобразнаго стиля своихъ произведеній, должна была еще обогатить меня точнымъ знаніемъ новыхъ словъ и совершенно неведомой дотоле въ европейской литературъ монгольской медицинской терминологіей, а равно сообщить мит знаніе технических медицинских выраженій и оборотовъ річи. Чтобы овладіть этими знаніями въ возможной полноть, я въ ту пору предположиль проштудировать полный курсь монголо-тибетской медицины по издаваемому теперь учебнику ея, сокращенно именуемому по тибетски «Джудъши», а по монгольски «Дурбонь-ундусунь». Понятно, что при этихъ своихъ первоначальныхъ занятіяхъ я преследоваль единую цёль изученіе языка и уясненіе себ'є особенностей стиля монгольскихъ медицинскихъ литературныхъ произведеній. Для меня несомивно, что каждому монголисту будеть понятно, сколь необходимо было исполнить это, чтобы овладёть монгольскою литературою въ надлежащей полноть; съ другой стороны для каждаго монгологов будуть понятны также, хотя бы по предлежащему тексту, и всё трудности предпринятаго мною изученія. Языкъ монгольской медицинской литературы вообще, и вчастности «Дурбэнъ-ундусун'а», такъ своеобразенъ по словоупотребленію и сжатости своихъ оборотовъ, что читать съ надлежащимъ пониманіемъ это и подобныя ему произведенія безъ руководительства и объясненій монгольских врачей-спеціалистовъ буквально не мыслимо не только для европейца, хотя бы и въ совершенствъ знающаго монгольскій языкъ, но даже и для природнаго монгола, или монголо-бурята. Мнѣ много разъ приходилось, при непониманіи отдельных в месть настоящаго сочиненія, заключающих в въ себъ даже не спеціально медицинскіе трактаты, а чисто бытовыя, или религіозно-учительныя наставленія, обращаться къ высоко ученымъ и литературно образованнымъ монголамъ; но последніе всегда отсылали меня къ спеціалистамъ врачамъ, сами же они отказывали мит въ объясненіяхъ, откровенно заявляя, что они не понимають этого монгольскаго языка. Объясненіе сказаннаго явленія, помимо своеобразнаго словоупотребленія, лежить еще въ конструкціи річи, которую выработали монгольскіе переводчики «Джудъ-ши» и которая засимъ, перейдя въ другія медицинскія сочиненія, сдёлалась нынё техническимъ способомъ для изложенія медицинскихъ трактатовъ. Должно заметить, что, рабски придерживаясь въ своихъ трудахъ дословности текста, монгольские медики-переводчики собственно даже не переводили на монгольскій языкъ, а только подставляли соответственныя монгольскія слова подъ оригинальнымъ тибетскимъ текстомъ и такимъ образомъ переводъ ихъ имветъ совершенно несвойственную монгольскому языку, тибетскую конструкцію р'вчи, сохраняя всі законы какъ тибетскаго построенія отдільных предложеній, такъ и сочетанія ихъ въ связные періоды. Отсюда происходить то, что читать съ пониманіемъ монгольскій текстъ «Дурбэнъ-ундусун'а» можно, только постоянно имья у себя передъ глазами тибетскій тексть «Джудъши», чтобы, при нужде, тотчасъ же справиться, какъ изложено то, или другое мъсто по тибетски. Такъ и поступалъ придворный

врачь 5-го перерожденія Чжобцаўнь-Дамба хутухты, тибетець, Чойндонъ, когда я впервые приступкаъ, подъ его руководствомъ, къ чтенію «Дурбонь-ундусун'а». Насколько позже онъ сообщиль мнь, что всь, преподаваемыя имъ мет толкованія монгольскаго текста быле основательно разработаны по тибетскимъ источникамъ н записаны въ переводъ на монгольскій языкъ ламою Лобсанъ-Галсаномъ, проживавшимъ въту пору въ тибетско-монгольскомъ Угэй-нурскомъ монастырь, взвыстномъ подъ именемъ Оронбагэгэнэй-хита. По этому указанію, я лето 1877-го и 1878 гг. прожиль въ этомъ монастырь, занимаясь чтеніемъ «Дурбэнъўнаўсўна» съ Лобсанъ-Галсаномъ, у котораго нашель я исправленный переводъ занимавшаго меня сочиненія и притомъ снабженный такою массою добавленій, что въ его рукописи монгольскій переводъ сочиненія разросся почти вдвое. Разумбется, я вышксаль для себя всё эте разъяснявшія смысль текста добавленія. часть которых вошла въ подстрочных примечаніях и въ настоящее изданіе. Закончивъ свой переводъ осенью 1878 года, я привезъ его въ Петербургъ, после чего онъ оставался у меня целыхъ двадцать летъ лежащимъ въ рукописи.

Весьма въроятно, что, подобно многимъ другимъ, начатымъ и полузаконченнымъ работамъ, ему суждено было бы лежать такимъ образомъ до самой моей смерти, если бы не случилось одного, совершенно необычайнаго обстоятельства. Въ 1898-мъ году извъстный русскій коммерсантъ А. В. Кокоревъ († 25 августа 1908 года), заинтересовавшись усиъхами врачеванія практиковавшаго по способамъ тибетской медицины въ Петербургъ, П. А. Бадмаева, и ознакомившись съ изданнымъ въ ту пору трудомъ г. Бадмаева: «Основы врачебной науки Тибета», обратился ко миъ съ предложеніемъ, не хочу ли я издать свой переводъ «Джудъ-ши»? Я отвъчаль ему, что, составляя свой переводъ, я преслъдовалъ исключительную цъль,—лично для себя ознакомиться съ языкомъ тибетско-монгольскихъ медицинскихъ сочиненій и совершенно не имъль въ виду популяривировать понятіе о самой тибетской медицинъ, или сообщать

подробныя сведенія о ней. Отсюда переводь мой, чтобы быть ему изданнымъ въ печати съ этою последнею целью, прежде всего безусловно требуеть новой обработки и исправленій, что возможно сдёлать лишь подъ руководствомъ тибетско-монгольскихъ врачей. Увлеченный своею идеею, А. В. Кокоревъ сообщиль меть, что онь охотно принимаеть на себя вст расходы, необходимые по приготовленію перевода и даже, если это необходимо, по организаціи побадки моей въ Монголію и степи Забайкалья, съ цёлью исправленія переводовъ. При такихъ обстоятельствахъ совершилась моя поёздка на Востокъ въ 1898-мъ году, и лето этого года и провель сначала въ Забайкальскомъ Гусиноозерскомъ дацанъ, гдъ провърялъ свой переводъ подъ руководствомъ ширъту ламы этого дацана, Ваніева, пользуясь еще по временамъ толкованіями Ханбо-ламы Чойнзенъ Ирелтуева и извъстнаго всему русскому паселенію Тронцкосавскаго района, нынъ уже умершаго, врача-ламы Джадамбаева, а засимъ отправился въ Ургу, гдв работаль подъ руководствомъ монгольскаго врача Сангайскаго аймака, Иши-Норбо. Когда трудъ мой былъ уже оконченъ провъркою, мит не трудно было придти къ заключенію, что, если давать собственно практическія сведенія по тибетской медицинъ, то для этого не достаточно еще правильнаго перевода; недостаточно сказать по русски, что тибетская медицина рекомендуетъ, напримъръ, какъ слабительныя средства: Багаду, Донъ-ка, Чур-цза и др.; всь эти имена въ ту пору были для насъ не болбе какъ пустыми звуками, ибо мы не знали медикаментовъ, извъстныхъ у тибетцевъ подъ этими наименованіями. Нужно было, следовательно, видеть самые эти лекарственные продукты и определить ихъ названія языкомъ нашихъ медицинскихъ сочиненій. Въ сказанныхъ видахъ иною была пріобретена, за счетъ того же А. В. Кокорева, полная коллекція образцовъ медикаментовъ тибетской аптеки, въ двухъ экземплярахъ, изъ коихъ первый былъ купленъ въ ургинскомъ аптекарскомъ магазинь, а другой отъ бурятскаго ламы Джадамбаева. Доставленныя въ Петербургъ, коллекціи эти, по мъръ полученія

оныхъ изъ Монголіи (причемъ два тюка оказались утраченными), были переданы мною въ 1898 и 1899 годахъ, для надлежащихъ опредѣленій, въ Музей Императорскаго Ботаническаго Сада и хранятся нынѣ въ этомъ ученомъ учрежденіи, служа научнымъ пособіемъ не только для русскихъ, но и для европейскихъ ученыхъ.

Такимъ образомъ, составленный мною переводъ учебника тибетской медицины оказывался къ концу 1898-го года совершенно готовымъ; потребное научное опредъленіе медикаментовъ, какъ мет казалось, равнымъ образомъ не заставитъ ждать своимъ окончаніемъ и мий оставалось только озаботиться о наилучшемъ изданіи своего перевода въ печати. Въ этихъ видахъ я представиль свой трудъ въ Императорскую Академію Наукъ, зная, что съ одной стороны ни одна наша книгопечатня не издастъ его въ столь изящномъ видь, какъ Типографія Императорской Академіи Наукъ, а съ другой - храня твердое убъжденіе, что наше высшее ученое учреждение заметить мив все невольно случающияся во всякомъ большомъ труде и требующія исправленія погрешности моей работы. Представленіе мое было благосклонно принято Академією и въ концѣ 1898-го года я уже приступиль къ печатанію своего перевода «Учебника», но... habent sua fata libelli! Не успыть я напечатать и 8 листовъ, какъ въ іюль 1899-го года правительство отправило меня директоромъ новоучреждаемаго въ ту пору Восточнаго Института въ г. Владивостокъ, возложивъ на меня обязанность открыть и поставить это учебное заведеніе. Многосложность работъ по сказанному назначению совершенно лишила меня возможности продолжать начатое изданіе, а обязанность «поставить» учебное заведеніе должна была задержать меня во Владивостокъ по меньшей мъръ на четыре года, — т. е. на срокъ, въ который могъ быть завершенъ полный курсъ Института и сдъланъ первый выпускъ его студентовъ.

Исполнивъ сказанное назначеніе, я возвратился въ Петербургъ въ декабрѣ 1903-го года и, конечно, прежде всего обратился къ окончанію начатыхъ и оставленныхъ здѣсь работъ, причемъ ознакомленіе съ положеніемъ дѣла убѣдило меня, что мое взданіе «Учебника тибетской медецины» должно будеть значительно затянуться и причиною сего являлась трудность научнаго опредёленія представленных в мною медикаментовъ. Уясненіе указаннаго обстоятельства я полагаю однако лучше всего произвести по оффиціальнымъ отчетамъ Императорскаго Ботаническаго Сада.

Въ этихъ отчетахъ первое упоминание о поступившей отъ меня коллекцін тибетскихъ медикаментовъ значится только въ 1900-мъ году, и занимались ею въ ту пору, по видимому, лишь нанболье потруднышеся надъ ея опредылениемъ гг. завъдывающій Музеемъ, Н. А. Монтеверде и помощникъ консерватора И. В. Палибинъ. Къ указанному сроку они успъли уже основательно разобрать всю эту коллекцію и отделять входящіе въ составъ ея медикаменты отъ дублетовъ техъ же медикаментовъ, причемъ въ коллекціи оказалось всего 420 отдёльныхъ лекарственныхъ продуктовъ, преимущественно растетельнаго происхожденія и сверхъ того гербарій, представлявшій собою 120 нумеровълькарственных растеній (Извлеченіе изъ отчета Импер. Ботаническаго Сада за 1900 г. стр. 32). Что до этихъ продуктовъ собственно растительнаго происхожденія, то въ составь ихъ входили куски корней, корневищъ, древесины и коры; цвъточныя почки, цвъты, плоды, стмена, камеди, смолы, и болге или менте измельченныя надземныя части травянистыхъ растеній. Ближайшее изученіе этихъ продуктовъ показало, что многіе изъ нехъ не містнаго,--тибетскаго, или монгольскаго, -- происхожденія, но доставляются въ Тибетъ изъ соседнихъ странъ, главнымъ образомъ изъ Ость-Индін и Китая. Последнее обстоятельство въ известной степени облегчало трудность опредъленія растеній (особенно по подземнымъ частямъ), такъ какъ въ Музев Императорскаго Ботаническаго Сада имъется богатый матеріаль по лекарственнымъ продуктамъ этихъ странъ. Весьма паннымъ пособіемъ послужила при этомъ общирная (700 нумеровъ) коллекція китайскихъ лькарственныхъ продуктовъ, частью привезенная въ 1899-мъ году И. В. Палибинымъ, частью пожертвованная въ томъ же году

покойнымъ русскимъ коммерсантомъ Н. Н. Шулынгинымъ: эти последніе продукты были снабжены китайскими ісроглифическими надписями названій. Во многихъ случаяхъ точное опредъленіе изследуемаго продукта моей коллекціи удавалось лешь путемъ сравненія его съ продуктомъ китайскаго происхожденія. Уб'єдившись путемъ макро- и микроскопическаго изсл'єдованія въ тождественности обояхъ продуктовъ, по литературнымъ даннымъ отыскивалось латинское название растенія, соотвътствующее китайскому ісроглифически изображенному навменованію в сравнивалось, согласуется ли описаніе продукта съ данными, полученными при изследовании. Помимо своихъ собственных коллекцій Императорскій Ботаническій Садъ пользовался при опредъленіи коллекціей китайскихъ медикаментовъ А. Татаринова, хранящейся въ Ботаническомъ Музеф Императорской Академін Наукъ, а нікоторые растительные объекты, по просьбѣ Императорскаго Ботаническаго Сада, были доставлены изъ Ботаническаго Сада въ Сиџурћ (близъ Калькутты). Въ отчеть за 1902-й годъ значится, что завъдывающимъ Музеемъ. Н. А. Монтеверде, и помощникомъ консерватора И.В. Палибинымъ изъ представленной мною коллекціи были опредълены и снабжены латинскими названіями 160 образцовъ тибетскихъ авкарственныхъ продуктовъ (стр. 29). Въ 1903-мъ году къ указанному-числу теми же лицами было прибавлено определеніями еще 55 образцовъ (стр. 31). По отчету 1905-го года значется, что въ означенномъ году «быле отобраны всё продукты минеральнаго происхожденія и отосланы въ Геологическій Музей Императорской Академін Наукъ, минералогу В. И. Воробьеву и химикамъ К. А. Воллосовичу и А. И. Никитинскому, которые и опредълня почти все за немногими исключеніями» (стр. 40). Не подлежить сомнівнію, что это посліднее определение было также деломъ громадной трудности, такъ какъ минералогические продукты представлялись по преимуществу измельченными, иногда даже обращенными въ порошекъ, такъ что предметь утрачиваль решительно всё наружные признаки, по которымъ можно было бы опредълеть его. Съ другой стороны въ средъ этихъ минеральныхъ продуктовъ встръчались еще и такіе, которые представляли собою не простыя тела того или другого вещества, а въ соединение его съ другими; поэтому приходилось разлагать эти медикаменты на части и опредёлять каждый элементь въ отдёльности. Многіе изъ такихъ элементовъ, очевидно, совершенно не поддавались определенію, какъ это можемъ мы усмотрёть изъ весьма упогребительнаго въ тибетскомонгольской медицинь лькарственнаго вещества, именуемаго «чжукань», и оказавшагося «гипсомь, съ примесью глины и какой то горной породы, не-растворимой въ соляной кислоть». Продукты животнаго происхожденія определяли зоологи Императорской Академін Наукъ Л. С. Бергъ и А. А. Быляницкій-Бируля. Наибольшую трудность представляли здісь измельченныя раковины и молюски; другіе предметы было легко узнать по самымъ ихъ названіямъ, каковы: рога лося, медвѣжья желчь и пр., хотя нужно сказать, что химическое опредъление было здёсь крайне необходимо, нбо полагать по одному названію о животномъ происхождении продукта было бы крайне ошебочно. Для примъра отмътимъ, что медикаментъ, именуемый Чусринъдэрмо, что значить «когти матара», является вовсе не животнаго, а растительного происхожденія, представляя собою цільное растеніе изъ отдела споровыхъ, — «Selaginella involvens Spr». Только въ конце 1906-го года Управление Императорскаго Ботаническаго Сада препроводило ко мнв со сделанными имъ определеніями перечень представленныхъ мною тибетскихъ лекарственныхъ продуктовъ (стр. 34), хотя далеко еще не всёхъ; почему, внося эти опредъленія въ тексть печатавшагося изданія, я долженъ быль еще не однократно обращаться къ Н. А. Монтеверде и И. В. Палибину за некоторыми недостающими опредъленіями. Любезная отзывчивость ихъ на мон запросы побуждаеть меня принести имъ здёсь мою глубочайшую благодарность.

А. Поздивевъ.

сущность цѣлевнаго.

ОСНОВЫ ВОСЬМИЧЛЕННЫХЪ ТАИНСТВЕННЫХЪ НАСТАВЛЕНІЙ.

到100:

3

1

Naga Naga

म्क्री प

अकर्ष :

Сущность цълебнаго.

Основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

Вступительная основа.

Покланяюсь побёдивъ (матеріальное начало), всецёло прешедшему (отъ міра) 1), явившемуся подобно (своимъ предшественникамъ 2), побёдителю враговъ 3), воистину достигшему предёловъ знанія 4) наставнику врачей, буддё Биндурья-гэрэльту-хану 5).

Покланяюсь побёдивъ (матеріальное начало), всецёло прешедшему (отъ міра), милосердно устрояющему благо одушевленныхъ существъ, избавляющему, въ силу единаго слышанія его имени, отъ страданій злой судьбы, исцёляющему болёзни трехъ ядовъ, наставнику врачей, буддё Биндурья-йнъ гэрэльту.

²⁾ Тиб. ব্ৰাথান্ত্ৰ বাদীবাধানা и монг. সাক্তিরাল ক্লেপেল, — эпитеть общій всёмъ буддамъ и соотвётствующій санскр. tathāgata.

⁸⁾ Тиб. 독찍'진중러'지' и монг. 어때 (어때에 общій эпитеть буддь и бодисатвь, соотвътствующій санскр. arhan.

⁴⁾ Тиб. ധ্রেশ্বামাইশ্রামার и монг. কর্মানে বিল্লানেশ্রা,—эпитеть общій всёмъ буддамъ, соотвётствующій санскр. samyaksam(buddha).

всёмъ буддамъ, соотвётствующій санскр. samyaksam(buddha).

5) Тиб. 기급 크리 '즉 기급 ' 한 글리' ' 는 Имя это въ дословномъ переводё на русскій языкъ значить «царь, обладающій цвётомъ лазурика».

المراجعة على المحتاسة المحاسفة المحاسف موم المحد فيهوكيور فيدمق فيدمق فيدم و محمر يمورنا علاقهمورهم مستميم فعل يدروني وروم . فيهديور ونا علملي مييستم وومع معدم ، مع م مع مد عدميدل ، مدمستمي ووم مهر ول ، وهدوم ووم شوعل ول عدمدا What was I suggested to want winds to warted accompagning to provide day stagged on of winds and معال معمر عكفن عمر ومفعها معيدي معدي معرب على ويعرم ، معل معرب ما معيدا منو ، من ما معفين معيدامه ، مستوم مه عود مدور هيسه ، هعمل مه عود ر عيسه فيسم فيسم فيدم لودهد ر سعدا المتدا لحين المريكميسيل بدريا عسر عوى " سعيلان هوا مصحوا " من ما وييتسيلوا " مدعويها مدعلاقيسدا عو اليوا ماعيل الامع المهلم والمهلم مواجع في المجتعسليا مواعد علم فالمسلم المعتفل مشم والمعتفل ماعدول ملايينية عمديلير منوصر عدى ومعلمر موسور عميره ويهسى وي ويهد بر عبد ويهميهم و موين ا دمعا عدد عمدمكو منديكو مدفئن ميفما معيم هم عيورهم وهورم ، عملين معفنن معوني وروي واعم وروم بدم موجم وا وموم

Однажды я слышаль, что говорилось такъ. Существуетъ сооруженный изъ пяти родовъ драгоценностей, несравненный чертогъ. — местопребывание отшельниковъ, городъ лекарствъ, именуемый «Ненагляднымъ». Убранствомъ этого чертога являются украшенія многоразличными драгоцівнными лекарственными снадобьями. При помощи этихъ драгоценныхъ снадобьевъ испеляются 404 недуга, обосновывающіеся на бользненномъ состоянім газовъ, на бользненномъ состоянім желчи, на бользненномъ состоянів слизей, на сложных бользненных состояніях и на сочетавшихся бользияхь; (тыми же средствами) умъряются воспалительныя болезни и согревается болезненный ознобъ; приводятся въ доброе согласіе 80000 немощей и исполняется по желанію все задуманное. На южной сторонь этого города, на горахъ, именуемыхъ Нэбтэлухчи («Проницающими» 1) и исполненныхъ силъ солнца, (расположенъ) садъ, (съ растеніями) сенбру (punica granatum), налишамъ (piper nigrum), бибилинъ (piper longum), пзидрага (capsicum annum) и прочими лекарственными, уничтожающими ознобъ, имфющими жгучій, кислый и соленый вкусъ и свойства горячительныхъ и острыхъ декарствъ. Ароматомъ этихъ благовонныхъ, красивыхъ и пріятныхъ лекарствъ, цълебными свойствами коихъ исполнены ихъ корни, стволы, вътви, листья, цветы и плоды, уничтожаются у всёхъ болёзни озноба. На сёверной сторонё того города, на горахъ, именуемыхъ Цасуту («Снъжными» в) и исполненныхъ силъ луны, (расположенъ) садъ, (съ растеніями) цзанданъ (santalum myrtifolium), капуръ (cinnamomum camphora L.), агару (aquilaria agallocha), нимба (citrus acida) и прочими лекарственными, уничтожающими жаръ, имбющими горькій, сладкій и вяжущій вкусь; свойства прохладительныхь и притупляющихъ

¹⁾ Тиб. নেইশ্ৰ্মান্ত или ইন্ট্ৰেন্স্ৰ্মান্ত কলে. নাড্ডান্স্লের দান্তা " санскр. Vindhya, ар. Ptolom. Οὐίνδιον δρος. Виндъя, — горный хребеть, отдъляющій среднюю Индію отъ Декана.

²⁾ Тиб. ব্দ্রাইন্ট্রি монг. ক্রান্ত্র ক্রেন্ট্রে, сансир. Kailāsa — сийжный хребеть Гималая.

معلى مهما م معمل مستميسه و مهر وي ميسا و مهما م مستميسه و مهدول مدي مولام مديولام والمرار معمل وييشهم و معمول معمل معن ودعم م معنفي هو شعيف مشيهم همي سعمر عم مع عدميها، معنفهم معمور و ويستمع بموريا مستيم ممى عسمه روم وي عربه ويور في عديه ويوم فدوي معدوهم ميستم د معيس معديد فور على الميضور وتمهد تسويده والمرافع والمرافع والمرافع المرافع عدعستم بي من مهم المهم المعم أواج ولا عنصدا ليهم عمل المهموس عن بسعر عمنول ود مدعورو معد علاق الله المعروب المعروب المعلى على معروب معنفل همل عمونيس فوصل عمل مييسم عواعم عصو والله على والله الم سخيلسوه والا سخيامو و مهاعدو سخيلسوه فوعل ولا بدواء هو مواعدو سخيلسوه عدادا ولا معي المعلو و مهامور معيدياتسو ، معدي وي عقو هدمي و مهامور معيدياتسو ، مدعوي مول معور معيم مدمي Shower and a section of the soul of the section of المراهد المراعد المراهد المراهد المراهد المراهد المراعد المراع معتمونها معتملاقيسا هو ، بسعوري فعن دعربهكو مي مر مر معنف هدي همدرييي فعهم هدي همدوم دستم همدوم лекарствъ. Ароматомъ этихъ благовонныхъ, красивыхъ и пріятныхъ лекарствъ, цълебными свойствами коихъ исполнены ихъ корни, стволы, вътви, листья, цвъты и плоды, уничтожаются у вськъ бользин жара. На восточной сторонь того города, на горь, именуемой «Благовонною» 1), (находится) садъ, (съ растеніемъ) арура (Terminalia Chebula); корнями его излечиваются бользии костей, стволомъ — бользии мышцъ, вътвями — бользии провеносныхъ сосудовъ и сухожилій, корою —бользни кожи, листьями бользни полыхъ внутреннихъ органовъ 2), цвътами — бользни органовъ чувствъ, плодами — бользии плотныхъ внутреннихъ органовъ ⁸) и сердца. На вершинѣ его созрѣваютъ пять сортовъ арура. Оно (т. е. растеніе это) исполнено шести различныхъ вкусовъ 4), всецъло одарено восьмью свойствами 5), всеконечно исполнено трехъ пищеварительныхъ вкусовъ 6), содержить въ себь семьнадцать отличительных достоинствъ?) и излечиваеть рѣшительно всѣ болѣзни. Ароматомъ этого благовоннаго, красиваго и предестнаго декарства уничтожаются у всёхъ 404 болъзни. На западной сторонъ того города, на горъ, именуемой

¹⁾ Te6. ইনিস্থান'ন্দ্ৰেন্ড আৰ স্থান্ত ই mont. জিন্দা of কলেন্ড কল্লানা "
cancerp. nassanie ropa: Gandhamādana.

²⁾ Подъ общимъ именемъ । «полыхъ внутреннихъ органовъ» разумъются слъдующіе шесть: 1) желудокъ, 2) толстая кишка, 3) тонкія кишки, 4) мочевой, 5) желчный и 6) съмянной пузыри (у женщинъ матка).

^{8 «}Плотныхъ внутреннихъ органовъ» ਨ੍ਰੋਨ੍ਹ пять: 1) сердце, 2) легиія, 8) селевенка, 4) печень и 5) почки.

⁴⁾ Въ комментаріяхъ «Биндурья-онбо» находимъ перечисленіе этихъ 6-ти вкусовъ, они суть: сладкій, кислый, солоноватый, горькій, жгучій и вяжущій. (Биндурья-онбо, л. 12).

⁵⁾ Восемь свойствъ: тажелый Өстөө, маслянистый Эстон, прохладительный топорт, легкій Өстөө, шероховатый топорт, горячительный топорт и острый топорт.

⁶⁾ Пища въ періодъ свариванія ея въ желудив пріобрѣтаетъ тре различныхъ вкуса: по началу она бываетъ сладкою; соединившись съ желчью, дѣлается кислою; а по выдѣленіи питательныхъ соковъ становится горькою. Подробно объ этомъ см. ниже.

عسم عسميمهمهم ، محسم عمى دسم دورم معموريا فال هدفيد عسدهمم بسعو مي معيدمم فعدم معمدهمهم ، معربستي معلم عو هيير ال ويحكمد العمر عو يستس رييوه يستمسهم وهين ، معموهين ي عسوم لمن شعوم منو the entry of interinds and todainds of today interior in animal greatly or or interior ويوهو عريان مع فموص منو من ييشو عديم ، عدين مع مايين عدو مستمريشم و معم ممنين بديم ، عدين معمر هديكم الله عرم مر عد عدعرون مرام معمون عمل عمتم الالمر السدا السدا في عمل عددولمر الدوسم مدسو معال معمر عد ما مهم وروس معمل معمر ميستم عهم يمير عمراء عموهوريم مستمار عد ويدد يسمد دمدا except to compact of control course of the c معدي مسلان هم بميلم ويدفعن المسلمين هم جوهون يون مدعوهون بيهم ويون أمدين بريم سيففستم م مواعد معيوه وييسو وي ويهين بيندا وييشيدم و معدم أدمعا بوي يييني أشديكو مشويد لمدي مدشمتير يسعر من المحتيدة المحتمر والمحترد المستخدية والمحتردة على المحتردة المحترد

«Малая» 1), произрастаетъ «шесть прекрасныхъ медикаментовъ» 2). Эта гора наполнена лекарствами, успокаивающими всякаго рода бользни: пять родовъ чжон-ши 3), пять родовъ бракшунъ 4), пять родовъ пыебныхъ водъ 5) и пять родовъ горячихъ водъ 6). Всъ мъста и направленія благоухаютъ (здъсь) запахомъ кожицы гургума (carthamus tinctorius) и благовоніемъ курительныхъ свъчей; по всъмъ скаламъ все полно лекарственными камнями и разнородными солями. По верхушкамъ этого лекарственнаго сада распъваютъ пріятными голосами павлины, шанъшаны 7), попугаи и другія птицы; а при корняхъ ихъ обитаютъ слоны, медвъди, пахучія кабарги и всякія другія пре-

тажелый Стуб, теплый Стут, маслянистый Стуб, крынкій Отоб, холодный Стуб, притупляющій Стуб, прохладительный Мускій Стуб, гибкій Стуб, жетий Стуб, жетий Стуб, жетий Стуб, местий Стуб, подвижный СтубС.

¹⁾ Гора этого имени изв'ёстна въ юго-западной части Индіи.

²⁾ Шесть прекрасныхъ медикаментовъ (стротт том) → суть: цзати, лиши, чжуганъ, гургумъ, сугмэль и гагула (Бинд. онбо л. 12-й обор.).

³⁾ Пять чжон-ши суть: два рода мужескихъ чжон-ши, два рода женскихъ чжон-ши и одинъ средній мумуму чжон-ши.

⁴⁾ Тиб. प्राचित्र бракшунъ, по монгольски (по типо сосмовному переводу значитъ: «горное, переваренное». По толкованіямъ, въ горахъ, изобалующихъ металлами, водится особаго рода мышь, которая питается этими металлами, а испражненія ея и составляютъ «бракшунъ». Мышь эта можетъ ёсть пять сортовъ металла: золото, серебро, желёзо, мёдь и свинецъ и, смотря по предмету питанія мыши, бракшунъ раздёляется на 5 сортовъ: переваренное золото, переваренное серебро и т. д. (Бинд. о нбо, стр. 18).

⁵⁾ Воды получають свои цёлебныя свойства въ силу прохожденія ихъ подъ землею, черезъ различныя породы чжон-ши. Различають пять сортовъ чжонши, а отсюда получается и пять родовъ цёлебныхъ водъ. (Бинд. онбо, л. 18).

⁶⁾ Горячія воды получають свои цілебныя свойства такить же образомъ. Ихъ насчитывають также пять родовъ, а именно: 1) воды, прошедшія черезъ грунть известковаго камия и чжон-ши; 2) черезъ грунть известковаго камия и бракшунь; 3) черезъ грунть известковаго камия, чжон-ши и хухуръ (=съра); 4) черезъ грунть известковаго камия и хухуръ; 5) черезъ грунть известковаго камия, бракшунъ, хухуръ и донърой. (Бинд. онбо, л. 14-й).

Піанъ-шанъ — неизвістная въ сіверной и средней Азів птица, водящаяся въ Индіи и очень голосистая.

المراق عدروا به المراقط ما معدرا مهموا بالمراقع المراقع المراق وباله دييسو محلام بالحدوقط عحلمسكو هم مجيم فحدوهم يحدرنا دسيقو فيدرم الستمسهم وهيد ، عسر عسر عسر مل عليك عليمتنى فاء عري مل عريق معلومها بريواء عملاء عملا عدي عسيما عدي المساورة أمعن عمرية مسيق غديم المستصهم وهين ، سكهن مع أمعنهم من عم ييش وعديم ، دينا سكهن معتورات المعدور المعد دييستو مدسمسر خدست هو جددوهم جدم حا حا مرام نعدوهم يحدرا سيق غدرم الستصهم وههن ، جدهمسكو هر المواقع الالمواد المواد المستعمر مصدي علم عمده المرام الالمواد المحدي المحدي المحدي المحديث على الماد المرام ا أمعنهم منه منها ليلكه هديم ، ممقمر هو ليستمهدس يديم ، عديكو معربهم هلميلكو هاء ، صعد هنن يديم منسلم مصدي هيي معصوبهور يي منييسهم فريم معرباً دل معتوم دمعي أمعوم همهجي معوي معون م معصوبور ي معل دعهدمتس بيولم عمسهم ويهد ، منه من من عدون دا ون 1 ريم هموري فحول دريم معدرون 1 هدفعتتمسي красныя и полезныя въ медицинскомъ отношеніи животныя. Садъ этоть убрань украшеніями, въ которыхъ возрасло и въ совершенстве сочеталось все, что является и служить целебнымъ средствомъ.

Среди этого несравненнаго чертога, на тронъ изъ лазурика сидъль наставникъ, побъдивъ (матеріальное начало), всецъло прешедшій (отъ міра), животворецъ, руководитель врачей, именуемый Биндурья гэрэльту ханомъ. При наставникъ, расположились кружкомъ со всвхъ сторонъ его сотрудники: небожители, мудрые отшельники (-риши), иновърцы-небуддисты и правовёрные буддисты. Если разсказать ито именно, то изъ числа небожителей онъ сидаль съ врачемъ небожителей, владыкою всъхъ рожденныхъ, «Поспъшнымъ», съ врачемъ небожителей Ашовани, съ владыкою небожителей Хормуста, съ цълительницею Небесною девою и многими другими небожителями; изъчисла мудрецовъ вместе съ нимъ были: великій мудрецъ Сынъ всеведушаго, Огнеподобно-входящій, Колесодержецъ, Сынъ покровителя одушевленных существъ, Рожденный отъ тихоходящаго, Исполнитель двухъ подвиговъ, Распространенный въ долинъ 1), Рожденный отъ Бунарвасу (т. е. отъ седьмаго луннаго созв'ездія) и прочіе многочисленные мудрецы. Изъ числа иновърцевъ вмъстъ съ нимъ сидъли: праотецъ небуддистовъ Ишвара (-Брама), великій небожитель, «Прекрасноволосый», Повсемъстно входящій, Юный шестилицый и многіе другіе инов'єрцы небуддисты. Изъчисла правовърныхъ буддистовъ вмъсть съ ними сидъли: святой Маньчжушри, могущественный Хоншимъ бодисатва, Вачжрапани. Ананда, Юный врачь и иные изъ многочисленныхъ буддистовъ.

¹⁾ Мы передаемъ здёсь собственныя имена учениковъ и сотрудниковъ будды въ переводе на русскій языкъ подобно тому, какъ это делають предлежащіе намъ тибетскій и монгольскій тексты дамайской медицины. Соображая по этому разсказу обстановку событія и значеніе собственныхъ именъ, не трудно замътить, что дамаиты, въ стремленіи дать божественное происхожденіе своей медицинъ, собрали всв дегенды, трактующія о первоначальномъ, такъ сказать, мисологическомъ, періодё индійской медицины и составили изъ этихъ легендъ единый разсказъ. Въ самомъ дёлъ, по индійскимъ сказаніямъ, медицина получила свое начало на небё и первыми врачами были небожители,

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана тибетское выражение व्याद्र पादि ते पादि का переводится болье ясно и соотвытственно симслу.

Въ ту пору и при такихъ обстоятельствахъ каждый изъ помнуятыхъ четырехъ классовъ сотрудниковъ понялъ и усвоилъ себъ ръчи, произнесенныя наставникомъ, согласно (указаніямъ) каждый своего наставника. Это и называется правиломъ мудрецовъ, дабы, безпорочно управивъ собственныя природы тъла, языка и духа, привести въ равновъсіе порочную неуравновъщенность другихъ.

Изъ сочиненія «Сущность цівлебнаго, основы восьмичленныхъ такиственныхъ наставленій» глава первая, о первоисточникъ, на основаніи коего излагается разсказъ.

таковы: 1) Prajāpati тиб. ЈТТ монг. 4000 (назв. соввъздія) тиб. дева тиб. В ч. д. В. ч. монг. ими чило чило чило по оть индры, по сказаніямъ индійцевъ, медицинская наука перешла сначала къ небеснымъ, а потомъ и къ земнымъ мудрецамъ (риши). Въ разсказъ ламантовъ этого дъленія риши уже ивтъ, а изъ указанныхъ здёсь именъ, первое — «Сынъ всевёдущаго», дежить небесному риши, остальные же семь именъ принадлежать уже земнымъ риши, таковы въ порядкъ нашего текста: 2) тиб. মা এইব নি হ্ৰ্ । монг. الله مصحمت الله يعود كا الله المحالة المحالة المحالة المحالة والمحالة المحالة المحال त्रमुं रार्श्वेट में दी. मार्थ र न्यालिक र न्या क्रिकाल । 5) ING. पर्वे त्या हे में יוספית התרון התפקידו שם ד) דום. עד ותיומעד אספר. אהן שבת התיהוותיי 8) тиб. বৃদ্ধান্ত্রীনা монг. অসমতার্শিত বার বিজ্ঞার বিশ্ব তার রহমান্তর চুমান медацинское ученіе, по сказаніямъ мидійцевъ, перешло къ брахманамъ, въроисповъданіе которыхъ современные даманты не особенно отдичають отъ древнебуддійскаго, называя первое «вившнимъ» ученіємъ, а посліднее «внутреннимъ» учевіемъ будды. По настоящему разсказу, представители вижшияго, т. е. брахманскаго, ученія также слушають будду и въ числё ихъ поименовываются: ਰੀ ਨਿਰੀਜ਼ਰ " 8) Visnu TH6. ਉਹ'ਨ ਨ੍ਥਾਂ ਅਰਸਾਨ ਜਨਨਿਜੀ ਜਨਨਾਜਨ " # 4) TH6. 4/22, 2,4/22, 24, монг. сушо вешони жисегов. Одр сразнанова нечи-

والا مشتسمل مصستم و موهدم ل بمعصلاسمل ، شعر زلازم مك ويا هدتسيساً دل وعدكم ودل وجهدر وديهارجل وهيرا ويحقمون الكيم مو مستم ملا ولا بعدوا مستم بمدوا مواحون ميريونيم م معييلهوج معدريكه وكدير ملاقط معدة عدل بالتحديسهم عدل مستوم معدا م وسيوم ميدفع و بالمداح م ورو مع معييسا ، مورسم مع والمسلم فعدور محدي عد مدوم وعدور مدينيس ما معيدمه محل معتصر فعن بمعتسبس عمر ، بعويس محموروري مستسر و وردا ويودا ريوه غدم سدير سدير بسوري عام بعويام ميوراً مسفيتس فم معمهدشم ، مسهد مر فعرصم فيموم معر بعو ربيو مسفمتسون ، سل ٤ فعووم فقتم بيفع معييفعهم ، به عدم معدي معدمه عدم ومهر عدم بهاعد د سنتسم وهديد وهميهد وي منتسسي مصستم و مويفد د يمعصفسعي ، منهم عصف وهسي ودهدي وعمريد همريدم وي منشسى مصسم و معهدر د بمحصفسين ، ميديدم ميدكم مهاسة و معيسة معم عفيسا مح ما مستم ربيع بهيمك غول عديد معتهمهون عربه معتهممهم مستول غول معتور معر معمر معر معمر

II.

Въ ту пору и при такихъ обстоятельствахъ наставникъ, побъдивъ (матеріальное начало), всецъло прешедшій (отъ міра), животворецъ и руководитель врачей, Биндурья-гэрэльту ханъ погрузился въ созерцаніе, успоканвающее 404 бользии и именуемое «Царемъ лекарствъ». Немедленно за погруженіемъ, изъ сердца его во всё десять странъ свёта разсівлись многочисленные тысячецвётные лучи и, въ силу этого, очистились душевные пороки всёхъ одушевленныхъ существъ десяти странъ, а равно успоконлись всё бользии трехъ ядовъ, происходящихъ отъ духовныхъ несовершенствъ; послё чего лучи эти опять собрались въ его сердцё. Тогда изъ духа его воплотился мудрецъ, показывающій превращенія, по имени Ухагану бэлгэ биликъ, и, пом'єстившись на небё, обратился съ такимъ вступленіемъ къ этимъ мудрецамъ сотрудникамъ:

«Да будеть вамъ извъстно товарищи», говориль онъ, «что существа, желающія проживать безбользненно и исцълять бользни, должны изучать наставленія врачебной науки! Существа, желающія продлить свою жизнь, должны изучать наставленія врачебной науки! Существа, желающія достигнуть совершенства въ священномъ ученій и матеріальномъ довольствъ, должны изучать наставленія врачебной науки! Существа, желающія избавить оть бользненныхъ страданій все, одаренное жизнью и стремящіяся

معطول وبعلما هدى معطوبورك هو ملوا ، معمهدسم ، فعروم معله فيسم م عصله معدد معربه معه والمر حوال مكينسود مواجعو ولاموا ملكو ولاوها في ميونيسي ما معييسي همال ويهو ومعمسهم ماء دينيدم وا والمسل معتمول المراء معتمولون مستسر و والربا والهدا معلون ما المعل معتون وهلمموا ما ويعدا ومكير الكريد اللايط المهموم من معمول فال معرفي فعلى العبيريات المعموليد فالا مستسول ممستم في معهدر لا المحمدة المعربة علام المتل مترسل فهوسها في ، علام علم علام مصلي على ممتحوهوري ويدفعين أ مر بكير عو يستسل وريام و المعليسة المديدة عدم المديدة معالموريس د فعظمور ودبيس عدم ورد سنستسوى محسيس و محويظمر د ديوون بينفو بمخواعيون ، وبعم رييم محصوريس عدى ، بعصوري معم معووصهم جندم مستسره فيون فيعت مندين هن معم رييم فييس م ، عن ا دونا مندين ما مهم دستم ميدريس معدريكو ربعيا ستوم دمعا مول يستمدسهم هدل ستوم دمعا م دسيم ميدفد و ربيم و ionizal minimas raming regular of randapage yestendance. Operate personatures. rated a personatures. rated Automobines . Jobs so your durand . Object so your off the following in th быть превознесенными надъ прочими, должны изучать наставленія врачебной науки!» — Такъ онъ сказалъ.

Въ ту пору и при такихъ обстоятельствахъ, во всё десять странъ свёта разсёялись многочисленные тысячецвётные лучи изъ языка наставника, Биндурья гэрэльту хана и въ силу этого очистились словесные недостатки всёхъ одушевленныхъ существъ десяти странъ, а равно успокоились всё болёзни и порчи, послё чего (лучи эти) опять собрались въ его языкъ. Тогда появилось воплощеніе его слова, мудрецъ (риши), по имени «Сэтхиль-эцэ турухсэнъ». Онъ поклонился наставнику, обощель вокругъ него и, помъстившись передъ наставникомъ въ положеніи «львиной оглядки», произнесъ такія слова за всёхъ своихъ сотоварищеймудрецовъ:

- «О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ, риши! Какимъ же образомъ должны изучать наставленія врачебной науки желающіє восполнить всё вышепоименованныя и повсюду присущія личныя и чужія потребности»? Тогда воплотившійся изъ духа мудрецъ Ухагану бэлгэ биликъ пров'ящаль:
 - «О, великіе риши! Въ наставленіяхъ врачебной науки:
 - 1) должно изучать основы,
 - 2) должно изучать части,
 - 3) должно изучать трактаты,
 - 4) должно изучать отдёлы,
 - 5) должно изучать краткіе указатели и
 - 6) должно изучать главы».
- «О, учитель!» спросиль снова мудрець Сэтхиль-эцэ турухсэнь, «какимъ же образомъ изучать основы наставленій врачебной науки»?

«Слушайте, великіе риши!» отвічаль учитель. «Должно изучать четыре основы и оні суть слідующія:

- 1) вступительная основа,
- 2) повъствовательная основа,
- 3) дидактическая основа и
- 4) заключительная основа.

Такъ должно понимать четыре основы.

ملك عليه محمل المديد دروم الاستهاميون دن أسعيه رمهوا ربيه ميكم معياضه فهارد مدور أمرا محمران معلما " سبسيل معمله مدين عدر عدم عمل عمل ، سيها " معمل معمله معمله عليه مد مدم عمل ، سيها بدرا أسعيو دمهدوم همد بمخصص معييمي فعديم ، سيد دييومه سن سيده هد ، هد ا دوم شيد الما شد م مهمو المجتهد المحلمة المدامة المدام معل عصور عمر المحدد معلاومسو ولتحدس مواسد و عصور عمد المعراء معدور محديد معهد عود واحدو عمرا جمعور ، سيوفعسو مفرير و معمر عمر" ، جمور ، أمعدسوس عدر مر مر معمر عمر" ، فعدسوس ، فاسع دمهم مر معتمل عصر" ، عيوس ، معتول مهتمل معتمل عمل ، أمانيس المنسى ويرب هم معتمل عمل" ا علايل فاق عصصو م ، على المصحوبيوريي ما ، منشسول مصسم و محويفد م محديفهم فعل ديوفان ليفو المحتواس معيد المواس معدد المواس معدد المعدد معتكمهم لي بمعياسه وموسود ميل ليوهو منز يوق هل محسكم مر معتكمهم للامود فييسو ها ا معلومه المعالية والمعالمة الالمواد المعارف المعارف المعارف المعارفة المعا

Должно изучать восемь частей и онъ суть следующія:

- 1) общія бользни организма.
- 2) детскія болезни,
- 3) женскія бользни,
- 4) порчи, причиняемыя злыми духами,
- 5) пораненія оружіемъ,
- 6) отравленія,
- 7) старческія немощи и
- 8) укрѣпленіе организма.

Такъ должно понимать восемь частей.

Должно изучать *одиннадиать трактатов* и они суть слъдующіе:

- 1) трактать объ основаніяхъ и указателяхъ,
- 2) трактатъ о цёльномъ организмѣ,
- 3) трактать о развитіи и ослабленіи бользней,
- 4) трактать о режим' въ д'ятельности и образ' жизни,
- 5) трактать о способствующей поддержанію жизни пищі,
- 6) трактать о составляемых лекарствахъ,
- 7) трактать о хирургическихъ инструментахъ и хирургіи,
- 8) трактатъ о здоровьи и безболевненности,
- 9) трактать о признакахъ, по которымъ познается (бользнь),
- 10) трактать о средствахъ, которыми производится врачеваніе
- и 11) трактать о врачь, исполняющемь свое дыло.

Такъ должно понимать одиннадцать трактатовъ.

Должно изучать пятьнадцать отдолого и они суть следующе:

- 1) отдълъ врачеванія трехъ бользненныхъ началь,
- 2) отдёль врачеванія внутреннихь болёзней,
- 3) отдёлъ врачеванія бользней съ повышенной температурой,
- 4) отдёль врачеванія грудной части туловища,
- 5) отдель врачеванія полыхън плотныхъвнутреннихъоргановъ,
- 6) отдёль врачеванія болёзней тайныхь органовь,
- 7) отдёль врачеванія болёзней, разсёянных (по всему тёлу, т. е. могущих обнаружиться въ разных мёстахъ 1),

¹⁾ Въ пекинскомъ и агинскомъ изданіяхъ Дурбо́нъ ўндусу́н'а стоить

سعى کمتين عن أ بني مو عه صوحوري سنيتسمي معو مصدي ، سعهم فريکمين سکو معو مهنجو سنيتسمي مع معدي ، معداً به هدشمكمشين فدشمته هم مهاسع د مينشسين هم معداً به عهمكمشين هادسييم مهاسم هم معراً به المعارد منشسين معدل !.. منتسلموسي ميريكي بمعتديهم دعم دي سنسسي هم معدل !.. عمدمكوري منيم ! دي سنسسي هم معدل !.. ملاقار محمله الميد عود معود در منسسم عو معدل الما ملاقار ومعدل عود المعدد الما معدد الما معمور كيل ميكوم معياسه ويهار ، معمور معهو معدر لا هذه يعتميم معياسه وعدرم ، عياد كيوبهو فراميده وي المعام ا سيرها عليها معدر ديوا ليفر مديامه فهار ، عمدها عدي ك المدعاء مديامه فعدوا ، سال ديواهه الم الملكو هل الاستعيادة للمكدي ممهور و عدوي ياميل" أخدير المستطيدية مع معيديده مد مر مر عدوي ياميل" المحدل ا سرير لا تحكوب رين د سنسسول هو عمن له بمحمكمشي همكمدين عواجعون سنسسمي هو حمن له تمكيشي بييشون منتسمي مع معدي 1 .. معدفعين عبريجل وبل 1 دل منتسسدل مع معدل 1 .. ميوكيشن عمو بيوياً دل منتسسل مع ملاقها جمدفون فوريد و منسسد هو معدل ال ملاقها جنوفوست فعصينها م منسسد هو معدل الله جلام ميلق سيرياس معيسه معيد م مودى عمراً ، معمود معريه معريه ميدمو مهم م مهدى عمراً عمدها ، ميد بيفه

- 8) отдъть врачеванія прирожденныхъ язвъ,
- 9) отдёль врачеванія дётей,
- 10) отдёлъ врачеванія женскихъ болезней,
- 11) отдёль врачеванія недуговь, причиняемыхь злыми духами,
- 12) отдълъ врачеванія ранъ, нанесенныхъ оружісмъ,
- 13) отдъль врачеванія оть отравленія,
- 14) отдълъ врачеванія старчества и
- 15) отдёль укрёпляющаго врачеванія.

Такъ должно понимать 15 отделовъ.

Должно изучать *четыре краткіе указателя* и они суть слідующіе:

- 1) краткій указатель подлежащихъ изследованію кровеносныхъ сосудовъ и жидкостей,
 - 2) краткій указатель успоканвающихъ лекарствъ,
- 3) краткій указатель пріемовъ, при посредствѣ которыхъ производится очищеніе и
- 4) краткій указатель легкихъ и трудныхъ наружныхъ способовъ леченія.

Такъ должно понимать четыре краткіе указателя.

Должно изучать 156 гласт и оне суть следующія:

- 1) источникъ, на основаніи коего излагается разсказъ,
- 2) введеніе въ изложеніе,
- 3) основа (естественныхъ болезней),
- 4) распознаваніе (бол'єзней) по внішнимъ проявленіямъ,
- 5) о врачебновспомогательных в средствах и
- 6) числовая глава. (Эти) 6 главъ должно почитать трактатомъ о краткомъ содержании и именовать вступительной основой.
 - 7) краткое содержаніе повъствовательной основы,
 - 8) порядокъ, по коему (организмъ) получаетъ существованіе,
 - 9) примърное сравненіе,

слово फिल्लिंग, не вполнѣ ясно передающее тиб. ब्रॅट्यूट्र. По списку Лобсанъ Галсана, оно опредѣляется выраженіями: (फिल्ट्र्यूट्रिक्स и или नेपून्यूट्रिक्स и отдѣльный, особый, различный.

1 سيسم معليهم ورا عسر مسمى مصحى ما دمهمام رويم ، سفرير و دمهم سفرير ي عربيهون مفرير ي المعتوا المواجل دييل المنظمين فهالاء أمرا دسم الموا مدسمس فعيماء المعماس معياماه سيال دييوههو منز ميكو هلا معرويهول بدهموم معرويهول مكمويههاد بدهمرم دورمع منشمل مينسدل والاه عننى ميسم مهمدين مع مدى لايم .. مه عدا و لايماسم فمنهم معصى معهم ويلايا عننى للايم .. ربيكور لا ربيد وال مدهدو .. مر م ميليم عدهم فيعديتيميس مادم لي ويشمل ولا .. مواصع معدول منتسيد هو معدم" الالمو عصفو فعيمدا هدشمشون، عصح هو ممحم محسمي مو معملمهم الميوا 重 ميلفل معييم بي نميست ها جيء دريم جمسفسي ها دمهم سفين معيوري في مسى دمهم فيونا سنستسعى سكم" لا ووامع ميتال ها وويعدا وهورما ، ميتر ييشق شوييسم ها معددهمهما 湟 3 للامكيلان دعلى منسسس كمهم وورم عيسم هي قال ومحدي منسسس ملام"ا، وهام معمو .. فدريا هو ريمدويا .. ومعويا ، هو جمعويا ، هو جبوع .. هدينمسر 3 **A** g

- 10) естественное состояніе (организма),
- 11) внутреннія свойства и 12) различіе (организмовъ),
- 13) примъты разрушенія (организма),
- 14) причины бользней и 15) бользнотворные факторы,
- 16) порядокъ, по которому появляется (бользнь),
- 17) основные признаки и 18) различіе (бользней),
- 19) постоянная гигіена,
- 20) гигіена соотв'єтственно временамъ года,
- 21) гигіена при конкретныхъ случаяхъ,
- 22) правила о пищъ и 23) о воздержание отъ пищи,
- 24) о мфрномъ употребленія пищи,
- 25) о вкуст и 26) свойствахъ лекарствъ,
- 27) способъ составленія (рецепта),
- 28) о хирургическихъ инструментахъ,
- 29) о безбользненномъ существованіи,
 - 30) объ изследованім недуга,
 - 31) изследованіе недуга неудовлетворительнымъ способомъ,
- 32) изследованіе по четыремъ основаніямъ того, следуеть ли предпринимать, или оставить (врачеваніе),
 - 33) общія правила врачеванія и 34) спеціальное врачеваніе,
 - 35) средства врачеванія,
 - 36) действительныя врачующія средства,
 - 37) о врачѣ.

Такимъ образомъ ез поепствовательной основъ выясняется одиннадиать трактата (занимають) по одной главѣ; 1); четыре трактата (занимають) по три главы 3); одинъ трактатъ (излагается) въ 4-хъ главахъ 3), одинъ трактатъ (излагается въ шести главахъ 5) и краткое содержаніе въ одной главѣ; всего тридцать одна глава.

¹⁾ О хирургическихъ инструментахъ, о безболъзненной жизни и о врачъ.

²⁾ Ученіе о гигіенъ, ученіе о пищъ, ученіе о лекаротвахъ, ученіе объ изслъдованім недуга.

³⁾ Ученіе о средствахъ врачеванія.

⁴⁾ Ученіе о бользияхъ.

⁵⁾ Ученіе объ организм'в.

弘建 لاععدا للايط . ويكمر" الكلهم و منمسهام قال ، بسستو وهتمرا منتعملهم מישינינים פיל .. שמט נענים שימים מישינינים בעול שבינות שצנובים מצנוסנות .. محتنمتهم وعيمدا وبهرد عربحل وركا لممل مومشل فنكم رومم عديم وبأد مسيسم دومم مسكمهدم م ويتعد مستصر عيم مع موديد عم والمعل على على المراهمين معني والمسييع والمعل مستوا سيوا والا مصلى و مدينمتس ويديما " عود بدورا معدورا وورم سيمهور سيرورا هدين الها " محكمتسكون ريكسهم معيمتس عصر" المديير هيمدا " فدتتمع هم المويس بنهر هويم **P** national constant animated stanting and " arounded 3 श्वद्रक्षणामेर्तः चद्रमार् نحمل غوام فعيما まする 事 工 THE THEFT WE Ł Saland المريدية والمريد ₹388 معر کمتر الم STORES THE A A 真 まか 3

このであれている いっというかんちょうかん

¹⁾ При сличенін тибетскаго и монгольскаго текстовь «Дурбэ́нь ўндусў» оказывается, что въ монгольскомъ текств пекинскаго и агинскаго изданій въ этомъ перечисленін допущена ошибка: вм. Ажбій до экор что жазать: Эжкой экор жазать до жазат

²⁾ Настоящее $\frac{1}{100}$ есть слово монгольское и имѣеть значеніе «шевной опухоли, или зоба, — въ тибетскомъ $\frac{1}{100}$; его нужно отличать оть $\frac{1}{1000}$, дословно заимствованнаго монголами съ тибетскаго — $\frac{1}{10000}$ и имѣющаго значеніе опухолей и наростовъ вообще.

- 38) предисловіе; 39) леченіе болівненных началь: газовь, 40) желчи, 41) слиней, 42) сложных болівней, 43) наитрудній шаго несваренія желудка, 44) затверденій, 45) опухолей, 46) наростовь, 47) водянки, 48) чахотки. (Всего по внутреннимь болівнямь) 6 главь.
- 49) леченіе общихъ бользней съ повышенною температурою, 50) (деченіе бользненныхъ состояній, заключающихъ въ себь) сочетаніе ошибочности, 51) (деченіе бользненныхъ состояній, неопредьденныхъ, какъ) пространство между горою и степью, 52) леченіе неопредьдившейся ясно бользни, 53) распространившагося жара, 54) пустого жара, 55) скрытаго жара, 56) хроническаго жара, 57) пятнистаго тифа, 58) эпидемическаго тифа, 59) возвратнаго тифа, 60) лихорадки, 61) оспы, 62) рызи въкишкахъ 63) дифтерита, 64) кашля. (Итого, о бользняхъ съ повышенною температурою) 16 главъ.

Въ (отдёлё о болёзняхъ въ) грудной части туловища: 65) леченіе головныхъ болёзней, 66) глазныхъ болёзней, 67) ушныхъ болёзней, 68) носовыхъ болёзней, 69) болёзней рта, 70) зоба. (Всего о болёзняхъ въ грудной части) 6 главъ.

Въ отдъле (о болезняхъ) полыхъ и плотныхъ внутреннихъ органовъ: 71) леченіе болезней сердца, 72) легкихъ, 73) печени, 74) селезенки, 75) почекъ, 76) желудка, 77) кишекъ, 78) большой толстой (-прямой) кишки. (Всего о болезняхъ полыхъ и плотныхъ органовъ) 8 главъ.

Въ отдъл обольняхъ тайныхъ органовъ: 79) леченіе больней мужскихъ половыхъ органовъ, 80) женскихъ половыхъ органовъ. (Всего) 2 главы.

(Въ отдёлё о леченіи различныхъ болёзней: 81) леченіе охриплости голоса, 82) потери аппетита, 83) полидипсіи, 84) икоты, 85) затрудненія въ дыханіи, 86) болёзненныхъ коликъ, 87) пораженія паразитами, 88) рвоты, 89) поноса, 90) запора, 91) задержанія мочи, 92) недержанія мочи, 93) кроваваго поноса, 94) болёзни ломоты въ ногахъ (-подагры?), 95) летучаго ревматизма, 96) болёзней лимфы, 97) болёзни мускуловъ,

regarding come word good of mal grown years some years of agains word or soul or were some ملاقع في منطق في مناء من من من من مناهم مند وروم ميسيم من ميسورد ومكور من فياءسو عصمتحس دريم ، رهيم م وري وري وي شوعدون بعديا نسعيم وعيدما ، فيدا لمدي عسمم عكيد بها والا وريم الارمام varanc son grant grant grant pundament con rummand " proper command per person of the common son of th الماعم الاناط الالمحال المحمد مسيكو بالمحصور معل معلى عدودمر الروام ومهرينس م ودولمعدوم وراء ونيا ومحفد ومعدن المعاد الهاعدس عود وهلفدا ومهرهم عنهم فعيدداء ويدار شعيسون ، ومعن المعن شعدستهمسهم ومحن المحوسهم فعلم عد عمد"ا وتحوم ، المدريسة والمستر الماس الماسة الماسية الماسية الماسية الماسية الماسية والمسترور المتعادة المنتواء المنتواء المتعادة المت معدله المعلى ملاقط ملحها معدل ". أنوبه هو أنوبه ومدين هو ومدين وتعلقها هو وتعلقها لمعدونا هو أنوبه وويعه إ they could extraord of instal to vary well estimate to inch and to inch could remove the بهوريا مندم معدن ، بعكس عمهم عسا عيس عيس الميس المعود عدمهم مد عمدنهم عدد وسكو سدود عد 98) накожныхъ бользней и 99) мелкихъ бользней. Всего 19 главъ.

Къ отдёлу о прирожденныхъ язвахъ относятся: 100) леченіе вередовъ, 101) гемороя, 102) воспаленныхъ лишаевъ (Бадм.—рожи), 103) чирьевъ. 104) шейныхъ желваковъ, (Бадмаевъ—лимфатическихъ железъ), 105) грыжи, 106) простудной опухоли въ ногахъ, 107) течи изъ половыхъ органовъ. Всего 8 главъ.

Въ отдёлё о дётскихъ болёзняхъ: 108) необходимый уходъ за ребенкомъ, 109) леченіе дётскихъ болёзней в 110) младенческой порчи отъ злыхъ духовъ. Всего 3 главы.

Въ отделе о женскихъ болезняхъ: 111) лечение обычныхъ женскихъ болезней, 112) особыхъ женскихъ болезней и 113) большей части женскихъ болезней. Всего 3 главы.

Въ отдёлё о порчахъ, причиняемыхъ злыми духами: 114) леченіе отъ порчи злаго духа Боти, 115) порчи, проявляющейся въ бёшенстве, 116) порчи, проявляющейся въ безпамятстве, 117) порчи по гаракамъ, 118) порчи, причиняемой драконами. Всего 5 главъ.

Въ отдълъ о ранахъ 119) общее лечение ранъ, 120) головныхъ ранъ, 121) шейныхъ ранъ, 122) ранъ въ области туловища, 123) ранъ на оконечностяхъ. Всего 5 главъ.

Въ отдъл о ядахъ: 124) лечение отъ приготовленнаго яда, 125) отъ случайнаго отравления и 126) отъ дъйствительнаго яда. Всего 3 главы.

- 127) пріобр'ятеніе соковъ для питанія старости,
- 128) средства, укрыпляющія половую дыятельность, и
- 129) о выборѣ женщины.

Такимъ образомъ въ наставительной основе объясняются 15 отделовъ; одинъ (отделъ излагается) въ одной главе ¹), два отдела (занимаютъ) по две главы ²), три отдела (занимаютъ) по 3

^{1) 14-}й отдёль о врачеваніи старчества.

 ⁶⁻й отдёлъ врачеванія тайныхъ органовъ и 15-й отдёлъ — укрѣпляющее врачеваніе.

washing c insuface wind they some young when you gove they shape who was many man son s ولا معلقين ووام موسود فيستيير" المهم دبهدا وواد المتويتسو وورياءووو موود م وعدر دعال فعصمالاً .. بمطيع مسيوسيو دسنسول معدينتول هديبيول مهوكمريول محدورول زورم .. دسسمنول دبهيع مععفه معتفهم فعن معتهم معوس بعوام بعديم سعوم معيمتم معتشمته معتم معوم بعيما بالعار بعيماء سام ليكف مدعشمه م معتقمهم غمه هدشمس فعيماء أميسم هم معتقمهم فمه نمعم أنديم فعيماء. معهد ما معدد معدد معدد فعدما ، معدد في المعدد معدد معدد معدد المعدد في المعدد ا علهم محتيمتس به علموں ل منتعبيم ويهدهم عمل محتصسهم علامم ، ول أ عمل مييم فييم أخيم أ علام ما مه عمول المحل المح لمحى محدى محتوم محتفهم المحق محربيع فعل الميل فرييون المهمر و محرب فعير الهدوفون أبدلتم معهدم م مصفههم عم معتهدي مقمهوي ويد معم د يسفمن معيدسهم معتقمس فعيمان главы ¹), одинъ отдёлъ — въ четырехъ главахъ ²), два отдёла — занимають по пяти главъ ⁸), да отдёла — по шести главъ ⁴), два отдёла — по восьми главъ ⁵), одинъ въ 16 главахъ ⁶), одинъ отдёль въ девятьнадцати главахъ ⁷) и вмёстё съ предисловіемъ всего составляется 92 главы.

130) Объ изследованіи болезни по пульсу, 131) по жидкостямъ (моче и проч.), 132) декокты, 133) порошки, 134) пилюли, 135) толченыя лекарства, (Бадмаевъ — пасты), 136) лекарства, (приготовляемыя) въ виде масла, 137) лекарства (пережженыя и употребляемыя) въ виде пепла, 138) отдель сироповъ (кашки), 139) спиртуозныя лекарства, 140) минеральныя лекарства, 141) приготовленіе лекарственныхъ травъ, 142) наружное леченіе маслами, 143) слабительныя лекарства, 144) рвотныя, 145) вдыхаемыя носомъ, 146) спрынцеванія, 147) клизмы, 148) очищенія кровеносныхъ сосудовъ, 149) кровопусканія, 150) прижиганія, 151) компрессы, 152) примочки, 153) втиранія, 154) проколы. И такъ въ заключительной основе выясняются четыре краткіе указателя, (первый) — въ двухъ главахъ, (второй) — въ десяти главахъ, (третій) — въ семи главахъ и (четвертый) — въ шести главахъ.

Такимъ образомъ во вступительной основѣ — 6 главъ, въ повъствовательной основъ — 31 глава, дидактической основѣ — 92 главы и въ заключительной основѣ 25 главъ; соединивъ всѣ четыре основы, получимъ 154 главы, а вмѣстѣ съ заключеніемъ и похвалами 156 главъ. Онѣ группируются по восьми составнымъ частямъ: 1) въ части о болѣзняхъ организма — 70 главъ; въ

 ⁹⁻й отдёль о леченін дётей, 10-й отдёль леченія женскихь болёзней и
 13-й отдёль о леченів оть отравленія.

²⁾ Отдёль врачеванія трехь болёзненныхъ началь.

 ¹¹⁻й отдълъ врачеванія недуговъ, причиняємыхъ злыми духами и
 12-й отдълъ леченія ранъ, нанесенныхъ оружіємъ.

^{4) 2-}й отдълъ врачеванія внутреннихъ болёзней и 4-й отдълъ леченія грудной части туловица.

^{5) 5-}й отдёлъ врачеванія полыхъ и плотныхъ органовъ и 8-й отдёлъ леченія язвъ.

^{6) 3-}й отдёлъ врачеванія болёзней съ повышенною температурой.

^{7) 7-}й отдёль врачеванія различныхь болёзней.

معل وتسحمهم مهموا يوطوع ، بييمهم ومهموا منه محمد عصيم فعدوم ، محدد دسم محدد عمدها فهدي على المنظمة المن الله المن الله المنظمة المنظ لمعى دييوي بيئو بمخورم بمعينكميون، مييكمدستم م دمريدسين مكنتم م رستم وي نمييم بمدمدم ارييو معمل معتصههم دين مسهري ، مسهرة مدعستمن م معملهمهم عيها معمر مصمور معتمويوههم ، تحتقم مدعستمن عيويات المال المال المالية الم معهد بير بوييون معور مينديوم م مسيوبه منا بيقه عدم ، ما عد بدم من أمر مين بين فمعوم دمعي . سيهدكم مهم معوسهم دورم معوسهم عمر ، ون عدن معمهدسين دورم مولمندوج م معيسه عسف المساور المعاور المعاور المعاور والا المستسود والاما والماء المعارد هم المعور المعارد المعاورة معتدريهم عمل بي يسمور م معوديشم مستسر في ويديا ويوما منديل وي معم وييم فيين م يد من المموري معتمتن ملايينستان ، هدرززززت معدرزياً ربعويتستان تهدفعززتان معتمويورتان معدرزياً جمفعدشموستان بالجور ، ممستمره ويوبات ويوما سكهن المستسمين ممستمره لمعتهم دمعي مصفهمهم وسعييم عجراء محسقي مرحمتهمهم 1)

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана: ЭДАС 📆 📆 "

частяхъ 2) дётскихъ болёзней, 3) женскихъ болёзней и 4) отравленій—по 3 главы; 5) въ части о порчахъ, причиняемыхъ злыми духами—5 главъ; 6) въ части о ранахъ—5 главъ; 7) въ части пріисканія соковъ 1 глава и 8) въ части объ укрёпленіи— 2 главы. Все сіе вообще развивается въ трехъ основахъ.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій» глава вторая, прекрасно излагающая введеніе вт изложеніе.

Ш.

Послѣ сего Сэтхиль-эцэ турухсэнъ риши такъ сказалъ Ухагану бэлгэ-биликъ риши: О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! Какимъ же образомъ изъ общаго состава четырехъ основъ врачебной науки изучать вступительную основу? Соизволь проповѣдать (объ этомъ) животворецъ и царь врачей»!

Тогда воплотившійся изъ духа риши, Ухагану бэлгэ-биликъ провъщаль такъ:

«О великій риши, Сэтхиль-эцэ турухсэнъ! По началу я покажу предметь содержанія вступительной основы.

«Изъ трехъ корней выростаеть девять деревьевъ; на нихъ отдъляется 47 вътвей и распускается 224 листа; очевиднъйшіе цвъты и плоды ихъ осуществляются въ пяти (благахъ). Вотъ что я называю краткимъ содержаніемъ вступительной основы. Если разъяснить это вподробности, явится нижеслъдующее:

Болевненныя начала (организма, его) основныя жизненныя силы и нечистоты суть три составныя части (организма).

Въ силу относительно нормальнаго, или ненормальнаго состоянія ихъ организмъ живеть, или приходить въ разрушеніе.

Бользненныя начала (организма) суть: газы, желчь и слизи.

(Газы различаются какъ) 1) жизненные, 2) поднимающіеся кверху, 3) распространяющіеся повсем'єстно, 4) уравнивающіе теплоту и 5) очищающіе на низъ.

(Желчь различается какъ) 1) способствующая пищеваренію, 2) видоизміняющая окраску, 3) производящая, 4) способствующая зрівнію и 5) сообщающая отчетливость цвіту.

عدرا وحدريس دويس لا محصيد المعمل معيديده هو يودل مذف ستول عنها غول ، أنهم معمر عسر ههم علاها ٤ فدرم مسيكو ١٥٨٨ هو عمدهم فعده عمد مدر محصو دستسهر" ٤ معتمس دمعي همد معدم هدد ود ٤ مو المحقوم المحتمد المرتسد والالمتواصد المرتسد والالماميوسي المحال المحال والأد والمرتبس علامل المرا معدو جعم معدم بدنو ، سيفط دومم عدفيم دمهمام يودي معمور معدم ، معرف عديدي معمول مديد لمد ستوبطم معيسكم بي مدن الميور عميميس هو ههم عواصر هوومهمتيون بمتوسى هو ميكيس سنو ستوار الميطمسور المراج عدم علم عدمورم دمهميا يودي عمدها فعدي عيفروني و عدوهمسسون ودوم والاسطمشوسون وهاجي . ملك المحاصد ال عدد المحادث ال محدي وهميون والموجن مع محفر لا محدهسهم هدي رسيشم وهمكم محدي همي محديون، هدم ييكم هدم نحوم منستسكسين مه عوج به معود كمان مدعسانيس محدو موس فمكور مننق بان يديد فاصوبون دعورة وب مهدوه مو extern gater . Or 1 at assume arter sound was simpled fronted settled . And these

(Слизи различаются какъ) 1) основныя, 2) способствующія перегноиванію, 3) способствующія вкусовымъ ощущеніямъ, 4) удовлетворяющія и 5) связующія. — Всего (отдёльныхъ видовъ болезненныхъ началъ) 15.

Питательный сокъ, кровь, мышцы, жиръ, кости, костномозговая масса и съмя составляють семь основныхъ силъ (организма).

Каль, моча и поть составляють нечистоты.

Если эти двадцать пять составных в частей 1), вкусовыя качества (пищи), силы и образъ жизни (человека), все это будетъ находиться въ равновесіи, то (организмъ) развивается; если же происходить уклоненіе оть этого, — является поврежденіе.

Въ силу трехъ основныхъ причинъ, дающихъ начало болѣзнямъ и четырехъ на ряду съ ними способствующихъ образованію (болѣзней), болѣзнетворныхъ агентовъ, (болѣзнь) вступаетъ черезъ шесть входныхъ воротъ, водворяется въ верхней, нижней, или срединной части организма и, (распространяясь) по 15 путямъ движенія, подъ вліяніемъ возраста, мѣста и времени (всего 9-ти родовъ), разрѣшается въ девяти конечныхъ, прекращающихъ жизнь болѣзненныхъ процессахъ.

Причинъ уклоненія (отъ нормальнаго состоянія) — 12; въ тесномъ же смысле оне объединяются въ двухъ: жаръ и холодъ.

Такъ, въ отношени къ 63 подлежащимъ врачеванию болъзненнымъ процессамъ, сладострастіе, злоба и невъжество являются послъдовательно причиною возникновенія газовъ, желчи и слизей.

При этомъ четыре (бользнетворныхъ агента), — время, вліяніе злыхъ духовъ, питаніе и режимъ, — способствують ихъ (бользней) усиленію, или ослабленію.

(Болезни) разсыпаются по коже, распространяются въмышцахъ, разбёгаются по кровеноснымъ сосудамъ, внёдряются въ костяхъ, ниспускаются въ плотные органы и вступаютъ въ полые органы.

Слизи, концентрируясь въ мозгу, имѣють преобладающее мѣстонахожденіе въ грудной (верхней) части организма.

^{: 1) 15} бользненных в началь, 7 сыль, 8 нечистоты.

بعكم بعدا مع محدور . فيهم ال معدور معدور معدوم فيهم من مدي مول مو معمل عنه در مع معدور وموا الكلم " مسيسم عنوس للمسلم ويدهم مدمس عدل ومهدريس " عيول هدل معيو عدهم عيدم ويندرون فوهم ل" فعلى ويسمسور ميول معدمه ويوميون في معدمه المعلم المعدل فعلى المعلمة على معدمهم والمعلمة المعلم المعلمة كما يدفعه دويه وي معمودي ، ما منو يعوال ويلاقهم في يدفعه وعديه وي معمودي ، ديهم عدم هدويه مدمرا سيوا موسين ، عمهم هيمهم شفع دريم سيري بعمهم ولمهم ولاء ومريسير ودراء معروا = 100 and simply second sound فعلامع .. مستحدل عيوبي مييسم مدعد سنو بدح هم حصم .. علايما عصبي هو سنو وصوب و محم ربيو شويبون .. من مواسع دم و عسر معدثها بعدم معد عسم عدس في ودفيمو ، يعدم نيون م عسر معدم بعدن معدل ا المراحدة المعدد مرجد من المحدد الالما المديدة المراجدة المدينة المدي فعديس المفين ويوسهم دويم مضهم فعن ويتصهم وراء موسم عمر عمر معر وغصم ون مسيم بدهور مهمدسهم

Желчь, концентрируясь въ печени и желчномъ пузырѣ, имѣетъ преобладающее мѣстонахожденіе въ средней части организма.

Газы, концентрируясь въ тазовой части и въ поясницѣ, имѣютъ преобладающее мѣстонахожденіе въ задней части организма.

Основныя салы организма, нечистоты, органы чувствъ, плотные и полые органы составляютъ пять путей, по которымъ движутся газы, желчь и слизи. (Въ частности: путемъ для движенія газовъ являются: 1) кости, 2) уши, 3) осязательныя тёльца, 4) сердце съ главною артеріею и 5) большая толстая кишка; (путь для желчи представляють:) 1) кровь, 2) потъ, 3) глаза, 4) печень съ желчнымъ пузыремъ и 5) кишки; (путь для движенія слизей представляють:) 1) питательный сокъ, съ мышечною и жировою тканями, костномозговою массою и сёменемъ, 2) калъ съ мочею, 3) носъ съ языкомъ, 4) легкія съ селезенкой и 5) желудокъ съ почками и мочевымъ пузыремъ.

Трудность (леченія, обусловливаемая) возрастомъ (объясняется тѣмъ, что) старый (есть) человѣкъ (съ преимущественнымъ развитіемъ) газовъ; возмужалый—человѣкъ (съ преимущественнымъ развитіемъ) желчи; младенецъ — человѣкъ (съ преимущественнымъ развитіемъ) слизей.

Свежія и прохладныя местности трактуются какъ область (болезни) газовъ; сухія, знойныя и жаркія местности—какъ область (болезни) желчи; влажныя и жировыя местности—какъ область болезни слизей.

Болѣзни газовъ приходятъ въ движеніе лѣтомъ, вечеромъ и на разсвѣтѣ; болѣзни желчи — осенью, въ полдень и въ полночь; болѣзни слизей — весною, въ сумерки и поутру.

Подъ именемъ 9-ти конечныхъ прекращающихъ жизнь болезненныхъ процессовъ трактуются: 1) окончаніе трехъ причинъ бытія¹), 2) полное, взаимно губительное одно для другого разстройство

معدد لا سييم ميسيس الان مهم ما ما سيميدسها الان المهموم المعلق المعلق المناه ا

составных элементовъ организма 1); 3) врачующія средства, одинаковыя (съ бол'єзнію) 3); 4) пораженіе, нанесенное въ жизненный клапанъ 3); 5) порваніе бол'єзнетворными газами жизненной основы въ силу того, что упущено время леченія; 6) переходъ черезъ высшую точку жара въ бол'єзняхъ съ повышенною температурой; 7) охлажденіе на самой низшей точкі при бол'єзняхъ съ пониженною температурой; 8) полное истощеніе основныхъ силь организма и 9) чрезм'єрная измученность (отъ навожденія злыхъ духовъ).

Здоровое, или болъзненное состояніе газовъ, желчи и слизей, взятое попарно и видоизмѣненное четыре раза 4), составляетъ двѣнадцать (причинъ болъзней).

Газы и слизи, по нашему воззрѣнію, — холодная вода; а кровь и желчь — горячій огонь. Паразиты и лимфа могуть быть при болѣзняхъ какъ съ повышенною, такъ и съ пониженною температурами.

Таковыми 88-ю составными частями всецёло познаются всё роды основъ болёзней.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава третья обз основах бомьзней.

возданніемъ за прежде совершенныя дёла и им'єсть опредёленное назначеніе, въ смысл'є понесенія существомъ награды, или наказанія 3) исполнить силу добродётелей (Старі Оттобно) и Каждое существованіе въ изв'єстной м'ёр'є долженствуетъ возвышать духъ до степени будды; исполненіе таковыхъ возвышающихъ духъ доброд'єтелей является также причиною прекращенія существованія.

Составные элементы организма суть: земля, вода, огонь, воздухъ и эфиръ.

²⁾ Монг. — Том Дом Т. е. когда для врачеванія бользени предпринимаются не противныя ей, а одинаковыя съ нею и могущія лишь усилить ее средства; напр. при жарѣ принимать воспалительное и проч.

³⁾ Объясненіе жизненныхъ клапановъ токою см. ниже.

^{4) 1)} Здоровые газы при ненормальном состояніи желчи, 2) здоровые газы при ненормальном состояніи слизей, 8) болезненное состояніе газовъ при ненормальности желчи, 4) болезненное состояніе газовъ при ненормальности слизей, 5) здоровое состояніе желчи при ненормальном состояніи газовъ, 6) здоровое состояніе желчи при ненормальном состояніи слизей, 7) ненор-

王子 4 3 ionaly : 30 st 3 المتطمسهم " ماسعر د معتدره الله مهنتر هار ، محمتم * 30 m 男 .**{** a a a نقلا 4 Louing @ Bigo? # 15 m A LANGE 1 **₫** ま 到 1 THE THE PERSON . ţ. 2016 1 ET 3 努 هاميسط مسيحين الميموط : الميل عد اللط عددهاي 992 4 <u></u> OKTO DO まって 一大大学 一上 STATE OF .**{** 青 ま 到 **Sumin** 40 : 94 A 0 عوردم و والايدالم ميسون عيال بعداد ، ما 弘 多香 名: 五 五 THE STATE OF BAY PAY 男 مالستصح في .**ქ 8** 1 東リ 4 لمنطسق Ł Ł يق عسر 3 متمتيكا نطيع هر على اعراء o ping **载**27 4 .**{** Third 鋫 व्य Jamin 4 **₫** 1 क्राम्ब Company Seption Seption Tinco **B** 3 . इ

¹⁾ Вибсто тиб. या и монг. - ж ы Биньдурья-онбо стоить यहानाय соотвётствующее монгольскому сожим (Биньдурья-онбо, листь 31).

IV.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщалъ еще такъ: Слушайте, великіе риши! Точный діагнозъ устанавливайте при посредствѣ осмотра, ощупыванія и разспросовъ о болѣзни. Изслѣдуйте подлежащіе осмотру глазомъ, языкъ и жидкости; этого рода діагнозъ составляетъ ученіе о томъ, что можно видѣть. Изслѣдуйте подлежащія ощупыванію пальцами пульсовыя артеріи; этотъ діагнозъ составляетъ ученіе о значеніи изслѣдуемаго. Устному опросу подлежатъ: обстоятельства, сопутствующія началу болѣзни, симптомы, въ которыхъ проявляется болѣзнь и пища; этотъ діагнозъ составляетъ ученіе о томъ, что можно слышать.

Языкъ (при ненормальности) газовъ — красный, сухой и шероховатый; языкъ (при ненормальности) желчи — блёдноватожелтый, толстый, покрытый налетомъ; языкъ (при ненормальности) слизей — бълесый, тонкій 1), безцвётный, мягкій и влажный.

Моча (при ненормальности) газовъ—похожа на воду и очень пѣнистая; моча (при ненормальности) желчи—красновато-желтая, даеть много испареній и зловонная; моча (при ненормальности) слизей— бѣлая, съ незначительнымъ запахомъ и испареніями.

Пульсъ (при ненормальности) газовъ — дупловатый 2), пустой 3), по временамъ останавливается; пульсъ (при ненормаль-

мальное состояніе желчи при ненормальности газовъ, 8) ненормальное состояніе желчи при ненормальности слизей, 9) здоровое состояніе слизей при ненормальности желчи, 11) иснормальное состояніе слизей при ненормальности желчи, 11) иснормальное состояніе слизей при ненормальности газовъ и 12) ненормальное состояніе слизей при ненормальности желчи.

¹⁾ По Биндурья-онбо, — «толстый».

²⁾ Монг. Стуб мы переводниъ «дупловатый», по точному значению этого слова. Ламы объясняють, что пульсъ, называемый у нихъ «хундэй», является тогда, когда газы не распространяются по всей жиль, а проходять понизу ея, оставляя пустоту по верху.

^{3) «}Пустымъ» называется такой неровный пульсъ, который иногда вовсе неслышень, какъ будто кровь совершенно не пробъгаеть но жилъ.

OC ? situation of the individual control of the con فلهمو هكور شعير بهدوفه نتمم مهفد م معتفهم مع ختم كيسي هربا مر جمفون فعيمان عملاه على معلىها وورما معهميم عيد عدد معلى معلى عمد عمد معرور معلى المعروري فيوراء فعوياءوم المدر معلى المحكم المنافع المحافظة المعادية المعادية المحافظة المحكمة المحافظة المحا ويهلا والمستسود كمن وصوروا ومواما والمتموم مدفورم دوهفر من منموعير فدن وهدم عدعتن والم Avient echienie : Andret shoul should ented resert except release incomedial trivet result experts ليستم عمهيهين ، مصحو هدرمو مييسم عشرم رورمو ديهفيع ليعد هدي سيو ممهنمو عهمش عوصو عبير دوشديى بمفمتمك عبييص هو رويده بي وي 4 بيمورج هدكو وهمشم وبنفس 4 بمفص 4 بمدين المستحسون مكفريهم بمحفر ميون محون محفري محقيم مجهشم وهويهو دوريون، مسل بيكق يتحمر فعيو بدعيهول سلام" أ فالا ، ميوم مواعد ل سفيولام معري ميشم فكيم وشميسول ، ليو فيولان ، المسمله هدي مصله به مدركها معيو عمليه المصروح معيامين والمحموري عسر عدي مواقع عملا للاقا **P**

¹⁾ Ho checky Lodeant-Parcana: Action of Gallo word Mario

ности) желчи — скорый, широкій, круго быющійся; пульсь (при ненормальности) слизей — какъ бы опустившійся, углубившійся и слабый (медленный).

При устныхъ вопросахъ (относительно бользии газовъ, появляющейся) въ силу того, что питаніе и образъ жизни бываютъ легкіе и неровные, (обнаруживается) зъвота, лихорадочная дрожь, потягиваніе, ощущеніе холода; тазъ, поясница, кости и спинные позвонки, — все болитъ; колики чувствуются попеременно въ разныхъ мъстахъ; позывъ на пустую рвоту; органы чувствъ даютъ не вполить отчетливыя ощущенія; угнетенное и безпокойное состояніе духа; при ощущеніи голода чувствуется боль; (по митию больного, ему) кажутся полезными масло и сочныя кушанья.

(При ненормальности желчи, обстоятельства, способствующія бользни, суть): острая и горячая пища и діятельность; (чувствуются) горечь во рту, головная боль, жарть въ тіль, колики въ груди, ощущеніе боли по свареніи пищи; (по митнію больного, ему) кажутся полезными прохладительныя яства.

(При ненормальности слизей, обстоятельства, порождающія больнь, суть:) тяжелая и жирная пища, а равно и діятельность; (больной испытываеть) отвращеніе оть пищи, трудность пищеваренія, рвоту, испорченность вкуса, пученіе въ желудкі, отрыжку, физическую и духовную тяжесть, ощущеніе внутренняго и внішняго озноба, безпокойство по принятій пищи; (по мнінію больного, ему) кажется пригодною тепловатая пища.

При помощи таковых 38 способов изследованія устанавливаются безошибочно и вточности всё болёзни.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таннственныхъ наставленій» глава четвертая, о симптомахъ, по которымъ можно распознать бользнь.

مهما المتناقل المعل فلايط بالمعلى المتكامل المتكامل عما ما المعل الممار المعل المتعلق المتعلقة المتعلق Angus massed Asid Adde Brackhol & feet ? " retired & feet ? Others ? massed of their feet? فالملاويهم ستوفى والمهدوي ويدوي ويدويق فيوجن معرق مفسا يستريم مفسا يستدوم ممهم والم المسكما وهاج مستسوه ويدي ويهدا مكهاي وي معل هيل فيساء من المايا لمنمهمسكم . على عدد منسس معيهمون هو معمكمما سنو . معكوم وربع معهدي كالمستيم ويتهديهم ممهم بمدم والمعرو سفدرا هيرا مميون ومنع بونم ومرا ويماء ويتعديهما الميكومل والمحلس معتصل محمده مستدوره فاعتيسهم معلهم سنوه فاصلا مهاعدهم فالالالمقا سكرك رويط و عكرم م سكوك مهم و سكول ري مه عملوم و معفوم ، معنورم مويشم و ween I am simply a gent in and surface surface of surface of the s معيسمكري . رو هم بعيسر رسمن لهمريع كمن دمههم فموي و بدهمهم . بعدم مرا ما علمه عليه عليم الميدواس المدروات المعل في عليه ي مرا من الميدي ما 办 ま

¹⁾ По точному тибетскому тексту: ਪ੍ਰਤ੍ਰਾਗ਼ਣਾਪੁੱਗਾ, ਨਤ੍ਰਾਗ਼ਣਾਪੁੱਤਾ। ਰਿਚਾਰ оче-

²⁾ Tu6. 图式选气

V.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщаль еще такъ: Слушайте, великіе риши! Средствами противодъйствующими и врачующими болѣзни, являются: пища, образъ жизни, терапевтическое и хирургическое леченіе.

Лошадиное мясо, ослиное мясо, сурочье мясо, годовалое мясо ¹) и большое мясо ³); зерновое масло, годовалое масло, тростниковый сахаръ, чеснокъ, дикій лукъ; молоко, водка изъ муки, приготовляемой изъ растеній чжава (Polygonatum vulgare) и ра-мньэ (Polygonatum officinale), водка выгнанная изъ сахарнаго тростника и водка, выгнанная изъ костей, — все это пищевые продукты для страдающихъ бользнью газовъ.

Коровье и козье вареное квашеное молоко, сырое кислое молоко и свёжее масло, мясо дикихъ козъ, козье мясо, свёжее мясо бэсэрэк'а в), бульонъ изъ толченаго ячменя, кашица изъ чжава и кашица изъ биликту набчи (Sonchus oleraceus), жидкій бульонъ в), свёжая вода и перекипяченая охлажденная вода, — все это пищевые продукты для страдающихъ болёзнью желчи.

Баранье мясо, мясо дикихъ яковъ, мясо дикихъ хищныхъ звърей и рыбье мясо; медъ, саломать изъ стараго зернового хлъба, выросшаго на сухомъ мъсть, вареное квашеное и свъжее кислое сарлычье молоко, кръпкое вино и кипяченая вода,—все это надлежитъ употреблять страдающимъ болъзнью слизей.

При бользни газовъ следуетъ преимущественно придерживаться теплыхъ мёстъ и пріятнаго сотоварищества; при бользни желчи следуетъ проживать въ прохладныхъ мёстахъ и въ спо-

¹⁾ На Востокъ весьма часто мясо заготовляется впрокъ, предварительно будучи вывяленнымъ и высушеннымъ на солнцъ.

²⁾ Большое мясо, тиб. Под монг. Тор тем р не санскр. тайтата. Подъ этимъ именемъ встарину было извъстно человъческое мясо; нынъ, за неимъніемъ его, ламайскіе врачи замъняють его бараньимъ (собственно мясомъ задней ноги барана); другіе говорять, что лучшую замъну представляеть медвъжье мясо остабо оста

³⁾ Бэсерэкъ (біткі) помісь тибетскаго яка и коровы, въ 3-иъ колёні.

⁴⁾ ЖЖТ торис приготовляется изъ чал, нолода и масла, но безъ соли.

عهدهم . عمهم عد منو علمك بمحديهم بمعوم معدي " عمهم محسمي دوم دورا عد منهوس مسعدسم . يينو دعير حفق معريهم همولمري معريهم عربدس عويدم بهولمريق، عسيميسس لمعى دعق عسميسس عمههم الملكو ، واحدوا موالا معلول والمرافعة المرافعة المناسمة ، المعلول منو ومهموا والمعلول المدار معاملتان معا المعدا سيعه بورط ، بيوركمسا سنو يدل دونو هيو نوط الموال ، عصهو دورم دعريه در معيدري معنسهم عد هيان ، المسييسيس منكسو وورم حمويهم ، فعوليا عنهون عمل منكسو فعوليا عوريهم فعوليا فعوليا عورياء وهول شعدسمي ، الميدفيان عديد معدي مع عسل بي يوهان المعاد المعدور موسدا مر عيير لا مين لا معود لا معهدم و معدم فمتموم مر سخيسا معييمه در مهاجم كمد دعم دعل هدرم ، يعدم در مستميسيد وصورم ولايلمهود ودر سخيم أ، لمعلى بالتعلق فالمعلى المستول والمعلى المحاصل المحاصل المحاصل المحاص المحاسل فالمعلى المحاص ا سلومه سلمهاسي عمدهام عمله عدد همود معاليا الميلود فيهدين عروا بالمدور يدريا المعالم المدر المراجد المراجد مستسم عديه المساء مريهم بمعتم بديمهم بهدريم ومدريم ومدريم ويهر يسيشم عدفي عدفي عدهم فمن فسعيس الميوويتيوسين المعلقة المعلى ا

койствін; при бользии слизей надлежить совершать усиленныя движенія и придерживаться преимущественно теплыкъ мъсть.

(Лекарства, помогающія) при бользни газовъ (должны имыть вкусъ) сладкій, кислый, или соленый, (и имыть свойства) маслянистыя, тяжелыя и ныжныя.

(Лекарства, помогающія) при бользни желчи (должны имъть вкусъ:) сладкій, горькій и вяжущій, (а свойства) прохладительныя, жидкія и притупляющія.

(Лекарства, помогающія) при бол'єзни слизей (должны им'єть вкусъ) щиплющій (жгучій), кислый и вяжущій, (а свойства) острыя, терпкія и легкія.

При таковыхъ вкусахъ и свойствахъ лекарствъ, способъ приготовленія успокаивающихъ и очищающихъ лекарствъ (долженъ быть таковъ):

Успоканвающія лекарства, при бользни газовь, должно преподавать въ видь бульона, или масла; при бользни желчи,—въ видь декоктовь, или сухихъ порошковь; а при бользни слизей въ видь пилюль, или въ толченомъ видь.

Бульоны (могуть быть такіе): а) костяной бульонь ¹), б) бульонь изъ четырехъ соковъ ²) и головной бульонь. Масловидныя лекарства ³) надлежить приготовлять изъ мушкатнаго орёха, чесноку, трехъ плодовъ ⁴), пяти корней ⁵) и изъ большого лекарства ⁶).

(При болезни желчи) — декокты: Ману (aristolochia), Лидри

¹⁾ Костяной бульонъ спеціально приготовляется дамайскими врачами, какъ декарство, изъ следующихъ костей: шейка допаточной кости (collum scapulae), копчиковыя кости (оз соссудів) и кости СССС. **

²⁾ Бульонъ изъ четырехъ соковъ практикуется какъ средство для запиванія послё принятія какихъ либо порошковъ; четыре сока суть: иясной бульонъ, масло, бульонъ изъ сахарнаго тростинка и старая водка.

^{8) ♣}Д

«насловидныя лекарства» приготовляются въ видѣ выварокъ; послѣднія всегда бывають гуще меда, въ видѣ смолистыхъ экстрактовъ, вли, пожалуѣ, коровьяго масла, почему и называются масловидными.

⁴⁾ Три плода суть: арура, барура и чжурура; въ виду постояннаго совмъстнаго ихъ употребленія они навываются кратко: ару-бару-чжуру.

⁵⁾ Пять корией суть: чжа-ва, ра-миье, нье-шинъ, ба-бру, гсэ-ма.

⁶⁾ Монг. 🗥 тиб. Түйдүй. Почитается очень ядовитымъ.

دلها هذا بمداعده عديده عوداشم م عمدانا دلها هيمهم تاختسو دانسو عمو و دلها عداد دلها عدار عدانس دعدار عالما دلها عداد بدهم محيامهها عداد هابعدم داخلا ما معدان و بهواد مو عداد بدهم معيامهها عداد داخل أغياهاد عود عداد بدهم معيامهها عوداد داخل أغياهاد عود عداد بدهم معيامهها عامداد هابعدم أخياهاد عود عداد بدهم معيامهما عامدان البدهمة أختامهاد عودانهما أحداد المدهمة أختامها المدهمة المداد عودانهما المداد المداد عودانها المداد المد sophora angustifolia), Дикда (Gentiana barbota) и плодовые 1). Порошки: капуръ, цзанданъ, гургумъ и чжуганъ (gipsum selenites).

(При болѣзни слизей), — пилюли: чернаго-яда и различныхъ солей; толченыя: сэбру̀ (malum granatum), далѝ, год-ма-ха.

Соль и чжон-ши являются въ виде лекарственнаго пепла.

Очищающія: При бользни газовъ должно очищать черезъ посредство чжам-цзы; при бользни желчи — черезъ посредство слабительныхъ, а при бользни слизей — чрезъ возбужденіе рвоты. чжам-цзы з) (бываетъ трехъ родовъ): легкое разжиженіе, легкое промываніе и промывательное разжиженіе.

Въ слабительныхъ (различаются): обыкновенныя слабительныя, спеціальныя слабительныя, сильныя и легкія слабительныя.

Въ (разрядъ) рвотныхъ (различаются): вызывающія сильную рвоту и вызывающія легкую рвоту.

При наружномъ врачеваній (бользни газовъ надлежить употреблять): разглаживаніе, массированіе и «монгольскія прижиганія»— (прикладывать теплый, намазанный масломъ войлокъ).

(При болъзни желчи): извлечение пота, кровопускание и водяное лечение — (души).

(При бользни слизей) постановку компрессовъ и прижиганія. Если съ неуклонною върою и тщательно примънять эти 98 врачующихъ средствъ, можно быстро избавиться отъ бользней.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій», глава пятая— о ерачебно-еспомогательныхъ средствахъ.

¹⁾ Т. е. трехъ плодовъ: ару-бару-чжуру.

²⁾ Чжам-цвы соотвътствуеть нашему иметиру и раздъляется на три вида въ силу различія бользией, и различія состава илестира. При бользии газовъ практикуется «легкое разжиженіе»; въ составъ его входять: бараній бульонъ, сарлычье масло и сарлычье молоко; къ такому отвару прибавляются:

1) руда, 2) арца, 3) бибилинъ и арура и такой составъ впускается внутрь черезъ заднепроходное отверстіе. «Легкое промываніе» практикуется при совмістномъ забольваніи газовъ и желчи. Бульонный наваръ его приготовляется изъ рыбы, лягушекъ и маляви; къ этому прибавляется коровье молоко и масло, а изъ медикаментовъ, помимо исчисленныхъ входить еще «дур-чжитъ»— «Промывательное разжиженіе» практикуется при бользияхъ і козьяго молоко и масла, а изъ лекарственныхъ веществъ, помимо вышеуказаннаго втораго рецепта прибавляется еще Басуча.

ومعواصره سهستمس ووريع ، معلوم معطف عدد مهدر مهدر علام علام يومو ويدمسه والارام والمدور عدد الارام المدور ال لمف مهاسيم لليول للدي متعلول ، مهاسم لمفي الميلكستيم أمتوهس معتصيق للسييم" عمدم للابط يودل مسعل دمهم خديتمل بينسيمل منستسمل هو عدميتمل عمل ، ييهدهو معتوسهم عهر عمليسهم عمدعوه المجالفات عسر عمدي محوسم المتاجسيس عموس عدا محوس عدام " معداما ويليا معلم المديناسات المجال كمك يتعتهم .. سهستمسي بهدشيوي شعروجين مهموي دمهم ميكمسهم يتعتهم .. مدغرهم همي بدغيرم مورغيشم هديتمسم كالمحا ديهكم يودل فاعتجاب عي كمن عبيقم للابط عدكمي ممهمو بمهمدم فعتنمس . فيعدسيونه ملكم الموسيدي م معيهمون مختلصة وربم مخيش معيهمو فعفوا ، كسي فعن فعفوا فعوم عد عدد عومس الميسهم في عيديدريهم فواد عدد المدرا هما معدم عواد عواصر دمهم هدم مل معل معلى مستها عمدها مداما ، بهدم مع مدفعها مستها محدى فيفيدا و مدفعها مورفيسا معهما ، باسكمت فهم مستسر ف وياديا ويهدا منديد فين معم رييم فييين م .. من ا دويا مندين بامفهمسكم . تمعوم رويم .. معدمول معتنمتس قال .. ومعوم موركم معيفهم بمفيع همل تمعوم .. مهنتسم معمو ههم

VI.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщалъ еще такъ: Слушайте, великіе риши! Въ основахъ, (трактующихъ) объ естественномъ состояніи (организма), діагнозѣ (болѣзней) и врачеваніи, выставляется девять деревьевъ: 1) вполиѣ нормальнаго человѣческаго организма, 2) больного человѣческаго организма, 3 діагноза путемъ) осмотра, 4 діагноза путемъ) ответанизма, 5 діагноза путемъ) вопросовъ, 6) пищв, 7) образа жизни, 8) тераневтическаго врачеванія и 9) хирургическаго врачеванія.

Вътви ихъ:

(Въ деревъ здороваю) организма три: 1) болъзненныя начала, 2) основныя силы и 3) нечистоты.

(Въ дересть) болъзненного состоянія — десять: 4) причины (бользней) 5) бользнетворные агенты, 6) входные ворота, 7) мьстонахожденіе, 8) пути (движенія бользненныхъ началь), 9) время прихожденія въ движеніе, 10) конечныя (прекращающія жизнь бользни), 11) причины возникновенія бользней и 12) (ихъ) значеніе вкратць.

Въ діагнозъ путемъ осмотра: 13) языкъ и 14) жидкости и въ діагнозъ путемъ ощупыванія: 15) пульсъ; всего три (вътви).

Вз діагнозю путемз устных вопросовз — три: 18) обстоятельства, сопутствующія началу (бользіни), 19) симптомы, въ которыхъ проявляется бользінь и 20) позывы.

Bг (деревь о) пищевых продуктах: пища и питье, всего (21—26) шесть (вътвей).

Въ (деревъ объ) образъ жизни: три (вътви, 27-29).

Въ дерест о лекарствахъ: (при подраздълении) попарно на вкусъ и свойства, всего (30—35) шесть (вътвей).

Относительно способов приготовленія лекарстви: успоканвающих (36—41) шесть (в'єтвей) и очищающих (42—44) три (в'єтви).

Въ (дересть о) хирурическомъ лечении: (45—47) три (вътви); а всего 47 отдъльныхъ вътвей.

Digitized by Google

يعدل شعيسيع عمسو و معي موردسهم " علامه ييقي بمعصمهم معسف م مصفهم نم منني ، ويعدا محمو منق مهاعم معدون فيهم معكف بمفعدسهم هدي ، معدي المنق فعي مله مسوشوسدا فعدو وووبهدسيون ، معيدون ميرياتسريهن فعن معتيبهه مستم ديريا يتعيل معتدركيهن دييو شييستم همو مستسر و ويريا ويودا مدهن للميوري ممكم لا هو دمعيا ل بسعفمل خويدسيس هيشمقمشل هييمداء كسيعير و هدوي نسييل لهدويق ندشمير عيدم المحتويا لمحتويا لايها محدل دمعي ، المرافدة عنهم الانط عيين المفتول دميسه مر سلم" العهم ، كليسول عو سعر" ٤ كمل كمل ملام أسعيو فهال ، أسعكو أسيديه فهويه بعدي كسم بمعم بمعلى بمعلى المهريس فلا ، عاصدة الموايكيات دعدي منديع والمطاوي معتم وهديم . ويديس معمله ومعتمينهم فيوم دوي مسسو معيو وووون . مملح مع مستسوق معتمهم لممن بديرين ويون ، عمهمم و معتمهم شعيع رمهدوه ف نيشم مويفد م مصفهم عمرا معهما يول محتيمتها ووامع مر مر سيفها عدهم عهموم ، بوجها ومعوم ووامع مهما معراء عسا دبها ما معييم هيمنس هديم مهاعم واعمل و بدعمه نسدم نسعيم ، خدشه بسنسه بدرعيهم فمعم نسعيم وعديم :

معهمد مع ممتمهما سعد محسيم ما ممتمهما اليوم معهما »

Распустившихся листковъ ихъ: въ начальномъ (деревѣ) 25; въ деревѣ естественнаго порядка болѣзни 63; въ діагнозѣ путемъ осмотра 6; въ діагнозѣ путемъ ощупыванія жилъ 3; въ діагнозѣ путемъ устнаго опроса 29; въ (вѣтви о) пищѣ при болѣзни газовъ 14; въ (вѣтви о) пищѣ при болѣзни желчи 12; въ (вѣтви о) пищѣ и питъѣ при болѣзни слизей 9; въ (вѣтви объ) образѣ жизни 6; въ (вѣтви о) вкусѣ и свойствахъ лекарствъ 9; въ (вѣтви о) бульонахъ 3; въ (вѣтви о) масловидныхъ лекарствахъ 5; въ (вѣтви о) декоктахъ и порошкахъ—по 4, (всего 8); въ (вѣтви о) пилюляхъ 2; въ (вѣтви о) толченыхъ лекарствахъ 5;въ (вѣтви о) радикальномъ излеченіи 9; въ (вѣтви о) хирургическомъ леченіи 7.

Основныхъ (причинъ) болѣзней 88; способовъ діагноза (болѣзни) 38; средствъ врачеванія 98; а всего раскрывается 224 (отдѣла).

Послѣ того какъ цвѣты сего проявятся въ безболѣзненности и долговѣчности, созрѣють и три плода ихъ: священное ученіе, матеріальное благосостояніе и спокойствіе.

Эта вступительная основа, — которая составлена съ присоединеніемъ прим'єровъ и чисель и въ которой объединяется все какъ въ сердц'є, — является предметомъ усвоенія лишь для нікоторыхъ, исполненныхъ разума и премудрости, а рожденные худоумными не могутъ понять ее. Кто пожелаетъ (познать ее) въ бол'є общирномъ вид'є, пусть изучаетъ по подробн'єйщимъ основнымъ сочиненіямъ!

Такъ сказавши, этотъ Ухагану бэлгэ-биликъ риши скрылся въ сердцъ царя врачей.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава шестая, прекрасно составленная какъ выясненіе значенія сравненія (плана сочиненія съ деревомъ).

Конецъ вступительной основы изъ сочиненія: «Сущность цѣлебнаго, основы восьмичленныхъ тайнственныхъ наставленій.

Digitized by Google

معلام محصوبهوري مييم بيوم أمور موريموس ميدشميسوم موردسك ممكسر م هيم آ هحكمك لايا مو ستس مع بييش كم بوين معيمكمي ، عويمي هو مينيو معلى بير مو بييش مع بوين معيمكمي ، بير معيمكميسو معين كم موسيس مول مول كم مو د ستيميسو بيوم معين كم بييش مو وي مييم و وي الميم مو د ستيميسو ده معين كم بييش مو يعتم بييمو و وي اهر مو د ستيميسو ، معي مستس و وي الميموس موسيس موييس معييس دعم مستس و وي الميموس موي الميموس مويس معيوري مورد مستس و وي الميموس مويد الميموس مويس معيوري مورد مستس و وي الميموس موسيس مورد الميواد الميواد الميموس معرد مستس و وي الميموس مول الميموس مورد الميواد الميموس معرد معلوم وي الميموس مورد الميواد الم

Сущность цѣлебнаго. Основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій

ЧАСТЬ ВТОРАЯ.

Повъствовательная основа 1).

После сего наставникъ, победивъ (матеріальное начало), всецело прешедшій (отъ міра), животворець и лама врачей, Биндурья гэрэльту ханъ, воспрянувъ изъ этого созерцанія, погрузился въ медицинское созерцаніе, именуемое «львомъ красноречія». Немедленно за погруженіемъ, изъ пучка волось на темени его головы, во всё десять странъ света разселись многочисленные тысячецвётные лучи и въ силу этого очистились телесные недостатки всёхъ одушевленныхъ существъ десяти странъ, а равно успоковлись всё болезни газовъ, желчи и слизей, (после чего лучи эти) опять собрались въ пучке волосъ его темени. Тогда изъ тела его воплотился мудрецъ (риши), показывающій превращенія, по имени Ухагану бэлго-биликъ, который и усёлся на небе. После сего (появилось) воплощеніе его слова, — муд-

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана, вторая глава Дурбэ́нъ ундусу̀на, по обычаю всѣхъ буддійскихъ сочиненій, начинается поклоненіемъ, которов опущено въ текстахъ пекинскаго и агинскаго изданій. Сказанное поклоненіе представляется въ такомъ видѣ:

John 1966 % 200 1 20 humbon " Ophan 1980 12 1 220000 1960 " humbo 22000 Opha 22milian 2 hace 12 12000 Hozoi " humbo 22000 Ochan " hum 10 Hazopor 22molouragan

श्चित्रकार्किकः 4,8 على . عالم 男 和 Tangata سيوشطسدا 扎 土 耆 1 منشسكسح Ł **1** 1 努 Ł فيبون ، سرير ا سنيتسفسون was a way and the to expense at نفيينكو . A STATE क्रम्य معصريس ففي ، بطكواءسمي سنو . 1 المرسكمين ، Tangatal o of 3 **赴** 1 سيدفعيشهم 看了 هختصتم 4000 h 美 سنستسح 工 工 りつ 男: 3 A STREET STATE OF لمستنا minimes sort " المعالية المعالية 動しの مىنىتسى قايا ،، A TOPOS Ф 3 Ф المستبل क्यान्त्र्य ध **9**38 **1** Z. 盏 麦 E. · A خفيمو د طسم ar To ኒ ፣ ま J. . { 男 وبطعطمتني ませ PATE OF 机 重

¹⁾ Тибетскій тексть: |ग्राँग्ग्रांग्रंट्रेट्यूर्ग्यांग्रंट्र। |ग्राँग्रांग्रंट्र даеть возможность придать здёсь пониманію монгольскаго перевода большую точность. Очевидно, последній пункть трактуемаго дёленія должень быть диктуемъ не въ видё неопредёленнаго типптос, а въ форм'й типптос и должень обозначать деятеля; также точно какъ второй пункть должень выражать самое дёйствіе, подразум'явая при этомъ орудія и средства для выполненія онаго.

рецъ, именуемый «Сэтхиль-эцэ турухсэнъ». Онъ поклонился наставнику, обощель вокругъ него и сказаль такую рёчь: «О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! Если ты такимъ образомъ благовъствовалъ намъ краткое содержаніе, — вступительную основу, — то какимъ же образомъ должны мы изучать повъствовательную основу? Соизволь проповъдать о семъ, животворецъ и царь врачей!»

На такую рѣчь, воплотившійся изъ тѣла мудрецъ Ухагану бэлгэ-биликъ риши провъщалъ такъ:

«О, великій ріши, Сэтхіль-Эцэ турухсінь! Изученіе второй, «пов'єствовательной» основы (состоять) въ сл'єдующемъ: Если резюмировать вкратці содержаніе науки, по которой, съ ц'єлью безбол'єзненнаго существованія въ челов'єческомъ тілі, — лучшемъ изъ всёхъ шести родовъ одушевленныхъ существъ, — съ ц'єлью врачеванія бол'єзней и съ ц'єлью достиженія долгол'єтія, духовныхъ благъ, матеріальныхъ довольства и спокойствія, про-изводится врачеваніе, то содержаніе это можеть быть изложено въ четырехъ отд'єлахъ:

- а) о томъ, что подлежеть врачеванію,
- б) о томъ, чими производится врачеваніе,
- в) о томъ, какт производится врачеваніе, и
- г) о томъ, къмз производится врачеваніе.
- И прежде всего трактать о предметь, подлежащемъ враче-

робот развительное начало), всецёло прешедшему (оть міра), исцёляющему болёзни трехъ ядовъ, высокому — буддё Оточи, обладающему цвётомъ синеватаго лазурика, исполненному 32-хъ (божественныхъ) признаковъ и примётъ въ своемъ хубилганскомъ тёлё, —буддё Биндурья-гэрэльтў, подающему всёмъ, удрученнымъ болёзнями газовъ, желчи и слизей, правою рукою арура, а лёвою — чашу нектара, противодёйствующія болёзнямъ.

مضحو دميوه ميشسو دمهم وال ، ميدر هدي منشسو هو مادم" ٢ جمع" ع تحكوم ربيو خويسهم . مستر ميده سنستم معديسمون هو سنستسات . مصحور مصفصهم عمل ستهم خدرم وبهدهم فعريم ، مفري منو خميسم مهاعمون سنستم معيدمون ديدممكدي مدنق، دمهكم يودن مدلمرم دورم مي دمهدر فمتصر وهين. علام عهاجم دمعملمدا هدي دمويين ميش ميشتسين كمن. فنتمص عصفد م بمسفهم عم فييسم بمسفهم و همي بمدير د بمدعوهريم مستسيد ولا أ دومو ، سيمو د مستسيد جلاها مام فهمسهم مواصور ، est toward account a payon somethy assisted assisted toward assisted to سنستم معيدمون ويهن ، معوم همى منتمى مستحق بدمكيهون سعم" عديم ، معتفهم و هوجل معربه هل . ربيع نضين ي شهمه و معمه نعميا ربهدوغو

2 Bran :

ванію, разсматриваеть: 1) организмъ, ради котораго существуетъ врачеваніе и 2) что именно должно врачевать, т. е. показываетъ существующія въ организмъ бользии.

Производящія врачеваніе бользней и противодыйствующія имъ средства суть: 3) образъ жизни, 4) пища, 5) терапевтическое и хирургическое леченіе.

(Въ трактатъ о томъ), какимъ образомъ при посредствъ противодъйствующихъ средствъ врачевать бользии, (различается). 6) какъ доставлять безбользиенную и долгольтиюю жизнь и 7) какъ врачевать возбудившеся бользиенные процессы. При этомъ преподается: 8) о способахъ, которыми слъдуетъ поставлять діагнозъ (бользии) по ея вившимъ проявленіямъ, 9) о порядкъ, какъ, уразумъвъ (состояніе больного), должно лечить, и 10) о средствахъ, которыми производится врачеваніе.

Наконецъ 11) о врачв, производящемъ врачеваніе.

Такимъ образомъ въ четырехъ основныхъ отдълахъ является одиннадцать трактатовъ и это составляетъ краткое содержаніе «повъствовательной основы».

Изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава первая, выясняющая содер-жаніе «повыствовательной основы».

Brown 30 1 se ward a wardelle in the social a sandmen copy a which was any ويوريا عنني رويم ، ميشر معيم ويا موهندون مدو ، مومشم هم فيسيون ، معوم هم سوير ، ومسلسون دمهم د معد عوبود مذو ، ومسلسود هو ميوليس مدوهمسو فودوعير فديديسود ويوريا ومحوم دمعير اسويرا لمن معتمويورين وي فويسم ، من ، دي سكهن بمنمهمسكم ، مسرير ، ميدو و عيد سنشسن وي ، ،، متكسول ملكين ، طمهم عديم مدنق دى فاق بهكمهم ملكمهك عراها ، بعدم فاق معهويات معدديا منق ميلق بمكيه معييكمون ، ميدهمكسيمير موردسال معفاسر م دستر فان فيير بمدمدر ، ديو مداريم معاهل بيستهم عمين موين همي بمسكسمي معل بييلمستهل ، معيدي يينمهو ممدم عوين بيلم ما منا لهدا عمنه على ومعرا هم عسمه أنسيلمسهم عيلوا على لمعمول عدو هم عمين معيون فامعرا وي معتعدم بي من عموم موسيس و ويلي ويعام مدين ما به ويمكوريس ون العواميس معنو همي دميون معدراً مولاً مع رور معدول عمهمم عمهم أن معمل ييشاول من معيم وورم مدهم معروب مدي ومفيوروهم ،

II.

Послё сего Сэтхиль-эцэ турухсэнь риши такъ сказаль Ухагану бэлгэ-биликь риши:

«О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! какимъ же образомъ изучать намъ трактатъ о сложившемся (пъльномъ) организмѣ? Соизволь проповъдать объ этомъ, животворецъ и цары врачей!»

На такую рѣчь его наставникъ отвѣчалъ:

«Слушайте великіе риши! Прежде всего выясненіе ученія о тіль, ради котораго существуєть врачеваніе, — о сложившемся организмів, — излагается въ семи нижеслівдующих отділахъ: 1) порядокъ образованія (организма), 2) его приміврное сравненіе, 3) естественное состояніе, 4) свойства, 5) различіе, 6) діятельность и 7) признаки разрушенія.

При этомъ начальное ученіе о порядкі образованія (организма) излагается въ трехъ подразділеніяхъ: а) о причині зачатія (организма), б) объ обстоятельствахъ развитія и в) о признакахъ рожденія.

Если представить подобіе тёхъ обстоятельствъ, при которыхъ, въ силу дёятельности и тяготёнія къ матеріальному міру, въ здоровыхъ сёмени отца и крови матери приводится въ движеніе сознаніе, сочетаваются пять стихій и совершается зачатіе въ утробіь, то это походить на то, какъ изъ двухъ взаимно трущихся деревьевъ появляется огонь. Вслёдствіе пораженія болізнью газовъ, сёмя и кровь являются жесткими, черноватаго цвёта и вяжущаго вкуса; при пораженіи болізнью желчи, оні бываютъ кислыя, цвёта желтаго и запашистыя; при пораженіи болізнью слизей — бёлесыя, клейкія, сладкія и жесткія; при пораженіи болізнью крови — вонючія; вслёдствіе болізни слизи и газовъ —

مرماط في علماد عل عدام المو ، عددهاه 红红 and a egyl pay oral ومعقيهم سرسه و تحوم مضمر سخوم شرم كوورم معوو ويهدون شرم تحوم بعص عيمسه مهموا Short Atomo : 鋫 محدد شهم عم عموا بعطيع معم معدوم روبي معدود ، وي علي معلى مع معقم عدد مسعو بمعوم ومسمعين ومعتفسهم بعدي ويشهم بعنهما ليفون عفرين فدعوم زور هدي ويعمرن فهاعو भव्यक्रमार्ग्धः 2007 2007 دولس معيو ميستديون ، عمهم منو عسل ويدف ميليم عد دينا ، سعم مع ويونا مدرسهم و Sacropho And Topics 404040 "宝 43 ومعكيم . محرشيس عمر 1770 معتصرا مختل بيشمل 复 룃 私 王男多 朝 梨 والهم المراكب المتصدي فكريا يستم المعدورة المور ما المفرا سخسم ري محري هدريهو ممين عصفيده ، عربس عيسو " معربا فيربعهم محصور شكم معووريا معربيون STATE AT STATE OFFINAL المنافعة الم a S - arcolomo : 割 . કે * an Tago مسلاستول ١) 更 .बु للمني والمحلي 私 <u>‡</u> 3 1 علالمون 教 重 .बु 多 3

¹⁾ Тиб. ਨ੍ਸ'ਮ੍ਰਾਕ' имъетъ значеніе собственно «небеснаго пространства»,—

или эфира, образующаго небесный сводъ; отсюда монгольское топольское имъеть значеніе — эфира.

онѣ отдѣляются кусками; вслѣдствіе болѣзни крови и желчи — дѣлаются похожими на гной; вслѣдствіе болѣзни слизей и желчи — свертываются въ клубочки; вслѣдствіе болѣзни газовъ и желчи — изсыхаютъ 1); при сложныхъ болѣзняхъ — походятъ на калъ и мочу. При каждомъ изъ этихъ болѣзненныхъ состояній въ отдѣльности онѣ не могутъ носить въ себѣ зачатковъ плода. Безъ совершенія дѣяній, не появится сознаніе 2); безъ (стихіи) земли не исполнится; безъ (стихіи) воды не сочетается; безъ (стихіи) огня — не созрѣетъ; безъ (стихіи) воздуха не получитъ развитія; и безъ (стихіи) эфира не установится пустыхъ пространствъ.

Съмя бываеть бъло, тяжеловъсно, сладко и значительно по количеству. Менструаціи походять на сокъ красильнаго дерева (butea frondosa), или на заячью кровь. Если ихъ обмыть, онъ не оставляють пятенъ и при здоровомъ состояніи ихъ, совершается зачатіе въ утробъ.

У женщинъ съ 12 и до 50 лътъ появляется образующаяся изъ питательнаго сока и ежемъсячно накопляющаяся кровь. Черная, но не оставляющая пятенъ, она, подъ вліяніемъ газовъ, выступаеть изъ двухъ большихъ кровеносныхъ жилъ въ маточное отверстіе и течетъ въ продолженіи трехъ сутокъ. Внѣшніе признаки этого: силы уменьшаются, лицо дурнѣетъ, груди, поясница, шея, глаза и крестецъ припухаютъ. Когда оканчиваются менструаціи, появляется похотливое стремленіе къ мужчинѣ. По открывшемся отверстіи матки, до двѣнадцати сутокъ, въ теченіи первыхъ трехъ и въ одиннадцатые сутки мальчиковъ не бываетъ. Въ первые (по концѣ менструацій?) третьи, пятые седьмые и девятые сутки бываютъ мальчики; во вторые, четвертые, шестые и восьмые бываютъ дѣвочки. Подобно тому какъ по закатѣ солнца свертывается цвѣточная головка у лотуса, по истеченіи двѣнад-

¹⁾ Въ тибетскомъ 黃 다 지원학자 다 По Бадмаеву — это значить, что sperma и menstrua отсутствують вовсе (см. О системъ врачебной науки Тибета, стр. 69).

^{- 2)} 동자기에 можеть быть понимаемо вообще въ значеніи — «духовнаго начала въ человъкъ».

بوسميد من مهريون ، من مد ميد مد مين من ميد المدار من المدري من مهريون ، مدوي ما يسميرا عدا مهموال مصحوبههولا .. موين كمن عصفسهموا ما متهمسم بعيفسر منه وهمهم هورمو . ولانشم منها ربوغهلا هو فهرا درا عدره مدرو فالمحود المسيق فعدره ميلو فار سيسيدها والمدرود ومدور مدو سائيل هلاف الالم المتوا المتدامية المتدامية المتدامية المتدامية اللال الالا الالا الالال المتدامة المتلامة المتدامية المتدامية المتدامة المتدامية المتدا هيدموريا در هيدسور وروم ، ميسيع ميندعو هار الميميم هيمو هيموين ، معوراً مع مهميا هدن دمهم ميدوره المراكب و المعل بياشي ديستول ، يستمل مام بيسم ديمم معين معيني معيني ، مهمو مام المهم ويهم سليكم أمعيكم ل 1940يول ، فاس مام عياس معديدا أملكم عمديمول مورويول ، في مام ميويسمي مديم وال هدوسه دي مهرور ، مصفدتين عمر عدد عدد الميسر و مهروه هوده ، موسيد و عمر معمر فد معرفه هوهم والمحدد محدد بالمدور مدشمسر فيعيوا عديم والمحود فيعم الدلالهالاو يدلالو المرسولة المرسولة الموسود معارفها بالمورد بيطفيتهم فموصر بدهم ويخيفمس فيعييهم والاء ومفحود يلعل ييفو بمسفدي سعوهسي سيحها معدي فعدي 100 وموسط معين همي معيو ومسلمدو ، ومهمر دين وعديه ووروا ومديو وواحده ، بستا معا

цати сутокъ сѣмя не можетъ установиться въ утробѣ. Если преобладаетъ количество сѣмени, родятся мальчики; если преобладаютъ менструаціи, родятся дѣвочки; при равномъ количествѣ, родятся гермафродиты; а если (сѣмя и кровь) раздѣлятся на части,—родятся близнецы. Случаются неподобныя порожденія 1) и уроды; они рождаются вслѣдствіе несчастныхъ и пагубныхъ 2) случаевъ.

Зачатіе состоить въ воспріятіи женскими половыми органами семени и, удовлетворивъ похоть, организмъ делается утомденнымъ, отяжелевшимъ, Семя отца даеть начало костямъ (ossa), головному и спинному мозгу (cerebrum et medulla); изъ менструацій матери образуются мышцы, кровь, полые и плотные органы, а личное духовное начало (зародыша) служить основаніемъ для пробужденія сознанія внішнихъ органовъ чувствъ в). Изъ (стихін) земли образуются мышцы, кровь и чувство обонянія носомъ; изъ (стихін) воды образуется кровь, а также чувство вкуса и влажность въ языкѣ; изъ (стихіи) огня береть свое начало теплота, цвътъ и чувство зрънія въ глазь; изъ (стихіи) воздуха образуется дыханіе и чувство осязанія въ кожть; изъ (стихін) эфира получають свое начало рачь, и ощущение звуковь въ ушахъ; въ силу навыка, при постоянной деятельности, накопляются представленія. Такъ, въ силу сочетанія причинъ, сопутствующихъ обстоятельствъ и взаимной связи причинъ съ последствіями, нолучаеть свое бытіе организмъ.

Разкажу теперь о порядкѣ, по которому, получивъ такимъ образомъ свое зачатіе, (организмъ) получаетъ свое развитіе. Основнымъ факторомъ, при содѣйствін коего зачавшееся въ утробѣ получаетъ свое развитіе, является пупокъ (umbilicus). Съ правой и лѣвой маточными кровеносными жилами соединяется

¹⁾ Отъ женщины родится змёя, кошка, мышь и пр.

²⁾ По списку Лобсанъ-Галсана монгольское слово ೧೧६ замёнено словомъ: (₩, которое по нашему миёнію точнёе выражаеть смысль, имёя значеніе «приносящій вредъ» «пагубный».

³⁾ Здёсь необходимо помнить буддійское ученіе о метамисиховё.

hopil ton, ? Oashod institutional " nous hopil ton, ? ho ? to hopal hither .बु وموقع لي ومهمز عمو عمو علام على علامي المعربي على المعلم والمراء وملمتسي ووامداء عمود معل عمدما مسامه المراق علمت عمل ريدركد عا ويدواقع و عمديدم ل ، ريكم معيم عبيون مدى عبوكدعو estables estables orminger Se Se segminge عميسمل و عسر عمل " لمعمل ممن ومدمديل دولهم الميم عملما عداما معوالهما عماماه المعا Joint day بلكسيا عهم فعن عها عد محكور و جعريتيس الما المحدد المحدث المحدد المح 1 まる 動力 ちゅ مستعم ل مجلابعل ميكو معم علم مصعر شعير 1 topard " restyle set tory" ? Or naturalize 乳 المعربية و المعربية والمعربية والمعربية المعربية 33.05 THE THE THE PERSON OF THE PERS **新** 易 And o mayor 红 نسيبيكمو ، معيكمسى न्यकाद्धः स्थ न्यक्रित् ६ 湯里の宝男 المستمامية . - Alexander :

¹⁾ Tx6. বন্ধমান্ত্র (বন্ধমান্ত্র ?)

²⁾ Въ монгольскомъ текстъ очевидная опечатка. Въ тибетскомъ здъсь употреблено слово अूप'Ц', каковое соотвътствуетъ монгольскому тът от

пунокъ и съ объими этими жилами соединяется зародышевый нузырь (матери), — основа, хранящая въ себѣ пищевые питательные соки. Поэтому то питательные соки пищи матери преемственно содъйствують росту находящагося въ утробъ. Если сравнить, то это подобно тому, какъ при посредствъ ирригаціонныхъ канавъ дается производительная способность пашив. Развивается оно засимъ въ теченіе девяти м'Есяцевъ, видоизм'Еняясь, подъ вліяніемъ газовъ, въ 38 семисуточныхъ періодахъ. Во время первой седьмины перваго м'есяца семя и кровь соединяются между собою подобно тому, какъ лежить въ молокв кумысный грибокъ. Во вторую седьмину оно начинаеть бродить и колыхаться. Въ третью седьмину оно является похожимъ на то, какъ бы сгустился творогъ. Желающіе иметь сына, уже въ эту пору, основываясь на разнаго рода средствахъ, должны приводить ихъ въ исполненіе, пока еще не обозначились ясно половые органы; если довести до совершенства ихъ силу, то можно восторжествовать надъ этимъ дъломъ. Въ день подъ созвъздіемъ «пушья» должно выковать изъ нъсколькихъ кусочковъ жельза фигурку мальчика и, раскаливая ее на угольномъ жару до перемены цвета, опускать въ коровье молоко въ количествъ разъ, соотвътствующемъ прежнему числу (кусочковъ, изъ которыхъ выкована фигурка); засимъ дать выпить (беременной) пригоршию этой жидкости, накормить ее составомъ солнечнаго и луннаго сока, опоясать и привёсить; на это средство должно полагаться 1). Далье вплоть до восьмаго

سهرويسا لمدى ومدمهم مسيريا همى سيفسان وهمينين برهار مستويه موين ومهر ولمديون وبأ ويشو ومعهو وو سيور بعضم عصفدو ، عصوس ا منفور و علايهم عمديه يستعو ، منعيم ا عنور هم يعفمن عومين مع عمدن عسفده ، مهدم ا ور ا معل جدين عدرا وحديها عصفيون ، ومفيته يسم مع عصفيه ومتشفر سكور ا، معدد لمدى معين ويسكو ويهم وراء ومدمو سفده المعيو ومسهدو ، موهم بمنسر ومعم بوسد وراء فيورا فيلور والا ، هيمو " المعلو مع المعلى معى على من على على على على المناء أسعيدهم معتصر معروي فيون ، محتفيس يسام عا موسيق ونمدن بالاوعن ومكويهم واستمون . مستحهم معربهم أحمهم مكيفهم و عمستن عصيهو واستمون . مستحهم ومعدن آن عمادها هجمون مستسعى مسيقم معدم هديكو .. وستهم مستسفسين معفيه عبشيسيسين محص المعر بيلون وال ، منسسين فالمحود عمرومي عقاميه عاميه المالية المحاسرة عموا على على على على مديون فالمود عموا و فيرا طعيمتس المسلمل المحور لمعى معين لمعى مساحل عدل قائ العدل سعيدا المعديمة ومسكيون ويعتمسوا المعديم لمعن يسكن عدا وائ العدر معربة المعديمة ومسكونة لهدكم والحيائمسون دن لهدكوركدون ، المصعيلهمسون والا بسكستو ويعصيلون ليعذن معيو شععدسسون ، مكمن م شعون المستهمار مسعير بسعر بهداهي بوعرفيون، دسم و عيم رييونهو معين مرم مهمدعو معروق فأعمين دستمدن

мѣсяца нужно оставить совокупленія, чрезмѣрное напряженіе силь, бодрствованіе ночью и дневной сонь, задерживаніе кала и мочи; (пищу) горячительную, острую и тяжелую; избѣгать запоровъ, поноса, леченія снизу и кровопусканія; въ противномъ случаѣ утробный плодъ погибнеть, умреть и утроба сдѣлается пустою.

Въ четвертую седьмину (зародышъ) делается или твердоупругимъ, или нъжноподвижнымъ, или продолговатымъ 1); отчего последовательно образуется мужщина, женщина, или гермафродетъ. Въ числе симптомовъ этого періода являются: утроба тяжельеть, тьло худьеть и теряется апетить къ пищь, появляются въвота, потягивание и ослабление силь, груди увеличиваются, обнаруживается стремленіе къ кислому и появляются различныя желанія. Если задерживать удовлетвореніе этихъ желаній, то утробный плодъ можеть погибнуть, или принять уродливыя формы; поэтому можно давать въ малыхъ дозахъ даже ядовитое, смъшивая его съ полезнымъ. На второмъ мъсяць въ пятую седьмину въ теле утробнаго плода определяется прежде всего пупокъ (umbilicus). Въ шестую седьмину, въ зависимости отъ пупка образуется жизненная кровеносная артерія. Въ седьмую седьмину показываются формы органовъ эрвнія. Въ восьмую седьмину, основываясь на этомъ, опредъляется форма головы. Въ девятую седьмину опредъляются грудная (верхняя) и задняя (нижняя) части тела. На третьемъ месяце, въ десятую седьмину обнаруживаются, приподнимаясь, два плеча(brachium) и двѣ подвздошныя кости (os illium). Въ одиннадцатую седьмину обнаруживаются

ТБСІВ, въ соединеніи съ бурамомъ. Ртуть эта предварительно опредвленнымъ способомъ вываривается, обмывается и очищается. Два, какъ бы безсвязно брошенныя въ нашемъ сочиненіи, слова «оноясать и привъсить» въ «Биндурья-онбо» толкуются такъ. Нужно взять шерсть съ правой лопатки у трехъ, или пяти барановъ и заставить невиннаго мальчика свить изъ нея веревочки, по числу барановъ; засимъ свить эти веревочки въ одну и завязать узломъ на пупкъ. Къ концамъ веревочки привязать вышеупомянутую металлическую фигурку мальчика.

عوامس عمسكم بمعدم بعدي عمل عبدم عنيكم ل عهدم أعديم بسعفي أيريدي والمعدم والمعدم والم ويتو بعيون يستحده .. معتور هديتمتس المحدر باعدس يستحدو .. معتور عيومتس المفدي عملمي ولاييكمتيسي بعفار معر sompro " nand ? copal settly sompro " nand into 1 information and souther a moral extinction part of الميل معدم ويوامع معتمود ومعد ومدور المعدور المواد والمعدد وال age at force forthe interes. when invest interest is arising they at force forthe interes. Jackers grant at حسكمده . علوكست بعد مع عومتم عيسكم معوم فعيور عيدم عدره عسكمده . معوم معهم علم العدد بالتصامع substance and the set of the sound of the second of the sound of the second of the sec معكاسم من متوده فكامدة مميدا عملا عمل ومد ومدوسة عمل وسيماقل ومدم مدينيساء اسماكا ما عمدمسا أسعيهم بهما هم عصمتهم عمتسكم بمصعر أمديم معم معادة بمحا ومدهمهم وعدوكم مديكم سكوبكمتسم بدراء وجووهم معدستميل معدورية ههو مينق مريبكييس دمهييون، ههم يستار هم عييمشل ممشكم يمتحم هدشمشر عتر، ميينكر معيون

девять вившнихъ формъ органовъ чувствъ 1). Въ двенадцатую седьмину показываются внёшнія формы пяти плотныхъ органовъ. Въ тринадпатую седьмину показываются вижшинія формы шести полыхъ органовъ. На четвертомъ мёсяцё, въ четырнадцатую седьмину, показываются формы четырехъ мозговыхъ костей плечь и лядвій (os brachii et os femoris). Въ пятнадцатую седьмину, на рукахъ и на ногахъ показываются локтевая (ulna) и лучевая (radius) кости, а также большая берцовая кость (tibia) и малая берцовая кость (fibula s. perone). Въ шестьнадцатую седьмину показываются двадцать пальцевъ (digitus). Въ семьнадцатую седьмину опредъляются кровеносные сосуды, связывающіе внутреннія и вибшнія части организма. На пятомъ месяце, въ восемьнадцатую седьмину образуются мышечныя и жировыя ткани. Въ девятьнадцатую седьмину образуются желы в сухожилія. Въ двадцатую седьмину образуются кости и костномовговая масса. Въ двадцать первую седьмину тело покрывается наружною кожею. Въ двадцать вторую седьмину, на шестомъ месяце, открываются уже надлежащимъ образомъ скважены отверстій девяти органовъ чувствъ. Въ двадцать третью седьмину выростають волосы, пушекъ изъ поръ и ногти. Въ двадцать четвертую седьмину приходять въ полное совершенство плотные и полые органы; въ это время утробный плодъ начинаетъ сознавать покой и страданіе. Въ двадцать пятую седьмину обнаруживаются пути движенія газовъ. Въ двадцать шестую седьмину проявляются духовныя пожеланія. На седьмомъ мёсяцё, въ періодъ отъ двадцать седьмой седмины до тридцатой, все это приходить къ явному совершенству. На восьмомъ месяце, съ тридцать первой седьмины по тридцать пятую, все это сильно увеличивается въ объемъ. Цвъть и вившній видъ и матери, и ребенка видоизмѣняются къ лучшему. На девятомъ мёсяць, съ тридцать шестой седьмины уже прекращаются про-

¹⁾ По объясненіямъ Биндурья-онбо, въ эту пору появляются собственно девять впадниъ: 2 глазныхъ, 2 ушныхъ, 2 носовыхъ, 1 для рта, 1 заднепроходная и 1 мочеточная.

معهم فوهم عدركين دن معصص ، ويدسم هدرم و بعم معدم رسومهم هوهم معدمه ، سار دن ومهم استوسيد وه الله المد ولامها مديدة على معددة على معدود المدينة فاحملها معمسه المسائر فالمورد بامتدا الماسيل المعرفيين المعرف الم ركل فالا موييل مستويه يسل فهديدون و مكسم فال ، حيا ميل و مويل فول مدويكم فهويهمسول عمد ولا ، فدور يسار هوريم .. با ميلوا هيمن ريمسي بعديكم بهويه مريي المعتمون ، يسفيم بمعترم المنترس مر ويويا فان ا دسهمو هدورم فيعيو ومدوف فنتمص موبقد م معدفهمم عمر ولاء هو وصفسو دمهمول معصوبورهم ومدفقتين ويهدان معل ويستميون في ويورك عديد والمحتوب منتهميس معيو عدهيون ، ممين عيون بيون هين ويحدمونه مندونيسي والاراء ، فعن عن الله فيد الله المعروب منق سيحدي ، موين لاميلام وهدله ودمكو ممتدم فلامتم وبمرع ، ويهن ولال مدعد وللمع ولهم لاستم معييكمون ، فيولا أمري كم بعربهم عيم وهري مديرة ما معربي المسيم ويكمن ، منتسيم ييكريم المني عد هديميها فيديديسكسن ، ميور عمرم بستمسن ييفق مهمحر لي سنسته ريدرغم هدن جدعدركنين ، ربير فييون ،

явленія открытой радости и появляется грустное настроеніе духа. На тридцать седьмой седьминь является побужденіе персвернуться, а на тридцать восьмой седьминь, перевернувшись головою внизь, утробный плодъ выходить изъ матки. За всёмъ тёмъ, если будуть усиленныя кровотеченія, то утробный плодъ не можеть развиться; если матка расширится, хотя бы время и исполнилось, бывають трудные роды; если матка закроется, то опять таки, хотя бы время и исполнилось, произойдеть замедленіе въ родахъ.

Когда такимъ образомъ плодъ разовьется и созрѣетъ въ утробѣ, то, по минованія девяти мѣсяцевъ, наступаетъ дѣйствительное время родовъ. Если далѣе зародышъ болѣе прилежитъ къ правой сторонѣ тѣла, если правая сторона живота дѣлается выше, если мать чувствуетъ себя легко, въ сновидѣніяхъ видитъ мужчинъ, молоко показывается прежде изъ правой груди, то родится мальчикъ. Если матери хочется мужщину, если она будетъ находить удовольствіе въ пѣсняхъ, пляскахъ и нарядахъ, словомъ, если будетъ обнаруживаться противное вышеизложенному, то это признаки рожденія дѣвочки. Если эти (признаки) соединяются, то родится гермафродитъ. Если животъ посрединѣ низкій, а по обѣимъ сторонамъ высокъ, то родятся близнецы.

Засимъ, признаки скорыхъ родовъ слѣдующіе: тѣло чувствуетъ изнеможеніе, матка ослабляется, въ задней (нижней) части туловища ощущается тяжесть, крестецъ и становой хребетъ болятъ, вокругъ живота и половыхъ частей чувствуется боль, (женщина) то встаетъ, то садится. При открытіи половыхъ органовъ увеличивается мочеиспусканіе и непремѣнно чувствуется боль и покалываніе. Окруживъ (родильницу) опытными повитухами, надлежитъ помогать ей при родахъ. Питать ее должно всѣмъ потребнымъ при леченіи смертельнаго недуга». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава вторая, излагающая порядоко образованія организма.

مويع مهم مدنو جدريون كيوسهم ميدك ، مهمم غمريا مدنو ممكسم و غمريا غدريهم ميده ، مورويستم و باعدي ممهم منو بمقل مع هويريا ليفود باعدي عيوم منو معدمان هدوريهم ليفود معيمتين مدنو عديكه معتمهن مر يهوسطيدر ليكون بعهر عنهكم و مهكم مدنو عمريق وتستسهم ليكون ويستم ديج عربع مدنو ريحمك هم باستهم ليفه ، منهن م أمدراً مذف معميهويداً هو عوره عييداً ليلفه عمهم منن علا على مسمهم اليلف، معنى شي منن يعنن مدماً م عيساً للمسهم ليلفه، المستوي علالالها يليوه سهلاما والمترويسهما منو مندو محدوي عدمها ليلوه المهدا الميل المتعهم منن منهشتان ميفم ميهيسهم ميكه عليه متسا مكهم منن بعول هن ميدرهم ميشهد المسكمة وههو مصسيمون ويوريا ويوما مسهول ويلا معورييو منويينكم بيدي من يمايا مسهول بوشهمسكمون ليلوه المصحوبا عو عدور و دمهم المنف أنعمتم الميوسهم ليلوه المحدم المحدور والوهم المنف المناف المناف عتمتن معيدي عصاعم م مسح دمهم د معموهود منه ، محدي هموع مدنو ريدي م سويدم" ع ليفه المحصور معدم منو ميكم دمتم هوسكسهم ليفه سيو بعكم منو لينسو وسنم

III.

После сего Ухагану бэлгэ-билекъ реши провещаль еще такъ: Слушайте великіе ріши! Вотъ примірное сравненіе естественно-нормальнаго состоянія организма. Двѣ безымянныя кости (ossa innominata) — какъ боковыя основы зданія; позвонки спинного хребта (vertebrae) — какъ положенныя одна на другую золотыя монеты; жизненная начальственная артерія (aorta) — какъ сторожевой столбъ; четырехугольная грудная кость (sternum) какъ положенная матица; двадцать четыре ребра (costae) какъ прекрасно установленныя стропила; реберные хрящи (сагtilagines costarum) — какъ пригнетающія оконечности стропиль: кровеносные сосуды (arteriae et venae) жилы и сухожилія (tendines) — какъ положенныя доски; мышцы (musculi) и кожа (integumentum)—какъ глиняная штукатурка; двѣ кости ключицъ (clavicula) — какъ карнизы въ крепостной стене; две лопатки (scapula) — какъ покрышки угловъ; голова (caput) — какъ возвышеніе на верхней оконечности; отверстія для пяти органовъ чувствъ — какъ проделанныя окна; кости черепа (ossa cranii) какъ положенная кровля; темянное отверстіе (foramen parietale) — какъ открытая дымовая труба; правая и левая ушныя раковины (concha auris)—какъ головы гаруди 1); ноздри (nares) какъ прекрасное украшеніе охі з); волосы (capilli) — какъ мужскіе и женскіе кирпичи³); двѣ руки (manus)—какъ привязанныя шелковыя украшенія; грудная (верхняя) и задняя (нижняя) части

Головы минологической птицы гаруди составляють на Восток'й такое же обычное украшеніе домовыхъ крышъ, какъ въ русской архитектур'й лошадиныя.

^{2) «}Охе» — ящички, поставляемые на крышахъ, для вкладыванія въ нехъ яствъ, назначаемыхъ въ пещу душамъ предковъ.

³⁾ Подъ именемъ мужскихъ и женскихъ кирпичей у монголовъ извъстны особаго рода кирпичи, употребляемые, кажется, главнымъ образомъ для настилки половъ. Различаются они между собою исключительно своими боковыми сторонами, причемъ мужской кирпичъ имъетъ овальныя выдающіеся бока, а боковыя стороны женскаго кирпича представляются, напротивъ, въ видъ желоба. При кладкъ мужскіе кирпичи вдвигаются между женскими и такого рода кладка не требуетъ для себя смазки.

منون معاهد معاور المعامل المعامل المعامل عدن عمل عمد عمل المعامل المع هدرکدن عدراس هدربه بدنو جدرهان باشتدين" المشين ، معتمم بدنو ردما م رهبدريا جناهمهم بيلاو ، معتمور بعنو دستم عنى عمد بستصبيم بيكى ، عنهم عدل مستمهور منفى عملمتسفى عمدهدينم بيكى ، معاد هوهوا مستمهن مينو مستم و هوهوم ميكو ، ميدن ميدن معدى مدنو درنا معصوم مسكم ميكو ، محفقتمهم بعنق بعفريم عنسين همتمر" اليفق، ريفهم ميمتين بعنق سفم و يسستمين بيفي، بعيهم محدي مهمل مدنق مهم فيحس فعدي يوهو ، معدي ويعم معنق دستيير" عهرب يوجدو والمقطعيم وهوريح منه وتسكستك عمهدييع فدمتن عدهرهم وهويم ييكه، هيهده منه على م وي يساء ييكه، ليفوه وكاربا لمنتهم لمنق مستم همل علاريا لمعرفيهم ليفوه اليال تمييون كمهمو والعلام أسعيوا وبهدوه فيتسع عوبهد م معتهمهم ععم ون عدم سكين معيدين و معصوهورهم تعكيس فعيمان туловища, взятыя пустыми, — какъ крыша и стыны; грудобрюшная преграда (diaphragma) — какъ протянутая шелковая занавыска; сердце (cor) — какъ ханъ, сидящій на престоль; пять материнскихъ дегкихъ (pulmones) — какъ придворные чиновники; пять сыновныхъ легкихъ 1) — какъ пять царевичей; печень (hepar) и селезенка (lien) — какъ старшая и младшая ханьши; почки (ren) — какъ государственные чиновники, богатыри, поднимающие матицу; съмянной пузырь (vesiculae seminales) — какъ кладовая для храненія имуществъ: желудокъ (stomachus) — какъ кухня для сваренія пищи; кишки (intestina: duodenum, tenue, jejunum et ileum) и большая толстая кишка (intestinum crassum)—какъ фрейлины царицы; желчный пузырь (cystis fellea)—какъ мѣшокъ, повѣшенный для храненія приправъ (къ кушанью); мочевой пузырь (vesica urinaria) — какъ ведро, наполненное водою; два нижнихъ прохода (urethra et anus) --- какъ скважины для стока воды; двѣ ноги-какъ два коновязные столба, находящіеся у вороть; чрезвычайныя существенныя міста какъ предержащіе власть у хана». Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія «Сущность цълебнаго, основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава третья, выясняющая примпърное сравненіе организма.

¹⁾ Мы затрудняемся дать здёсь матинское названіе, такт какт въ нашей медицине, сколько нашь извёстно, принято дёленіе мегкихъ на пять долей. Тибетская медицина, очевидно, представляетъ легкія состоящими изъ десяти долей, причемъ первыя пять, именуемыя «материнскими», надо предполагать более значительными по своему объему, а вторыя, называемыя «сыновними»,—меньшими. Эмбріологическое ученіе о развитіи и образованіи легкихъ вообще побуждаетъ насъ сдёлать предположеніе, не обосновывается ли разсматриваемое ученіе тибетскихъ врачей на изследованіяхъ органа въ зачаточномъ его состоянія?

NEXY ? wip wash of variet extrem . They could bring a country of the state of ولا عمل والتعدل المنه على المواهد المعلام والمتعدل المنه عمولا م أدنتم عمولاها المعودساء والمواد لهم ممهم و ربيكين لا منه جمعوم وبفيه ، محديثم ولا محربهم و ربيكين لا منو بحدين وبفيه ، معدريا ولا ميوس ٢ سنو سعوم دستم سمسو ، سرنس مر يتمل ٢ ريمم ويديا سنو مصدم سيموي ، دمهم و ريوس ٤ .**{** .₫ 男₇1 solution associate the president of the solution of the compart of the solution of the solutio طمهما مل ويليدن لا منو شموم سيم "ل" له مسدور و ويليدن لا منو معوى م ندور ولفوه بيسرو 1 مهمور مصحوقه دروس ، وهمون ميس م مسد معهم د محصوف ويدد ، سور ا فلهم مستسره فيلايا فيهدا مديد فالاستعاد الميا منييلام ، مداء دويا مديد لامنمهماهم ، and topolo and delight on the same **1** 4 معمر مهم ، علام معمر أسعيم هيون يسميم هيون ، سوبهم و عمر" ا Bound . yed a soul ! who some vous out . some sind and cyme! empl هدسم ميسد المحادة مراسع **爱**

¹⁾ По пекинскому и агинскому изданіямъ здёсь очевидная ошибка; въ рукописи Лобсанъ-Галсана стоятъ существительный глаголъ (2000); въ тибетскомъ текстё онъ, по духу языка, опущенъ вовсе.

IV.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провъщалъ еще такъ: Слушайте, великіе риши! Ученіе о естественномъ состояніи организма излагается въ четырехъ отдѣленіяхъ: 1) ученіе о естественномъ положеніи основныхъ жизненныхъ элементовъ полномѣрнаго организма; 2) ученіе о естественномъ положеніи связующихъ (организмъ) кровеносныхъ жилъ; 3) ученіе о естественномъ положеніи важнѣйшихъ и существеннѣйшихъ мѣстъ (организма) и 4) ученіе о естественномъ положеніи путей и отверстій, по которымъ совершается движеніе.

1) Количество газовъ равняется полному мочевому пузырю; количество желчи равняется полной собственной мошонкѣ; количество слазей равняется тремъ собственнымъ пригоршнямъ; количество крови и кала — семь пригоршней; количество мочи и лимъы — четыре пригоршни; количество жировыхъ частицъ, входящихъ въ составъ мяса и подкожнаго жира — двѣ пригоршни; количество млечнаго сока (¬¬¬¬¬¬¬) и сѣмени — по одной горсти; количество мозга — одна собственная пригоршня; количество мяса — пятьсотъ горстей; женскія бедра и груди (представляютъ) излишекъ въ двадцать горстей. Общая сумма костей (группируется въ) двадцать три особыхъ класса; изъ числа ихъ спинныхъ позвонковъ (vertebrae) 28 суставовъ; число реберъ (совтае) 24; число зубовъ (dentes) 32; отдѣльныхъ костей 360; большихъ суставовъ 12; тонкихъ суставовъ 210; жилистыхъ связокъ 16; мелкихъ сухожилій 900; волосъ на головѣ 21000;

محصوبيس كالمحادث المحادث المحا المواجع المستوسيه المعدد المن سيور بعضاء المعلم المعرب المعلمي المعتمدينيو المعرور المعرور المهراجي عميفر عدراء على على الله في المهدراء فيدراها في معتمه سهما فلان في عليمن ديريا بعديم منه بعدي فعدراء ، علايالها و معتم فعل محتيميهم معيهمون بعكيم بعثود عنود عسلابها فعل وعدم عنهم دسم فيعد ببعثم هدل ويعيهرها « copy (son the . Journe egye obertance input a poli Journe . Journe policy since control معتمهديون .. فديم بمعكم بمعتمسهن مسسمي فيتمص بهسكسهم . بمصعديتين عدم عدم عدم معتمهدس هوريم ، سخوا رامعي دمعي درياً معدى الهدوا هل ، محد دسم سخوا ، شعر معدم هل ، سخوا محتمس ، وبدو 1 ہوں 1 ہوں ، عنوا عود محتنمتم ہوں مہم فوریا عومم ہوں ، عليهمكورما عدرم و موں ا غرام ميال معهم دستم ميسهم فلاد عيامتين مع معهم معنى عميم أمري عين عديم و معهم و عهم منه مييكم حمدويا عد وهدرما .. ريسو وحدكم فوهم معود مرود ما دستم عصر" عمدوم عصد .. ولايلكمسهم بمكدم ما مسعد

поръ на тѣлѣ 1,100,000; плотныхъ органовъ 5; полыхъ органовъ 6; отверстій 9; тѣло обитателей Цзамбудвица (= этого міра) равняется одной маховой сажени и (при вытянутыхъ горизонтально рукахъ)—четырехугольное; малорослые (измѣряются) собственными 4½ локтями.

2) Ученіе о естественномъ состоянія связующихъ (организмъ) кровеносныхъ сосудахъ (разсматриваетъ) четыре рода сосудовъ: а) образующіе, б) совершенствующіе, в) связующіе и г) жизненные.

Образующие кровеносные сосуды отделяются въ количестве трежь оть пупка. Одинъ изъ этихъ кровеносныхъ сосудовъ направляется кверху 1) и служить для образованія мозга (cerebrum). Духовная неразвитость имбеть свою основу и свое мбстонахожденіе въ мозгахъ. Отсюда, давъ основаніе слизямъ, сосудъ этоть находить для себя главное местонахождение въ груди. Другой изъ (помянутыхъ) кровеносныхъ сосудовъ проталкивается посрединћ и служить для образованія главной артеріи (aorta). Гибвъ имбеть свою основу въ главной артеріи и въ крови. Отсюда, давъ основание желчи, сосудъ этотъ находить для себя главное мъстонахождение посреднить. Третий изъ (помянутыхъ) кровеносныхъ сосудовъ проталкивается внизъ и служить для образованія половыхъ органовъ. Любострастіе вибеть свою основу въ половыхъ органахъ мужщины и женщины. Отсюда, давъ основаніе газамъ, сосудъ этоть находить для себя главное мъстонахождение въ задней, (нижней) части тъла.

Совершенствующіе большіе кровеносные сосуды являются четырехъ родовъ. 1) Кровеносный сосудъ, поднимающійся къ области органовъ чувствъ 2); находясь въ мозгахъ, онъ окруженъ 500-ми мелкими кровеносными сосудами. 2) Кровеносный сосудъ, способствующій ясности способности иышленія; находясь въ сердпѣ, онъ окруженъ 500-ми мелкими сосудами. 3) Кровеносный сосудъ, способствующій возсозданію тѣлеснаго

¹⁾ Биндурья-онбо прибавляеть: «по лѣвой сторонѣ».

²⁾ Въ тибетскоиъ: ТАС.Д.М.П.П.СФТ.АТ.Д.С.

بوسرا عمهول سكومسسح بمعدم بمعدم بمعتوم دويا بمقير ، عيو بهويا هم جمقعر ويحيفصن فتسمهم فتعير فديا yodig . Optig day inder I obsidante whole solving septics yodig . Judy 1 - pydy sing single type togain معتصيين عديمكور عمطميسيهم معيدمون ومكيع منق، هدي واحق واحق ومعهر مشم أسدم ومكيع هدي لمحكم عدى ويتعمين المرابع على المح عصديك عمر عمل وهذه ولي أحل عيسر ويتديون ب ويتيلمسون لمحكم عمد عسر med natio at acted " med hapiral mis hapiral of national acted. " Whole a company should historial" هديسير بها . ولا 1 مع عصع كى عصفيتم معيدمول بعضم منه ، ويهمم عمل ويهم عنهم دسم أسعم بمضم من بعقيع .. فالايل بعقيع م مضبهم دسم سكهم بمدي فعريم .. فيعييهم بمدر بعقيع بدنو دسم فيدم عهم .. عادها عام يسفعن عمفمن معهد يتعدوم غمن دستم محمود يتعدوم دستم معمر فيعدم بعضم مع بييمسهم هن عدوم سلط عقاميسط دسيط بسيط مجهد عط المتامسلط " عدها سيط الله بسيدا المهداء عط اللاء من الميتاميسيط المعتبسليل " عبيدرا و المجودة ما دين المسروب من المسروب المن معدون المسروب المن معدول المراس المن المناس ا الا الا المحالية المحالم المحالم المحالية المحا

организма; находясь въ пупкѣ, онъ окруженъ 500-ми мелкими кровеносными сосудами. 4) Кровеносный сосудъ, способствующій умноженію дѣтей, потомства и рода; находясь въ половыхъ органахъ, онъ окруженъ 500-ми мелкими кровеносными сосудами. Эти кровеносные сосуды держать въ своей зависимости весь организмъ какъ въ верхней, такъ и въ нижней его части.

Связующе кровеносные сосуды бывають двухъ родовъ: бълые и черные. Жизненный кровеносный сосудъ (aorta) представляеть собою какъ бы основной древесный стволь для (другихъ) кровеносныхъ сосудовъ. Отъ него какъ ветви отделяются кверху 24 большихъ кровеносныхъ сосуда, способствующихъ развитію, — увеличенію количества, — мышцъ и крови: (въ числѣ ихъ а) 8 большихъ кровеносныхъ сосудовъ, скрытыхъ внутри и производящихъ связь между плотными и полыми органами; и б) 16 ясновидимыхъ кровеносныхъ сосудовъ, производящихъ свявь въ членахъ тела съ виешней стороны. Отъ нихъ отделяется 77 сосудовъ, изъ которыхъ можно пускать кровь; 112 существенныйшихъ мысть изъ важныйшихъ кровеносныхъ сосудовъ и 189-ть анастамозирующихся тонких в кровеносных в сосудовъ. Отъ нихъ разветвляются въ наружную и внутреннюю стороны, а равно и въ промежуточное пространство 1)—120 и 360 тонкихъ кровеносных сосудовъ. Отъ нихъ развётвляются 700 тонкихъ кровеносныхъ сосудовъ. Отъ нихъ еще тонкіе кровеносные сосуды связують все тело и какъ бы охватывають его сеткою.

Жизненных кровеносных сосудовь у человека три: одинъ

¹⁾ Т. е. распространяются по мышцамъ.

معمومهما عده مرا عطا محمد المتحور ، عدل موسل عود عدس مدروا دمهما الاله المتحال hoging of reinted for! I separate terms anity comes and a reinted any separate mesons of the property of the p المحلام المحل المراجعة الموال المراجعة المحلومة المحتلومية المحاط معاملات المحاط معاملات المحاط المح بعطيع . وبهدور في منطفر والايركم ميديدون هديتمسر بعطيع هدوم . علور عمر مدينمسر فلايم بعدم بعطر بعطر عمهم بين بهيمون بأسكستكو عمكمسكو فعديد بهدوهل همي ويحيهمهم وين عدل عرومهم معمهدشمسين رديم وسيدا و مفنهم منه تمصر معدن ، بعدههم و مفنهم سكوا عمدوا عود بدولاً عم مفنهم سكوا تعدوا ، بمفرع م معمهديون .. فريا مدفق ميوباسمع عصر" ٤ فموصو وهدوه وهدوم .. فريا مدفق بمدنسهم عمون مكين معديدرين هن .. مضهم مشم مكم فين ، عيمشن عمل مكم مكم ومحمل ويحموا همل بامحم ، أمكور ، علايهن فعلايهم هور مكم عنوم فهن ، المييمسهم في ، فعوو لمم نسهم في يعمله منف تعموه في فعروم ، نديم منف معيمتين فين تعويم من معربيه مضهم فمتمم علادي ويوسى ووربع بهمكي معروم عيو هواء مر مضهم وي سيوري متتمدمين ، معروق دوسو منستسدي ويخوبا يعور مضهم ويبيعون بيسوق مضهم همتعو هوج بمعرورون مضهم أشعيون ديهموق

изъ нихъ находится повсемъстно, какъ въ головъ, такъ и по всему тълу; другой — движется въ связи съ дыханіемъ; третій переходить съ мъста на мъсто наравнъ съ душею. Называются они жизненными кровеносными сосудами въ силу того, что, находясь въ связи со всъми внъшними и внутренними проходами, по которымъ движутся кровь и газы, они даютъ возможность существованія организму, возсоздавая его и являются основою жизни.

3) Къ важнъйшимъ, существеннъйшимъ мъстамъ (въ организмѣ относятся) семь: 1) существеннѣйшія мѣста въ мышцахъ; 2) въ жиру; 3) въ костяхъ; 4) въ сухожиліяхъ; 5) въ плотныхъ органахъ; 6) въ полыхъ органахъ и 7) въ кровеносныхъ сосудахъ. Существеннъйнія мъста въ мышцахъ имьють наклонность къ опухолямъ; существеннъйшія мъста въ костяхъ отличаются сильною бользненностью; существенный шія мыста вы жилахь и мелкихъ сухожиліяхъ приводять къ увічью; существенній шія мъста въ жиру, въ кровеносныхъ сосудахъ, въ плотныхъ и полыхъ органахъ-причиняютъ смерть. Въ силу чрезвычайнаго значенія ихъ какъ въ отношеніи смерти, такъ въ отношеніи. страданій и врачеванія, он'є называются существенн'єйщими м'єстами. Существенныйшихъ мысть въ мышцахъ 45; существеннъйшихъ мъстъ въ жиру 8; существенный шихъ мъстъ въ костяхъ 32; существенный шихъ мысть въ сухожиліяхъ 14; существенныйшихъ мысть въ плотныхъ и полыхъ органахъ 13; существенныйшихъ мыстъ въ кровеносныхъ сосудахъ 190. (Располагаются они такъ): въ головъ 62; на шеъ 33; въ грудной (верхней) и задней (нижней) частяхъ тъла 95; въ четырехъ оконечностяхъ 112. Всего отдельныхъ существеннейшихъ месть, трактуется 302. Изъ нихъ въ высшей степени важныхъ 96; при поръзъ ихъ прекращается жизнь и знатоки не могутъ врачевать ваъ. Существеннъйшихъ мъстъ средней важности, по учению, 49; знатоки могуть врачевать ихъ. Остальные хотя и показываются въ числъ существеннъйшихъ мъстъ, однако въ священныхъ книгахъ они не трактуются какъ нарочито важныя и ихъ можетъ изличивать всякій.

أمعربه هويمشيل لمعلى هويمشم أنتشمط لمعلى ببعدين .. عليني مع عوييل هع عويكم بمعدي نهوياً عني عيهوي ، عمدويساً محدل .. عملمسلم فموريا سيور عبيون تمتها ردو .. معهم في معلمهم و بهعلام معمر بمدم بعدم بعد ، بسكسلم محد مهم هيو المير شيسهم ، يولايم شهم هاي دميسه هيده هاي عمور عمر معيوريس د مفهم عدم معتمهواته ، ويكويا ديوا شويسهم عموري وهدووفوري منشم عدفيون ، وهدوون مودي شموير م مسمى دمهموا ، قسفشو عمفين ع عمد الله علمهم بتعم معلق ما هجيلهم اليمسلم منه ، نبوع ما سه عدد المفد اليق معمدسلم عيد ، عمدها والمعرها ويسم سعها محدى معمدون ، مصدور و معمر فعدوا دسم محدى ويدا معيون ، عموا ما عبلال ولايال عدنو دعظ هديتمس عسفيفههم سيور عميميون ، ييديم دسع عديو هيونون ، جميفر ولايل عذو لمعربيس عسمهم معومسو هم مهمل منه نعول معروا معلهم بعلايم وويع معهد معيو مريكمس بعلمهره ، متحويد عار وهموي بوعول بمصكيسها هدي بهاعدان موهويون، حويكم فيستسف يستسفسون وههموا كم محمس ويوههو محسيهميون ، محمل معربيون أ فمريد ستدميم وهويهم سيون وهيمو ، ربيل فمييون ، دمهمر و متحريل فسييل ربهدوه

interest another of methodology and the control of the control of

Въ (трактать объ) естественномъ положение путей и проходовъ, по которымъ совершается движеніе, (нужно различать) вибшніе и внутренніе проходы. Внутренних проходовь три: а) жизненные проходы 1); б) проходы основныхъ силь организма 2) и в) проходы трехъ сортовъ нечистотъ. Проходы для пищи и питья (представляють собою) 13 отдёльных пунктовь. Внёшних отверстій, или проходовъ — въ головъ 7 и въ срамныхъ мъстахъ 2; у женщинъ одно маточное отверстіе и два въ грудяхъ являются прибавочными. (Всв эти отверстія и проходы) имбють круглую форму, бывають то толстые, то тонкіе, и на своемь протяженіи, то приходя въ связь, то раздёляясь, располагаются какъ жилки на задней сторонъ древеснаго листка. Коренная основа необходимаго развитія (всёхъ основныхъ силь организма, начиная съ) питательнаго сока лежить въ проходахъ. Если пища и деятельность не будуть надлежащими, то повредятся пути, по которымъ движется (заключающееся) въ проходахъ и это послужить началомъ болезни. Когда приключится усиленное выделеніе, задержка, или примется направленіе въ иное, не должное мъсто, (организмъ) разстраивается; если же проходы будуть чисты и свободны отъ поврежденія, то организмъ является здоровымъ». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цёлебнаго, основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій» глава четвертая, трактующая объественном положеніи трактующая (физическаго) организми.

¹⁾ Жазненная артерія, по который движутся дыхательные газы.

²⁾ Проходовъ, по которымъ совершается движеніе основныхъ силъ организма, считается семь: а) отъ желудка до печени (находится) проходъ, по которому движется питательный сокъ принятой пищи; 2) между печенью и мышцами (располагаются) проходы, по которымъ движется кровь; 3) между кровью в жиромъ (располагаются) проходы, по которымъ движется мышечная ткань; 4) между мясомъ и костями (располагаются) проходы, по которымъ движется жировая ткань; 5) между жиромъ и костномозговою массой (находится) проходы, по которымъ движется костномозговая масса; 7) между костномозговою массой и съмяннымъ пузыремъ (находится) проходы, по которымъ движется костномозговою массой и съмяннымъ пузыремъ (находится) проходы, по которымъ движется красная (у женщинъ) и бълая (у мужщинъ) съмянная жидкость.

المعرفة المراجع المراء المراء المواد المراء المراجع المراجع المراجعة المراج وبيوراً ويهوا مصديتها و ويوراً ويعداً منتهن ون معدا دييرا فيستحو .. سن ا ديرياً منتهن بمفريصسكم » ون ا هو ويوراً عننى عمى رمعنى دمعي هوروم ، ومعيسكسو ييسهم رورم والمر هين ، موعد وروم ور ا مع عيين رون معلاق عمل باصلايسيسر فعيل مامطيسكسم ل معدويمسم معديسكميول ، عديدم فعيل معدفس فهيشته مييكمكسيميس بيسر فعيل هدرهور ، معربه هدي معمريه والوري دمهم والمحصيسين ، عدور لامن المعلى ، عمور ، عموم الامن المعرب المعرب والمصسيون ، فير م مريح دييون منو بديدددون بدلمور هدرم ، جاهر بديددديد بدا ديير نميون ، ماحر ولا فال أعل مهولا للمال فهلوط عم معامل ، معلول موسم للمعر المصر معدولاً عصر فأن أنهم للامم تحكوم معدي . منسهل عنسهل غيريم غيره همل يعكمه عميكمعمسيل ولا .. عصفسو معصهسو وهفيس وهفيس عدمكمهم معمل في المحالية المراء المعتبسكسي يستهم همي ميتشم معتبل شم م مياس المعتبسي ممهم حمد المحاول عمر وهيل ، محكيسكسدل هو مييتيا منه ميين روي محمل ، ولا المو ميين محريسيم عهم ليسو sompring " and proper as proper a some and a server a proper a proper a proper as the sound of

V.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщалъ еще такъ: Слушайте, великіе риши! Въ (трактатѣ о) свойствахъ организма два отдѣла: а) объ элементахъ, подлежащихъ поврежденіямъ и б) о болѣзненныхъ началахъ, причиняющихъ поврежденія.

(Въ составъ организма входятъ) болѣзненныя начала, основныя силы (организма) и нечистоты. Въ силу того что по различнымъ мѣстамъ они служатъ основаніемъ другъ для друга и составляютъ коренную причину зачатія, существованія и разрушенія, имъ и дается названіе организма.

Въ разсмотрѣніи элементовъ, подлежащихъ поврежденіямъ (выясняются ихъ): 1) различіе, 2) дѣятельность, 3) огненная теплота, 4) порядокъ новообразованій и 5) время, въ которое достигаются результаты.

Размиченіе подлежащаю поережденіяма: 1) основныя силы организма и 2) нечистоты. Учать, что основныхь силь организма, — семь: питательный сокъ, кровь, мышцы, жирь, кости, костномозговая масса и сёмя. Къ нечистотамъ причисляются: калъ, моча, поть и проч. При этомъ питательный сокъ содёйствуеть тому, чтобы возстановлять подвергшееся поврежденіямъ; кровь, доставляя влажность, приводить къ жизни; мышечная ткань служить покрышкою; жиромъ сообщается дородность; костями доставляется крёпость; костномозговою массою производятся соки, а чрезъ посредство сёмянной жидкости совершается вачатіе въ утробё; каломъ и мочею извергается подлежащее (удаленію); поть размягчаеть кожу и содёйствуеть укрёпленію поровъ.

Такъ называемая «огненная теплота» является основнымъ факторомъ для пищеваренія; ее учать называть еще «способствующей пищеваренію желчью». Подъ вліяніемъ теплоты бользненныхъ началъ, основныхъ силъ организма и нечистотъ, увеличиваются силы безбользненности, ревности къ занятіямъ, величія вившняго вида, льтъ жизни, основныхъ силъ организма и огненной теплоты. Существують пищепроводные пути,

قال] عمل عبيد رسيا ما عياس فيدمور منكوبميسيل ، بعدرين منصور معمور مع معمقيم مكمن و يودر ما علام المعلى المع miniment of the second supported the second second is second accompany to the second second in second secon ومكمتمكم في معدم كمن عير سيكو وجسيسيون بيس المراء كمن مختمس سيفه و سين معفره ميونس ميفسه معكريس ن المركزوروس مدي المركز والمستوارة المركز المر سده مستمد ميوسيط محدود عبل مديرهم ومريسيس عسدهما معيق عيريس مع عيما عيما معيد مفريا موقيس دهوريا موسى وهمريع عصيسه ومنى ، والمعتم وسير ما سيدى بديد مكمهمهم ، ون لا مع ودعم وويم أسهم مكمهمه محصيصيصي موليسير هدى مهدره عمهم عمهم هدى دهرييسمريه ، عدري نسر ٥٠ هن بعدرددري بدير دى مصعديه ، المستحريل فالمحر مستح مستحري ملك من المستواط في المحريد في المحريد والمحرد والمراحد فيلكسهن مستميون باستر مسياح ميهاس منف ميهون ميدان مدلكههاي ون عدم ميين معين عمين فيأد ومتمون بعينكيوهم عمما د مييسسم ، فسهدشم ويسل علاقون دد دد مولايده ، علهم سيسهم ويسمهم المديده بدغورم و которые проводять из пунктамъ, гдё совершается пищевареніе. Если эти силы (способствующей пищеваренію желчи) достаточны, то пища переваривается и удаляется внизъ; если же силы ослабіють, то пища не сваривается и извергается вонъ. Вышепомянутая огненная теплота является основною причиною, по которой, если что любо съёдено, развиваются основныя силы организма, дородность и крёпость. При несвареніи желудка питательные соки не могуть увеличиваться и распространяться; а потому, если, пользуя пищею, питьемъ и образомъ жизни легкими и теплыми, мы будемъ охранять и возбуждать теплоту, то можно внёдрить и тёлесныя силы, и самую жизнь.

Порядокъ, по которому огненная теплота производить пищевареніе, таковъ: Жизненные газы протадкивають въ желудокъ пищу и питье, (здёсь) размельчають ихъ при посредстве влаги, воспринятой въ качествъ питья, размягчають маслянистыми веществами, (входящими въ составъ пищи), а газы, уравнивающіе теплоту, раздувають пищеварительную желчь и кипятять все это въ области желудка (stomachus), какъ лекарство. По началу, какого бы изъ шести родовъ вкусовъ ни были бы восприняты пища и питье, они, подъ вліяніемъ перегноиванія способствующими перегнонванію слизями, превращаются въ сладковатую, пенистую массу и дають начало слизямь. Засимь, въ силу перевариванія пищеварительною желчью, (масса эта) подъ вдіяніемъ сильнаго жара, дёлается кислою на вкусъ и даетъ образованіе желчи. Въ конців концевъ газы, уравнивающіе теплоту, отделяють (въ этой массе) питательный сокъ отъ осадковъ, дълають ее горькою и образують изъ сего газы. Качества пищи, которая всегда носить въ себъ элементы пяти стихій, служать къ развитію цяти стихій въ организмѣ.

Порядокъ, по коему совершаются новообразованія, слёдующій. Въ концё пищеваренія, по отдёленіи питательнаго сока отъ осадковъ, осадки раздёляются въ кишкахъ на густые и жидкіе; густые превращаются въ калъ, а жидкіе въ мочу. Что касается питательнаго сока, то основныя силы организма, каждая при

عدووه ما معهم والمحود ملكورود واعمما منو ومكمتهمو و ومدرا وياء بهويا ما بعيهم غمورم ما ورود ويسلهم فهم يدريم مذن يدريهم فهمود عدرشيس مدنو فال عم ميون معولا معولا معولا مرام مرام مرام مرام فالمراد كالهاميس عدن ممكمتمكم عمر ، عمريس العمو معمو عمم المعمل عمل علي عيدم فعد عيدم فعد علما فلك علما بيا لمساء لمساء المساء المداعة فالمساء المداعة فالمساء المداعة فالمساء المداعة فالمداعة محكم معلا في المحال بيستهم ل عينياتهم معيسكمين ، معيسك ممهم منه بديريريس و محمر عمل باعلايسيام عمدما مييسلاسهم هدل ، عمدما مدنق ريطمهم غمل محمول بهدريم وبعدي هدل مييسلامي ، معمول مدنق sourced sound . Angel started that wanted sounded repted repter gos sounding . Or 1 set these sounded of read gos هدوهو جديكو حمدريم جديم ، مدمه كمن محمهدوء جدو ون ا كمن عمدريم ، فهم را معمهدشم معدريا عصر موسيسا موميريون ، ميفرين مر معدر موميريون عسر مفريل مفريل و ، مصريس معهم ويسن عسر منه معتسمسه ممنسه ومديع به وبحصيرهاوي عد مسعدوهم ميدد عمد عمهمع ل عوهريين بر غويم غديم بمنمه عدى معييم ل معييكمو ، معييسال للله عمل أسعير كالهم الماء الميسا للابط مويل لمد كالمعمول دعهم الموا عنسل посредствъ своей собственной огненной теплоты, возводять его къ большему совершенству. Изъ желудка питательный сокъ, по девяти жиламъ, служащимъ для движенія питательнаго сока, направляется къ печени и въ области печени превращается въ кровь; (при дальнъйшемъ движеніи) изъ крови образуется мышечная ткань, изъ мышечной ткани — жиръ, изъ жира — кости, изъ костей образуется костномозговая масса, а изъ костномозговой массы образуется съмя. Отстады ихъ (при этихъ видоизмъненіяхъ) составляютъ: въ желудкъ — слизи; (въ крови) — желчь полыхъ органовъ; (въ мышцахъ) — нечистоты, (выдълющіяся изъ) отверстій; (въ жиру) — жировыя вещества (кевидимыя, но заключающіяся) въ мышцахъ; (въ костяхъ) — зубы, ногти и волоски поровъ; (въ костномозговой массъ) — калъ и масло; съменные осадки дають зародыши въ утробъ.

Когда основныя силы организма достигнуть до конца, — сёмени, то появляется высшій (жизненный элементь) — краска. Хотя онъ имъетъ свое мъстонахождение въ сердцъ, однако разсъянъ по всему тълу и, вселяя въ организмъ жизнеспособность, исполняетъ его совершенствъ внъшняго вида и величественности.

Время, ез которое достигаются результаты этого. Время, въ которое у принявшаго инщу образуется изъ нея питательный сокъ и (наконецъ) съмя, равняется шести суткамъ; однако лекарства, усиливающія дъятельность и другія средства, могуть выработать съмя и въ скоръйшій періодъ времени. Очень многія лекарства могуть довести дъло до конца и въ однъ сутки.

Въ (трактатъ о) болъзненныхъ началахъ, причиняющихъ поврежденія — восемь отдъловъ: 1) различеніе (бользненныхъ началь), 2) порядокъ по которому достигають они развитія въ утробъ, 3) ихъ истинныя примъты, 4) огненная теплота, 5) чрево, 6) мъстонахожденіе, 7) дъятельность и 8) отличительныя свойства.

Различеніе. Бол'євненных началь — три: газы, желчь и слизи. Въ томъ же (т. е. троякомъ) числ'є и порядк'є являются ихъ исходныя причины, свойства, подобія, результаты и проти-

رسريسيال واحيلميتيمين بهوي دمعي ، بيمو و باسا موين هدلمون دمهم ن معتمويون مذن ، ودلامي م هم معروب مدعوب مديريا موميسومسع معهور معدي » ومورد معروب معروب مديريا معروبي مديريا مدعوبي مديريا موميسومسع المراد عملوا عدامو لمح معتملاتين معيدريتها فيه محمد عمد محمد محمد عمد المحمد محمد عملاء عملوا عمهم عوين فعن معتمهدي سفس بريم ديهفي يوس هني ، ١٨ مع مييس هواي ويوم عنس منه عياسة والمحود دن معتصرم بهدم عميفه وصديم حدياء بمعسبهم عديقه موهميشمسهم يتحدهم منه عميفه فن علاء علاء عيدم معورهم ومدحسهم سنو عديه ويومو ، وويل مدنو دى وى دسكستو بهدم وى دعوريهم ، واحدم هدن دويل مدنو فير م موسي موسي محمر مدم معمر والاما عدنت وهيل ، موسير مسف مد ومدير مدم معمور ، معكمتم و مناع مر سياس مراحد و معدول والمورد من وي معدول معدول وي معدم وي معدم وي معدول الميطمسة عنف بعيوري فال بمعد ووبط ، منحمكما م مهمل عمر عصس ووبط دعوروي ومصووى ، سيهده عهر معلووهه ولا أ معمهدتسم معكووهو مولمعلون ولا يل يك مح ميشوهو ميوا وحديم ميريه وهدوه ولايوا والإيواء معريينا بصيبكون بالهن ينبغ بمتمنو ستينسان معهو دمعج ، يعمو ي مييسونهو يعدرووري محدورة بحوينسان وويع ،

водъйствующія (имъ) средства 1). Если (въ этихъ бользненныхъ началахъ) не произойдетъ особенныхъ измѣненій, организмъ живетъ; если посльдують измѣненія, — разрушается. Газы различаются какъ 1) дыхательные, 2) поднимающіеся кверху, 3) дъйствующіе повсемѣстно, 4) уравнивающіе теплоту и 5) очищающіе на низъ. Желчь различается какъ 1) способствующая пищеваренію, 2) видоизмѣняющая окраску, 3) производящая, 4) способствующая зрѣнію и 5) сообщающая отчетливость цвѣту. Слизи различаются какъ 1) основныя 3), 2) способствующія перегноиванію, 3) способствующія вкусовымъ ощущеніямъ, 4) удовлетворяющія и 5) связующія вкусовымъ ощущеніямъ,

Ученіе о порядкю, которыми они развиваются во утробю, состоить въ следующемъ. Прежде рожденія оне являются присущими семени и крови. Подобно тому какъ ядовитый червь получаеть свое развитіе изъ того ядовитаго вещества (которымъ онъ питается), семя и кровь, находясь въ утробе, подъ вліяніемъ питанія и деятельности, развиваются въ болезненныя начала.

Приметы из обнаруживаются въ семи проявленіяхъ: 1) при (усиленно развитыхъ) газахъ—(организмъ является) небольшой, 2) при (усиленно развитой) желчи — средній, 3) при (усиленно развитыхъ) слизяхъ — тучный, 4) если они будутъ въ пропорціональномъ соединеніи — самый высшій, 5—7) при трехъ же двойныхъ сочетаніяхъ 4) — средній.

Совершенно также огненная теплота въ желудкъ является

¹⁾ Биндурья-онбо поясняеть, что причиною газовъ является любострастіе, причиною желчи—гивы, причиною слизей—невъжество. Истинное свойство ство слизей—ровность, истинное свойство желчи—жаръ и истинное свойство газовъ— холодъ. Слизи подобны свидътелю при ссоръ зачинщика — желчи и противника — газовъ. Результатомъ дъятельности болъзненныхъ началъ являются — болъзни газовъ, болъзни желчи и болъзни слизей. Противодъйствующія имъ средства должны имъть противъ слизей — свойства земли, противъ желчи — свойства воды (= прохладительныя), противъ газовъ — свойства огня (= горячительныя).

²⁾ Биндурья-онбо толкусть, что она называются такъ потому, что дають основаніе всамъ остальнымъ слизямъ четырехъ родовъ.

³⁾ Повтореніе перечисленнаго на стр. 13-й.

⁴⁾ Сочетанія: 1) газовъ и желчи, 2) газовъ и слизей и 3) желчи и слизей.

فعكستصعى ويستلمون معتورم ر هبروم محمطم وييستيون ، واصريم منو ون ا رويم معدم ن وللمصسم على - علايهن الهدور على منه موعدها لمع معتصده ، ويموين ريام العربيون لمعن عميك عيدو ، محم مدنو ولا المحل عملييا هواجو ، محصر وا ، وحدم و بالواقع بالاديال باحص الدعام دمالوي معاصيدين ، ديم م معيد منه دين وي وي world godorniged of 1 to sind over soughboard . They are sough معمريههدوها .. مديس يتمل المسيول ويحدستان دين مدنق معتمل كمن معتمهديين .. دمشهين نسعفسي رويديون دي رسدشيع .. محمو ويا عن شول و مملو وهيشو بهموري ي يتكسون معكمسون وهلميوون وبأ معييم معييهميون ويحم ن يتنكشسون وبمعيسيكسم مميكيسيسيس معكوم كمك همكسيسيم بديروووي فال أهم معيم معدورا دل همفعسيمم prog 1 grap فالم معمور ويحيلمشمهم وبلمسمعدسم سفير ميشسون ديورسي سيهسم A STORY **多**っ TIES TO SERVICE TO SER ろ するが **1** OR OT

четырехъ родовъ: 1) при (усиленныхъ) газахъ она неравномърна, 2) при (усиленной) желчи — острая, 3) при (усиленныхъ) слизяхъ— незначительная, 4) при пропорціональномъ соединеніи — правильная.

Чрево при обилін газовъ бываеть твердое, вслёдствіе (обилія) желчи — мягкое, вслёдствіе (обилія) слизей чрево бываеть среднее.

Мпстонахождение. Хотя бользненныя начала и распространяются по всему тылу, однако (по превмуществу находятся: газы)—ниже груди и пупка, (желчь)—всередний (между грудью и пупкомъ, слизи) — кверху (отъ груди). Такъ размыщаются они по порядку, снизу.

Дъятельность бользненных началь (состоить) въ следующемъ: Газы способствують вдыханію и выдыханію (воздуха), движенію, производству работь, изверженію нечистоть, движенію подлежащаго поврежденіямъ (т. е. семи основныхъ силь организма), уясненію ощущеній органовъ чувствъ и воздействію духа на физическій организмъ. Дъятельность желчи вызываеть чувства голода и жажды, возбуждаеть аппетить, производить пищевареніе, выясняеть телесную теплоту и окраску (нашей кожи), делаеть мужественнымъ и отменно смышленымъ. Слизи возбуждають сонъ, способствуя укрепляють на деятельность суставы тела, смягчають и производять дородность въ теле.

Въ частности, дыхательные газы имѣютъ свое мѣстонахожденіе въ макушкѣ и, двигаясь въ области горла и груди, содѣйствуютъ проглатыванію пищи и питья, втягиванію въ себя воздуха, выплевыванію слюны, чиханію и отрыжкѣ и руководятъ духовными способностями, приводя въ ясность разсудочность и ощущенія органовъ чувствъ. Газы, поднимающіеся кверху, имѣютъ свое мѣстонахожденіе въ груди и, двигаясь въ области носа, языка и глотки, даютъ возможность произносить слова, приводятъ въ ясность цвѣтъ, силу стараніе и способность восноминанія. Распространяющіеся повсемѣстно газы имѣютъ свое

عوين هم عملمتدرك دن مستسر وهشم معيسكميون ، بدعرورورد مينو بدوروه عميو بدوروه هم دويدن أ معمهدي ، softing for recopering a regard course interest into a solution of the solutio مفريع المدروري المورشيس عمدة ل ميشادشيم ولا أ مع مديات للايم ، معيدهم المعدوم فعل معروسم ودعم ل معربا ل بالكتيسو . معورياً ويعمو لاعمدع لمخدمسيا ل لمفعدس فهيسيال فلا ، لمعربيي معييفوريل لل منه وهدلموريين عد عويوريس مدن فيفع لمن عصمهدي ليمديه ر مدعويهين ، معري ليمفعسيمسين مدنق سعهم معيسون معيس ههن عميلممعفويو ، نسع ميشهن دن منفي معفمتمكم همن معتمهدين ، عمفمن بهنهكم همن وبعمعه معلى المدرووس معرشيس ععداً د ميشيستيم محصيسمسم د ووهامجشموون ، معمق سخيشساد ود منو معهوريليون معدوريا معهويتسين بديم ميني ميدوم لمن معمهدين ، معريسيس ميسوهم و معدورياً دي ممتعين معوري متعوليستول و علمورد مدم مدن مدمر مور مورمسته عدما و مورمستول مورمدستول معلوم معلوم مدمر في عديد والمراسية کمن محمهدی محمور و مصوریا دن همکمتیتهمیون ، بعکمویون وصورم مدنو موجوم کمن معمودسو بهریم ، معیورها мёстонахожденіе въ сердцё и, двигаясь по всему тёлу, повсемёстно, дають возможность подниматься, опускаться, ходить, выпрямляться, сгибаться, открываться и смёжаться, и составляють основу для большей части дёйствій. Газы, подобные огню, 1) им'єють свое м'єстонахожденіе въ желудкі. Двигаясь по всёмъ внутренностямь, они сод'єйствують пищеваренію, отд'єляють питательный сокъ и отбросы и способствують усовершенствованію основныхъ силь организма. Очищающіе на низъ газы им'єють свое м'єстонахожденіе въ прямой кишкіє (гестит). Двигаясь по толстой кишкіе, мочевому пузырю, половымъ органамъ и лядвіямъ, они выводять, или задерживають сёмя, кровь, каль, мочу, а равно находящееся въ утроб'є.

Способствующая пищеваренію желчь имѣеть свое мѣстонахожденіе между способнымъ и неспособнымъ перевариваться.
Она содѣйствуеть пищеваренію, отдѣляеть питательный сокъ и
отбросы и, находясь въ связи съ тѣлесною теплотою и остальными четырьмя (видами желчи), даеть основу силамъ. Желчь,
видоизмѣняющая окраску, имѣетъ мѣстонахожденіе въ печени и
безпрестанно видоизмѣняетъ цвѣтъ питательнаго сока и прочаго.
Производящая желчь имѣетъ свое мѣстонахожденіе въ сердцѣ;
она содѣйствуеть ясности дѣятельности духа и порождаетъ сознаніе, разумность и желанія. Способствующая зрѣнію желчь
имѣетъ свое мѣстонахожденіе въ глазахъ и даетъ возможность
видѣть образы предметовъ. Желчь, сообщающая отчетливость
цвѣту, имѣетъ мѣстонахожденіе въ кожѣ и производить отчетливую ясность въ окраскѣ кожи.

Основныя слизи имѣютъ свое мѣстонахожденіе въ груди и, являясь основою для всѣхъ другихъ (видовъ слизей), производятъ увлажненіе. Слизи, способствующія загниванію, имѣютъ свое мѣстонахожденіе въ неспособномъ къ сваренію въ желудкѣ и производять перегноиваніе и разрушеніе яствъ и питья. Слизи, способствующія вкусовымъ ощущеніямъ, имѣютъ свое мѣсто-

¹⁾ Иначе называемые «уравнивающими теплоту».

من معل فيوريا عنس بدنو بدعوه بوسيرم بديم ، ومعلم أسعم هديم ، سفسو ومفيمور عن » هداعها ما المهمدا فياما مهما و مصيد د مصيامه « متاعيم » متاعيم عدد و معدد المدردود كمال معتمهدي ، محكوم مورفيسو ل معاعيم عمديدسوم معيهممين ، مديهسقومدل فامعها معنق رييم عص مصمهدي مبيشم ر ميشهيهم ، وسريسيسي مدنق محيوشين همي معصهدي عدريشم ر مسريس معيهكميون ، ويديهمشميم ومعرب مدنق معدم ويدوفر فعن معمهدي ، معدم فووم ن فالايالم من معموم معيد معيد من الله ما والايا عند در المحل ومديا معتوم ، بعد عل ويلايا عنفلا بعنق عمهمكد بمعام بيستم ، وعدريم بعنفل هو بعدمتو بستميسيان أمعطه وي ، واصريم واوريا عننن عدنو عمهمكس يعتموم ، وممكم عوسمكس معربهم والحو معدمكمهم عمر فين المعل فيول عديدي محموهوري هولموشي ويعهدان ندسيكم معصهدمات وي ، ربيو نضينون ، عهدهم و معصهم نمعيو ربهدو مو ندشم مولكم م

нахожденіе въ языкѣ и сообщають пониманіе вкуса. Удовлетворяющія слизи имѣють свое мѣстонахожденіе въ головѣ и содѣйствують ощущеніямъ удовлетворенія органовъ чувствъ. Связующія слизи имѣють свое мѣстонахожденіе во всѣхъ суставахъ и, производя соединеніе всѣхъ суставовъ, способствують ихъ выпрямливанію и сгибанію.

Отличительныя свойства бользненныхъ началъ, т. е. газовъ, желчи и слизей (могутъ быть отмъчены нижеслъдующими признаками): отличительныя свойства газовъ таковы: они упруги, легки, прохладны, тонки, сильны и подвижны. Отличительныя свойства желчи суть: она масляниста, ъдка, горяча, легка, запашиста, имъетъ слабительныя свойства и влажна. Отличительныя свойства слизей слъдующія: онъ маслянисты, упруги, тяжелы, легко собираются въ шарообразныя капли, нъжны, густы и клейки». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цівлебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава пятая, объясняющая основныя свойства организма.

اللا المعلق منه في الميام بسميري بمعني نمعها في مع فيما فيم في من على على معمولين المارا حلاقه هد المراحد والمراجعة المراجعة ال ٥٠٠ من موروريهم وجوم شعوم منني جمدن منني وجوهكمن وسفسروين وجوباء مصوريكين ميهم معوباً جو " وهدفع معيو عمهموم دويسى عسر عمل عسم فيعسو ، على عمدعوم فيهم ويسمن فيديع فمعدفه مسكمت وهه مستشرق ويوريا ويوما منديد وي معم هيم نيييكم . مد يا دريا منديد بمنمهممكم » مكيسون بيسههو معهوم كريفه وي معوي م معمور ويعيون وي الم عليسم منو هدفهه ورمع أسلهم والم الموادعيهم والمعرو مولم معم معيسسين محدوس بعلمهم هدن ميسوره علامه معرا معهد بإمدراء تأملاها فيان ميساههو ملاقع فكشمشر ومعلفيها منيداء، علاق معرف لا فراء فوالعلان ملايقها مصورياً عصر ويدعو .. ملاقوصسي وهاجق مييم ويدفقير ملاقين ويورمو .. ملاقو معر ويدسفنج عنسهن معتحوبم فال 6 من مستوسق مدنعتاق ويخيطمق وسخصمي مستيستل .. ميكيفق معهويسدا وتسيشم عليظم كمن بمحد عسمن ، بمعن عمر بعدن أحدثهم و ويس عنين عو هن بعدم هو عمود عيم عنود

VI.

После сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провъщаль еще такъ: «Слушайте великіе риши! Деятельность организма состоить въ томъ, что тело, языкъ и помыслы его упражиниются въ добродетели, грехе и въ делахъ, непоказанныхъ наставлениями (въ числе добродетелей и греховъ, т. е. домашними работами, или естественными отправленіямя организма, каковы, сонъ и пр.). Въ частности, пять органовъ чувствъ воспринимають впечатленія (каждое) своей области.

Особенности организмовъ различаются по полу, по возрасту, по темпераменту и по болезненности.

Если различать по полу, то это будуть мужчины, женщины и гермафродиты.

Если различать по возрасту, то—до 16-ти лѣтъ будеть дѣтство; послѣ сего, когда разовьются основныя силы организма, его органы чувствъ, внѣшній видъ, мужественность и силы, то до 70-ти лѣтъ продолжается зрѣлый возрастъ; отселѣ организмъ клонится къ упадку и далѣе слѣдуетъ старость.

По темпераментамъ, считая простые, двусложные и составные, (являются) семь разрядовъ.

Люди съ преобладающимъ элементомъ газовъ по своему внёшнему виду сутуловаты, суховаты, съ кожею блёдноватаго цвёта, многорёчивы, не выносять холода, кричать когда ходять; бывають бёдны, недолговёчны, чутки во снё, низкорослы, любять пёть, смёяться, ссориться и стрёлять; отдають предпочтеніе сладкому, кислому, горькому и горячему вкусамъ; вообще соединяють въ себё отличительныя примёты грифа, вороны и лисицы.

مريع بعدمها مدفوره فعن ومعدسسان، منظيم في بمعدما م يوريان مع فيوريا عدنن عو فين سوبهيهممهم مريط معيمهم ميكيسهمسكن، معهم ون المعريا منه يعدم بعدم معمل معيم مويم ديرا في، ويومهم معنفن عسلم معدوريا هو ، عمدن مذبق ويلمون مجيومهون مميلاسيسم موسع مييسم و عمهم عدلسين ، في أ مدنق عيون محتعسهم و فيديييفورهم عم ويفرفون و موسد و عيشوبه عه عدوسهم ولا عدوسهم والمعتصهم والمعتصهم عدور وال ٤ معمولاسين فين ، مواسط معدد معمولا معمولاسين والم معندهم سيوهميسيم معيوس ، معنوسهم مواسهم مواسلا علام وال ٦ دل سنستسلكسول به الميل فوينول به دمهمهم و محتمهم شعيم الهلاولاق مديمم موهدم م معدلههم عمر حوراً وهورمور شهوم مل ور ٤ مدنو وميؤدي ، سيؤمؤد فسهدشم موروز بديدور مدفورم أ ومحد عساد ، ولا والعوا جدائه ما والأدار عديد في ولا به والمدار و معمولات علي مدي المعتور والمدار والم معلق تنبهمك فاخييص ديناء تنصى هو .. معدم مدنق مستصعي همتعوي بسعم مسين معتقمهمكق .. دبيستم معهويساً

OR ? and want word mining a war so good with a same opening solding ?

Люди желчнаго темперамента очень наклонны къ ощущеніямъ голода и жажды; волосы, тёло и лицо у нихъ желтаго цвёта; они имёютъ острый умъ и отличаются чрезмёрною гордостью; потливы и имёютъ сильный запахъ; въ отношеніи лётъ жизни, достатка и строенія организма—посредственны; любятъ сладкую, горькую, вяжущую и прохладительную пищу; вообще соединяють въ себё отличительныя примёты барса, обезьяны и ракшаса.

Люди лимфатическаго темперамента имѣютъ тѣло холодное, кости и суставы у нихъ не ясны; они мясисты, съ преобладающимъ бѣдымъ цвѣтомъ въ лицѣ; внѣшній видъ у нихъ выгнутый (назадъ); способны выносить голодъ, жажду, страданія и жаръ; тѣло у нихъ общирное, они богаты, долговѣчны и сонливы; гнѣвъ у нихъ сдержанный и въ основѣ у нихъ прирожденная обходительность; любятъ они горячую, кислую, вяжущую и терпкую пищу и соединяютъ въ себѣ отличительныя примѣты льва и слона. Двусложные и составные темпераменты познаются на основаніи взаимнаго сочетанія (сказанныхъ особенностей).

Что касается болезненности, то здесь должно различать болезненным наклонности и обнаружившіяся болезни. Проживая съ болезненными наклонностями и здоровымъ организмомъ, необходимо действовать такъ, чтобы существовать безболезненно и прожить долговременно; при проявившихся болезняхъ должно лечить пришедшій въ разстройство организмъ».—Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ тамиственныхъ наставленій», глава шестая, выясняющая диятельность организмовь и ихъ различіе.

في معل مهميسيون مدين الممن مستوم دمعيا فعدرم ، معمل مستم ميسم ممنين ميسم عن ويبان ، معل عدا سدق ي سبق سياعل دموقط عمدل محويسول معمول " سياعل سنو مسعسلهم عو بدرما عمدا on salityano sel resimpo and servito round upono sel silvi " and red round? Silvito rate همجمعو يا سدميه ديستدسي لمصديق ليطفع عيسم عصفهم على ويتدسى يافعل عمل عمل على عسمكسي ويداعل عق هديه معيد معيو هدفعود ميري موريد المعرب المعتمر المعرور معري معرور معرور معروري وراء مسويسه سعو 1. بعنو هو همتها هدشمسو ههم شعو بسعم عسو وبحسهم. سيشو بعس معفم بمعنى دير غمي دمههمه المستور المستور عسر دين فعن المهمسو المعيدي الوكميدي المعتبسول المستور دن المعتهدي والم ويسكم وهه مصستسوق ويوريا ويهدا منديهن وين معم رييو شوييدم . من ، دويا مندين بهضمسكم . المعتبر مدى دوهيس ، معيام معدود عديدا وووا معود د معرهيالكم معييامون ، حدا بيكو مياس مولكما معاور بهما م ويديد المناح بين معيدمون عسر عدى مياس مدويه مواحدهم منو معروون معا معد على ، بوليم واعد رسيسة بوليس دير مسكيس ويا ميل معياس معربي در مدعوهو

VII.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщалъ еще такъ: «Слушайте великіе риши! Существуетъ четыре рода примѣтъ разрушенія организма: отдаленныя, близкія, предположительныя и достовърныя.

Отдаленныя примёты составляють: 1) посланный (къ доктору), 2) сновидёнія и 3) наружныя перемёны.

Относительно посланнаго (замъчено):

Если (посланный будеть встречать) на дороге лиць достопримечательных, духовных особъ и людей, принадлежащихъ къ благородному происхожденію, то это примета выздоровленія; если же на обороть, то дело не получить благопріятнаго результата.

Если посолъ будеть въ страхѣ, торопиться, пугаться, будеть держать въ рукахъ дерево, камень, или кирпичъ, звать (коголибо) издалека, если онъ будеть человѣкомъ, живущемъ въ грѣхѣ, называющимся неподобнымъ (несчастнымъ) именемъ, носящимъ украшенія, говорящимъ (неподобныя) слова, то дѣло не получить благопріятнаго результата.

Если посолъ придетъ, когда настроеніе врача будетъ грубое, когда онъ будетъ говорить несчастливыя рѣчи, когда онъ будетъ рѣзать, ломать, приносить жертву за умершихъ, или совершать «галунъ мандалъ», то это признакъ, что больной умретъ.

Если (посолъ) выступить въ путь 4, 6 или 9-го числа, а равно въ день, когда приключается солнечное, или лунное затменіе, и въ ночь подъ несчастною планетой, — будеть худо.

منق بوسول فاصعر فالا معنساء معنوفين ل تعيوفين منهي في معنوع م معراء فالاسفسهو ملاقاء بيسان مكمريل .. في من الله في الله في الله المنسل عديداً .. في هدي ديوس عدم وبعتنصين رديم .. فيع بدكستسوي .. مضل بويس معدي بالمدوقة معدم بعدي بيطور بسعدي فعل معديهف عسم ويا معفده مموشس عديداء عملين ل حمي لمص مصصوص وبأ رين جمن مصصفيسن ، يسعم محق أعم عصم عوصم مضرين عم ويهرم هن ، حسس مصن ا مالادوه مالا مالا مالوسهال فيالانتسام دويام ، فإن معدوه فيم مميله يسم بيويا مستندويه ميش معدو ؛ موهم ليعدم فيسدل بيرعول الميوبل ل فدعوم الهيوييسي ميونم دمول ميهلويهو معرودي معدول لهمل بولهم مين مدي كالمعط من عدي المدارك المدوولام الموريسا لمها وويع مدورا ومورم المعلم المورديم فعلى - منسين معروري عمل ويهدون ، عيميس عمهميسين ويعدن أ علايم جيد أسكفو عدو يعتمين ، وحيا ما سكمهم معيس معكيهم والمعيوس مسيكم والمراهد ميهم والمحاص والان موهي والمحادث موهم الانط معتندعي بدويتم يوى دينسين ، عيم بيوفم معدريهمكي بيوفم معمريم فعن معتنصين ، يدريني آ وتنديين دامينمسي عمنسين عنها هو عمين كمن عميمين ، عمهم أن مضمهلكسي بعوين عمن عدون هيشهم أكمينسكسو ، جميين عييكم ن

Если во время пути (посолъ) будетъ говорить, услышитъ, или увидитъ, что что-либо оторвалось, сгоръло, или сломалось; что кто-либо плачетъ, или убитъ; если увидитъ, что кошка, обезъяна, выдра, или змъя переръжетъ дорогу, или что-либо другое несчастливое, то это опять худая примъта.

Хорошія примѣты суть: если (посоль) по дорогѣ увидить, что будуть вносить въ домъ сосудъ, наполненный простоквашей, плодами и преч.; (если увидить) колокольчикъ, лампаду, цвѣтокъ, приготовленные рисъ и пшеницу, кумиръ будды, или бѣлыя украшенія (при кумирахъ); если увидить, что поступаютъ согласно священному ученію, воздвигаютъ хоругви, зажигаютъ огонь; если увидитъ овецъ, лошадей, рогатый скотъ и другихъ животныхъ съ ихъ дѣтенышами; если услышитъ пріятное пѣніе, увидитъ пищу, напитки, украшенія и проч., то, въ видахъ благознаменательности всего этого, оно явится примѣтою выздоровленія отъ болѣзни.

Если увидить, что кто-либо выносить изъ дома молочное кушанье, или плоды,—что на безвѣтріи погаснеть огонь, или разобьется сосудъ, то это худой признакъ.

Сновиденія таковы:

Если увидишь во снъ, что фдешь на кошкъ, на обезьянъ, на тигръ, на лисицъ, или на трупъ, — то это знакъ, что попадешь въ руки владыкъ смерти.

Если увидишь во сит, что терень голымъ на буйволт, на лошади, на свиньт, на ослт, или на верблюдт и направляенься въ южную сторону, — къ смерти.

Видъть во снъ, что на макушкъ выросло дерево и птицы выотъ на немъ гнъзда; что въ сердиъ выросла пальма, или колючео растеніе; что взошель цвътокъ падмы, что скатился съ гладкаго утеса, что лежишь на кладбищъ, разбилъ голову, окруженъ воронами, биритами и ракшасами; что отвалилась кожа у ногъ, что входишь въ утробу матери, что несешься внизъ по теченію воды, что увязъ въ грязи, что проглоченъ рыбою, что нашелъ желъзо, или золото; что побъжденъ въ торговлъ, или въ споръ,

مويدفسون عور عيور معدن المعدن ، دور المعدو عور عدر عدر المعدو عور المعدو ، المضموسهم ، مقيدهم ديه يدسهم ، هدفه د مهامه مهاسم عمر ، عدسمس دمير ، بدن ها مرم و دهاهم علائل والم المعتمدا م اليورين ميلمن علاهلامهم عمدعوريكم ، فتر المحكسون منشمن وال ون المحق عدوم وعدكس عدم عضيعه عسمهم مدم عسمه وال هيسا والمستحديا عديا وي عديسه عسموهما د ، در دروفهاوره عاصر لاسسع ويعتسو .. معرور بهما يمورنا غديم المدريم معتمس عيوار بعلمتمسي .. معيسم معوصهم فألا مدريم فعن عديد الما و معرود المورا فرم المحاصد معيدمون و معنو معروع م معرو مدرا همل معلمسها و سعدو ؟ " علمورو علامول والامول معورو معوقم مدنو " معمور معصور معوور ل مواسع ماسسهم و عمير معمورة " معتهاس معهور والمراس مهامل معتهد ودرام ، ماسل معربي المسلم معرب دلها عدر وأساس واحدو ، معسرها المعديدي " عسيم مه عمل معدم م المعلم المعلم المعلم المعلم المعلم المعلم معدم المعلم المعلم معدمه المعلم الم سهالاسع . منتها الميد ميدري و فيلايه عن ، مهم ميدر و بطيم عمدم موين ، مطمع وودم ، ملامع معلاول ٤ معتفى منهوم مك ل موسو وهيده ، معتوم عمدل معيوم معنوول مدم ل مدعويول مذب ، ميال مي что взять на государственную службу, или для отбыванія общественных повинностей; что берешь нев'єстку, что сидишь гольшь, что обриль волосы и усы, что пьешь водку съ умершими, входишь съ ними въ общеніе; что украшаешь себя красными одеждами и четками, что танцуешь съ умершими,—все это признаки ухода подъ власть владыки смерти.

Всё эти и подобныя имъ безчисленныя сновидёнія грезятся въ силу того, что болёзнь заграждаеть проходы, по которымъ движется мысль. Если они снятся постоянно, то больной умреть, для здороваго-же это — признакъ предположительный, который можно предотвратить религіозными обрядами.

Бываетъ шесть родовъ сновидѣній: грезится то, что видѣлъ, что слышалъ, чѣмъ пользовался, какъ молился; грезится то, что должно исполниться и что навѣяно болѣзнью.

Сновидѣніе въ началѣ ночи, такъ какъ оно забывается, бываетъ безплодно; видѣніе же на разсвѣтѣ, на зарѣ, если оно ясно, даетъ плоды.

Видёть во снё небесных духовь, слона, принадлежащих къ прославленному роду, зажигать огонь, кропить на озеро, или на себя самого кровью и нечистотами, одёвать бёлое платье, находить украшенія въ видё привёсокъ, зонты и древесные плоды, влёзать на гору, на красивый дворецъ, пли на плодовое дерево, ёхать на львё, слонё, верблюдё, или быкё, переправляться черезъ рёку и шествовать на востокъ, или на сёверъ, избавляться отъ страховъ и побеждать враговъ, приносить жертвы буддё и родителямъ; если кто увидить во снё все это и тому подобное, тотъ будетъ жить долго и безболёзненно а также пріобрётеть и матеріальные достатки.

Ученіе о прим'єтахъ, предвіщающихъ смерть, на основаніи изм'єненія здороваго вида, состоить въ слідующемъ.

Если человікъ сердится на врача, на лекарства, на ламу, на друзей и родственниковъ, если совершенно безпричино прервется у него ясность мыслей и развитіе физической красоты, то это — признакъ смерти.

word and wolferto . The court of many box reported the second to the court of عمامسلط هدرالهتا و معلوط المعقار عدا عدادط ويسدسون عددهادلاسط عسدن عواشهرسون فالرار الدائمية عدلا معاعدت فارا لاجيدييق وعيسك ، مستعسين يستمسين بيسم بمحيط معيم ميم ، حمير مييفينسهم و معتمى معيق لينفيق ، معهم ن سيدهمه معيو ييفهو معدو عمدي والمداع والمداع المعدوم ال والمراح المراح المستحمر المناط المحاجبة عستم محيق يسكس ، مكوربه مكووبه هجم معدد ولاء مع ددو محويس ، فوريهم وشمعهم معسو والعهر هديه المدين هيويه المدود المالية المدينة المد مصفعتتين فص .. عمديه هدمدا مدنق عهمتين مصفيهم ربهدهم معرين هديهق معوض . صفحه معتديسي م معتوباً فعل معدي معسم معتبه معتبه بسيم وروم ويهلا معتبه المهارة معتفله ما متوناً فعل محداً ويعل عهر المعاراً والمعارفة معتوباً فعل محدثاً والمعارفة المعارفة والمعارفة المعارفة المعارف حمدهمه معيو مكفو بريط ، معيدسو كمك معمرا عمهما منكدي معيو عصفي ، سيم و معتمتم د جنگومهو احدون المحافظة المحاف

Если человѣкъ постоянно имѣетъ болѣзненный и дурной видъ, а разсудокъ и мысли его находятся въ тревожномъ состояніи; если кто броситъ приготовленный изътѣста балинъ (— жертвенный хлѣбъ) воронамъ ¹), а они не станутъ ѣсть его; если у кого при омовеніи не останавливается, а высыхаетъ противъ сердца вода, если потянуть кого за пальцы, а они не будутъ хрустѣть, если кто будетъ ѣсть пищу, а она не будетъ прибавлять ему силы, но будетъ превращаться въ тѣлесныя нечистоты; если на комъ будутъ собираться вши и гниды, или вдругъ онѣ совершенно исчезнутъ у него, (то такой человѣкъ) умретъ.

Если сладострастіе, неразуміе и гнѣвъ измѣнятся сравнительно съ прежнимъ; если перемѣнятся прежніе поступки, прежніе недостатки, или прежнія достоинства, то такой человѣкъ, говорятъ, отправится подъ власть владыки смерти.

Если на солнечной тёни, въ зеркалѣ, въ водѣ, или на небѣ формы и изображеніе человѣка будутъ показываться съ отрѣзанною головою, или безъ оконечностей, то такой человѣкъ умретъ.

Далье, въ средъ близкихъ примътъ различаются два рода: близкія и очень близкія.

Къ близкимъ примътамъ относятся:

Если у человѣка безъ прикосновенія яда, или меча течетъ кровь изъ девяти отверстій; если человѣкъ скажетъ слово и тотчасъ забудетъ; если у человѣка поперемѣнно, то втягивается дѣтородный удъ, а шулята отвисають, то наоборотъ отвисаетъ дѣтородный удъ, и втягиваются шулята; если звуки, которые издавалъ человѣкъ при кашлѣ и чиханіи, сравнительно съ прежнимъ измѣнятся; если человѣкъ не слышитъ чада потухшей лампады;—не чувствуетъ, когда ему поправляютъ и очищаютъ волосы; если у человѣка сдѣлается масляною макушка;—волосы и рѣсницы отдѣляются одинъ отъ другого, сдѣлаются жесткими и начинаютъ завиваться; если на лбу и вокругъ половыхъ органовъ покажутся

¹⁾ Биндурья-онбо добавляеть: «прикормленнымь», т. е. уже привыкшимь питаться въ извъстномъ мъсть выбрасываемою имъ пищею.

معنود معورعه هل معربي ليلمه لمعيس معسرهم ، وشعم وسمع ل هدولهر في دولهن ا طيوده معيو معسرهمون Over . inder a year, something a pind . Inder . I would be something of any inder a rangely range schure. Joy 1 de ravainag expired services princed in interest you gained gould sometimes حمدرياً ويتمكوبهو حمويون ، عديم ريفيدو ندشيفدعو لحمديك ورا مدنو عبهمكسون ويا ، لويمشن هم ستمع م بسوفدن وهملوط هدي سيوسط لهمكم كاللا والملاق والمراهل المراهل وهمكم وهوريكيم وبيستم سول وبهيدي وبأد وهمكم هدل ميرينورم وسيستم لي جوعون وودم دوم والمواجيم وبيستم هدلا ميوريسورم ويعكم و موجوى ، معيد م دمهمتين دميسول كمن مهجم مهر مهد مكريوم ، معيد ويمتو ويوبهم منوسو ميكو ويسول بي مكنون معووى مدو المير نحييسهم وحود ميهن مصحبهسم وحو ومعم وسوح والمعارفة ومعارفة علايهن أدشمه معدم دعديفوم بالمعلم بيلق بالمقدم معمرهان عدور بعيفس معرون عموم عرفر عرفه عدم عديمكم مدينون بدرين فالمرام فالمراء بالمحد عملم لمد بدريولو مديدم معيو معتدو وممام شاهم بدريولو هدربهو معتهده ، منهاى م شعدرال معدرشمه عن دروى محسكسه ها ، رييم و معمر دستيم دستمدن ويتضن

жилки въ формѣ новорожденной луны; если, въ здоровомъ состояніи и безъ всякой причины, ощущенія пяти органовъ чувствъ измѣняются и человѣкъ смѣшиваетъ то, что есть, съ тѣмъ, чего нѣтъ; — не видить ручного запястья, изменявь его между бровями; если, смѣживъ, надавить глаза вымъ-имъ не будетъ показываться свѣта; если глаза впадутъ вглубъ какъ у распластаннаго зайца и померкнетъ цвѣтъ зрачив, — то человѣкъ умретъ.

Если уши (у. больного) прилипамить и шумъ въ нить прекратится; если выходящій изъ големи паръ не даетъ тіли при солнечномъ освіщеніи, то человікь упреть.

Если ноздри, открывшись, будуть удерживать въ себе нечистоты; если средина языка почернесть, высохнеть, укоролится и не будеть въ состояніи говорить; если нижняя губа отвисиеть, а верхняя вздернется; если на лице будеть усаживаться пыль, если дыханіе будеть холодное, если на зубахъ будуть задерживаться нечистоты, если направляющее кверху выдыханіе будеть выходить съ двойною силою, а теплота исчезнеть, то больной умреть.

Если больной будеть чувствовать жарть, а между тёмъ тёло у него будеть холодное, если онъ будеть страдать отъ холода и отбрасывать отъ себя горячее; равнымъ образомъ, страдая отъ жара, будеть отбрасывать холодное; если при правильномъ лечени болезнь не будетъ облегчаться, а при неправильномъ какъ будто будетъ появляться успокоеніе, то все это почитается признаками смерти.

Къ числу самыхъ близкихъ признаковъ относится то, что пять стихій и пять органовъ чувствъ последовательно скрываются.

Когда стихія земли скроется въ водѣ, больной перестаетъ видѣть формы предметовъ; когда стихія воды скроется въ огнѣ, отверстія органовъ чувствъ отвердѣваютъ; когда огонь скроется въ воздухѣ,—пропадаетъ теплота; когда стихія воздуха скроется въ эфирѣ, прекращается дыханіе.

Способность ощущеній глаза, вслідствіе ослабленія, перестаеть различать формы предметовъ и погружается въ слухъ.

المحوار مسكنده بي تاسير دول لمحل المدردوليو ميراس داعلانديون بي مصفادتيون لمحل المدردوليو بالشاشيدة ميورسمير न्याविक्षेत्र नाम्य नविकाले त्यांची कीनेकः न्याविक ह्यां नाम्य न्यान्यांकृतिक क्रिकां कान्य नाम्यानिकाक न्याविन ह्या علامكمور .. مندكم و مكن كم ويسميس فهمسلم هدي ، طعيمهم ل معيو معصرهم عسم عدل بدين بدير ل على المام والمستحد وواصلهم فعدي مستح لي معيو بلحثهم محتفى عول بلعدي يون منوني مل على فل على المعتمدي وهوسهم مدن ، معتمى ر معين ميشوس ميشم شوم هدوريون ، ريهم و عدريمم ويشمس وهوسهم هدن ، ميشم ن المعروب المسلمون والمن المدرورية ولا أحم المعرفة والمتعدد والمعروب المعروب المسلم المعروب المعروب المسلم المعروب معدم هاى ميويوس ميويورعو هدريكيو معدم هاكم هدريهم ييسم محدودو ، وتمكيسكو عمكمسكو سيوا و عدين مذنو لوس المحليم بمعلى يتعدور .. ميكسهم ميدونا مواحدكم مدنو يوشم معرودو .. موموى فعن ميكما دسدا معيس ن هم معروب معروبه وال ، دمهدر عوديو مفردول معروب والمنافع معروبو ، والمنافع مسامر موروبا والمنافع معروبا والمنافع المنافع معروبا والمنافع المنافع المناف سدم نمسم . به عبو دوم ود ، مع جبود دود دودم شمره ، ندور ندور وسعهم ورد مسمده ما عقول الموصور معويسون عسر عدن بمحون مستها مهلمدين ميلكي المحور ما معدم نامها ميشسون Способность ощущеній уха, вслідствіе ослабленія, перестаеть слышать звуки и погружается въ обоняніе.

Способность ощущеній носа, въ силу ослабленія, не узнаеть запаховъ и погружается во вкусъ.

Способность ощущеній языка, вслідствіе ослабленія, не узнаеть вкусовь и погружается въ осязаніе.

Способность телеснаго осязанія, вследствіе ослабленія, перестаеть воспринимать ощущенія.

Впрочемъ необходимо замѣтить, что предположительныхъ признаковъ смерти и образовъ теченія болѣзней — масса, а потому хотя бы и показались признаки смерти, однако при условіи ослабленія болѣзни исчезають и смертные признаки.

Если бол'єзненныя явленія ослаб'єють, а смертные признаки будуть стоять незыблемо, то больной, несомивино, умреть.

Всякаго рода больные, утратившие свои вившия и внутреннія силы, питаніе и пульсъ, непременно умруть.

Если, при случаяхъ бользии, будуть употреблены всъ обычные способы леченія, а поправленія между тымъ не последуеть, то больной, несомивню, умретъ.

Таковы признаки смерти, разрушающей организмъ!

Болъзненныя начала, основныя силы организма и нечистоты приходять въ разстройство, становятся непріязненными другь другу и погубляють жизнь подобно тому, какъ въ періодъ видоизмъненія стихій разрушается гора Сумеру.

Если не будеть знать признаковъ смерти, то будетъ сокрыто и то, что нужно предпринять, и что нужно оставить при врачеваніи; а если не будеть знать этого, то не получить и доброй славы. Вотъ почему желающіе сдёлаться мудрыми, должны уразумёть признаки смерти.

Признаки, имѣющіе основу въ сновидѣніяхъ, въ измѣненіи внѣшняго вида, отдаленные и предположительные можно отвращать чрезъ созваніе сонма духовныхъ лицъ, исполненіе молебствій и воспріятіе геніевъ-хранителей.

При ближайшихъ и дъйствительныхъ признакахъ надлежить

совершать выкупъ у смерти; совершенно же близкіе признаки отвратить нѣтъ возможности». Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ тайнственныхъ наставленій» глава седьмая, выясняющая признаки разрушенія организма.

and ? historial see and set historial asset set historial asset set historial see and asset and artificial شعوصم معصو دمهم معمر ويوبا عدني ووم ، ميشم معوى معوى م مقمرا عمر"، عصمت فعن شييون ، مستم وي أميس بمحمد له ميس محصوريس همي ، محصوريس ي أمين فيسحم ، من لا من المستهر ، بمنهمسقم ، معدين عديد المدي عيكما دمهمكو عهاعد ويولايهمكو، عمد" المعرين وهاعو ون ادن عينشولاق وومسهر، مهاوا و الييامسيان بذعوبه بدعوم محموهام معيو عدفيون ، معيو ما هيوم ميوم وحدو مدو مر لاسيطانسول معتهدها مدنود بديوم مواسع بنهوم مو تساءه لاسيطانسو مدنود ها معدول فعل معطم الالعمام عسهت الهلط المتصراح سيدا عميمها سيداد فاد سعد دانية معتصدم بدر عدم معتقلا عد مسيسا ف فاداع فالعاء معلال 1 معوومسول ويشعبسول مواجدا والمعموم فعل ديوويل ميوف لمحورعييون ميوفحدشوم دويدسعل معفصر م سيال سنسسل ماسا عصام مام ووصهم بالموصيح وشعسي مواعد و معمر عمل لمعوامه ليوله ، لايولاه ، لايولان المولانة مضمهم هدي يوميسم ريياعون ، محيدرياتيوههو بدويشم مضفادتيم كمن مدههو ون ، معوي م بهوكن جاهل يعدراً معيوه بسنستسه ليلكون بسيوم سيوشم سيوشميسان عصمهم دوووهه وي ليويسم وي ما بعيم ويستم

VIII.

Послѣ сего Сэтхиль-эцэ турухсэнъ риши сказалъ еще такъ: «О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! Какимъ же образомъ изучать намъ болѣзни въ состояніяхъ ихъ развитія и ослабленія? Соизволь преподать о семъ животворецъ и царь врачей»!

На такую рёчь учитель пров'єщаль: «Слушайте великіе риши! Если хотите вы изучать порождаемыя такимъ, подлежащимъ врачеванію, организмомъ бол'єзни въ состояніяхъ ихъ развитія и ослабленія, то ученіе объ этомъ излагается въ семи (отд'єлахъ): 1) о причинахъ, 2) о сопутствующихъ обстоятельствахъ, 3) о порядк'є проявленія, 4) о м'єстонахожденіи, 5) о свойствахъ, 6) о различіи и 7) о значеніи каждой бол'єзни.

И прежде всего въ (трактать о) причинахъ различаются отдаленныя причины и ближайшія причины; а въ (вопрось объ) отдаленныхъ причинахъ разсматриваются причины общія и отдъльныя.

Разнообразныя болізни проявляются въ разстройствахъ, являются безчисленными и производять истощеніе физическаго организма. Показывать причину каждой изъ нихъ въ отдільности ність возможности; а посему ниже слідуеть показаніе только общей причины всіхъ болізней. Единственная причина всіхъ болізней именуется неразуміемъ (которое присуще существамъ), въ силу непониманія ими истинннаго значенія матеріи. Если сравнить, то подобно тому какъ птица, хотя бы взлетіла она въ поднебесье, не можеть разстаться съ своею тінью, точно также и всі одушевленныя существа, хотя бы проживали они въ спо-

والمداح والا المعلى معلى معلى من المناسب المناسب المناسب المناسب المناسب المناسب المناسبين المنا عربعم همل معتمهدي معربهم فمل مضم مضم معيهكميون ، معيوم ومعمم عواجم عوا عمر عهد معددها معدد ، دل مسيسم ومعلم محدد د بيوسيهمشيم ومفيريود جاوره عمر دد منه ميوم عوصره بيهشم ، ديد خييود ، فيهمو هدمهم فيعيو بهدوه فينتمس مهالمد م معلمهم مسر عمر و بعيليس معصوهمهم فيعييلمس فعييلمس وييمدان سبق مستسط المعتوم معرسيه هذا عمداليد المعتدمين العداد المداري المواهد المعدولين المعربية المعتور المع المحل المعلى المحامد والمحدول والمسل المحدود ا مستحده ، معيسر م بييلسر مدنق يوسسر مع هيمسر ، محصريتين معدر يوسسر محص المعور المعن المعدر سنو ١٨٨ من بعد وصوير مهرويون معدم مر يعيم مر يعين من يعدم ومورم فصوير فعوسيم . ويهدف مهر عدولونه معيكم ومدريهم لممى معمهدوء عدرعم فمن والمدسقومون وسيوم دييسم مواعم عوا عمرا مهم عمدمهم معدده مهاعمل و بليلكستم ويوريم بي معنوبه معيوه عديدموي في عوم مهاعمل و عذنين وي يدي وي الويمل سيدا في ومعيده مين شورون في بيك مصسوبوبهو وين أدهر ميدن ن معيس معييكميون شرينو شرم مرمع مديد عنني هو ميستم و

койствін, въ силу присущаго имъ неразумія, не могутъ избітнуть болізней.

Отдёльными причинами бользней являются происходящія отъ неразумія любодённіе, гивы и недомысліе; а результаты этихъ золь дають начало основнымь болёзненнымъ началамъ: газамъ, желчи и слизямъ.

Ближайшія причины бользней составляють газы, желчь и слизи. Если въ нихъ не происходить чрезвычайныхъ изибненій, они существують только какъ источникь бользней; если же они подвергнутся видонзмёненіямь и потеряють взаниное равновёсіе, то являють уже болезненныя свойства, доставляють вредъ организму и жизни и приводять ихъ въ истощеніе. Когда придеть въ разстройство желчь, она поражаетъ жаромъ основныя силы организма. Такъ какъ она есть жаръ, представляющій собою истинныя свойства огня, то хотя она и имфеть свое мфстонахожденіе въ нижней части тёла, однако распространяется и на грудную. Всь бользии съ повышенной температурой появляются исключительно отъ желчи. Когда придутъ въ разстройство слизи, онъ разрушають огненную теплоту организма. Имъя истичныя свойства земли и воды, онъ тяжелы и прохладны; и хотя имеють свое основное местонахождение въ груди, однако ниспалають и въ нижнюю часть тела. Все болезни съ пониженною температурою происходять исключительно отъ нихъ. Газы распространяются повсем'встно, будучи одинаково присущи жару и холоду. Если они соединяются съ солнцемъ (т. е. источникомъ тепла), то являются содъйствующими проявленіямъ жара; если же соединятся съ луною (= холоднымъ началомъ), то являются содъйствующими ознобу. Оне безостановочно движутся повсемъстно, — въ грудной и въ нижней частяхъ тъла, снаружи и внутри, — и повышають какъ жаръ, такъ и ознобъ. Поэтому то газы суть причина всёхъ болёзней». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій», глава восьмая, уясняющая причины бользней.

عسر علايكم ديهمير يودل فمسمو ، جملسو عيديه هدمتن هيمسهم هدل سيومر عاصر عوريول ، عسر مدنو ديسيسو و عسر ومحفول عسر دعن احوا عسر ومحوس عمليق مسنو ديسيسو ومحفور دعن ا ويتيافيهم" على .. والهن مصدم ميهم ويهم دينة والمصدميم .. مدعين معين دويسون منن وويمشو والاييامييس مير فيينون ، ديهمامير بيدن مذف ون ا رييم بسمورير يعددا فمصور فعورم ، مدعوم وا معتعم ومشيون ون ، معتدسهم ن ومشيره معيمشون ومشيريون نعووسم ون ، معتم جعدون عن معتور مصحوبه والم بهن مهم مهم ويديلمسهم مدنق عملسق فعديم ، دريكم فيدييكمهم مدنق مديده المسكم وههم مصستمه و ويهوا ويهما سلامي وي بعد رهيم أميسكم ، سين لا من عدياً مديناً مسلمي للمفهمسكم ، الميكمستم ل موهوم معييكمورجل تمكوم شموصيع وهورم . عصدم جمدول معلام ومكيدهل ومكيرون بتعرف ما محمل دمير ، محمد مورم معيناهم المرام معدم عمدم معربه وربع ، محمد ومفيرون ما عمر لمدعمها فعربوا والمهومين منه مراكدها فعنهم عنه عدرد فهر والماء عنها عدركم والماء والماء المعارف عنها معيوه ويحييكمسون بمكسو مدنو بمكستو وون معدوراتعكم معدمن مدنو مديوري ويحيلكمين اوون

IX.

Послѣ сего Ухагану бэлгд-биликъ риши провѣщаль еще такъ: «Слушайте великіе риши! Существують три болѣзнетворныхъ агента, возбуждающихъ причины болѣзней: 1) зарождающеразсѣявающій, 2) концентрирующе-проявляющій и 3) приводящій въ движеніе. То, что порождая болѣзненные процессы, содѣйствують ихъ развитію и проявленію (въ той или другой части тѣла, именуется) «зарождающе-разсѣявающимъ» агентомъ. То, что содѣйствуеть скопленію болѣзненныхъ началь въ одномъ мѣстѣ и засимъ проявленію ихъ въ болѣзненномъ процессѣ, (именуется) «концентрирующе-проявляющимъ» агентомъ. Наконецъ то, что содѣйствуетъ проявленію скопившагося болѣзненнаго начала въ болѣзненномъ процессѣ, (именуется) «приводящимъ въ движеніе» агентомъ.

I. Въ (трактать о) «зарождающе-разсыявающемъ» агенть (надлежить сказать, что) время, органы чувствь и деятельность, въ силу ихъ недостаточности, излишества или совершенной неправильности, полагають начало всемь бользненнымь процессамь. Время распадается на теплый періодъ, холодный періодъ и періодъ дождей 1). Недостаточность ихъ состоить въ томъ, что теплоты, холода, или дождей бываеть мало; излишество является, когда (теплота, холодъ и дожди) преизбыточествуютъ; неправильность, -- когда ихъ вовсе нёть. Недостаточность пяти органовъ чувствъ и пяти областей ихъ соответственнаго воспріятія является или когда предметы воспріятія безконечно малы, или когда эти предметы не совпадають съ райономъ воспріятія органовъ чувствъ; излишество является, когда предметы воспріятія или находятся въ усиленной связи съ органами чувствъ, или проявляють на нихъ излишнее воздействіе; неправильность органовъ чувствъ является, когда предметы воспріятія находятся

الميافيس عمر محصيص معيه معيد معيد معيد معتمد معفر د السيستم ، ومفيرون منو وعدمت يود لها معتمسم معود م هدريما ها مدعووا معدم ورواء مدفور المفريا معوفها عليها هال الا ومعدسهن عود عيسام هدي معوو هيصو ، دم و عسر عمل عضمكو يستدوم هدل يدير بمعدعو معيو ومكيمدو ، شيول مر عصيمكو عيستم غمل وحكيموم ، ويابيا دن مصحوبهمود معود ما محمو هدن مدرين محصهويهم مهاصر معدين سيويدسهم وي عسر مذو ميرعون ومجلموه والم عسر المرافية والمعلم والمعالم في ومجلونها والمراق مرامهم عميسا فدن سيطيس معيسر هدي ودغيرورم بدكمور مددوغم هدي ميوكودشيسي وهو ، عدنني مدنو معوى مر محمر غوي مدويكم بمحسو وي ، المستواهم والمتحاص منه داك ها عسر و دم ها عسر عدى المعتراء عصل ها علمس عدى والمعتراء عدر عدى عسر عدى ويحموان دسيسمن لهدسك ليوليوسون فووج لمذبو وعدمش والايلكميس الهيان المعتعسو وجفيوه سيطيدسو فمعوا لممن الايط عدننى عسر الايطمسل مدنق بالمحاط بالعلاقال علايها على الا لا ما معتقسم ، ومعكم والا والخلايات عملاط عماسيط هدى مستعلامتان عماميسته معرسط عبده ولا المستعل مسوده والمستعل المستعل المستعل المستعل المستعل المستعل المستعل المستعل المستعل المستعلق Party of the standard and the second of the

или очень далеко, или очень близко; когда они велики, или малы; когда они поразительно ужасны, или безобразны. Дёятельность (какъ произвольная, такъ и непроизвольная) слагается изъ проявленій тёла, языка и духа. Она бываеть недостаточна, если она мала вообще, если она несоотвётствуеть дёйствительной потребности, или если и соотвётствуеть, то охватываеть предметь не въ полной мёрё; излишество дёятельности является при непрестанномъ участіи въ отправленіи; неправильность въ дёятельности обнаруживается въ томъ, что, напримёръ, наступило время испражняться, а является запоръ; или время не наступило, а принимають слабительное; пригнетають тёло тяжелою ношей; совершають десять черныхъ грёховъ и проч.

II. Въ трактать о бользнетворных в агентахъ, содыйствующихъ скопленію бользненныхъ началь, способствующихъ ихъ проявленію въ бользненномъ процессь и засимъ успокоенію, (надлежить различать 1) причину, 2) свойство и 3) время. Причины таковы: если терпкую и тому подобную пищу употреблять въ тепломъ видъ, то она собираетъ газы; если въ колодномъ, - то способствуеть проявленію газовь въ бользненномъ процессь; масло, принятое въ тепломъ видъ усноконваетъ газы. Точно также острая и тому подобная пища, принятая въ холодномъ видь, содыйствуеть скопленію желчи; въ горячемь видь--способствуетъ проявленію желчи въ болівзненномъ процессів; пища притупляющаго вкуса, принятая въ холодномъ видъ, успоконваеть желчь. Тяжелая и маслянистая пища, принятая въ холодномъ видъ, содъйствуетъ скопленію слизей; въ тепломъ видъ способствуеть проявленію слизей въ бользненномъ процессь; терпкая пища, принятая въ холодномъ виде, успоконваетъ слизи.

Свойства болезненных началь таковы, что (обычно) они развиваются и скопляются каждое въ своемъ местонахождении; возбудившись вследствие (какой-либо) причины, они обнаруживаютъ стремление къ несоответствующему ихъ способностямъ. Болезненныя проявления ихъ состоять въ томъ, что они неправильными путями вступають въ чужия области и проявляють свои

wise injury of years when property is injury in the property of the property o عسر وبأ منكو وبعد المعيو دورسون مدكورها ، ويحميق منستسون وبأ ميسون معيس ودكيورهم معر ويودو ، ميسم عسر عص فال الميل فعد يسكسو معيس ل معيسكوريس ، ديريا عديم فيتصييس سكسو فال معتمد يستم فعريه عديها in property and the same with the same and the same and the same size of the same size of the same of علوائه المسهم مر عسر عمل علم العلاقيدي في ، علميم معلما مر علايون يبلدن في هيس عن في ، عياسيتن ا وهملوا المستحسهم وربط معييسهم ، أسهيم المصور م معيم معلى على معروييكوريس ، الالما معرول سفورم siminal interpret sound siminal solver c sound proposed in nous your control of marinage sounded in the solver solver وهكيرون أمدوعم كمن دمتن ميسيم بمدين ، سيوم عن عمل وهكيرم معيمكور دعن هم أمدوعم ، يسبعم م معيوه وبالميوم منعى م عسر منتمره ريدين عويستم كمى وبالميورم ميريمون عسر م وبدريم بهدمور أسيطيعون معتويا بكفورمهم ، ودعم د معتدمورومهم ولا دويكم معيودومهم ، ميفون نموعم هدي ود مواعم ودغيمو ، معيا ما مريا و ميدوم فوي ميونيدون معيا مكي مكي ميدور وديكو ومهمكو وي وموير مخدون عميسها فدن

признаки. Если они уравновъщенно пребывають въ своихъ мъстахъ, то бывають безболъзненны и спокойны.

Время (въ которое скопляются, проявляются въ бользненныхъ процессахъ и успоканваются болевненныя начала определяется такъ:) весна, время подъема природы и последующіе за симъ лъто и осень представляютъ собою періодъ газовъ; лътнее время — періодъ желчи; а въ концѣ зимы наступаетъ періодъ слизей. Весною, въ періодъ подъема природы, при проживаніи въ легкихъ и жесткихъ мёстахъ, при таковыхъ же пищё и дёятельности, скопляются газы; однако, подъ вліяніемъ теплоты, они не приходять въ движеніе. Въ летнее время, когда наступаютъ дожди и дълается холодно, они обнаруживаются въ болъзненныхъ процессахъ, а осенью, подъ вліяніемъ мягкой теплоты, успоконваются. Въ летнее время, вследствие проживания въ местахъ влажныхъ и прохладныхъ, желчь накопляется, но не приходить въ движение. Въ періодъ мягкой теплоты осени она проявляется въ болезненныхъ процессахъ, а при прохладе въ началь зимы успоконвается. Въ конць зимы, вслыдствие проживанія въ местахъ прохладныхъ, тяжелыхъ и влажныхъ, накопляются слизи; но, въ силу скопленія (однородных в съ ними свойствъ во всемъ окружающемъ), они не приходятъ въ движеніе; весною, подъ вліяніемъ солнечнаго свъта и тепла, онъ проявляются въ бользненных процессахъ, а въ легкое и жесткое время подъема природы успоконваются. За всёмъ тёмъ съ помощью лекарствъ и гигіены возможно (врачевать и излечивать эти бол'єзни и) непосредственно, хотя бы и не наступило еще время надлежащей стихіи.

III. Въ (трактать о) бользнетворныхъ агентахъ чрезвычайнаго проявленія бользненнаго процесса необходимо различать два рода такихъ агентовъ, — общіе и частные. Общіе бользнетворные агенты, способствующіе проявленію всякаго рода бользней, суть: время господства той или другой стихіи, злые духи, вредная пища, неправильное леченіе, и гръховныя дъянія. Частные бользнетворные агенты суть слъдующіе: 1) газы проявляются въ бользненныхъ процессахъ вслъдствіе чрезмърнаго

سيول فوي وميلومسه في ، وميمسير فول والتصفيصهم الميرية ويتري في وي ويهم الميلومهم ، ووراء والمراء والم مالالاوغدار دي بطر معتصبهم ، ميكوري فعلاوس عدي بدلا دييستم مواجد ومفيدو ، فيهدتم سيفيفد ومفو expected and text is reached with a sound of sound in the sound interest in the sound in the sou مسكنتين بميور يسكم ودسم والا والايطمسهم الابطاء الهمم منعم ودسمهم معوسهم ، ويتدر مسم منسهم الابط بهدي عمهم ل دي غو بدفعوهم . عمدمهم و محدم بيم بستمهم في محمل أحمدهممهم ، عديدا فدعد الوفدهم في المهمول عمل معتصبهم فيدري معوصهم همل المستحسبهم ، ويتمكن وعدسم بعنو المعزون هيير والا معربهم رويم ، عييشها commend of the control of the contro معتدم ويتحربهم عن ممهم بي مدهدهم مميفيتهم دي ربيعين عمر عمل معقدرهم ويأ بي معتدفين بديرين مقم بمعقو دن سكوريس بالكوري بأحدوصيع هدي واعترا وحكم بواعم والمثيمون بالكوري أسيييكوريس مع والولايكميس والعصيس عهم وهمي ، ميو شيين ، ديهم و معمو بسمير مهدوق ندشم وممدر م مسفمهم عم مهمدر م مديفهم عمر مهدوء فموعد ر

- Andrew Madern :

употребленія горькой, легкой и жесткой пищи, сладострастнаго истощенія, изнуренія голодомъ, безсонницы, исполненія трудныхъ работъ теломъ и языкомъ въ періодъ голодовки, большихъ кровоизліяній, кроваваго поноса, рвоты, ознобленія на холод'є, больmaro плача, чрезмърнаго выполненія печальныхъ обрядовъ, постояннаго сухояденія, задерживанія испражненій и сильных в толчковъ. 2) Желчь и болезни съ повышенной температурой проявляются вслёдствіе чрезмернаго употребленія горячительной, сладкой, острой и маслянистой пищи, вследствие постояннаго раздражения, обычая спать среди дня, спокойной жизни и непосредственно засимь усиленной дъятельности, ношенія непосильных тяжестей, раскапыванія сухой и твердой земли, натягиванія тугого лука, усиленной борьбы, сильнаго утомленія при б'ёганіи или ходьб'ё, паденія съ лошади, паденія съ утеса, придавленія утесомъ, побоевъ камнемъ или палкою, чрезмврнаго потребленія мяса, масла, тростижоваго сахара, водки и проч. 3) Болезненное состояніе слизей и недуги съ пониженною температурой проявляются вследствіе чрезм'єрнаго употребленія горькой, сладкой, тяжелой и прожладительной пищи и масла, спокойнаго сиденія после принятія пищи, спанья днемъ, лежанія на сырой земль, паденія въ воду, озноба при легкомъ платън, вследствіе употребленія пшеницы, гороха и свежихъ, не эрелыхъ, а также загнившихъ плодовъ, козьяго, бесеречьяго и хайнучьяго мяса, жира и молочнаго масла, коровьяго масла, протухшихъ и застарълыхъ зелени, капусты, чесноку и всякаго рода иныхъ сырыхъ яствъ, вследствіе потребленія пищи недовареной, пережареной, или застарівлой, козьяго свежаго и кислаго молока, холоднаго чая, и воды, вообще чрезмѣрнаго употребленія пищи и напитковъ; принятія новой пищи, когда еще не успъла перевариться прежняя и проч. Отъ совокупности этихъ причинъ появляются сложныя бользии». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава девятая, выясняющая обстоятельства, сопутствующія бользиямъ.

Digitized by Google

علام بيلف بييفيسو ل فعووسي هدل موهوم معييفورهم . معتصدل دمهم مينو . مصحفس علم معدم فقل . every public of copy . Us, or examplement serve och in the structure of incoming on were of المستمر وبها مصستم و وبورا ويودا مديد ود معم دييم ميستم .. مد ا دورا سديد بمنوبمسكم .. عدى مصياط معيامونون به عبد الله عاصل عدن المجامس معيرهم معمد والمدر الله عدداليا + مسلمسهم ن مندريم مع ريي ريويم جلال عسر مع ديهماريا مودي هدي ، مصفيدتين همي موهم بمعدمو يعني ا مصفى م محديد المحافظ معدم أمدوجهم فعد ، معسمه المريم لحم عمهمسهم وريم والايما والايما والايما والخيلمسهم فعن معتمهدون . همير منه معيدهم هيوش غون معتمدس هين ، معم ييش منسهن عنسهن بعقورا منصفعسد ، عسم 14 مد منو دبهم هم مصمهسم 200هم ، بعدم سنو عدهم بعدم بعدم بعدم العدمهم فعد معيهكم الال والا مليوم تعدم هك والاستنام ، والا عسر والا ومرتيهم" ميدوال ملام فالا مصصوبيكون مدون مصون م مصم كمن مكومسم نيصعم مصييكمن ، ومحصمهم منني أمدوءر مت ديدوله ليسم ميسك ودفيرة و معتميس بودي مدي معمى ميوم موري موسل عودي معمل والمحدد معلم ليكو X.

Посль сего Ухагану бэлгэ-билжь раши провышаль еще такъ: «Слушайте, великіе ріши! Когда вышеўказанныя причины чрезъ посредство бользнетворныхъ агонтовъ породять начало бользни, то порядокъ проявленія ея бываеть таковъ. Бользнетворные агенты четырехъ родовъ, прицеливающеся въ намеченную дыь, стрыяють въ одну изъ точекъ прицыя и, въ силу соприкосновенія и взаимовоспріятія, попадають. И опять. основное мъстонахождение газовъ — въ костяхъ; желчь находится по преимуществу въ крови и въ потъ; а слизи распространяются по всему остальному. Такимъ образомъ въ силу взаимнаго натиска другь на друга, проявляемаго то въ томъ, то въ другомъ мъсть какъ основными селами организма, такъ и коренящимися въ нихъ бользненными началами, съ одной стороны удручаются основныя силы организма, а съ другой -- оба они (т. е. какъ основныя силы организма, такъ и бользненныя начала) наносять вредъ нечистотамъ. Кромъ того, повсемъстно распространяющіеся газы разносять по всімь проходамь совпадающіе съ бользненными причинами пищевые соки и тогда, въ силу поврежденія проходовъ и вообще всіхъ одновременныхъ проявленій (на подобіе того, какъ при собравшихся на небъ тучахъ падаеть дождь), питательные соки, въ какомъ месте стали, въ томъ и скопляются. Если такое скопленіе встретить благопріятствующія развитію бользии обстоятельства, то бользиь почти всегда проявляется. Она вступаеть по шести путямъ движенія (стр. 33) и превращается въ мучительный бользненный процессъ. Вступивъ

محصون سوسر" المخصون مصم سنو بديريون مصم ريام بهاجمو و منا دليم محمر وال " ويخشون " عرب ري هم مصم ون " الييس شدر المحمد مصم ميميس في مصيو بيدم هم مصم والمحمد والمكافية عيم مصيون الميس ويميس المحمد والمحمد والمحمد والمحمد المحمد المحمد والمحمد والمحمد المحمد والمحمد المحمد والمحمد والمحمد المحمد والمحمد المحمد والمحمد المحمد والمحمد المحمد والمحمد المحمد والمحمد والمحمد والمحمد المحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد المحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد والمحمد المحمد والمحمد وا такимъ образомъ, она устанавливается и мёста установки ея та-ковы:

Территорію газовъ представляють м'єста, въ которыхъ совершается пищевареніе, вертлужная впадина (acetabulum), кости, суставы, осязательныя тільца и уши; преимущественно же газы находятся въ толстой кишкі,—м'єсті, гді совершается пищевареніе.

Территорію желчи представляють: пупокъ, желудокъ, кровь, потъ, питательный сокъ, водянистая жидкость, глаза и кожа; преимущественное же исстонахожденіе желчи является въ промежутке между переварившимся и не сварившимся.

Территорію слизей составляють: грудь, шея, легкія, голова, питательный сокъ, мышечная и жировая ткани, костомозговая масса, свия, каль, моча, нось и языкъ; преимущественно же слизи находятся въ несварившемся». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цівлебнаго, — основы восьмичленныхъ тайнственныхъ наставленій» глава десятая, выясняющая порядока, по которому бользнь входита ва организма.

وسفد وهم مستسر و ويوليا ويعدا سديد وي مجمر وي مجمر مييو شيستم ، سدي دريا مديد بمنمهمسكم ، در عر ويوريا عدنين ستهمسون ويتسفسون معريفيترون ربعتهم ، ستهمسون ويتسفسون مذبو مواحو جيين رزين متحوال مصمر وعدوا بي مناهم لمد بيناملتنا دوما ميليدا ويورد مدعويون ويهد يسدرا دورام حدرستهم ، موسور درور مسلم دروم مرووري مسومسور واحسوسور والعرو ، ومدموسين ور العلم وسع مر والماكيسون والمحسون والا ملاوهسون والاسلاميون والعدو ، محدثو والا رامعكو دن ميريديورم والمدسومية ولا ، ددي مستسلمسون ويا حويفو متحسون وين ميفريدون ، عينها و ويوريا دين متوهيههو متخييم بيفيعو عويشم ن المسيسو ، ولا أ عد المولاد ولاراعو والسهم رسيسكسو ، عيم معروسود عيمش مدروه ودعم فعدد مكل فالتحسو في ، بعد معوصهه فالسهد بعديهم مكهم منطم بدفع بعديسو ، معيمهون مويفستهسون ولا أ بسيسم فعدل معدد معتمته بستميسيول ، وامديم معتومههم ميزا ويشمدسهم هدد مدفريم د معيو سعهمسص هعسفسص بعيفسر منه، معفيه معهدين معيو مسيسم يسهسم معيو معيدي سياعل مصولا ما مصمو همل مصموديم وموود مينو ولا أحد جهول وصوفه عمل مصمودسهم جساء

XI.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провъщалъ еще такъ: «Слушайте, великіе риши! Въ (трактатѣ объ) отличительныхъ свойствахъ недуговъ нужно различать: усиленное развитіе, ослабленіе и возвратъ. То, что подлежитъ развитію и ослабленію, представляютъ собою: болѣзненныя начала, основныя силы организма и нечистоты; по отношенію къ нимъ и выясняются какъ причины, такъ равно примѣты и признаки.

И прежде всего причины развитія и ослабленія болізненных началь состоять въ воспріятій не подходящих пищи и діятельности, — въ навязываній себіт того, что не согласуется (съ потребностями организма); подъ вліяніемъ такого то усвоснія и отверженія и совершается развитіе или ослабленіе (болізненных началь). Во-вторыхь, причины развитія и ослабленія (болізненных началь состоять въ слідующемъ): огненная теплота тіла находится въ преділахъ своего містопребыванія, а отдільныя части ея существують по всіль основнымъ силамъ тілеснаго организма. Вслідствіе увеличенія или уменьшенія силь этой теплоты и происходить развитіе или ослабленіе основныхъ силь организма. Эти два нервыя (начала) содійствують развитію, или уменьшенію послідняго (т. е. нечистоть) и познается это черезъ задержку нечистоть, или усиленное выділеніе ихъ.

Отличительныя приміты ихъ слідующія: при развитіи газовъ человікь черність, сохнеть, выражаєть наклонность къ теплому, испытываєть дрожь въ тілі, брюхо у него пучится, появляются запоры, онъмного говорить, голова кружится, силы, сонь и органы чувствъ ослабівають.

При развитіи желчи, калъ, моча, кожа и глаза дълаются желтыми; появляются ощущенія голода и жажды, жаръ въ тълъ, сонъ пропадаеть, появляется поносъ.

При развити слизей, всл'ъдствіе уменьшенія теплоты разстранвается нищевареніе, въ тіль чувствуется тяжесть, цвіть лица

sinsaco " artasty mediatable of ? Brogo Bilao " inspoi haid mand Brogood Blaco " dohori بالكهم سكهمهه فيتسم ملاسد بسسمي بالهم هكمول ، هيمهم سكهمهه هيمهم نسته بمنفى معويسم والاسكنوبهو بدورورم بي وال ال الهديك مصورواً منه عشم وملمحم ميرعمم محدم بهوم ، بعيمهم عدل منكسل محدد دوراً عملمن مع عدوسر لا ميدوج و عواصع ، معيمتهم لا ولمرود عدوم بعد والعدول ولا مندمم بعديسو وورمع ، that I stime that think a better omitted mediations on I come were over the standard commitment. مها والمكيرين والأربان والمنظم الملاحمة الملاحمة المتعادية المتعاد washis simusing on I will wall a garammed with graphed sould westgranged by the graphes of the ماعط فالمحدث ببدط سده معاملة للاستوادة فالمساط على المراجعة المراج دمكسعى قال ، كمريتيس مدهمسمى مدنو قاصلا عمر" لم مكين ، عمهم مدومههو شع سهكن معدور معدورها فيتمد ومعموم ومورم والمستيسون ومعرا ولاسفوههو معوون م معمو ومتمهم ستوميهه سيعسم بهريا روياد عمريع شيده ، دمهم ستوميه دمهم بدغم 4 扯

дълается бълымъ, чувствуется удрученное состояніе духа, члены тъла разслабляются, отдъляются мокроты и обнаруживается усиленная сонливость и затрудненіе въ дыханіи.

При усиленномъ развити питательныхъ соковъ признаки тѣ же, что и при развити слизей.

При усиленномъ развити крови появляются вереда, внутреннія опухоли, бользни селезенки, проказа, грануляціонныя опухоли, бользни крови и желчи, глаза желтьють, развиваются бользни десень, чувствуется трудность движеній; глаза, моча и кожа дълаются красноватыми.

При усиленномъ развитіи мышечныхъ тканей д'алаются желваки, шейныя желізы и появляется тучность.

При усиленномъ развитіи жировыхъ тканей появляется удрученное состояніе духа и тёла; груди, животъ и жиръ увеличиваются.

При усиленномъ развитіи костей, кости и зубы увеличиваются (въ объемѣ?)

При развити костномозговой массы, тёло дёлается тяжелымъ, глаза ослабёвають и происходить утолщение суставовъ.

При развитіи сѣмени, появляются сѣменные камии, развивается похотливое стремленіе къ женщинамъ.

При развитіи кала, тёло дёлается тяжелымъ, животъ вспучивается, въ кишкахъ чувствуются колики.

При развитіи мочи, появляются колики вокругь половыхъ органовъ, чувствуется позывъ мочиться.

При развитів пота, выступаеть поть, измѣняется запахъ и дѣлаются накожныя болѣзни.

При развитіи отділеній изъ физических аппаратовь органовъ чувствъ ¹) въ органахъ этихъ чувствуется тяжесть и они повреждаются.

¹⁾ Употребленное здёсь монгольское слово — совершенно неизвёстно въ этомъ значения въ нашихъ словаряхъ. По толковому тибетоко-монгольскому словарю Номтоева: ४४,४, — (МПО — СПОМО) и СПОМО и

والمواهم مصفره ، عدوم والاسطولهو ودمكان معتمهم عومتس عدوبه فيدمو ووالامو وواجدو ، فقاعه = عقمس سردا معمدا عقديهما وسل سفدعه محفور و ديوسود ال فالارباء محموم بعدموم دينا مسمو د معيو مسييم مهلفعوه « وسام ويسلموهو حدد الهدور ويطور دمهم سدمهم أدشيهمود ومدرور ودسطوهو معتص بوس لا سكدع هدروهكم عسم وهمده ، دمهم ويسكومهو tahui Ormboye artal virao taino tipo Glaro nominal Ormboyeo Uphal tagor; بالشمكين لا معيومته بالالهلا ممكمتسم سويعيل لا معمول مهميدو . معربهم ويحسكنونهو معموم فهاجه كميسميون نسعو مدنه معدون م محموا مستمهم ومدريع ويسمى وي ييشرشون، 五利 المسلمة المحلمة المحلمة معويب و مستسفسون وبا عمديا فهمود ، فعيمهم فيسفونهم ستمهم مستدم هديا مدنق ددد عمد مدهمود معل عطر ب سدهمسمد هد مرهدها على هدسهسمد هد ستمهم بستمه هام بستهم سهواسي فعل عصبهده " 4 SPORT I هما المريسة المسهوات who somethos 1

¹⁾ Ho checky Hobcand-Paucana macro ato untactor take:

Oracle Ora

²⁾ HO CHECKY HOGGERE-PRICERS: OR TOTAL C TOMOR HE I. I.

При усиленномъ истощеніи газовъ, силы дѣлаются меньше, уменьшается способность говорить, въ тѣлѣ чувствуется безпокойство, мышленіе теряеть ясность и появляются признаки накопленія слизей.

При усиленномъ истощеніи желчи, вслідствіе уменьшенія теплоты и дающихъ величавость соковъ, человікъ пріобрітаеть пониженную температуру тіла и чернізеть.

При усиленномъ истощеніи слизей мѣсто обычно заполняемое (питательнымъ сокомъ и другими) видами слизей остается пустымъ, появляется головокруженіе, сердцебіеніе и всѣ члены разслабляются.

При усиленномъ истощеніи питательныхъ соковъ, мышечныя ткани изсыхають, появляется трудность въ проглатываніи пищи, кожа становится жесткою, человікъ не терпить сильныхъ звуковъ и страдаеть.

При усиленномъ истощени крови, пульсъ ослабъваетъ, кожа дълается жесткою, появляется позывъ на прохладительное и кислое.

При усиленномъ истощении мышечной ткани, въ суставахъ и членахъ чувствуется боль, кости и кожа склеиваются между собою.

При усиленномъ истощеніи жировыхъ тканей,—сонъ незначительный, мышечныя ткани изсыхають, человікь ділается синевато-більмъ.

При усиленномъ истощени костныхъ тканей вылѣзають волосы, вышадають зубы и ногти.

При усиленномъ истощении костномозговой массы (кости дѣлаются) дупловатыми и пустыми, чувствуется головокружение и мелькание передъ глазами. *

жи в чето общее значене выделеній изъ финических аппаратовъ, служащих для деятельности органовъ чувствъ.

دل عمل وياعدل فوجوم سيير فدرعو مستمهد عولمدو ، دمسموم عدل مصهدعو ريحو بهدا عمر وهجم فعلى ومعظيدين .. معدوريا مدنو وسعدري فعل مويسدا وهوسوس هدي والاستفسو وجورم .. مدم عدوراً عمهم هو هذف معرفتدرهم و ويوريا رد مع بمفير سنو دميتمهم وسفد ، بدرهمم ومكيمو عومس لينسر كرحو عدير معدريدون ريام مسمد عووى معدوا سيا بعلهم الميك عميسيس معهسس و معمن المدروا ، معسى عسيس السنس سيفدع المعرور معلم بعنوسه والاوسي شمعل معدلا موليم عدست له بمنعم بمنعم بعدول بالمعرف والهام ويدريهم هدي رسندسو ، روياد ودريحو محدفهد ولا ريم هدا بدردريهم و محمر موقعو ، موليسلسو ، ويحمو معل المحمد المعرب هدعما معدمها عمدهم معدد معددهم فيتعدد سيدفعيسي لمعر سمحدسة مستجسة عملمدسة وسيسة محمدسة والمراه المحردة المحردة المحردة المستحسد المحردة ال monded grade and marked grades governed monded and amount ... المعادد المعاد 쾇 **P**32 1 .ধু 劽

¹⁾ No cuecky No ocant-Parcana: Oche- mpoceno " - Ford manno " - Topol manno " - Ford manno " - F

При усиленномъ истощеніи сѣмени, изъ уда выходить кровь и на оконечности его какъ бы жжетъ.

При усиленномъ истощеніи кала, появляется броженіе и урчаніе въ кишкахъ; поднимаясь кверху, это порождаетъ боль подъребрами и подъ сердцемъ.

При усиленномъ истощеніи мочи, видоизм'вняется цв'єть ея, происходить задержка и уменьшеніе моченспусканія.

При усиленномъ истощении пота, трескается кожа и волоски, ростущие изъ поръ, начинають топорщиться.

При усиленномъ истощении отдёленій изъ аппаратовъ органовъ чувствъ, объ этомъ можно узнать по пустотё и легкости, ощущаемыхъ въ ихъ мёстонахожденів.

Такъ какъ основныя силы организма основываются на нечистотахъ, то хотя развитіе (нечистоть) и порождаетъ (болѣзни) однако уменьшеніе ихъ приносить вредъ силамъ.

Высшая сила организма, доставляющая ему величавость, уменьшается вслёдствіе душевныхъ страданій и заботъ; человёкъ дёлается робкимъ и пугливымъ, силы его уменьшаются, появляется апатія, величавость пропадаетъ. Живительные молоко, мясо и бульонъ могутъ принести ему пользу.

Признаки возвратнаго недуга следующіе:

При бользии газовъ пульсъ пустой и дупловатый; моча свътлая, какъ вода, а после проявленія бользии она делается жедкою; больной чувствуеть наклонность къ двеженіямъ, вздыхаеть, духовное существо его легко возбуждается; голова тяжельеть и кружится, въ ушахъ шумить, языкъ сухой, красноватый и жесткій, во рту ощущается вяжущій вкусъ, въ разныхъ мёстахъ чувствуются колики, дрожь въ ознобе, при двеженіяхъ колики распространяются повсемёстно, чувствуется слабость; (отдёльныя части тёла) трудно повернуть, онё скорчиваются; (мясо, кожа и кости) какъ будто разрываются и разламываются; (глаза) выпучиваются, (а другіе члены тёла) какъ будто скручиваются, если повернуться, — колеть; волоски, ростущіе изъ поръ, поднимаются дыбомъ; чувствуется лихорадочная дрожь; сна нёть; дрожь

And resolution of the state of sanguant o other topia रिक्रायक معدريكهم وسويل ط AND HOLD And By midning ستمى منق ديرا ، معيمتين ر ا ا ويالاجهدم مولكم ولان المحرب محصل والمحدد محفرهم والمحدد معدد معدريهم بالتيمينسين والمحدد مهمالاسيون المدنى المعين المعين المعين المعين 卦 女 教 到 كنواستدعو 重 क्ष्मकु : PART I .{ 全里 سلمسكي .. معدلسو ، معهم سيؤيك معيسم بعد عد مع يسحه · 4 .**রু** سفرر المعو عوعو وستعدسهم عمنم و -1 もある න ~ المعاصور والمدين والمدين نشعر هدرهد 犁 机板 1 1000 ALVOS 势 Į, 1 1000 المحمل المسطيدة ا dan() .**å** 里. 秀 男 型 如 不多 业 1 .{ وهمو . **P** ٠<u>٩</u> .**₹** する **3**

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана прибавляется: ৪৫ ু রো গতেন ্ত্যুতা

при зъвотъ и появление гусиной кожи при потягивании; тазовыя кости, поясница, кости и оконечности болятъ, какъ будто страшно избитые; въ затылкъ, груди и подбородкъ при покалывании чувствуется еще ломота; второй позвонокъ образуетъ пустоту и если подавить его болитъ; появляется пустая отрыжка; на разсвътъ появляется кашель, съ выхаркиваниемъ пънистой слюны, животъ вспучивается.

Бользнь обнаруживается вечеромъ, посль того какъ потухнеть заря.

Признаки возвратной болезни желчи: пульсъ обширный, тонкій, крутой и быстрый; цвётъ мочи красновато-желтый, съ большими, вонючими испареніями; голова болить; тёло горячее; ощущается горечь и кислота во рту; языкъ покрывается налетомъ; въ ноздряхъ сухо; глаза красновато-желтые; колики чувствуются въ одномъ какомъ-нибудь мёстё; ночью сонъ незначительный, причемъ больной не спитъ и днемъ; появляется красновато-желтая и соленая на вкусъ мокрота; ощущается жажда; обнаруживается поносъ съ кровью и желчью и такая же рвота; появляется вонючій потъ; высшая жизненная эссенція дёлается красноватожелтою и появляется боль во всёхъ частяхъ тёла.

Бользнь наступаеть въ полдень, въ полночь и въ періодъ пищеваренія.

Примъты возврата бользии слизей: пульсъ углубленный, ослабленный и медленный; моча бълая, при незначительныхъ испареніяхъ и запахъ; во рту портится вкусъ; языкъ и десны дълаются бъловатаго цвъта; глаза выпучиваются, носовыя и горловыи мокроты отдълются въ изобили; въ головъ чувствуется помраченіе; тяжесть въ тълъ и на душъ; аппетитъ къ пищъ теряется и она, за упадкомъ теплоты тъла, не переваривается; почки и поясница болятъ, тъло пухнетъ, появляются желваки, открывается рвота и поносъ принятою пищею и слизями, мышленіе не ясно, появляется спячка, тъло разслабляется, кожа чешется, члены тъла отвердъваютъ, связки затвердъваютъ, мясо пухнетъ, въ дъятельности проявляется медлительность. هستون دروس معتوم کمن مستمعی ، هعتسر در هستون الام معتوی میش مستومی معتوم معتور هما معتور المعامسون هشمس المعامسون المعامس المعامسة المعامسة و هددوم المعامس المعامسة المعاملة المهامية المعاملة المع

¹⁾ Ho checky Hoscant-Parcana: 600 7 honging method composed

Бользнь наступаеть во время дождей, вытровь, утромъ и вскоры по приняти пищи.

Таковы признаки развитія, ослабленія и возврата (болёзни) и именно въ указанномъ видё они являются общими для всёхъ болёзней. Составныя и сложныя болёзни должно познавать изъ соединенія этихъ признаковъ. Разум'єстся, не то чтобы не было и другихъ признаковъ болёзней, которые не вошли въ этотъ перечень». Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія: «Сущность цілебнаго, основы восьмичленных таннственных наставленій», глава одиннадцатая, объясняющая признаки бользней.

عملتعدس وبمدين ، عنهد عملت عمل فمن محسمسل عن ٢ هم ويدرا همن همم معهم معموم معهم ويور فميون ، هورام دين له يعملو بدنو ١٨٨ محديم فيديييكوريم هن يسريم لمن في بعدي دمعي عموراً محمل .. عدوم الم يعدم في يعدم فيصورم محمومة ومورم ، محملهميس عدف محمل الميهم عمل العمر" ا فمحهم دمعي . بعضمهم عومم عم عيشههو عدركه دومم عنس غيس عصوبهم وعمدهم دمعي مسكمت وهم مستسوق فيوريا فيعدا مديد في معم رييم نمييدم . من الدي مندي بمنمهمكم . عاسم و معيسم عمل ميلمسو و ميسم دومو ، معمل دومو معمم م مهمو مد معيس ومعمود ، سلام لا بييلمسو معمل عم ميسسلا منه . من أسهم و هر ولا محدث معيم عمر ووصهم . علام معدى فيدييهم المع ويوسهم عمر" عموا معدم . عود المنو ميطيس فعوصر وسدهمهم سا عليه عدروا ، معيوا ما عوصها منه بيائسا مدرور ا دريا هممه عد ، بيائسا مدعورا فعدوموا ومتحول معتمهدسهم ومفعدت ورو ووموا وسكستمك متعوصم معروصم وومسهم وشمكم هوا ورو الماعمة والموروم المحروب المحر

XII.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провъщаль еще такъ: «Слушайте, великіе риши! Въ (трактатѣ о) различіи болѣзней, онѣ различаются во 1-хъ на основаніи порождающихъ ихъ причинъ, во 2-хъ на основаніи поражаемыхъ ими субъектовъ и въ 3-хъ на основаніи отдѣльныхъ видовъ болѣзней.

И прежде всего на основании порождающихъ причинъ болезни различаются такъ: а) болезни, происходящія отъ ненормальностей въ этой жизни, б) бользни, являющіяся въ возмезліе за дъянія, совершенныя въ прежнихъ нерерожденіяхъ и в) болезни, появляющіяся оть совокупности обенкь этихь причинь. Первыя бользии всецью зависять оть бользненных началь и бользнетворныхъ агентовъ; бользии, являющіяся возмездіемъ за дъянія, совершенныя въ прежнихъ перерожденіяхъ, бывають безпричинны и очень сильны; тъ бользии, причины которыхъ незначительны, а проявленія очень сильны, суть результать совокупнаго воздъйствія ненормальностей настоящей жизни и дъяній, совершенныхъ въ прежнихъ перерожденіяхъ. Въ бользняхъ, происходящихъ на основани ненормальностей этой жизни, существуеть два отдела: 1) болезни, происходящія въ силу прирожденныхъ, внутреннихъ поврежденій и 2) внезапныя поврежденія, являющіяся подъ вліяніемъ внішнихъ причинь. Къ первымъ относятся бользии газовъ, желчи и слизей; ко вторымъ-бользии, происходящія отъ отравленія, пораненія острымъ оружіемъ и оть навождения злыхъ духовъ.

Если различать бользни на основаніи поражаемыхъ ими субъектовъ, то является пять родовъ бользней: 1) бользни мужскія, 2) женскія, 3) дътскія, 4) старческія и 5) распространяющіяся вообще на всьхъ.

Въ разрядѣ мужскихъ болѣзней являются: 1) истощеніе сѣмени, и 2) прободенія; 3) въ прободеніи паховъ—6 видовъ и 4) въ болѣзняхъ мужскаго дѣтороднаго члена—9 видовъ; а всего 17 видовъ болѣзней. Женскихъ болѣзней: въ маткѣ 5 видовъ;

Digitized by Google

الانط يا المحمول في دمعوا هما المحمول معن روريم ميشر رمدن ، مدو كمن دمعر معمر معمر مين ميشسين رمدني ، معمر هدن ميشورون رن مهاعم رمدم هوريع . معتم هدي مييسوبه هديتمس معدم معص مهل ، معه مديكم هوي عدمدا معتمس عمل" عوامس ، عريس ما عهاصوا عويين فعن يعوون عويين هو وبكورت هومون عوين هو محصين وبكيون مستعيسو محدي دعمير ، ملاقها هلاتتمس بمكمع عواصر عموريا متمصر محدي وهيل ، فيسر م عواصر عمل فعل فلامور فيمكم فتعييسم ، ومدريدينون مواسط منف يوسيهموا مواق لا تعد ومسمو والشماسية وي ديكو وموضع كمال ومدريين مواسع في دور معيسم عمل سيدر ويحسال بالحدوقمر بالحور بلاء ومدير لاحد عمد" أ شعيهم فرويد مدول ديدر بالتهادو ، معيسورو محد محدث ري مه على به بعدا مه عدد محد محد محد ريم محدي ، دعد هم دعدم معدم مدد عياسم المحدي ، محمر مدن ميسهم عيم فيك فيكورها دويم ، مكو ، مكوس وميرس بمكير فعن ومحوق عمدوا دمدر ، ومعدوا عيمر" ع فيعييهمون معتوبا دينيا مسييدون ، معيشوبهو دمعدو معتشمته بدع مواحد هن ، وبمديا مواحد هون معتم عمل ميسههو مدسمس مهمل ميهم عديمم يمدن معيسر ، ميسم لمه بدورور عددهم معه بعد ، ور

маточныхъ затверденій—9 видовъ; движенія и возбужденія маточныхъ паразитовъ 1)—2 вида; и бользни 16-ти кровеносныхъ сосудовъ; а всего 32 бользни. Дътскихъ бользней: а) тонкихъ (требующихъ большей осторожности), б) болье грубыхъ и в) внутреннихъ по восьми. Старческія бользни состоять въ ослабленіи силь физическаго организма.

Въ бользняхъ, распространяющихся вообще на всъхъ, различаются бользии: 1) по ихъ бользиеннымъ началамъ, 2) по ихъ важности, 3) по м'ясту и 4) по отделамъ. По болезненнымъ началамъ должно различать болёзни газовъ, желчи и слизей. Въ бользени газовъ необходимо различать бользии общія и частныя. Въ общихъ болезняхъ газовъ необходимо различать ихъ по отделамъ и по месту. Если различать по отделамъ, то получится всего 20 видовъ болезней газовъ; при территоріальномъ различеній будемъ имъть: 6 отдъловъ бользней на основаніи проходовъ, которыми они вступають въ организмъ (см. стр. 33-я «шесть входныхъ вороть») и проявленіе результатовъ (бользии) въ пяти органахъ чувствъ, а всего 7 видовъ бользней. Въ разсмотрынім частных бользней газовь принято различать во 1-хъ бользии пяти видовъ газовъ, начиная съ «дыхательныхъ» и 10 видовъ бользней газовъ въ соединени ихъ съ желчью и слизями 2); всего существуеть 42 отдельных вида болезни газовъ. Въ болезняхъ желчи нужно различать общія и частныя. Въ общихъ оп и сивъто оп ски стврикъв описка оп мъсту. При различении по отдъламъ будемъ имъть четыре вида бользней желчи: 1) достижение сторонъ (скопление), 2) измънение мъста, 3) разлитие (желчи) и 4) движение по сосудамъ. При терреторіальномъ различенін, получимъ шесть различныхъ видовъ бользней желчи, на основании 6-ти проходовъ (воротъ), по которымъ онъ вступаютъ въ организмъ; и 7-й видъ на основании органовъ чувствъ. Въ разсмотреніи частныхъ болевней желчи,

¹⁾ Тибетское: মুব্'ব্'নেদ্ৰা'নেৰ্থিৰ

²⁾ Крайняя сжатость текста всего этого трактата побудила насъ въ посийдующихъ 13-ти приложеніяхъ заимствовать изъ Биндурья-онбо подробное перечисленіе указываемыхъ сочетаній; см. въ приложеніи № 1-й.

معتنصس .. محمعسس عمل سكيل خورم علايو جميفت ل .. متعلقهل خمعلاستهسي معتنمس .. محدلا معوهسين يوميم معودسين دن ويعسفسون يهمناء ويعيفهمتم .. جهم م مصفهمون بيوبوييكمسهم مصحبهم شيوبهم تحوي ، سوبويكمسهم كمن عديد تحص غديم خوبل ويهن بالانوشا مختنمتها سيسيون والمحموم معملهمهو لمدر يسخم وكعن محدن وكعن 勇 كما بملومهريان wet saxed " whitehe المستعلق المحاسبة معتكمهمكق مدنق فتسعر **3**3 وماسما ما ممتكمه محمل ، معول ما معتكمه كم دعو 夏 Annoque The second معتم هدن مييسوبهو مدشمس مهلام عديكم يعديا 乳 معيسسي محدي . محمر م مهمر عمر A Times · Seri 彭 TOOK of BRY C TOTAGGOTTO " TROCUMENTO CROOK MARGOR هصلام بي محمل عصر المسييلة مون تصحهر وصرير موسط ، ري همي ميشونهو دشم por rathed rangologe shad of .**{** ATTENDED ATTENDED 411080 ·\$ - sangahago Sekai Taken A **B**

принято различать: во 1-хъ спеціальныя бользни каждой изъ пяти видовъ желчи, начиная со «способствующей пищеваренію» (см. стр. 31) и 10 видовъ болъзней желчи въ соединени ея съ газами и слизями 1). Всего является 26 видовъ бользней желчи. Въ болъзняхъ слизей нужно различать: 1) болъзни слизей ихъ собственнаго происхожденія и 2) бользни слизей, посторонняго кория. Въ болезняхъ сличей ихъ собственнаго происхожденія разсматриваются бользни общія и частныя. Въ общихъ бользняхъ слизей ихъ различають по отдёламъ и по мёсту. При различеніи по отдівламъ, будемъ имість 6 видовъ болівзней слизей, начиная съ бользии «подъ ложечкой» (scrobicalum cordis). При территоріальномъ различенім получимъ 6 различныхъ видовъ бользии слизей, на основании шести проходовъ, по которымъ онъ вступають въ организмъ и 7-й видъ на основаніи органовъ чувствъ. Въ разсмотрени частныхъ болезней слизей принято различать во 1-хъ спеціальныя бользии 5 видовъ слизей, начиная съ «основныхъ» (см. стр. 33) и во 2-хъ, 10 видовъ болезней въ соединеніи слизей съ газами и желчью 3). Въ бользияхъ слизей, развивающихся изъ постороннихъ основъ, различаются желтыя (слизи) и сърыя (слизи). Изъ нихъ сърыя разливаются (по всему тълу), расширяются (въ области своего мъстонахожденія), выливаются и накопляются. Всего различается 33 вида бользней слизей. Танить образомъ при различении по бользненнымъ началамъ почитаютъ всего 101 различныхъ видовъ бользней.

При анализѣ (распространяющихся вообще на всѣхъ болѣзней) по ихъ качествамъ, нужно различать во 1-хъ болѣзни, имѣющія исключительно собственную основу и во 2-хъ болѣзни съ постороннею основою. Болѣзни, имѣющія исключительно собственную основу, обнаруживають единственно собственные, индивидуальные признаки. Для познанія ихъ, нужно сопоставить развитіе, усиленное развитіе и чрезвычайное развитіе, съ таковыми же ослабленіями болѣзненныхъ началъ 8).

Въ бользияхъ съ посторониею основою различаются бользии:

¹⁾ См. приложеніе № 2. 2) См. приложеніе № 8. 3) См. приложеніе № 4.

The state of the s 朝 \$ 3 3 g 2 8 Tame 1: 90 7 15 夏 3 a A A 刺 3 g okundund) 中里の Ormana Ormana Ormana り Ą 身 3 新加めの نحصتما : 身 Ф 4 Spanso **数** مويدفشوصح .ag 4 Sports 那 五 11 男: Sampand Sampand 負 对到 8 3 1 ሄ

рый читается такъ: ೧५९/೧/೫७/९९/९९ Т.Т.С.С.С.Ч.З.Т.З.Т. Здёсь очевидень пропускъ слова: अ५८; почему пекинскіе переводчики, рабски переводивніе тибетскій тексть, и опустили слово тот. Агинское изданіе представляєть собою дословную перепечатку пекинскаго, безъ всякой провёрки; рукопись же Лобсанъ-Галсана, несомивню, составлялась съ большею тщательностью, такъ какъ внесенныя въ нее исправленія всецвлю подтверждаются толкованіями Биндурья-онбо.

соединенныя, составныя и сложныя. Въ соединенныхъ бользияхъ различають: а) 3 вида бользней, съ (двумя) одинаково (развившимеся) бользненными началами¹) и б) 6 видовъ бользней, въ которыхъ одно начало развилось чрезвычайно³). Въ составныхъ бользняхъ являются: а) 1 видъ бользии, въ которомъ три болёзненныя начала одинаково развиваются въ своихъ силахъ; б) 6 видовъ болезней, которыя должно познавать, чрезъ взаимное сочетаніе, давая попеременно одному началу место чрезвычаннаго развитія, другому — средняго развитія и третьему м'єсто крайняго (незначительнаго) развитія 3); в) 6 видовъ бользней, являющихся при развитін двухъ бользненныхъ началь и при чрезмірномъ развитіи одного бользненнаго начала 4) и тоже обратно въ отношенів ослабленія. При сочетанів развитія и упадка являются: а) 6 видовъ бользней въ которыхъ одно бользненное начало представляется нормальнымъ, одно повышенно разветымъ и одно ослабленнымъ 5); и б) 6 видовъ болъзней, въ которыхъ одно болезненное начало является ослабленнымъ, а два -- въ повышенно развитомъ состоянім и наоборотъ 6). Всего болізней съ повышеннымъ развитіемъ и ослабленіемъ 74. Сложныя бользни суть тв, въ которыхъ на ту или другую болезнь является еще одна какая-либо бользиь. Онь заключають въ себь три основныхъ различія: а) по началу, б) по проявленіямъ и в) по взаимосопротивленію. И во 1-хъ является 9 видовъ бользней, въ которыхъ на место одного болезненнаго начала вступаетъ другое бользненное начало 7) во 2-хъ 9 видовъ бользней, въ которыхъ одно бользненное начало, еще не припедши само въ нормальное состояніе, превращается въ другое болезненное начало в) и въ 3-хъ 9 видовъ бользней, въ которыхъ два бользненныхъ начала находятся въ состояніи взаимосопротивленія⁹). Всего въ различенін болізней по ихъ качествамъ признается 101 видъ различныхъ бользней.

¹⁾ См. приложеніе № 5. 2) См. приложеніе № 6. 3) См. приложеніе № 7. 4) См. приложеніе № 8. 5) См. приложеніе № 9. 6) См. приложеніе № 10.

⁷⁾ См. приложеніе № 11. 8) См. приложеніе № 12. 9) См. приложеніе № 13.

men word way with a second with the second of the second o بعيمشان فحفو عديم سوي معتمس بعلم رييم مسيهان مصيعين مستهمان م مهاعم ، مشهدن كمن مسمن عيد عدمهم و عواصد معلاينس م العمولمعدموا عيديا ورد شوعدون دورمل محصره وستسفسون بدوبهما عهاعم بالسيق دويم ، معتمين وستسكسص عهاعم بالشم بمدوري عمول عمدهم دمعم ، وستمهم دعو كمن مسم wie wiender der Bernand wie der Bernand wiender wie der Bernander علاقها فيعيه وييها فويوه بدويا هم جمفعها عسم عواصم مدعوهون مذف هكمهم وويم مستهوره يهويا عيده هدري الها ، معكمتمك بمعيدم ريفهم عيمتن عنومس ، بسيده هر موسط عدريا ستهر غدرم ويدر ، عيوه هديتمس " ديدو بيويا كمن محمهدسن بستميسي جدرياءو ومدين " ديدمكو فيديهوههو عواجد و دعدم سخوا ههم مستسطسي لاحدث علها و يسكم عسي علامهم الميرا لمكمر دمهم فعورم والمراع علامهم المحدد المحدد المحدد المحددة معيده ، سيسو نسيفهو دستمفنسو فعهس وهدمياس هد محمر مه سوديا دوم ، ههو عواصر مدموم عدد عائدسمهم عصرا لا ملاقه ل مطيون ، خيسم و عن عدم واعتدس محدي ، ههو عاصم جيسم كمن مائدسمهم При территоріальномъ различеніи бользней являются два вида недуговъ: а) бользни физическаго организма и б) бользни духовнаго организма.

Въ разрядѣ недуговъ духовнаго организма являются два вида, обнаруживающіеся а) въ сумасшествіи и б) въ ослабленіи памяти.

Въ физическомъ организмѣ являются болѣзни: а) грудной (верхней) части туловища, б) задней (нижней) части туловища, в) наружныя и г) внутреннія; всего четыре отдѣла, а съ присоединеніемъ общихъ болѣзней, поражающихъ какъ внутри, такъ и снаружи и притомъ во всякомъ мѣстѣ тѣла,—всего пять отдѣловъ.

Въ грудной части тъла, въ органахъ чувствъ и въ головъ циркулируютъ болъзни: головы, глазъ, ушей, носа, губъ, зубовъ, языка, нёба и железъ (тиб. ལྡ་བ་), а равно болъзни горла и глотки.

Болѣзни, имѣющія свое мѣсто въ горлѣ (guttur) и глоткѣ (pharynx) суть: болѣзни существующія въ горлѣ; дифтерить, скарлатина и хрипота; всего 4 рода.

Вообще имѣющія свое мѣсто въ глоткѣ суть: болѣзненное ощущеніе жажды (полидипсія), икота, затрудненіе дыханія, потеря апетита, и кашель; всего 5 видовъ болѣзней. Въ итогѣ, по объединеніи, (въ верхней части тѣла) почитають 18 видовъ болѣзней.

Перечень болізней, иміноших в свое місто въ плотных и полых органах, таковъ: болізни сердца, легких, печени, селезенки, почекъ, желудка, желчнаго пузыря, кишекъ, толстой кишки, мочеваго пузыря и сіменнаго пузыря; всего 11 болізней.

Болѣзни, имѣющія свое мѣсто вообще въ полыхъ и плотныхъ органахъ: несвареніе желудка, болѣзненныя колики (гастрить), опухоли, эксудативныя воспаленія, поносъ съ повышенною температурой, колики въ кишкахъ; всего 6 болѣзней.

Болѣзни, имѣющія свое мѣсто вообще въ полыхъ органахъ: поносъ и рвота—2 болѣзни; всего же болѣзней въ плотныхъ и полыхъ органахъ 19-ть.

Въ нижней (задней) части тъла случаются бользни: геморрой, мочевые свищи, запоръ, задержаніе мочи, недержаніе мочи; всего 5 бользней.

و محول المحيو معريكمس هم محمل ، سعم محمل ألمسل هم محمل المحمسل والم ليمشل هم محمل ، ويعلى محسمهم معرفتدرهم ريعدا "مهمر" في هيمر ا ينعدسميمهم معمر بيود ريدر و معمر " ميشون م معمر ريس معيسم المحصور المحصور معتمس ، ععمس ويوليد والمحصور والمحصور والمحصور والمحصور المحصورة فصعر عيمسر هوريع . معم هدى ميسس دسم خدير ريير مسيسكسين . دعدم م مهمر عم ميسويه عمكم معدم ما موسم عواصول ميسومهو بدنو دستمصو معدى . بدنو همل عستم وهده ومدرو دومو ، بديو مواصو معدو مع دمعيا " دمهما و عها عمل معين ويديا ما وري محدن " ومهو عها دمهم فون معنصهم عمد" ، تحدوم دمعيا " عمرييا على عدو و معدم كمن به بهدم وهدو والمديم مهمم ميوسي محدين منوسرين ، مكسم ، مكسم معيسم معيسم مييسم مه على معلوم مستوط عبدسيد عاصر بموريا معدور ، معرور عمود عاصره عومور عمر عمر عمر عمر ميشورون ويماري معيه بعدريه فالمحمد ملاسس مهاعم بإحداث محدي ، معيه بعدريهن كمن عنس دمعم شعوي عسر رويم باعدها ، بهما") تحدول دعور ، بعكم بهاعم عهاجم فعن عسم معد بعدي بعديا ، ههو مهاجم بعدم بعدي ومعون بعدياً تحدوم موسر للا وموطوع فعن معتمهسمن ريعمق مهاعم ، معتمل فيسيديونهو معتمل ويهن ، رسفين معقمن وموطو عمن

Наружныя бользни: кожи, мышць, сосудовь и костей. Въ бользняхь кожи: веснушки, лишан, чесотка, струпья, короста (зудъ, особый видъ чесотки), воспаленіе кожи, сифились, бородавки, воспаленіе кожныхъ железъ; всего виъсть съ разсъивающимися по кожъ другими бользнями 10 видовъ бользней.

Въ болезняхъ мышцъ: железы и желваки, вместе съ другими болезнями, распространяющимися въ мышцахъ — всего 3 вида болезней.

Въ болезняхъ сосудовъ: судороги въ кровеносныхъ сосудахъ, судороги во всасывающихъ (пасочныхъ) сосудахъ, вместь съ другими, движущимися по кровеноснымъ сосудамъ болезнями, всего 3 вида болезней.

Въ болѣзняхъ костей: подагра и ломота съ опухолью въ ногахъ, всего съ другими болѣзнями въ костяхъ 3 вида болѣзней. Въ болѣзняхъ, поражающихъ какъ кости, такъ и мясо: ревматизмъ; а всего въ сложности 20 видовъ болѣзней.

Въ бользняхъ одинаково поражающихъ наружную и внутреннюю части тыла: желтыя слизи, сърыя слизи, водяная бользнь, опухоль лимфатическихъ железъ, отеки и маразмъ; отдъльныхъ видовъ жара: разсъявшійся жаръ, возвратный жаръ, лихорадка, оспа, сибирская язва, отравленіе искусственными ядами, ядовитыми вътрами, ядовитымъ свътомъ, воздухомъ, мясомъ, неудобоперевариваемою пищею, сильнымъ ядомъ, ядомъ бъщеной собаки, ядомъ насъкомыхъ, змъинымъ ядомъ, бользнь, наводимая злымъ духоръ Буди, бользнь, наводимая созвъздіями, ракъ, вереда, воспаленные лишаи, паразиты, раны головныя, раны туловища, раны конечностей и шейныя раны. Въ общей сложности 37 видовъ бользней. А всего при территоріальномъ раздъленіи считается 101 видъ бользней.

При раздъленіи бользней по ихъ видамъ, получимъ: а) внутреннія бользни, б) язвы, в) бользни съ повышенною температурой и г) разныя мелкія бользни; всего 4 вида.

Если различать внутреннія бользии, то причиною ихъ будеть не свареніе (желудка), а результатомъ—крайнее истощеніе. Въ

دمعيع .. فيكور عدوم بعدو بعدو مدووسون عيستم فيكورد .. وي معدمس بمكيم عموم في فيكورد عموراً فيعدون and son white format the country of the son with format of the son ويساءل فعن به يستر واصلام فييزيهم عمدية معتوا فيديدون واعمر واعد المعتمر فيعير والهرد والمحاور والمحارين المحارية المعرال المحادية الم محدي .. مستحدم كمن وبكيري معهم بيوسرين محدي ميوسرين ومعدول .. ويسعن ديءا مدسم مواعم عمديا ومعرا مسيسم محدى ويعفم محدى بحدى دمعى ، سوسية في مستمهن مدوم عيدن عيدهم بعدم مهمم عمداً عنهم ، مسحوفين مصهرينس مر وجوهمعمور ويدي مر ويي فيول وين أولي شويعنون ، ريشمكر ويسمى بهدم أكمن عمم ويأ دمعي مدن لمكيع كمن وهمون مصوم ممتوسق بحمر" لا تحمول ، محمر هو مكسس كمن دييستم في مستمير" لا ومكمر في مستيراً ل أمعينوال .. ممهم و منوسريتو هم جندسيم عمقيدسين فهدييكمون أنوءدديون مهمم إعدا أحددوم .. محدن عمن عاكسه بجمرا عصتهم دععي . عسم همارم فعن معقوسان معدن يحكنهم شع وستعسمهم . معتمين دستسفسدن عسم محسلها فاء فحدودها مسلمتسلها محديد فالمسلها فعدويا عيسسلها عمدر بمجان بمدا فاعدا ودد ويتارسو

(трактать о) не сваренів нужно различать: свойство, отдылы, сопутствующія обстоятельства и время; въ результативномъ бользненномъ состоянім крайняго истощенія необходимо различать а) новообразующійся и б) застарылый маразмы.

Въ (трактать о) новообразующихся бользняхъ крайняго истощенія являются: 1) былыя слизи, 2) сырыя слизи, 3) бользны желчи и 4) маразмъ (оть дыйствія) яда; всего четыре отдыла.

Въ (трактать о) былыхъ слизяхъ (различаются): бользнь подъ ложечкой, покрытие налетомъ, ослабление теплоты, заложение пищепровода, ревматизмъ былыхъ слизей и переваривающе изсушающия слизи; всего 6 бользней.

Въ (трактатѣ о) сърыхъ слизяхъ (различаются слизи): разсъявшіяся, распространившіяся, пробождающія, разорвавшіяся, собравшіяся, скопившіяся, прикрытыя, противоборствующія, превратившіяся въ опухоль и разсѣявшіяся съ пониженною температурою; всего 10 болѣзней.

Въ (трактать о) бользияхъ желчи (различаются): а) разлитіе желчи б) движеніе по жиламъ и в) видоизмыненіе мыста; всего 3 бользии.

Въ (трактатъ о) маразмъ отъ отравленія: горячее смъщеніе и холодное смъщеніе всего 2 бользии.

Въ (трактатъ о) застаръломъ (маразмъ различаются) опуколи, водяная болъзнь, опухоли лимфатическихъ железъ и отеки; всего 4 болъзни, а съ присоединениемъ изнурительнаго маразма 5 видовъ болъзней.

Въ (трактатъ объ) опухоляхъ являются: кровяныя, желчныя, подложечныя, каменныя опухоли, газовыя опухоли, паразитныя опухоли, опухоли сосудовъ, водяныя опухоли; всего 8 видовъ.

Въ (трактать о) водяныхъ бользняхъ являются: распространяющіяся (по всему тыу), истекающія, собирающіяся въ отдыльныя опухоли и прободающія, всего 4 вида бользни.

Въ (трактатъ объ) опухоляхъ железъ являются: опухоли съ повышенной температурой и опухоли съ пониженной температурой; 2 вида болъзни.

والتعدا عون مصريسك والمعل والمملح والمسطسي والمحمد الهراء والمستو والمعرد المستورة والمعرف عواصع عوداء والمعراء exceptions is a solution of the property of th the present the said is each description and description of the said of the sa fromment to the contract of th محول لمول فعلى فيعيد معتوسهم معتوسهم وفلمفو معول عرس لم ومعول ، ومعيد ومعود مسمم بعدوره معياسيه فلا .. معلام منه عماديتان ودعمهم روهما ربهدهم همل .. يديم المع دمعم معوجرفدريم عبهمدسهم عيهن معيسا مدنو بمعوا عمصا وهاد ، مسسم مه مهر وهومهميسهما عيريدرهم مصمهما ومدورهم دستمعوا وعهدردده ، عيد الله المالية المال المتعدد المتعد مالاسياع کمال ساتها مدمع مده دمعي مدن مييشتههاي دمشم شريا ربيا مستيدين ، مسل ييلم ريم عاديم دمعي محصور المعتوار و معينون ومعتوار ديسور ومعتوار موسور هورمل و مواركم فهاممور والمعروف Въ (трактатъ объ) отекахъ являются: легочные, сердечные, печеночные, селезеночные и лимфатические.

Въ (трактатахъ объ) изнурительномъ маразмѣ являются маразмы, происходящіе отъ газовъ, желчи, слизей и отъ сложныхъ болѣзней. Всего 4 вида:

Въ общей сложности внутреннихъ болъзней всего 48 видовъ.

Въ язвахъ необходимо различать: а) совмъстно, по природъ возникшія и б) приключившіяся по неожиданной случайности. Къ отдълу по природъ образовавщихся язвъ принадлежать: вереда, желваки, эксудативныя воспаленія, воспаленные лишаи, геморрой, подагрическія язвы, мочевые свищи. — Язвы, или раны, приключившіяся по неожиданной случайности, различаются по мъсту, и по роду пораненія. По мъсту онъ бывають: головныя, шейныя, въ туловищь и въ оконечностяхъ. По роду пораненія онъ различаются на 1) содранныя, 2) поръзанныя, 3) переръзанныя, 4) съ отвисшими краями, 5) получаемыя при паденіи, 6) колотыя, 7) разбитыя и 8) получаемыя отъ полома; всего 8 видовъ пораненія, а въ общей сложности 15 видовъ ранъ.

Къ различнымъ видамъ жара принадлежить: а) недоразвившійся, распространившійся, пустой, скрытый, застарёлый и гнилой жаръ; б) разсёявшійся жаръ, возвратный жаръ, лихорадка и жаръ отъ отравленія. Въ разсёявшемся жару два сорта: разсёявшійся съ наружной стороны и разсёявшійся внутри. Въ возвратномъ жару различаются: широко возвратный, пусто возвратный и слегка возвратный. Въ заразительныхъ болёзняхъ находять пять видовъ: чума, колики въ кишкахъ, оспа, дифтерить, сибирская язва, и кашель. Въ ядахъ и отравахъ три вида: отрава искусственно приготовленнымъ ядомъ; отрава ядомъ, возникшимъ въ организмё; и отрава естественнымъ ядомъ.

Къ числу различныхъ (разсёянныхъ по всему тёлу) болёзней относятся: а) хрипота въ голосё, икота, потеря аппетита, полидипсія, затрудненіе дыханія, болезненныя колики, паразиты, поносъ, рвота, запоръ, задержаніе мочи; недержаніе мочи, кровавый поносъ, подагра, ревматизмъ, болезнь лимфы, кровенос-

والمحدود المحدود المحد وه المعاملة المام الم دستم بمعدي موعود فيديسهوههو بوريس معتيمتس دستم معوم معتيمتس ويهن ، بمعدد مع موشع عم ميشههو عيداً " ممدر بيدم د يسم معمولهم هي هده " معدو هويء معمول مع مع المعرف ال months at some interpretation of the state o معيام هدي مييشور ويهملو ومعملو ومحدي هدي ويسفدو ، معوري معوري مو معمور عمد لايوليشو وورموا معتموه مهموا قال . مهموا سياستسهم ووج وهممه وومسهم عمدوم ، بعيكسم منو عمون معون م ١٩٨٨عا فعوصر علايما . معدود دمهم ويولا من منيسر عهم ممصلهم على . مه عمل علايم عملميس عهمس عيم دمهما محيسة الله المحالا ما محولا ما محمول و محمو ومحمو ولاحمو والمحمود والمسلس والمال المحال عول عسيه معدي هي ، يه معميسوسود معدد عمها فود ، مسعد ها منههمهم معدسهم معتصمهم عيم فعدر هيدو هاسي عدا على 190 ، كله على موسور معروق معوى قط على 190 عملول عملول ، غريم عمل معلوم أنسف سيونهو عملوم

ныхъ сосудовъ, накожныя бользии и мелкія бользии, а всего 19 видовъ бользией. Всего, при раздыленіи бользией по видамъ, 101 бользиь.

Такимъ образомъ, если различать недуги: 1) на основани ихъ бользненныхъ началь, 2) ихъ качествъ, 3) ихъ видовъ и 4) по м'єсту ихъ обнаруженія, то будеть всего 404 бол'єзни. Изъ числа ихъ бользии, находящіяся въ посторонней зависимости (т.-е. проявившіяся какъ наказаніе за прежде совершенныя д'янія), должны признаваться смертельными, хотя бы он'в и подвергались врачеванію; всё поименованныя, наводимыя злыми духами бользии, излечиваются обрядами и молебствіями; что же касается бользией, всецьло исполненныхъ причинъ и содыйствующихъ имъ обстоятельствъ, то онъ представляются въ четырехъ разновидностяхъ: первая разновидность такова, что если не лечить, ведеть къ смерти; вторая — такова что, при врачеваніи, можеть быть излечена; третья—представляеть собою безусловно излечиваемые болъзненные процессы и четвертая выражается въ таких заболеваніяхъ, которыя проходять сами, безъ всякаго врачеванія. Если такимъ образомъ въ каждой бользни сочетать четыре ея разновидности, то, при 404-хъ болезняхъ, ихъ получится въ итогъ 1,616 разновидностей.

Если различать бол'єзни по ихъ вившнить проявленіямъ, то имъ не будеть числа. При существованіи всего двадцати пяти бол'єзненныхъ началь и подвергающихся бол'єзненнымъ процессамъ составныхъ частей организма 1), является масса бол'єзней и простыхъ, и составныхъ, и сложныхъ; а потому не представляется возможнымъ показать въ точности ихъ общее число, или ихъ названія. За вс'ємъ т'ємъ куда уйдуть бол'єзни отъ трехъ основныхъ бол'єзненныхъ началъ; или гд'є могуть он'є образоваться по м'єсту, помимо 10 подверженныхъ бол'єзненнымъ процессамъ основныхъ составныхъ частей организма 2)? Если срав-

¹⁾ Три рода нечистотъ; 7 силъ организма и 15 видовъ газовъ, желчи и слизей.

Газы, желчь, еднаи, питательный сокъ, кровь, мясо, жиръ, кости, костномозговая масса и съмя.

нить, то птица, куда бы она ни полетела, некогда не легить иначе какъ въ центръ небеснаго горизонта. Такъ какъ слизи и газы обладають свойствами незкой температуры, а кровь и желчьсвойствами жара; то, какое бы множество ни ставили мы различій бользней, всь онь объединяются вы повышенной и пониженной температурахъ. Отдёльныхъ разсужденій о каждой болезни, взятой самой въ себъ — четыре: этіологія бользии, начальный порядокъ ея теченія, періодъ опредёденный и кризисъ. Этіологія есть выяснение обстоятельствь, послужившихъ основаниемь для каждой бользии въ отдельности; начальный порядокъ теченіякогда признаки болбани еще ясно не выразились; опредбленный періодъ-когда всё признаки болезни выяснились совершенно; и кризисъ — когда болезнь входить въ полную силу, достигая до предъловъ своихъ проявленій. (Для врачеванія, необходимо знать) виды бользией, дифференціальный діагновь, качества бользии и силу бользии. Видъ бользии есть постановка отличія бользии въ средь других бользней; дифференціальный діагнозь даеть возможность не смешевать болезни; качество болезни состоить въ томъ, обосновалась ли болезнь на своемъ собственномъ начале, ни она виветь еще и постороннія начала; при этомъ являются еще бользии, появляющіяся впервые и повторительно; по силь развитія, бользин, подъ вліяніемъ мьста, времени, свойствъ недуга, возраста, болезненныхъ стихій, пищи и деятельности, бывають двоякими, — большими и малыми. Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія: «Сущность цёлебнаго, —основы восьмичленныхъ тапиственныхъ наставленій» глава двінадцатая, уясняющая различе бользней.

معلال ما ، معيم معهد موهد مود م معمر هم دميري ميلي معموم معيمهوني ، ميولمدشيم مديدست ويلويهو . مصلوبه دمهمي عسر م دمهمي مسين مصدن م دمهمي يودن ومتهر . جدور لمن مكمن المستحد والهم المتصروح مام ومتحمهم متديد واي معم رييوا مصعدي وا يدعد كالمصنيس و ويوباً ويوماً درياً حقامته م دستس وي فييس بمحمدم 1. دييل محتدريس قمي محصوبهوج وي فميستم . من 2 درياً سعهن بمشهدسكم " عهاصع ن سنستم معيهمون ديعمكدا م " معيم ديهكميم يوين م معمم كمن بمعواصهمشن وهدلا مصلوبها د دوسول مصيد معديد غورد فرام فيهم و متكدره مع دوهميم ول عديكو فرم دورم وي وي علايع المنور فيهم و معهدي يودل مدنو ، شهمكم علولا محكهم بالشيستحم شهم محكو ويشسو ها عجار علايكو من متكنين والم وهدكمريع مر منشعر عمين دن دموركمون ، مهجون ومكيريجن محدي فعلاه المحمسي هدي فيهمكم الوعديكيون ون اليهم الممريع م لهر وه عصيه د الوعدة عمنم د محفوه في ريبم جندوهم عديمم د عينهوي في عيهن عميق سوشمكسي ، بعجداً عق معرشم في مهم فويسمكممهم و بهيويهه . فلكيهم شعد في مهمم يويدم فيع جمعين بلايم ،

XIII.

После сего Сэтхиль-эпэ турухсэнь риши сказаль еще такъ: О, великій риши, Ухагану бэлгэ-биликь! Какимъ же образомъ взучать намъ науку о практической деятельности? Соизволь преподать о семъ животворець и царь врачей! На такую речь его учитель провещаль: «Слушайте, великіе риши! Если хотите Вы поучаться предмету практической деятельности, врачующей болезни и препятствующей развитію ихъ, то вамъ необходимо познать: а) постоянную деятельность, б) деятельность, соответственную временамъ года и в) деятельность, соответственную частнымъ обстоятельствамъ. При этомъ въ деятельности, долженствующей практиковаться постоянно, изо дня въ день, является два рода: мірская деятельность настоящей жизни и—высшая религіозная.

И прежде всего, правила д'вятельности настоящей жизни вотъ какія:

Желающіе прожить весь свой вёкъ въ спокойствіи, ради продленія своей жизни, должны носить на привязи (какъ амулеть) «высочайщую лекарственную драгоцённость» и «приготовленныя съ религіозными обрядами таинственныя заклинанія». Два обстоятельства, порождающихъ разнаго рода болёзненные процессы, должно навсегда выкинуть и изъ памяти. Оставивъ всякую порочную дёятельность тёломъ, языкомъ и духомъ, должно преследовать истину. Нужно бросить все, что удручаеть органы чувствъ, начиная съ языка, или не можетъ доставить должнаго спокойствія, какъ-то, садиться въ ненадежную лодку, или предпринимать переёзды на необученныхъ (ёздё животныхъ), переёз-

عملوا ر عيوسير فعل بمدسم عديم فعل دريكون ، عسميلمسي فعل عمدمول معمو معيو مويوفسي 人 不是 不是 男 我里 معهمسو بيورسخم عومش عولكم والأنا لاحسدته ودعما مواحم فهولاه يتمعى دمشوهه فعولياعمهم معيومها على المحموم المحموم المحدي المحدي معدياتي المحاجم المحدم المحديم المحديم المحديم المحديد المحد علال أمول الموطور مصعوى المطيعها عهلامه لموسوين لهومالكون سيشمس لمن الممين ن فصعلهها وعهمكم ويسكو وباسين وان عمهسكو . ومهمم المصن فمعدهسين سنو وامتزا TOTAL: 41 المحذر هيمين هيمسلم هدي ، هن العم محمور هيديم في سدومسي ها عيما ، علاقهدر شعد بعدن عهل فمعدد مهور عيا علمى معيمهراج عميكسمى فمعدمسكسم ، بعسكسهم ودعمهم ولاسهم فنهديتمكم واعتدا Laure March TOTAL BROWNING THOUSE BETT \$ بداعيا ، دورا ريدركور بعن ديهمو هول ويدر ا ويدا extend and grangement . And at other someone and سوي أمعديسكسان ، بهر أمعديدههو شوهر عدد المحاص المر 4335 . 1 勇

жать черезъ мъстности, гдъ совершается убой скота, или переправляться черезь реки; ходить на пожары, ходить по крутымъ ярамъ и обрывамъ, или взбираться на верхушки деревьевъ, какъ летомъ, такъ и зимою. Для того чтобы сесть, выбирай место; для того чтобы проёти, выбирай дорогу. Когда, при крайней необходимости, случится идти ночью, бери палку и запасайся спутникомъ. Трудно не спать ночью, а потому должно спать въ спокойствін; если не будешь спать, то на другой день необходимо съ утра дать поголодать желудку и заснуть среди дня. Для людей пьяныхъ, утратившихъ свои силы, удрученныхъ печалью, изнуренныхъ заботами, много говорившихъ, состарившихся, и пораженныхъ страхомъ, въ пору весенняго подъема природы, такъ какъ время это суровое и ночи дълаются коротки, полезно спать днемъ, ибо у нихъ развиваются и похищають телесныя силы газы, а между темъ оть сна организмъ делается эластичнье и крыче. У прочихъ дневной сонъ порождаеть увеличение слевей, опухлость, помрачаеть мыслительную способность и служить причиною головных болей, телеснаго разслабленія и болізней лихорадочнаго отділа. Если сонъ ненормально увеличится, должно принять рвотное, проголодовать, совокупиться съ женщиной. Если случится безсонница, нужно дать больному вышить молока, простокваши, водки и мясного бульену, намазать голову масломъ, а равно положить масла въ уши.

Въ отношеніи удовлетворенія половыхъ потребностей надлежить отказаться отъ совокупленій съ существами иной природы (напримъръ, съ животными), съ чужими женами, съ некрасивыми уродами, съ беременными, со слабосильными и съ состоящими въ періодъ менструацій. Зимою, такъ какъ время это кръпкое, совокупленія не воспрещаются; но въ теченіе весны, равно какъ и осени, совокупляться слъдуеть не больше какъ черезъ двое сутокъ, лътомъ же и во время подъема природы одинъ разъ въ поливсяца. Если имъть сношенія съ женщиною свыше этого, то органы чувствъ придуть въ разслабленіе, будеть чувствоваться головокруженіе и можеть приключиться безвременная смерть.

علام علم معرب عليسو ، فعربه فيسر بنيس در بهدا مه عكم على على على في في في عمل عمهما اللا على المساعل .. ووروا الموسيل وريا عدوم عمل بعدة في المعلية . ولا أ وعدوم المعلوم والمعلوم معدم مياسة عوا باعدي رماوعرفون ، بها م عسر ودعمون ويسو عسر هو معيو رستسفسون ، ربوي شيون ا رمدن مصفعر حمل عدر عدى لمحد لهم مستسر عمل معصفسمى .. عهم عدا عهد من عنسن عمدياً معهدو عدرالمر مستمر .. علمس مدريه عبر هام مع معرفة عليه هل " بمهموا عملوا عملوا لمديمة معيسه فدرسددها ماعدسها و" فيرع مر سومهر المورد عدولاس معدس معدس عدنس معنس ويعنين ويحمله دوهلارا ويعدود دويلوههو وهدمته ويومتم سفيريسط مهي منهاي م عسر يوبول ، ومدير موسدة ويعمل موسد در يسفورفون ، ميدون سدعسي مذه همدرا در معديمة معددها در بدودهها مدددها و مددد مددد معدد مهما در هما هاشستم م مدده مردسم مدنق ودسيمهم ميس وسم فيهم معديداً دل موهويول ، دري ويومهم ييس معنفي ميسمد مويسيس في العر مسيسول سخيسده .. مييسم مهم هدي عيمسي عهدوهه معهم شفول هدعول هيعيين ، ميسم هدي معمس بستمين ربهيل يعدره مستعسو معين بديرري يورمع ، سهال خدهم مه عدهم في مدفرهم معتدر من عدوم ، خدهم

Если постоянно мазаться масломъ, то это не даеть развиваться газамъ старости и обезсиленія, а потому должно возливать масло преимущественно на голову, на ноги и въ уши. Такое маванье делаеть тело легкимъ, уменьшаеть ожиреніе, усиливаеть воспримчивость органовъ чувствъ и даетъ начало огненной теплоть. Это поистинь сильный факторь, который даеть способность превозмогать трудныя деянія; но если производить такое мазанье масломъ усиленно, то оно, наоборотъ, произведетъ явленія совершено противуположныя. Старики, діти и больные газами и желчью должны оставить мазаться масломъ. Люди полные силь и питающіеся масломъ должны мазаться преимущественно зимою и въ весеннее время, а страдающие бользнями слизей усиленно. Масляныя втиранія и очищеніе 1) представляють собою нандучшее изъ средствъ для успокоенія бользии слизей, уменьшенія ожирінія, приданія глянцевитости кожі и укрыпанія членовъ тіла.

Купанья, укрѣпляя человѣка въ отношеніи половой дѣятельности, служать основаніемъ для развитія у него тѣлесной теплоты, силь, долголѣтія и величественности, а равно уничтожають нечистоту, поть, дурной запахъ, слабость тѣла, сонливость и тѣлесный жаръ. Если мыть голову теплой водой, то это отнимаеть силу у волосъ и глазъ. Люди, страдающіе кровавымъ поносомъ, пученіемъ желудка, кашлемъ, несвареніемъ желудка, носовыми и глазными болѣзнями и только что поѣвшіе не должны купаться.

Относительно глазъ нужно сказать, что, такъ какъ слизи способствують разрушенію всего, что имбеть свойство огня, то на случай слезотеченія нужно постоянно, черезъ семь дней однажды, прикладывать глазное лекарство, именуемое «сиропомъ желтаго

^{1) «}Очищеніе» — тиб. «Чи» (﴿﴿﴿ N)) и монг. «арчиху» есть терминь для выраженія особаго, практикуємаго на Востоків способа приданія чистоты тілу. Для сего тіло предварительно натираєтся масломы; за симы вы особой посудний вам'й швается на воді мука вы виді довольно густого тіста и отдільными мусками этого тіста вытираюты все тіло человіка. Само собою разумівется, что при этомы на кускахы тіста остается не мало какы масла, такы и грязи, бывшихы на тілі.

もままのする: ههره ولاتهام کمان معربهان منصليكسيان، منظ ميلكو ويون مكمان بمعنى معتمهم منصهمشان most c tach 1 or consultation time to the transpose constituted from الاستعاقاله عميميه المستحلس المستول معيمة المعلق المعالم المعالمة معتويدر المعتوا دى معتنم المعيوه والعمل المعتملين المدعيه عودن بالمعتويس فعدوهم والان اسا م عند به در همد مهد م نسمط بمعصسع د معدد ستمعه مهيسا دد رمع ويسسفسود ، معفدمه بتمر م محکفي سيوس محفير م بهخورس معرويوريس مدر ويش ويسته مدرير م حموري ما معروبها وبكو وهائيسكسين ، رسعتيها بعكوون ودوم كدن معروبها معوى م همه ال ريعدا د ولطميسلسو ، عرشن م معرباً المعرف والمعرفة المعرفة المعرف · di .वृ 赴 朝朝 بتهويس بشعيل عف شعوم سركسون . 支 نگام و

¹⁾ Въ рукописи Лобсанъ-Галсана къ этому присоединяется также пояснение: निर्द्धा निर्द्धा न्हिंदी न्हिंदी न्हिंदी न्हिंदी नहिंदी नहिं

²⁾ Върукописи Лобсанъ-Галсана: Апр. — Эта приставка слова Это. — противуположнаго по своему вначенію слову даеть выраженію смысль обобщенія.

дерева». Равнымъ образомъ нужно держаться стражника противъ вражескаго нападенія пяти внезапныхъ бользней 1). Во всю жизнь, не къ разу, а всегда, должно вести умѣренно ровную жизнь. Постоянно нужно предрѣшать въ мысли, что я-де день и ночь проведу такъ-то и отдалять отъ себя всякія удручающія затрудненія.

Основа религіозной жизни и всёхъ достоинствъ мірского человёка, — держать твердо свое слово и результаты своего слова исполнять со смысломъ. Дурное дёло, хотя бы оно было рёшено, отвращай, а хорошее дёло, хотя бы оно запоздало, предпринимай.

Предпославъ напередъ изследованіе, исправляй засимъ всякую благую потребу. Не принимай всего сказаннаго за правду, а принимай, хорошенько изследовавъ.

Все сказанное нужно говорить обдумавши и упрочивать свои наиважнёйшія дёла. Не должно слушать женскихъ словъ, а свое слово дёлать крёпкимъ. Любезному и надежному человёку говори ясно и не скрываясь.

Всегда нужно быть умнымъ, а въ каждомъ данномъ случать поступать дружественно и спокойно. Врага нельзя оставлять безъ вниманія, а должно содтатьновать примиренію его самыми широкими средствами. Тщательно заботясь о своихъ близкихъ друзьяхъ, нужно постоянно помнить ихъ прежнія услуги.

Къ учителю, отцу, дядё и другимъ старшимъ нужно оказывать высокое почтеніе и быть въ душевномъ согласіи съ многочисленными родственниками, друзьями и нужными людьми.

Пашни и имущества свои нужно основательно воздёлывать и въ потребное время производить расходы съ осмотрительностью.

Въ случат несправедливости, принимай сторону притесняемаго, а когда побъдищь, будь умтреннымъ. Если будешь мудръ, смиряйся; если будешь богатъ, будь воздерженъ.

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана эти пять бользней суть: дифтерить, разстройство желудка, колера, сибирская язва и усиленное кровотеченіе носомъ.

معيو المحموري المحمور هامعم عدى معيو معيونكدو، فيتمي فيهامه فال ميمام سالم م فمدم فهمو ، مسلم وسلم وسيدم م فسهلا معربا عوسراء معدولهم دعري عدور ومكوم ، عوم معدم يسقم فعوصه ويدرنهم عمريا معم يسمورع معم مكلاييسكسو . ههمم م مك عمل معيو معيوشياعه مكسم خورج ل عرييسكلوليون . معيو رييهون ويل خسكيم معهمي مدنو ، صويم ميدهم مدنسيس دن وجهدون مع عيم في ، صويم معيم هم محيمهمهم ون شعر معدن المعاورة المتاهد المتاسر المتاميرة المتامية المت مهدوروم .. معيسري معييس د بهن ا ويتعمل و عسر عمل موسد در معريل . عمل ميده هدورمو وسعشه جمدهمه وي مستمعين معدر" ا هي مويوسمسسكسو بدعي معوم هم سيرعيم عصوم معدف معدل دن مهدفر معمركيون، معيهمي بيش هديم غول مول معرف معروي عموي بمورور بيموري م ومتمر بهممتن هيشتم بسنشر سيمعر فتتم سيسكن معنها سيدكم وكهرج جدوم جلام لمن فمن فموسون سيون لان ديهسكسود يستهم معلم معيم بهوا أسيبهوا بالمحمل على معمل أنسلام معينهماجو ريعما جو عسر جوى ريلهوي عليهركمون بالمكير ويوبهو بالميلكون دن

Не унижай низшихъ и подавляй завистливое чувство къ высшимъ. На дурного человъка не полагайся и не враждуй съ бандіями и приверженцами секты Бомбо. Не зарься на чужое имущество и воздерживайся отъ зависти.

Выполняя свои дёла основательно, такъ чтобы не раскаяваться, не должно давать власти дурному человёку. Направляя къ правотё силы духа, развивай свои намёренія широко. Предпочитай предпринимать большую часть своихъ дёлъ за мёсячный сроиъ (впередъ) и если это будетъ такъ, то ты не будешь въ зависимости отъ другихъ, хотя бы жилъ въ одиночествё; сдёлаешься правителемъ многихъ, хотя бы былъ рабомъ.

Засимъ, дъятельность, предписываемая высочайшимъ ученіемъ Будды, состоить въ следующемъ.

Хотя всё одушевленныя существа, изъ-за желанія счастливаго довольства, и вступають во всевозможныя предпріятія; тёмъ не менёе, такъ какъ самое наше счастливое довольство, внё священнаго ученія, является источникомъ страданій, то надлежить преимущественно заботиться о священномъ ученіи.

Полагаясь съ върою на «друзей добродътели» (= ламъ), нужно удаляться отъ другихъ (въроучителей).

Нужно отвращаться отъ убійства, воровства, безнравственныхъ вождельній, лжи, безпечности, грубыхъ и клеветническихъ рычей, жадности, злобы, еретическихъ воззрыній и вообще отъ десяти черныхъ грыховъ, совершаемыхъ тыломъ языкомъ и мыслыю.

По и врв возможности нужно помогать печальнымъ, больнымъ, неимущимъ и угнетеннымъ страданіями. На всехъ одушевленныхъ существъ, начиная съ последняго червя, взирай какъ на самого себя.

Говорить нужно безобманно, кротко, правдиво и съ улыбкою. Нужно преимущественно заботиться о томъ, чтобы помогать даже врагу, старающемуся вредить тебъ.

Черезъ посредство чувства состраданія возбуждай въ себѣ двоякую святую мысль. Смиряй свое тёло, языкъ и мысли и, не

قال أ -يفق معتم ، مستمديس معريل فويسر بعلمتيق يعدبهم معرهيدك ، معتيسه غمر ووريهو " محتسيسدا مدنو معيسدا م بعيلمسر موم و عمر مصر بدعمدرهم " وبهدمون وي وهدم و بسكم د بعدها د معر يه المعرف المدور المعرف المعرف المعاسر والمعرف المحدعا المهام عليس المحمول المعار معدلا فار المقالهما المعدل المعدوة المعددة فكمية معاما معروم معلى منا فيورد ود اليام بسمور عدل بهوجود فيود المهديمكم مواحدهم معروم المستداح المسلط على المسلط المراكبة المسلمة المالية المسلمة المالية المسلمة المالية المسلمة المالية المسلمة المالية المسلمة ال وحوه اللا بميلول الا لامهمو و الالايل الهلاهاف المناهم المناهمان الماء معويساً عمور عدفسم وري عمهيم ، معتصس عاستوقم مسيمم سييفس نسهمف عموري عم عمهم دي معوال مع ركدي ميكو بهمدود عيفدري مدنو محم عدي ويعمرهم عديكمم مع دمهفر -1840) ما اليام بهماري هم نميشمسي مسعديهم معرين معريون معريفري معرفرون، 1840 م

وهدل معدوها ديهكما د معصوهوريس مدوير بأمكنش وويمداج

жалья, раздавай милостыню. О чужой пользы думай какъ о своемъ собственномъ дыль. Таковы дыянія высокородныхъ, достигшихъ до предыла (святости боди).

Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій» глава тринадцатая, излагающая предписанія относительно обыденной, постоянной дъятельности.

ቆ مستنره ويربا ويعا · 43 1) 4 主 扛 ኇ 妻 .₫ Ł 男 Ł 翌 **₹** 3 4 1

XIV.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ биликъ риши провъщаль еще такъ: Слушайте великіе риши! Второй отдѣлъ, относительно дѣятельности, долженствующей практиковаться соотвѣтственно временамъ года, состоятъ въ слѣдующемъ: Начало зимы, конопъ зимы, весна, время подъема природы, лѣто и осень суть шесть временъ года, каждое въ двухмѣсячномъ порядкѣ, начиная съ мѣсяцевъ начала зимы. Изъ кратчайшихъ періодовъ времени, во главѣ которыхъ стоитъ «кшанъ», а далѣе слѣдуютъ «бугэ» и хурумханъ 1), составляются сутки, мѣсяцы, времена и годъ. Солице совершаетъ два поворота всрединѣ лѣта и зимы, съ прибавкою одиннадцати сутокъ 2). Три времени года оно движется къ югу и три времени года—къ сѣверу. Когда день и ночь дѣлаются равными, оно является на точкѣ «равноденствія». Въ восемьнадцатые

¹⁾ По ламайско-медицинскому счисленію времени, наименьшій моменть времени опреділяєтся моментомъ воспріятія сознаніемъ извістнаго впечатлівнія; періодъ этотъ называется кшаномъ; 120 такихъ кшановъ называются «тэгуну кшаномъ»; 60 тэгуну кшановъ = 1 «уйэ»; по другимъ сочиненіямъ, называемому «ўръ»; 30 «ўйэ» — называются «хорумханомъ», а «30 хорумхановъ» равняются суткамъ (?); 80 сутомъ составляють місяцъ; 2 місяца — отдільное время года; а 6 вышенсчисленныхъ временъ года составляють годъ.

²⁾ Солице совершаеть свой путь вокругь горы Сумеру, а полный круговороть его занимаеть время нёсколько болёе года; точнёе сказать каждый повороть его, съ замы на лёто и съ лёта на заму, совершается на одинадцать дней позднёе прошлогодняго поворота токоро сторо об токоро об т

ومعلمون عيم بهدم معدوم و فعدي مستسفحه ، تسير م وجمع عدويون غمي دن وي ويفدسهنم هدي ، معلهم ويعدفن عويساءسون ، وبحدي هويمي بعدمي وبعدبدا مر عمفي السيميفسين ، عهم مر منديد عمر عمر معيدين وهمكموا و عيوا ، علاوا عمل عن عكوري معهدي معهوبي هدي دمهههو يسعو ، معي ما عسر عمل واهديم عملمي المعسو وتسعين م مخطير مو د ويحسكستميمسي وي ، عوم همد دسيستم عربوم وتسهيم سيكم و درياً ويحم عدد ويديم خوص م مولهوريم همل شعم وسطعدو، معلى معصم في دي في يسمين عبريدي مييشم سيطيدون، معهويسا معهم سيفيده معهد مرى معتمولون مدي معرباً عم يستر عد معتسس عسر مر معهد عدد منود مهم مر عرب عدد THE THE PARTY TO THE PARTY OF T عمهمكم و معكولكمون ، معهمكو وموءمهم ورا وتملمهم و شهمكم ميومهمون ، همويدون وورفع فدر شدم فدو معتمهم على الله ملى المعلول مستعدد على معلى عيد سيسر و معلى سيفر ل المعلومون علا عمر عمر المدن שבית ל מרשים ב שציע פאציע פאציענים. מסניל בין ביון בעבין בסשים בישני בסציע בים מציםן בפאנים. נוצים נאציעם מישק ميكيس ويحصون موهويون مهي دينا مهركي ويادي والمحمور نيون ويعون وويفرد منتل بيثو ومدن دمسي

сутки послё сего начинаеть, или перестаеть гремёть громъ. При этомъ, когда солнце въ послёдній зимній и послёдующіе за симъ мёсяцы совершаеть движеніе на сёверъ, оно дёлается горячимъ, жгучимъ и жестокимъ и таковыми свойствами и силами воздуха и солнца низводятся въ конецъ способности луны и земли.

Въ это жаркое время, вследствіе чрезвычайной интенсивности вкусовъ горячаго, вяжущаго и горькаго, они ежедневно похищають нарочитыя силы всего человечества.

Въ періодъ дождей, вследствіе того что солице направляеть свое движеніе на югъ, человеческія силы возростають снова. Вследствіе подъема силь прохладной луны, ослабеваеть солице. Паденіе дождей и воздухъ умеряють жаръ, дотоле бывшій присущимь земле. Эта прохлада даеть силу вкусамъ кислому, соленому и сладкому. Такимъ образомъ человеческія силы въ зимнее время достигають наибольшей величины; въ періодъ подъема природы и летомъ—наиболее малы, а осенью и весною—бывають въ среднемъ объеме.

Уяснивъ такимъ образомъ время двоякаго движенія содица, покажемъ теперь дѣятельность, соотвѣтствующую шести временамъ года и мѣсяцевъ. Во время «начала зимы», когда, въ силу холода, закрываются тѣлесные поры, стихія огня достигаетъ совершенства, и, подъ вліяніемъ газовъ, усиленно увеличивается; а потому, въ случаѣ недостаточности питанія, основныя силы организма падають. По таковымъ обстоятельствамъ въ (пищевую) основу надлежить полагать три начальные вкуса 1). Въ эту пору, въ силу того, что ночи бывають длинныя, можно проголодоваться; а какъ черезъ это ослабляются тѣлесныя силы организма, то надлежить мазаться кунжутнымъ масломъ (оlешт зеващі) и употреблять въ пищу мясной бульенъ и маслянистыя вещества. Постоянно нужно носить мѣховое платье и сапоги и поддерживать теплоту, по возможности, согрѣваясь парами и лучами огня и солица. Жить должно въ домѣ, отштукатуренномъ съ двухъ сторонъ. Такъ какъ

¹⁾ Т. е. сладкій, кислый и соленый (см. стр. 7, прилож. 4).

mental september of the ومريع ، سوي ما عسر عمل مستم هدل وعيدمانون فعل رسيا ما منياس واستعدم ، وحوبه وبدفها وبدفياون ها عميها محمر ما وسعد م سعدول مقسمه در مدرد المعدول مدوعو بستو ، دم و بسعدوا مدس هد ود ادر أسعو و تحكوم سيفه و بعدهمهود ، مستحم سكون مستحدد همد مسهمم مر يومر ، عمر وريم ، ومعمر و عسدا ويا وعسيسهم المستعل دي عود المستاء . والمحاد و المحالية والمستعدم المستعد المستعل المستعدد والمحادث المستعدد المحادث المحا عيدا بسيا مع سياس موهور معلاية عمور بعثموم المساس مصحور سيرفعل فأ وعدرهم عصيتهم عمهدهموس معقور المناهدي عاصريعا در بدولمان ديدعن السيق و عدرعدون فعل شادم و ركدم ميستم مدن و وعمر و ويعسو هر مها سيؤسف وديريع عمهم بهدوج د سفرفدون عنصهم ميستم عهويس وعمينون شعرو ويعدر عوعرفدون مسيسوم هدي ميريندويوم .. دمن ا هم عسم همي بدخم محدمي شيوي ويدغيمون عنوان منحيسي هم عيم ميوشفو مويسا محدي عمهم مدن جمهلات ، بين ما يعملم مدن مدين م ستمن عمهم و ويومرين مع ، مدين محديس ما ممهما والمسترعون المستوم فينون الاستطاع والقهما والمعارا المعارا المستراء المستراء والمستراء المستراء المستراء المستراء والمستراء المستراء المسترء المستراء المستراء المستراء المستراء المستراء المستراء المستراء

въ періодъ «конца зимы» время бываеть особливо холодное, то хорошо если поступать точно такимъ же образомъ и въ эту пору. Въ зимнее время слизи скопляются всреднив. Весною, когда (организмъ) согръвается солнцемъ, огненная теплота теряеть силы, а слези приходять въ движение; поэтому въ (пищевую) основу надлежить полагать три последніе вкуса 1). Давая старый ячмень, мясо (животныхъ), обитающихъ на сушт, медъ, декоктъ изъ гачжа (бълаго имбиря) и кипяченую воду ⁹), нужно преимущественно употреблять жесткое (терпкое). Если совершать все это усиленю, дълать втиранія и «очищенія» (см. стр. 171), то это будеть способствовать здоровому состоянію слизей. Жить надлежить въ прохладной местности ароматичнаго цветника. Въ періодъ подъема природы, такъ какъ лучи солица необычайно жгучи и действують истощающимь образомь на силы, должно принимать въ пищу сладкое, легкое, маслянистое и прохладительное и совершенно оставить соленое, горячее, кислое, напряженныя усилія, (пребываніе) на солнечныхъ лучахъ. Должно купаться въ прохладной водъ и пить вино, смъщанное съ водою; одъваться въ тонкое платье и проживать въ прохладномъ домъ съ ароматичнымъ воздухомъ. Должно устроивать также тынь и благорастворенное прохладное въяніе вътерка. Въ лътнюю пору, когда на небъ соберутся тучи и все пропитается влагой, подъ вліяніемъ воздуха и прохлады, земные пары и водяныя тины, вредять стихіи огня; поэтому нужно полагать въ (пищевую) основу все то, что содъйствуеть возбуждению огненной теплоты. Питаясь пищевыми веществами первыхъ трехъ вкусовъ, легкими, согрѣвающими и маслянистыми, выпивая вина, возросшаго на сухой почве, нужно жить въ доме, удаляясь отъ прохладнаго.

¹⁾ Т. ө. горькій, жгучій и вяжущій (см. стр. 7).

²⁾ Въ нашенъ текстъ стоить слово 🛪 🖫 транскрибируемое по монгольски стого находинъ ठाउटा и и неще 🗦 🛪 одинаково переводимое на монгольский тури Ст. и Повидимому, все это различаются названія одного и того же названія.

مهدشوم بربور سفده ، مود عشمو عدبدن م عدنون مرواهرياس .. مود عود سيود و سوم هدن عدفسيس رد مو بستصشسو .. مود مود سفدم دوهما د دم مود عوسار لهدفو ، منود بدخوو مود مود سيفور دوهما د دم مود عوسار دو رمود مود بدخوو ما مود البيون مود بدفو ، منون م عمر عوسار و المعوم سيفو وا مود مود البيون المود ، الميون ، الميون م عسر عود سيفشود رابهدام مود مود المحدهان .. الميون المود مود عراب مود مود سيفشود وا عدر عدر بما مديام ، الميوا ، اليوا أميسو عود و معمر المعوم المديم مود مود مود مود مودام ، اليوا أميسون .. دالهما و معموم المديم مود مود المعموم معموم معموم معموم معموم معموم المعموم مديوه المعموم المعموم المعموم المعموم المعموم المعموم مديوه المعموم ا

¹⁾ Тибетское भैंग्स्स свидётельствуеть что монгольскій телсть въ данномъ словё представляеть прямую опечатку; слёдуеть перевести: कि

Съ наступленіемъ летняго прохладнаго времени солнечный жаръ удручаеть организмъ, въ періодъ же дождей скопляется желчь и приходить въ движение осенью. Для приведения ея въ нормальное положение, нужно принимать въ пищу сладкое, горькое и вяжущее; носить платье, надушеное камфорою, сандаломъ и уширомъ и проживать въ домъ обрызганномъ водою. Коротко сказать, зимою и летомъ нужно отдавать предпочтеніе пище и деятельности согравающимъ; весною - жесткимъ; а въ періодъ подъема природы и осенью — предпочтительно употреблять прохлаждающія. Літомъ и зимою должно употреблять въ пищу вещества первыхъ трехъ вкусовъ; весною — трехъ последнихъ вкусовъ, въ періодъ подъема природы — сладкое, а осенью нужно есть преимущественно сладкое, горькое и вяжущее. (Въ отношеній очистительныхъ) одобряются: осенью и весною — послабляющія на незъ и рвотныя, а летомъ — чжам-цзы (= клестиры и промывательныя). При недостаточности, излишествъ, или совершенной неправильности (стр. 123-127) должно поступать, согласуясь съ ихъ потребностями. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность півлебнаго основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій» глава четырнадцатая, уясняющая дъятельность, которая должна практиковаться соответственно временам года.

الملاعم وهل عصستم و ويلايا ويوما علايل ولا عمر ميع ميع أضيده . على عديا علايل بالمنهمسلمون فتعكسنى مسوى مصدي م دمهقم يودي ي معصويون منه ، معيمهون مويكستسسي معرياجون مهيهون أسعل المراسمين أمعن عن الايمهم والسلام عمن المورد المدريهم والمعمر مراهم والمعمر والمعمور المعلق المستسمسون معيمهون المستولهو الال عواكمت الهدعم عموري المعمهد المستسفدي ، المعمش عدولان عادوا ٢ ويدريم عمهمكم عيستسو ل معتصرم فيعدستم ، مميكيسهسول مستوبه سيير مدعد عيمس عدم معتمورا مواسعو به بالمسلمية من المسلمية والمراجعة المعروبات المعروبات المعروبات المعروبات المعروبات عديل عديد سيويسم دمكسو ، سهيديس شع سهفين سيوش عديدير ال معمقر ا ، فيكم عهاعم مشعمكم واحمد عواصو هوموه معيومهم معمودي بسعو معفيتها هدى معفمع مييور دميوسفسون ، فيعفسون دن عدوم " وو در ميسوس دمهم عميل عليه عليمه وود ميسهم ميدهم و دسيسهم و مستوله وهورد ورا معدورا مستصلاه عيمهما معيوه طمكمتها عوامش عهماه بيان هديدي سييا سعدي عدوا بحياسين مفستر مدي مقمع بيهان مر شدم نسدم د معجون هاي سديير"، عهدمون بستيهه جسا ميثق

XV.

Пость сего Ухагану бэлгэ-билжъ раши провыщаль еще такъ. Слушайте, великіе раши! Третій отдель относительно деятельности, соотвётствующей частнымъ обстоятельствамъ, состоять въ следующемъ. Не должно задерживать позывовъ къ пище подъ на питье, поды влініем жамды, позывовь на питье, подъ влініемь жажды, позывовъ на рвоту, на з'євоту, на чиханье, на дыханіе, на сонъ, на извержение горловыхъ мокротъ, слюны и кала, на испускание газовъ низомъ, равно какъ позывовъ къ извержению мочи и съмени. Если задерживать позывъ къ пище, то организмъ разстраввается, делается безсильнымъ, теряется аппетитъ, обнаруживаются головокруженія. Такому (задерживавшему позывъ къ пище и голодному) должно понемножку давать пищу легкую, маслянистую и теплую. Если задерживать позывъ на питье, то образуется сухость во рту, проявляется головокруженіе, можеть появиться бользнь сердца и состояніе какъ бы опьяненія. Для таковаго полезны всё-вообще прохладительные способы врачеванія. Если задерживать позывъ на рвоту, то обнаруживается отсутствіе позыва къ пищ'в, затрудненіе дыханія, отеки, воспаленные лишан, чесотка, вереда, ракъ, болезни глазъ, кашель и болезни заразнаго характера. Таковаго нужно продержать голоднымъ, окурить благовоніями и выполоскать ему роть. Если задерживать позывъ на чиханіе, то органы чувствъ теряють ясность, обнаруживается головная боль, судорожное окоченение затылочныхъ жиль, искривление рта, и ослабление связокъ нажней челюсти (подбородка); таковаго должно окуреть благовоніями, и лечеть его, давая носовыя лекарства и заставляя смотрёть на солице. Если задерживать з'ввоту, обнаружится тоже самое, и полезны противъ сего способы врачеванія, уміряющіе болізни газовъ. Есян задерживать дыханіе, обнаруживающееся при всемъ, утомительно непосильномъ, то появятся опухоли, болезнь сердца, и

دمربهش حمربه سنن عمهم ش بامعتنفي رين دن ستسويهي معتصريم رسفته رين زيريمر فيشهم رستسكينين، فيفري فالم فيوبد هاى مهمود . مهم رستسسفدع عيستم مهمر المعر عامير ها عدي المعر ، عصل عدل المعرد من روبم هال المعرد المع ماسيم فيلمو وولايوا بياس والمتار والمتاحدة ولالال مواجع وولاه والمهم والمساولا والمتاولا والمتارد متسول عاصع هاعدي عدورع عوميم عووتيغسو عددكم بميسهم عواعم هومود وومود والمراد دستوهو عيسم and on the supplier of the sup مهمتو ، ميهان عار فديمو عصهدم ميوسان ملادع عمديهدم مستسفيون ، علاور المديد بمقيس فمعديستهاء عواصعر وبأد ينتسم معتمر عمر معر ويورم م معتملين مواحد ويومود معنون مينو معمني عمر المعن عمر المقادم عقاميد هميمه بتموط هديمهاعم سهدرا معتاق الدمريرة عدها يا يوم المعتال معاملات معاملاً عماماً ماعد المحمهدم مستسفسه ، علاها همل عدل سحيسس دلهرم هدل دلها ، لايمهم د بستوله هدمرا والا معوشل عواصعر وواعو .. باصلاملتمك سوح بوهر كمك مدروكستويم ري يل ملكيشسمل عمهر كو .. متعدل يستبويهو موبهديم ورد ا ميدعي معيد المسويوليو المعواد عدى و ستسهلاف عدى مع منيوعي ميوليس دمكود يومرا والوعدعي دوريس هدمهم

какъ бы состояніе опьяненія (= потеря сознанія). Таковому нужно дать успоконться и полезно все, умеряющее газы. Если задерживать сонъ, то обнаружатся зъвота, слабость тыла, тяжесть въ головь, мерцаніе въ глазахъ и несвареніе пищи; таковому хорошо дать мяса, мясной бульонъ и водки; натереть его масломъ и дать ему выспаться. Если задерживать горловыя мокроты, то обнаружится накопленіе мокроть, затрудненіе дыханія, телесная исхудалость, икота, болезнь сердца и потеря аппетита. Таковому нужно преподать лекарства, очищающія мокроты. Если задерживать слюну, то будеть чувствоваться боль въ сердить и въ головъ, обнаружатся усиленное отдъленіе носовыхъ слизей, головокружение и потеря аппетита; для таковаго полезно выпить водки, уснуть и слушать пріятныя річи. Если задерживать испусканіе газовъ низомъ, то обнаружится затвердініе кала и произойдеть затруднение въ изверженияхъ газовъ и кала; появятся опухоли, колики, мерцаніе въ глазахъ, уменьшеніе теплоты (тёла) и бользнь сердца. Если задерживать извержение кала, то обнаружится выходъ нечистотъ и зловонныхъ отложеній черезъ роть, мозговыя страданія, холера, кашель и вышеналоженныя (при задержанін газовь низомъ) бользии. Если задерживать испусканіе мочи, то можеть случиться каменная бользнь и вышеизложенныя бользни мужскихъ половыхъ органовъ и вокругъ срамныхъ частей. Врачебновспомогательныя средства противъ сего следующія: катетерь, лекарства, потребляемыя снизу, смачивание тела, вспрыскивания, припарки и особливо лекарства маслянистыя (т. е. приготовляемыя на масле). Если задерживать стия, то обнаружится стиятечение, ощущение боле въ мужскихъ половыхъ органахъ, задержаніе мочи, каменная бользнь, и гермафродитство; таковому полезны лекарства, потребляемыя снизу, смачиваніе тела, совокупленія съ женщиною; должно давать также кунчжутное масло, молоко, куриное мясо и водку. Такимъ образомъ черезъ усиленное задержаніе или изверженіе отложеній являются всякаго рода бользни, а засимъ они способствують возбужденію газовь; поэтому къ ихъ способамь враче-

مولاستين وميرمدا چ

volvempy c cop which I .. cop volvempy inter which I .. prodoc which one soul incompy are ماها و عمل مصحسهم المعمل ماعمل مسهد ما عسر عمد سخيد" ، عدر عنود عمد ومهدوهاي منتسم معهدهم والمعتدهم معهد مسعى محمد والمعهدم يودن معتموهورهم معتوا جاوعين عورية يعدريا ديهسفيود هدعم م عمهم ويا يعم عديد و يوم المعرب عدرورفود . عبدا بينك هجم د مستسمهم في محيوددهم هدي مبيومر مواجع وهيم وهديم مندي كمل دور دو محسطه " عموا و عطا عموا و ممهدا في ملا معلوسيا و فيملهميوم " سيدفي مفاعد معدمهود في سيعيدشهم مسيشههم هاى عمما سنو هدهيه كالعرام بسدهم سكيشههم معى معيو بشعون ، عواصع عصيه وهاميون . نسهمكم عمهسكم عمليه يديم دمهكم يوين نمتيمم ن يتدفين بدهم المستعملات المستعمرة المستعمرة المستعمرة المستعمل المستعمل المستعمل المستعمل المستعمرة سسك مصدي مو دمهواسط مرسا دمهم عواد يسعيهمون بيدا موسون ، دمهمو هدمها منديو

ванія необходимо присоединять пищевые продукты, лекарства и питья, практикуемыя противъ газовъ. Впрочемъ всякая бользнь, хотя бы она и была растворена при посредствъ діеты и успокоительныхъ средствъ, однако последствія ся могуть снова придти въ движение и не обнаружатся они только въ томъ случат, если бользнь уничтожить совершенно. Поэтому скопившіяся зимою бользии съ пониженною температурою следуеть лечить весною; накопленныя въ періодъ подъема природы следуеть лечить летомъ; накопленныя летомъ следуеть лечить осенью. Если вылечить нанъ следуеть, то въ силу удаленія остатковъ болезни, и самой бользии уже не будеть. Если постоянно въ должной мъръ будешь держаться полезныхъ пищи и д'вятельности, то не приключится и бользней. Эти правила для деятельности, соответствующей частнымъ обстоятельствамъ, рекомендуются для того, чтобы не давать повода рождаться всякаго рода болезнямъ, а равно и для успокоенія обнаружившихся. Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій», — глава пятьнадцатая, разъясняющая о дъятельности, соответствующей частными обстоятельствами.

مستسر هاى فيميس لمحمصر ، دييل محدومه ، محدميهم دي هاى فيسلام ، مدى دينا معدل لامنمهماهم ، ويعط بيندي سيور مولميون بيها و عهر سفير ميليسو أستيير" أي مينور المريديلوس مهر عسماع على المصريع عمر عصدمها سدين على معمر مها مصدل ما عدر عصسيم على عليها دريا سلال ما ، سيدفعدسون معفدها و معدم فعن دييون ييفو لمحقيصيون ، سيدفعدشوم دوردساس مفدعدر م سكوريا مولفستول والمعلمة والالماسيون الموسود مولاية الموسود الموسود المعلمة والمواجدة المعلمة الموسود المعلمة والمواجدة المعلمة المعلم فين مدو مع جووي مفير و معيم د بيفيون بيوم بيوم ، مفير د عميريون بيون بيون المد وي مفيون باعدراء محصور و معهور بيفرون همى معفريم مصيفيتهم محدي معفريم همى معدى المورم المعرورة عمهم بمتصر" ٤ عدنسهم عدر" ٤ معود معدم عمد معدمه عصفه عصفه عن محدد عددم . عدم ٤ ميدهمه معدو هو معييد رجعي ، رجمه الله يمنمر هفس" ، يعنمر مو رجمهمدس" ، هيتمهن مدوي معهمكي مدوي ، خمس مع ممهدش جهددوهم و ميكم والمدريريم و حصرا ميكمك و ومصيوم ورد در جعمه ورامع به عد مستسر معديدمون ديدمكيدا وهوسهم ، سيدفعدسون مدفيهم و معدم همي همدميسين مدنو »

XVI.

После сего Сэтхиль-эцэ турухсэнь раши сказаль еще такъ: О, великій ріши, Ухагану бэлгэ биликъ! Какимъ же образомъ изучать намъ область знаній, относящихся до способствующей продолжению жизни пищи? Соизволь проповъдать о семъ животворецъ и царь врачей! На такую речь наставникъ провещаль: Слушайте, великіе риши! Изученіе врачующей бользии, противоборствующей всякаго рода недугамъ и способствующей продолженію жизни пищи состоить въ следующемъ. Если употреблять какъ следуеть нищу и питье, оне будуть животворить тело и существованіе; если же пользоваться ими недостаточно, въ излишествъ, или совствъ неправильно, то появятся болтани, а вследъ за симъ разрушится и жизнь. Воть почему необходимо разумно поставить на должную высоту сочетанія въ пищь и питьи. Въ трактать объ этомъ является три отдела: 1) краткій и общій перечень пищевыхъ продуктовъ; 2) о воздержани въ пипф и 3) о соразмърномъ пріем' пищи.

Въ разсмотрѣніи перечня пищевыхъ продуктовъ являются прежде всего два дѣденія: съѣдобныя вещества и напитки.

Въ числе съедобных веществъ считаются пять: 1) семянныя вещества, 2) мясо, 3) масло, 4) зелень и 5) вареныя яства.

Въ разрядъ съмянныхъ плодовъ различаются два сорта: покрытыя шелухою и стручковыя. При этомъ къ отдълу покрытыхъ шелухою съмянъ принадлежать: рисъ, мелкое просо, мелкій рисъ, пшеница, ядрица, ячмень, овесъ и проч. Вкусъ ихъ сладкій, равно какъ сладки они и по свареніи въ желудкъ. Они дъйствуютъ возбуждающимъ образомъ въ половомъ отношеніи, не дають обнаруживаться газамъ и способствуютъ возникновенію тълесныхъ силъ и слизей. При этомъ рисъ — маслянистъ, нъженъ,

هدعس محد مدنو ، مربع سيفيف بستده بهدريم محدودا بعديم بمفير م مهفر د نستيود ، نسيتم همدير د معدا دي مهلاكمون عيدي منه دي در عسم صمدا معدا عملورا ما هدعور مهلاكيون معدمرا هدعما منه هدعم م حدل ٤ مدنو هديكو دييستم هجعيدهم ٥٠ موصور مسمور ، ريسيدرين مدنو ميشكر دنيدنم عهدكو هدعس منه همير بي بسنعيمم سييهسم دملسون بي بمهينسل م هجهلمدهم ها عمهمي م عيسم د معيسر عمهم مروا ميكيك هروا بعيوا ١٨٨ مهرون ، مركييدا هر شع سهفد عيين مهجر عدم عدم ماعد مديشه ، هجم هميرا د عهريون ، عبوا عمد عمليس " عنو عمهمه معريس بسدوا وعدريا ، معتوا ١٨٨ د سديس هجميرها ويحييكمشيهيون ، مضمر" م محكمتمر" ٤ سنو يستدوا ومدريم يستموم محدم عمل دمريهكو ، وسمفد سنو وسفو يستدوم سيدفعدسيهم در يعدم در سكيسيون، سدون مدنو بهدفو يسكنهم ويستهم د شييههم بهدعم د مهريين، معهمكو ملاقان أخمس معهدتين مدنق بهلادهم بعدوم بالعدريم فاصلام يعدم كالمتياسيين ، عصفص مق معدم فص فلاعسن ليعم weight racing puramed to sometimes. Joyne a weight settle weight sources of the stand معتمتن بستصعن بهويه عوسكستيون ، بعنمر جكس أ معنق بهديو بهديوم ومحسروس دستكسيه ديوريدرهم د

прохладителенъ, легокъ, способствуетъ врачеванію трехъ болезненныхъ началъ и усиленію половой деятельности, останавливаетъ поносъ и рвоту. Мелкое просо — тяжело, прохладительно, способствуетъ полноте и содействуетъ зарощенію и оплотивнію ранъ, образовавшихся отъ содранной кожи, или полома. Мелкій рисъ — прохладителенъ, легокъ, жестокъ и пріятенъ на вкусъ. Пшеница — тяжела, прохладительна, питательна и способствуетъ врачеванію газовъ и желчи. Ядрица — тяжела, прохладительна, содействуетъ увеличенію кала и способствуетъ возникновенію телесныхъ силъ. Ячмень и овесъ — прохладительны, легки и способствуютъ врачеванію слизей и желчи.

Въ разряде стручковыхъ плодовъ являются горохъ и бобы. Они имъють вкусь вяжущій, сладкій, прохладительны, легки, матоваго цвета, способствують закрытію отверстій въ кровеносныхъ сосудахъ и врачеванію слизей съ повышенною температурою, останавливають поносъ. Если, освободивъ горохъ отъ маслянистыхъ частицъ, натираться имъ, то это полезно при больвняхъ крови, желчи и жира. Китайскій горохъ, способствуя уврачеванію слизей, газовъ, кашля, затрудненія въ дыханін, геморроя и бользни съмяннаго камня, содъйствуетъ образованію крови н желчи. Маша (= родъ мелкаго горошка), не давая обнаруживаться газамъ, возбуждаетъ силы слизей, желчи и съмени. Мелкій горохъ-вяжущъ, сладковатъ и способствуетъ образованию трехъ болезненных началь; приготовленный въ виде саломати онъ способствуеть врачеванію воспаленных в липаевъ, подагры и бользней крови. Кунжутное съмя (Sem. sesami) тяжело, жгуче, способствуеть усиленію половой д'вятельности и не даеть обнаруживаться бользии газовъ. Съмена малянъ-гу (родъ кунжута) 1) — сладки, горьки, масляничны, легки и полезны для газовъ.

وهملا دوري المديس ر ميمين المعمودين علاميرين على المنتصر ويدورهم والمعيدين ون ودوريدا يتون المديسر ويدورهو معلى بال كمن عمهده . بستسم" مدنو بهكاها فهدريم حالم دن موشعو دمكوم ديم ل موهريين . عالمعم هاوهم بدنم معتمل معتملاسهم ، باستم مدريهمن معلمين بحثيرت مدن الهويسم ، معتنمي فمتمع حنن بسيعكم فيلمستعم م معييم ، عمل ودون كرود عدر المستمس معتميك والعميون مذو ومهديو وي ميوستي وو معييم"، وقبو فمعكم عمل بعد يهديكو بهويم . مهويهمدرجو وسكستسهم وستمحم عذف يهدورهم فلا ، جمزورو حنسهم وستمحمهما خمتهم عنو ، دعن عيد وعدريم وعريم بدريون أريون دويس وهمين ، ويسم عنو خسيم سعيس مستمدن خمعمم ويسد دورما . والمر هم هدور المدور المور عدولها هم المدور المعارب منظما والمعارب مالالمام المدور المراهدة المراع سعيهم .. ويعر معتور معكوريا .. بهم معدكوريا عصميكون عدنو الميموهي معتفريا .. ععدوجهن ريدهم ميدوهم مدعدهم و مععودهم والمحراء والمحورة والمحراء ومدا والمحراء المحل المواسم والمحصورا والمحمشون مكا والمحمر العمل שבינים כן שבינים , נשביבים שיניבים , שיניבים . בינוני . خمس مسال .. حيرين ٢٠٠ يوتيون .. ميحدوقم وديو وي معييريسو م معييم". محويم"، مدسر"، ميشرن . ييشرن . يوشن . Греча — прохладительна, легка, уничтожаеть язвы и способствуеть возбуждению трехъ болёзненныхъ началь. Всё зерновые плоды въ своемъ свёжемъ и сыромъ видё тяжелы, а созрёвшіе, высохийе и застарёлые легки. Сырые, вареные и поджареные они въ послёдовательной преемственности (сказаннаго приготовленія) все болёе и болёе дёлаются легкими и удобными для пищеваренія.

Мясо (животныхъ) обитающихъ а) на сушѣ, б) въ водѣ и в) одинаково какъ въ сухихъ, такъ и во влажныхъ мѣстахъ (раздѣляется) на восемь отдѣловъ.

Павлинъ, рябчикъ (какъ горный, такъ и лѣсной), куропатка, красноголовая галка, галка и фазанъ представляютъ собою породу «скребущих» котмями».

Попугай, кукушка, голубь, сорока, соловей и жаворонокъ составляють породу «раскапывающих» клювом».

Мясо изюбря, кабарги, дээрэна, ovis argali, зайца и антилопы orongo, — представляеть собою мясо изъ породы дичины.

Сайгакъ, лось, дикая коза, кабанъ, буйволъ, газель, зебра, чикитей (equus hemionus), дикій якъ (bos gruniens), дикій хайнукъ и прочіе представляють собою породу крупной дичи.

Тигръ, леопардъ, медвъдь, желтый медвъдь, дикая кошка, волкъ, рысь, лисица, шакалъ, корсакъ и другіе составляють породу хищныхъ, также точно какъ черный орелъ, чернопестрый орелъ, коршунъ, воронъ (corvus cornix), сова (strix utula), небольшой ястребъ (falco palumbarius) и прочіе составляють породу пожирающихъ силою.

Хайнукъ, сарлыкъ, верблюдъ, лошадь, оселъ, обыкновенный быкъ, бэсэрэнъ - хайнукъ, кова, овца, собака, свинья, курица, кошка и др. составляютъ породу порабощенных человъкомъ.

الميروب ويكويع . دريا ويكويع ، ويدعم هو ومعمسل ، عدنو خعريا همى معمدسسم م سعيس " محمر بستمكين أمعكم ديكمكم مكمهدسهم ، يستمكين فمن ممكميدسهم و ليدير المدفق بهكيرهم لوسم لينيويهم دسيوم وهمكم لوسعول سخيشيون بمندو ليدرا عمهمكو دبيستم ويحمل بعلاقط بدري فالم هماي منههم مناسم ميستم و سخيست وي . فحدمه لمن محمدسهما و متعمل به بعدول ومدريم مدسم مع عصل معلميتموط و رسم ما معمل بن معربين في معربيل در فييوهم ولا أحم طيون و مجهدينون ، دن وال هصوبر و متحييتم مدفيرم أصميدتيموده ، مدييتم و عماموس همية مسيما " ممهوسدوه هدايدا فالانفاسا همهما در عواصدا ود عمامه " क्रमू क عيستط سنو محدد عملاء عصر" ، عيهدوريس ، هدعو هن عصوين ويدر عدد المدرعدم المعدوم محدوم دين د ويدهمين عود وبدات معل محدد لا مديد ويلاصم لا ويشعر كوي سعيس م يوم المنو سيكم ها بدرودهم و 333 out I signing amount a survey survey day and and accompany of معق ميليمكن . 1 1 रमञ्जू 3 争 红

¹⁾ Это слово представляеть собою несомивненую ошибку монгольскаго текста и вивсто সিন্ধে ে ক্রিকিল বেইন্স্থেন ব্যাহ্বার স্ক্রিকেল বিশ্বনির বাব তেвершенно явствуеть изъ тибетскаго оригинала читаемаго সুত্র মান্

Сурокъ (Marmotta alpina), ежъ, лягушка, змѣя, барсукъ (Meles taxus, s. vulgaris), ящерица, большая ящерица, скорпіонъ и др. представляютъ породу обитающих во норахо.

Журавль, гусь, турпанъ (anas nigra), черный гусь, цапля, бобръ (Castor Fiber), рыба и прочіе составляють породу животныхъ «обитающих» вз водъ».

Мясо животныхъ этихъ восьми породъ имфетъ сладкій вкусъ и сохраняеть сладкій вкусъ по свареніи. Три начальныя породы обитають на сушф, двф последнихъ — во влажныхъ мфетахъ, а три срединныя живутъ вообще какъ въ сухихъ, такъ и во влажныхъ мфетахъ. Мясо животныхъ, обитающихъ на сушф, прохладительно, легко, жестко и способствуетъ уврачеванію болфани жара, произведеннаго при совифетномъ участіи газовъ и слизей. Мясо животныхъ, обитающихъ во влажныхъ мфетахъ, — маслянисто, тяжело, горячительно и полезно въ болфаняхъ желудка, почекъ, поясницы и газовъ съ пониженною температурою.

Мясо обитающихъ вообще какъ въ-сухихъ, такъ и во влажныхъ мѣстахъ, имѣетъ два различныхъ свойства. Мясо хищныхъ птицъ и звѣрей, питающихся сырымъ мясомъ, въ силу того что оно жестко, легко и остро, служитъ образованію огненной теплоты въ желудкѣ; разбиваетъ опухоли железъ; содъйствуетъ увеличенію мускуловъ и врачуетъ всѣ простудныя болѣзни.

Баранье мясо маслянисто, горячительно, способствуеть увеличенію мощи и образованію основных силь организма; врачуя газы и слизи, оно возбуждаеть также аппетить къ пищъ. Козье мясо тяжело, прохладительно, содъйствуеть возбужденію трехъ бользненных в началь и полезно для ранъ ядовитаго дерева Сэ¹), черной оспы и обжога на огнъ. Коровье мясо про-

¹⁾ Ламанты — врачи представляють себь дерево «Сэ» (тиб. 직회) въ видъ растущаго кустообразно и вьющагося тростника. Если, ири поломкъ вътвей этого дерева, соки его упадуть на тъло человъка, то послъдуеть зараженіе крови и образуются язвы, совершенно подобныя венерическимъ. Происхожденіе венерической бользии въ человъческомъ родъ ведеть свое начало именно оть этого дерева. Этимъ объясилется и названіе сказанной бользии у тибетцевъ 지지 5 ч, т. е. зараженіе ядомъ дерева «Сэ».

فاليسم عمامه في المحدد المرا و المدر المرا و المعدد المرا و المعدد و المدرد المرادد المدرد المرادد المدرد المرادد المدرد المرادد المدرد المرادد المدرد المرادد المدرد المد ولا والمحمد والالاطهم المحمد المحمد المعتبيدة والمعتبرة والمعتبرة والمعتبرة والمعتبرة والمحمد المحمد والمعلوم مندر عدودمر ال والمدور والمدو منه عمهم د نسيههم بديد ، همي عمهمكي ، عميم م يوم ، منه شمم عه عدم عسم بعديه هديد د عديدس وهمكمول متحيشو مد مسهمو و يوم المحمومة و وعمول متحيشو مدلهوم المصهدينيسود منفورد هده الما و المدار والمدار والم المحمر المحل المحرين مو الموس المحتوال المحتوال المن المهامية المستور المحتيسة المعرال المحرية فالإنها عميسهما و يوم عدو معدود علايهما فعديه فيدهم و معمل لهدا مهما و سحيسود وسال عا عدرا يستو وسريم دعو دي موقع هدو وهدم در عدياسدو . جدي عد يدرا منو نعم دوم يدسو نيسود . المتكامل ما يوس مراسيم عمهمكن وسقم ل سعيس عمهم يعد م موهيين عملان عملان المحاصون ما يوسا معتمته باستميه دن بامسكيستدي. يلتويسون بيدياء بالمهمكين ويديكو دييستم وجزيع عزيديراء كمن بامهيكون ويعفوا

хладительно, маслянисто и врачуетъ жаръ, соединенный съ болъзнью газовъ. Мясо лошади, осла, чикитэя (equus hemionus) и другихъ однокопытныхъ останавливаеть гной и врачуеть бользни лемфы съ пониженной температурой, въ почкахъ и пояснять. Свиное мясо прохладительно, легко, разбиваеть язвы и врачуеть сёрыя слезе 1). Мясо буйвола способствуеть развитію сна и мышечныхъ тканей. Сарлычье мясо горячительно, маслянисто, и, врачуя ознобъ. содъйствуеть образованию крови и желчи. Мясо курицы и жаворонка содъйствуеть увеличению съмянной жидкости и полезно при ранахъ. Мясо павлина полезно при болезни глазъ, потеръ голоса и украпляють силы стариковъ. Мясо дикаго яка врачуеть пониженную температуру желудка и печени и способствуеть образованію огненной теплоты. Мясо дикихь животныхъ легко. прохладительно и врачуеть бользнь сложнаго жара. Заячье мясо жестко, возбуждаеть теплоту и останавливаеть поносъ. Тарбаганье (сурочье) мясо маслянисто, тяжело, горячительно и полезно при вередахъ; оно врачуетъ также болезни газовъ съ пониженною температурою, желудка, почекъ, поясницы и головы. Мясо бобра способствуетъ укрѣпленію въ половой дъятельности и врачуеть пониженную температуру почекъ и поясницы. Рыбье мясо врачуеть бользии желудка, возбуждаеть аппетить къ пищь, содъйствуетъ ясности эрънія, и разбиваеть язвы, вереда и слизи 3). Мясо всёхъ вообще животныхъ, будучи раздёлено пополамъ, является тяжелымъ у самцовъ въ грудной (верхней) части туло-

¹⁾ Тибетская фармакологія раздёляеть породу свиней по 9 признакамъ | ব্ৰা'না সু ন'না ন্মা'না মান্ত দেনা в сърыя сливи приписывается собственно костямъ свињи вообще, спеціально же кости черена почитаются налёчивающими водянку. (| ব্ৰা'ইন্ন্স্কু'ব্ৰা'কু ব্ৰা'কু ব্ৰা'কু

²⁾ Изъ общаго организма рыбы спеціально пищепріємный каналь ся составляєть врачебное средство при бользияхъ желчи; рыбье мясо разръщаєть чирьи и выдъляєть гной, а равно полезно при вередахъ; рыбы желчь излечиваеть быльма на глазахъ и раны отъ обжога; рыбыми костями протыкають опухоли водянки (стр. 117).

בנינסן : " מצבקיסן פ פניסלן נפווסם שביצטן נפאלין פין אין בין אין מינסיים פנינסלן מין יצ' בין ביון איניטוסן פנינסלן מין יצ' בין ביון איניטוסן פנינסלן מין יצ' בין ביון איניטוסן פינטלן מין יצ' בין ביון איניטוס " מין ביון איניטוסן איניט מיזסים איניט נפוומסף איניט פיומסף איניט מיזסים איניט אינין ביון איניטוסן איניט מיזטיסן איניט איניט מיזטיסן איניט איניט איניט איניט איניט מיזטיסן איניט פיומסף איניט פינטאן ביניטן ב

¹⁾ Крайняя сжатость и тибетизить въ конструкціи этого предложенія на монгольскомъ языкі дівлаєть возможнымъ правильное пониманіе онаго липь при наличности тибетскаго текста онаго, который читаєтся такъ: — 17.73. Дідії Дід

²⁾ No check Toccarp-Laterns: Joyn wife with John color of Joyn wife with John wife with John wife with John wife with John wife wife with John with John wife with John with John wife with John with John wife with John wit

вища, а у самокъ въ задней (нижней). Мясо тельныхъ самокъ тяжело все сплошь. Мясо четвероногихъ самокъ легко. У всёхъ птицъ легко мясо самцовъ; вообще же решительно у всехъ животныхъ голова, вся грудная часть, собственно грудь, спинной хребеть, тазовыя кости и поясница — тяжелы. Изъ числа основныхъ силь организма каждая является тяжелее другой въ последовательномъ порядке 1). Соки свежаго мяса прохладительны. а стараго мяса горячительны; выдержанное въ теченіе года мясо по преимуществу пригнетаеть газы и содъйствуеть образованію огненной теплоты. Сырое, замороженное и жареное мясо тяжело и трудно для сваренія, а вяленое и вареное легко и удобоваримо для желудка. Изъ отдела маслянистыхъ веществъ, топленое коровье масло 3), кунжутное масло, костный жиръ и сало всё имёютъ сладкій вкусь, по свойствамь же каждое предпествующее тяжелее последующаго. Такъ какъ они обладають прохладительнымъ свойствомъ, то употребляются какъ слабительныя и промывательныя при бользняхь внутренностей и дылають эти послыднія (т. е. внутренности) маслянистыми. Далее, такъ какъ (все эти четыре рода маслянистыхъ веществъ) притупляющи, нежны, мягки и влажны, то оне благодетельны для стариковь, детей, обезсиленныхъ, истощенныхъ, огрубфинхъ, утратившихъ кровь и съмя, принявшихъ сильное слабительное, утружденныхъ пе-

Такить образомъ наиболёе легкимъ является питательный сокъ; слёдующею по тяжести является кровь, далёе слёдуетъ мясо; тяжелёе мяса жиръ, а тяжелёе сего послёдняго кость; костный жиръ еще тяжелёе кости, а самымъ тяжелымъ является съмя.

الله من المستطيع المستراح من المستراح المستراح المستراح المستراح المنظر الله المستراح المسترح عمهما د معطم معيدم مدسط مستحط ما ، عمومسك معيد فهمدم عمومها معدسط فهما ، فداء عد عدود مساسيمس موروسي معرومون مدور ديم دل مكوريو ، بهدم عمهم من معمم بعدم وعدمسم وعفعسيم عياس major of the ship " raised while and marked and or entire or second of and entired معتم معربهم و مدينهيسهم ، ومفعود وسميسهم عديدس ويسع ومدير دي در مديسو ، عسم ردع مع عملوا من م عليم ومدير ميل من موهيدين عنين عنو من م عسمه عملوا م ودعم ومدير و بسوامه " عملهما سنو بستعار هديم اهدعيها ود عمليك العصري عملهم بعد سيتمر سييسود سييسود سيتسرف سيتعد عملها سنو والاعوال موهوريه بنهوال نييوهولاء مهمواه مخاط ومخاط معييس معييس وميسكمين ويعربه ومهما معتميا للاموا مستحسم بالحدومهم هى مدهدهم المصهدسميم وسهم والمدر والمدير المحيسدو ، محدددد م عصوم مدنو وصوم معرباها مدن دمهم مومه والمائم هم معيسهم و وو وروم مديم ميور مور مع مهمو مسيوسه . Tache Tachel Assact ashal achor osciental " Amadimental Mancel scounted NC abased 1 head " Angel 1 heigh

чалью и страдающихъ болезнью газовъ. При этомъ свежее масло прохладительно, способствуеть усиленію половой діятельности, содействуеть образованию сыль и свежаго цвета лица и врачуеть желчь и жаръ. Старое масло является целебнымъ средствомъ при душевныхъ бользняхъ сумасшествія и потери памяти, а равно врачуеть обмороки и пораненія. Топленое коровье масло дълаеть острымъ умъ, уясняеть сознаніе, служеть къ образованію теплоты и силь, содействуеть продленію леть жизни и вообще превосходныя свойства масла отправляють діятельность для тысячи различныхъ целей. Взбитое масло, поджареныя сливки и сушеный творогъ и прочее возбуждають ацетить къ пище, способствують затверденію кала и являются врачебнымъ средствомъ для слизей. Масляные осадки и пригарки (напримъръ, на стънкахъ кострюли) цёлебны для слизей и газовъ и служать для образованія огненной теплоты. Масло, получаемое отъ сарлыка и овцы, точно такимъ же образомъ является врачующимъ средствомъ для (бользней) газовъ съ пониженною температурою; а въ равной степени и масло хайнука. Коровье и козье масло, въ силу своей прохладительности, способствуеть врачеванію газовъ и жара. Кунжутное масло горячительно и остро; оно дъластъ дородные исхудалыхы и уменьшаеты ожирыне у растолстышихы, дёлая ихъ болёе крёпкими (мускулистыми?), а равно врачуеть бользни слизей и газовъ. Горчичное масло, пригнетая газы, способствуеть образованію слизей и желчи. Костномозговая масса, пригнетая газы, увеличиваеть силы съмени и слизи. Сало (жиръ) является цёлебнымъ средствомъ при болёзняхъ костей, суставовъ, при обжогахъ, а также при бользняхъ газовъ, ущей, мозга и матки.

Сказано, что люди усиленно потребляющие масло, будуть имъть у себя развитую внутреннюю теплоту, очищенныя внутренности, основныя силы организма у нихъ разовьются, они будуть обладать хорошимъ свъжимъ цвътомъ лица и силами, укръпять свои органы чувствъ, доставять мощную кръпость своей старости и проживуть сто лътъ.

سكيسدو . بعض يامدوسا منه وعدريم ميسم منع م مياس كر موهريون ، مستوعدسسهم منه وعمله المعدوق عليه ومدار موهديون ويعدوا منه معوسيه معداء مهدون محمون معدد المديدة ومتمع مر عيسهم سموروا و سعويم همل و محمدر على المحمد على المدروم معمورم مسهدمهم وروما والموروع المحمورة على المحمد المحمدة على المحمدة عياريماد المعل معمدي هيموه هيمه بريكم ولمحموم هديد د عدريسيديم مر دسم فيهويده ريوا فعينهان .. فمتنمسو و معدم عود يستدويهم بدين بالمدروف عيستم رورم . ويهدا هو فهوجل درب ا هاد وستروفهم فتسهدتهم فالم يستمدن فمعطم بشعد همى مختنصسهم بهرام ، مسكسسسهم فمعطم فالعيسسهم جمورين فمهم ، دمعت منه مكدرم كالمصهدشيس ويمله بهدررون كالهرباء وبهدون وورم ومهدون هو شوع منه وصوبل د خفتتم م محدق محدق مدنق وديورم . بديورم مدنق مويفيتيهميهم سيعسس معيلايهم ور مع د معييتهم . كويستم ويدريم ولا بهندوم وينكو مع عوم ويعكم وييستم عواعم ن سخيشدو ، بجرزينم منو فمدن ملاورمسم ملفوروا 5 محمهدشيموا هموروا وي دي معييشده . همدوبهما مدنو همله بمعدها ومحمس مهاجوا ها مييشما وي دي سميدرا عصميستومو ، موسم هدوهم موسة م موسم ، مم م عدوسة د مستور ، مدور ا

¹⁾ По тексту Лобсанъ-Галсана: 🚾 🗝 🚾 🗥

Въ отдъть велени: чеснокъ, отородный лукъ и прочіе, имъюшіе жгучій вкусь; чистотыть, китайскій чистотыть и другіе, имьющіе горькій вкусь, возросшіе на сухихь, или влажныхь мьстахъ, употребленные въ высущенномъ, или сыромъ видъ, сваренные, или сырые, являются (въ первомъ случат) теплыми и дегкими, а (во второмъ) прохладными и тяжелыми, и потому способствують врачеванію болезней (въ первомъ случать) съ пониженною температурою, а (во второмъ) съ повышенною температурою. Огородный дукъ увеличиваеть сонъ, возбуждаеть апетить къ пище и способствуетъ врачеванію слизей и газовъ. Чеснокъ (allium sativum) тяжель, прохладителенъ и способствуеть врачеванию бользней отъ паразитовъ и газовъ съ повышенною температурою 1). Молодая редька легка, жгуча и способствуеть образованію огненной теплоты; состарівшаяся рідька — тяжела и прохладительна, а потому способствуеть образованію слизей. Рыпа точно такимъ же образомъ безконечно предохраняетъ отъ бользней яда (отравы). Порей (allium porrum) въ различныхъ видахъ его возбуждаеть апетить къ пище, тяжелъ и труденъ для сваренія въ желудкь. Кислица и листья кислицы способствують врачеванію слизей и возбуждаеть апетить къ пищь. Всь вообще травы преграждають отверстія кровеносныхъ жиль и пригнетають свойства лекарствъ. Въ отделе вареныхъ кушаній, рисовая и просяная каша, — жидкая, густая, крутая и совершенно вываренная, — являются каждая изъ напередъ стоящихъ одна легче другой. Жидкая рисовая каша способствуетъ врачеванію полидипсіи, происшедшаго отъ нея истощенія и

¹⁾ Въ замайской медицине тибетцевъ чеснокъ не редко называется

Д'Д' (ДЧ) что значить дословно «кровь асуровъ», а о происхождения этого

вмени существуетъ легенда, будто однажды собрались тенгри, асуры и драконы, добыли себе изъ внешняго моря заключенную въ бумбо расами и начали делить ее. Въ это время Раху похитить расамиу. Асуры погнались за
нимъ и въ битве разбили бумбо и отрубили голову Раху. Изъ пролившейся
расамны выросла арура, а изъ крови Раху — чеснокъ.

دمهما د والتحافية والمحافظة والمحافظة على المحافظة المحافظة والمحافظة والمحا CHOK .. - Let I feet part bod C = sint = 1040 Berde .. sunazantel Jagarel I reig razano funanas es Janquint sonazantel مستصدي ويوريه بدن ويدريم حمديهم عصيسم و عيم ممكمتمهم عمل دعود ، ويعلم ويعدى بدنو ودعم د عودود هديكو هل .. عنسهم تعوى بدنو .. هدريم دعريهم و عيم بدريرهن ٤ ريهن . فيسهدكورهم هدهكم بدنو بعكمتمكم و فير م ميريس دي بالمناورد بهدورو دملسا منه بهدورون اوروي ويسمون ويهدم وسيفير دي معرد مديريتيده . معيد مر مستديم وي مدينيسم عملمك مر ميها ي معمر عمهم هو ، معهويسا منه معمرم ال جميميسياس ورد د المستريه المعرب المراسمين المياس في أسينها في المشار فعن المعرب المعمر المدن المياس في المياس في المياس في المياسين في المياسي موليمتسهسين ويحم معجوبها سياءيسون مواجع ل مدلاراتهم ، معمولها بستسفسون دن متحيشدو ، مسهدييع وفمير" ا معتمته بستصيي دن عصفيته بسميرج عمى دمربهشان مميفيتسيسين منخيشده ، عيجم و عظر ديدياً هاي ومحمر معصوبر فال علىداع ما معمنم بالمهدون، بالويدا هلمسم و بالمعلمة عنسد لمع وييسم عن و عنياءويهو، ودروم بدورون المدرون المعلمة مسحيتهم عصمان بيعتمعفمتيميون يوسو و بيعيم وران عصيمتدويهم مسرشتي رين غمن عمهلكو ، مستمدن فيعدن م

остатковъ этой бользии; она содыйствуеть также пищевареренію, приводить въ нормальное положеніе основныя жизненныя силы, увеличиваеть теплоту и смягчаеть кровеносные сосуды. Крутая рисовая каша способствуеть образованію теплоты и уменьшаеть бользни голода, жажды, слабосилія и истощенія, а также содъйствуеть врачеванию запора. Проваренная рисовая каша останавливаеть поносъ, пріятна и способствуеть утоленію жажды. Поэтому всё эти каши въ последовательномъ порядке рекомендуются при слабосили и после промыванія (желулка). Если, при должномъ приготовлении совершенно вываренной рисовой каши, приварить къ ней горячія лекарственныя вещества. то она сделается легкою и удобно перевариваемою; если же привареть мясной бульонъ, или молоко, то она сделается тяжелою. Поджаренный рись останавливаеть понось и способствуеть сращиванію переломленных в костей. Каша изъ пшеницы и ячменя способствуеть задержанію кала и уничтожаеть огненную теплоту; перемолотые же въ поджаренномъ видъ пшеница и ячмень дълаются дегкими, нъжными и теплыми, а потому пригодны для желудка. Пшеничная и ячменная цзамба способствуетъ образованію силь и тяжела. Вареная пшеничная и ячменная мука легка и нъжна, а потому удобоварима. Перегнившая мука всёхъ сортовъ уничтожаеть огненную теплоту. Жидкій декокть (т. е. вареная, родъ супа, мука) удобоваримъ; онъ уничтожаетъ силы, способствуеть врачеванію всёхь бользненныхь началь. Хлёбное вино способствуеть врачеванію газовь и полезно для внутренней теплоты. Кислое — возбуждаеть апетить кь пища и, способствуя врачеванію бользненных в началь, уничтожаеть осадки 1). Мясной бульонъ сообщаеть полноту телу, доставляеть удовлетвореніе и полезенъ для газовъ. О декокте изъ сухой муки отзываются съ большою похвалою на случай (бользни) газовъ. Декоктъ изъ кра-

¹⁾ Въ общемъ, по учению тибетскихъ медиковъ, вино бываетъ на вкусъ сладкое, кислое и горькое, а после переваривания въ желудке иметъ кислый вкусъ. Употребляемое какъ лекарство, вино приготовляется изъ ячиеня, съ примесью ранье, чжаба, бурама и гачжа.

女 2 مسيسم عوامس مه عدد مستيسده ، فعدس م دمكسا مدكورم المحمهدسوس فحول دور موهورس ، فال المحال وسلسل محدا مع عمهم على المعرود المعرود المنا فعدالا عدوالا فمحمو المع مطساء معنو ري دي بالتحيق دعا دي مسكستم وعديم يعدم دي موهريون، الحمال معال مستحصر مدنو هصرا بين دي وهمكيونده .. عسم يدعن هم شوعن مدنو وصوير بيدم دي ردولاييلمشومون. بستصح دل باصفيسو .. عسل بهخوبس فعرباً بهخوبس م دمفساً ري فقل بعهبق .. بيجهم سنق معدم دي ويدفين بي بيميون ووي منه ميته ديمير دي موهوم معتمته بستمنعي دي ومسكستده .. ندهم الميس ويتسهم وسلمسهم والمستسود الميسيم المصلا المنو فحدوم وورد المحيشيون المرد المحيشيون للامط ويدركو فيوج مع مفسا بسته فعيم فيستم و ستيسده و مهم و مفسا بدا ا المورد مع دمفسا وامريا الا دل سكياسيول « يامويسا م دمفسا سياءل دل موهريا معامية هدوه ما سيوم د مومريود ، مياس د موهرم مورس المورد المورد وسيمو د دستسيود ، محرسه منه دى كما ويهدكم ومعديدهان، مييسين عم ممكساً منه دى كى مكامع ميامي كى موهويم **B**

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана: মুর্নির а въ монгольскомъ мереводъ নিনির নিনারে "

пивы пригнетаеть газы, способствуеть образованію жизненной теплоты и дъйствуетъ возбуждающимъ образомъ на слизи и желчь. Чжамба и ба-куръ возбуждають теплоту и останавливають поносъ. Декоктъ изъ Двоуа (тиб. 5'Д') пригнетаетъ газы, подсушаеть язвы и способствуеть образованію слизей и желчи. Декоктъ изъ баклажановъ (Solanum melongera) вреденъ для глазъ, способствуеть выделенію затвердевшаго кала. Помидорь (Zycopersicum esculentum, Mill.) способствуеть врачеванію трехъ болезненныхъ началъ. Декоктъ изъ чжа'ба и чистотела прохладителенъ и способствуетъ врачеванію жара. Декоктъ изъ травы Гачжа способствуеть врачеванію бользней желчи, жара и головы. Декокть изъ гороха возбуждаеть апетить къ пище, способствуеть образованію слизей и газовь, вызываеть отделеніе жировыхъ веществъ организма и содъйствуеть выдъленію несварившихся частицъ растительнаго масла. Молодые листы (гороха) дъйствують точно такимъ же образомъ, а устарълые вызывають движение слизей и газовъ. Листья горчицы приводять въ движеніе слизи и желчь. Декоктъ изъ Bletia hyacinthena и изъ Polygonatum officinale способствуеть врачеванію слизей и газовъ. Декоктъ изъредьки содействуеть образованию теплоты, останавливаетъ поносъ. Бѣлый чеснокъ и синій чеснокъ 1) въ отварѣ полезны для газовъ.

Соль сообщаеть вкусь всёмъ яствамъ, способствуеть образованію теплоты, удобоварима и помогаеть выдёленію кала. Перець расширяеть отверстія кровеносныхъ жилъ и содёйствуеть образованію слизей и газовъ. Rhizoma Hedychii spicati (Rehm.) способствуеть образованію теплоты. Вонючая камедь (Narthex asa foetida. Jalc) исцёляеть болёзни газовъ. Вообще всякаго рода

بالمعروس والمحتشوم ميدهميشومسين هده ، مدييشر و بعمر هاي ميديسم در معييشده ، مضر و بعمر وي دي عملا علالات بالالات بالالات المنافع هل . معنورا و بععر المنعدلكم في علاسم عمل عميلكو . المنامعد العلاد بالمنافعة والماري وأسائسهم عاكس مدنق مهم علايا كالهافعهم واعتدا والمعدان المعدان والماسهم معرفات والمعارض والمعاودة المعارضة عبيما معمدا عمد مستيلين ، بعيمه ما بعدا همدي بيدا ما عدا ، مستيلين ، لويد المعرا و بعدا بسيدهما د عيدس همهم سيؤسل في بهدووديس و معم مهمها بهدور عممه و فيسلم مسمسه و مستقم وو دو مدينيس عنق بعفي م عوشون شويح هموم دود دو عودونون ، صعم عنق عيدو دو مودوي مدوور عنق دو مواعود علاميون ، حلاق بالمحموس منف مدفورو مييفول معهوم محدم فعل معرور عو وهيمو ، ميفيتس فعل بعم مهم سكور بالكوفيد دموراً وي مهمر ملكية مهوسموس مهمريون ، بعو و موسورد منو ميليد رومو المستروسا و الميكيفين ، المهمكو وديكو الميون ما المنافعين المنافعين والمنافعين المنافعين المنافعين والمنافعين ملاييتهم ميون بمعتشميك .. محووري لهمم مدنق ويديكه لهكدوم محكمس فالا ومديم ل موهريول .. عدنسهم منق ويدريم عيساسه المديييريها مدنق ودملق المدينون الموياء المسسله المعمل وعيديه المعمل مدنق فيهعم عف ملقين المعمل و

приправы придають вкусъ кушаньямъ и дълають ихъ пріятными для вкусовыхъ ощущеній.

Въ отдълъ напитковъ: молоко, вода, вино и прочее могутъ последовательно какъ способствовать врачеванию болезней, такъ наобороть служить причиною для образованія бользней. Большая часть изъ различныхъ видовъ молока сладка и сохраняеть сладкій вкусъ по свареніи. Молоко маслянисто, тяжело, а потому способствуеть развитію основныхъ силь организма, даеть начало хорошему цвъту лица и врачуетъ газы и желчь. Оно способствуеть увеличенію половой д'ятельности, образованію слизей, прохладительно и тяжело. Коровье молоко полезно при легочномъ кашив и маразмв, при застарбиомъ инхорадочномъ состояніи, при недержаніи мочи; оно сод'йствуеть ясности мысли и вообще живительно. Козье молоко испуляеть затруднение въ дыхании. Овечье молоко пригнетаеть газы, но действуеть вредно на сердце. Молоко сарлыка вредно действуеть при бользняхъ слизей и газовъ. Лошадиное и осленое молоко врачуеть кашель и дъйствуеть одуряющимъ образомъ. Сырое молоко тяжело, прохладительно и способствуеть образованію паразитовь и слизей. Вареное-легко и тепло. Перекипяченое тяжело и трудно для варенія въ желудкъ. Только что надоенное, парное молоко какъ целебный нектаръ. Таракъ 1), который извлекаетъ самую эссенцію молока, способствуеть врачеванію безпорядочнаго лихорадочнаго состоянія, кашля, разстявшагося жара, возвратнаго жара и поноса. Всякаго рода таракъ на вкусъ и по свареніи кисель; онъ прохладителень, маслянисть, способствуеть врачеваню газовъ съ повышенною температурою и сгустившагося кала, а равно возбуждаеть апетить

¹⁾ Таракъ, по нашимъ лексиконамъ,—«кислое молоко». По точному тибетскому опредъленю: Старатъ Старакъ». Всего тибетцы считаютъ 9 видовъ тарака, изъ коихъ цълебныхъ 4. Густыя частицы тарака, процъженнаго черезъ полотно, прикладываютъ къ ранамъ; вареный таракъ останавливаетъ поносъ; пънка кипяченаго тарака сращиваетъ сосуды; сыворотка врачуетъ толетую кишку.

ممهم يويدم و ممهم ، وهيم ومكم ومعد و معهم يوغم و معهم ، دعورا وي معدمو مذو معهم و مذو عيدها معريسا ما هوهميمها عملما مهل المدرودها و سيحيسون المدرور عيدس مدن معميه المساسل فسلها و المسريه المحام المحوار مستيسك ، عسر و المدار مواه من الالمداري معنو موالال المعارد مستيسة ، عنسهم علاس عدنق ععموهم وسفسته وسيسقم هدى معتميق بستميع دي ملاييشدي ، دلاق عبسم عدفوهم المفنع قاء المعاصر مع عواسلم الميلكان . معندرم مييسم و المعتمر ويعددها ، معنصر م عديد في عملم منو مون العرا عملمو و عام وهيان ، مسلميدتين عام ويشمهم عمهم مييكم منه معيق ييكيركونون مييكم هن ، مييكميشيم وسريسان عظا بياع ما معاعل فال معيون عدفستم ، معيوبها فعلامه معتمس فعيا ما فال معتمد ما عوال معامل مواليدة ، معتشم متحدي أسعو و يعير ولي وي ومهمهم منه يسعو ، يعمل ويمو دييم وو ويهو منوعي يوغم و يعوفن المعدي عو ما سيولم و بلاهيم مي سيوم ميوم ميوم معرف مولايين ، بلعده ميم من معرف معرف المعرف المعسد مكفيها عصهدشميصو ، بدنو معدس مشق عينها معهوسا فعريم فهمشم شع م معير ي مهريين ، فيكون المهم المحمد المحاط محاط محاطة المحاط المتحاط المعاط المعاط المحاط المحا

къ пище. Свежій кумысь вяжущь, кисель, легокь и способствуеть образованію огненной теплоты. Онь является целебнымь при затверденіяхь, болезняхь селезенки, геморров и несвареніи маслянистыхь веществь. Разжиженное квашеное молоко (таракъ) послабляеть на низь, разжижаеть кало и очищаеть отверстія кровеносныхь жиль. Молочная сыворотка, не давая развиваться газамь и желчи, действуеть целебнымь образомь на слизи. Вареное квашеное молоко (таракъ) служить затверденію кала и врачуеть кровавый понось. Вообще, во всёхъ отделахь молочной пищи продукты, получаемые оть овцы и сарлыка — поддерживають теплоту и питательны; — оть коровы и козы легки и прохладительны; а оть хайнука 1) — средніе, уравновёшенные.

Вода бываеть дождевая, снёговая, рёчная, родниковая, колодезная, гучжирная и лесная (т. е. протекающая по лесамъ и вытекающая изъ оныхъ) и въ указанной постепенности каждая предшествующая лучше, а последующая хуже. Вода, назпадающая съ неба, имъетъ вкусъ, не поддающися опредълению. Такъ какъ она живительно удовлетворяетъ (жажду), прохладительна и легка, то ее можно уподобить нектару. Вода, стремительно текущая со снёжныхъ горъ, очень хороша, но она холодна, а потому не всегда (особливо у старыхъ) доступна перевариванію огненной теплотою; та же, которая течеть тихо, является причиною возникновенія бользни паразитовъ, ломоты съ опухолью въ ногахъ и болезней сердца. Протекающая по чистой містности и находящаяся подъ вліяніемъ солнечныхъ дучей и вътра, вода — хороша; та же, которой соприкасаются грязь, болотныя водоросли, трава, листья, или тень, падающая отъ дерева, равно какъ гучжирная вода и наконецъ вода, къ которой

المعلوبين على المواجعة المعود المعروب المعروب المعروب المعروبين ال بسعوبدو ، محتفهمتي بحسفسي هم فيرعسو ديسر ليفو ، معك معون أدوح بيسينوم عييس ويسع معمر ، معمر ، معمر للمنز سنو وسكو يستمعر سنو وسريا عن ، لهنز معريير سنو معلمتمكم و سيعل دن مهدير ليدريون ا ريوين ، وهيمفين عدفيدين المخون مع مكريم معدهم مدنق ووديفق المعهمكو معون فمسن ومهديتو وستمعمسهم و معدرو مواسع مومش مدروي هدريم عوريم بميونشهسي وي السيقم عمهم يديع دمون المواسع المستوار معييشوه والمراقع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجعة ا مكسي دورمع .. وسفعمكم بدنو ودععدا بمدى كمن وسختيميدو .. وعييست وودوروبهم بدنو ومدور معيو موبوم بديو دي معديتسو .. فريع مضمر محم معمريكوبهو معلى أسيقه مسيوم ريي م عهرييون .. معدريم مذه مبيفيفن مديرويسا فسهدتهم بهموروهها والمتحم مههوساء ومعتم فيستم يعلمهم أشعود معجمهم معمتن يستطيسن والمناجل والمنتشمهم مهكيون مسرور المسكسين كمن يستدرون معرين معتم كمن معتمهدون ، ميش ميمسس في منتمي ميوشوسدا ويوا المسلمسين لممن المصريع المدروي الممروكيا الميك روكيلون الميل وان معيو اليكون رسدسيتن مد معمر والمون ا

примъщались соки животныхъ, порождаетъ всякаго рода бользненныя начала. Прохладная свёжая вода является пёлебною при обморокахъ, утомленін, при бользин, обусловливаемой неправильнымъ употребленіемъ вина, при головокруженіи, рвоть, полидипсін, при жарт въ телт и при болтоняхъ крови, желчи и отравленіяхъ. Киняченая вода содійствуеть образованію теплоты, помогаеть пищеваренію и уничтожаеть икоту; въ самое непродолжительное время она отражаеть бользнь слизей, пученіе живота, затруднение въ дыхании, кашель и только что начавшееся лихорадочное состояніе. Перекипяченая и охлажденная вода, не давая образовываться слезямъ, является пълебною для желчи; но по истечение сутокъ она, какъ ядъ, служитъ для образованія всякаго рода недуговъ. Вино бываеть, сладкаго, кислаго и горькаго вкусовъ, а по свареніи въ желудкѣ пріобрѣтаетъ кислый вкусъ. Оно остро, горячительно, жестко и не густо. Въ малыхь дозахь оно послабляеть на низь, развиваеть теплоту, возбуждаеть отважность, способствуеть увеличенію сна и является цълебнымъ для слизей и газовъ; если же принять его въ большомъ количествъ, то оно совершенно извращаетъ духовныя способности, дължеть неосмотрительнымъ и погубляеть стыдливость. На первой степени опьяненія человікь водворяется въ область легкомысленныхъ поступковъ и, игнорируя усвоенные міромъ обычан и приличія, чувствуеть себя счастливымь. На второй степени опьяненія онъ д'влается какъ б'вшеный слонъ, совершаеть непотребные гръхи и преступаеть свои религіозные объты. На последней степени опьяненія онъ лежить безъ сознанія, какъ трупъ и является нечего не понимающимъ, настоящею областью мрака 1). Новое вино — тяжело, старое — легко. Новое, ивжное вино способствуеть образованію теплоты желудка и легко переваривается. Пшеничная, рисовая и чисто ячменная водки, каждая

¹⁾ Основываясь на такихъ свойствахъ вина, тибетская медицина полагаетъ, что «такъ какъ при употребленіи вина бываетъ много бохівней, то мудрепъ оставить его вовсе, а пьющіе должны пить, но не напиваться, полагая значительные промежутки между глотками.

ستصدسهم سنو عدمم ستصدسهم سنو عدم سدا همدم د سدیسده .. دسام نصیه .. دمهدم و منتم نسیم سوهه مدمم بسیم موهد م مدمهم با مدهده و دمهم د بیشم معدیدهی предыдущая тяжеле последующей; ячменная, овсяная и приготовленная изъ поджареныхъ семянъ водка — легка. Старая водка способствуетъ врачеванию крови, желчи и слизей. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія: «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ тапиственныхъ наставленій», — глава шестьнадцатая, объясняющая краткій и общій перечень пищевыхъ продуктовъ.

عصيوا عنو غدم المعيم الله فيع م مصل معهمتين ، مصا يعدن المعصه BOAT BOAT مص عصر عضيمدي. عسام مصل على سفريل معدري ميثمن سيؤم باستع فيتحسى باستعوى معدمههو هدميسي ، أمسى كمن معروبهم رويان وعيدكموم يمصي عمريوري بهتم يهديوا سييوا بدئق بسكستمو ويومهم يشتم عويربهم سدميه .. which . the will be also and the set of the property of the second of th معوان 5 وون باسع همن جامعهو مملسلم مدنق باحشم مع باحشميان بيدادي معلى سيور د ميرسال وسهر دي ميوهههو ، ميرههي مدهدير مورفستموه عهم مستسوق فيوريا فيعدا ستهن في معمل ربيع شيستمو . سن ا دريا بمنمهمشمو . معكوبه مميفيته و عديميون عوي عمي عمي عميق دورسون محيسم لممى بمصى عمى محديه معيشم عسوى في معيو 妻 کمن ربعدعی خدکم در مدریوههی رییستم هدن ربعسیمیون .. **あみ**:

¹⁾ क्लि क्लि क्लि क्लि क्लि कार्या — выражение рёдко встрёчающееся въ текста: में भे वी निर्देश कार्या कार्या — выражение рёдко встрёчающееся въ

²⁾ Ви. 4mm слъхуеть 4omol тиб. 취영.

XVII.

Посль сего Ухагану бэлгэ-биликь риши провыщаль еще такъ: «Слушайте великіе риши! При воздержаніи относительно пищи и питья, остерегайтесь пищи во первыхъ ядовитой, а во вторыхъ --несоответствующей; такъ какъ оне или тотчасъ же прекращають жизнь, или же возбуждають бользненныя начала. Въ царскомъ дворцѣ необходимо поставить ученаго охранителя жизии, чтобы при его посредствъ спасти царя отъ яда въ пищъ и питьъ. У ядовитой пищи цветь, запахь и вкусь совершенно особенные. Если жечь ее на огив, то дымъ ея походить на окраску шен павлина; пламя ея кружится на одномъ мъстъ и брызжеть огненными искрами; если увидить его ворона, то кричить, если увидить павлинь, - радуется; если дать его собакь, то у нея сдылается жаръ въ брюхъ в она начнетъ блевать. Если ядъ будетъ ваходиться въ мясь, то такое мясо не пристаеть къ накаленному до красна жельзу. Взбитое и смоченное въ водкъ оно, будучи приложено въ виде компресса къ глазу, возбуждаетъ жаръ. У человька, который даеть ядь, высыхаеть рогь, выступаеть поть, дълается дрожь, на него нападаетъ страхъ и онъ лишается возможности сидеть. Въ раскаяние и смущение онъ смотритъ по сторонамъ. Узнавъ ядъ, необходимо бросить его, такъ какъ онъ можеть служить отравою для всякаго.

Если воспринимать пищу, не заботясь о взаимномъ соотвётствіи пищевыхъ продуктовъ, то это будеть похоже на приготовленный ядъ. Не вполит скисшійся таракъ, не идеть къ только что перегнанному вину; не идуть рыба и молоко, также точно

حمديون بالمنز عمهم ل دمر مر بالهال همل ملاول معتمل بالموسيس بالما يوهم و مديده بالمدهد المدن المدهد المدن المداهدة المدن المداه المدن المداهدة المد Assemble souther reported to read the territor of souther that souther the reported control of the southern that the southern the south المسلم مكسو ، كاليهم مييم معما معم حدى مسمو ، ميكمو علاقط عود محد ، عو مع عص عوم عوصرهمون ، مكسم د symbol o that ? What had nate calife " and with had with harmand on nate calife " homed o nangal? ميساسا و بيدم المعيو موريود والاحسر م مملسا والامر بالاسر معيو موريود يودروه عسس ريح مرا ممهما الم مستحسبهم فاء علايدم في بيم الممراء معمرا المعمران فيعيدوهم مدفدهم في مدل معرد معموم بدعيق معيو معيق معريهمشيمم مكهوب فيستسيمسهم ومعن ٤ يدفي ١٠٠٠ همديكمهم علاس بهذا مديع يعرب عمراء معيق معروه ١٠ بوس المص عستم معهور المناصدي والمحتفى وييلكسهم الماعيس والمستمين وهديوم باعضتم ومضمهم وواجعاء سمكورهم والمتهامين والمراسية والمراس سهويسا بحدراء لامعون سيكو كو مصتمسهم ، محدكو لهدوروراء مكمن مصعفون د مدكورهم ، معيو دودسين مدكورون مدفور عوا معياس مورد المحمود الاحمقار والاعمامهم والمحمول فعلا ومعن معين ويهدون معين حمين حوسو والم какъ не идугъ другъ къ другу молоко и фрукты. Птичьи яйца и рыбье мясо также не соотвётствують. Гороховый супъ, соки сахарнаго тростника и таракъ также не соответствуютъ. Нельзя тесть грибы витесть съ жаренымъ въ горчичномъ масль, а также куриное мясо въ соединеніи съ таракомъ. Медъ 1) и конопляное масло равнымъ образомъ не соответствують. Вредно есть свежее (чухонское) масло, лежавшее въ бронзовомъ сосудъ свыше десяти сутокъ; — львиное мясо, жареное на огит изъ дерева Куркума; — после принятія «чжонъ-ши» есть грибы и сдобныя булочки; пить холодную воду послё того какъ ёль коровье масло; витесть съ сырымъ иясомъ тесть бълую (т. е. молочную) пищу, нии фсть что либо кислое (вродф молочной водки) въ соединеніи даже съ мучнымъ запахомъ (т. е. съ мучнымъ, взятымъ въ самомъ незначительномъ количествъ). Вредно ъсть вареное мясо, которое стояло бы прикрытымъ въ теченіе семи сутокъ; пить вмёсть что либо кислое и молоко; ёсть снова ранье, чемъ сварится прежде принятая пища. Вредно принимать такую несоотвътствующую пищу, которую ты съблъ однажды и она повредила тебь, къ которой ты не привыкъ, равно какъ вредно ъсть не во время. Люди, бывшіе въ усиленномъ движеніи, постоянно питающіеся маслянистымъ, обладающіе большимъ количествомъ теплоты (желудка), молодые и полные цветущихъ силь если будутъ тсть даже и не то, къ чему они привыкли, то это не принесеть имъ вреда. Вообще если придется усвоять, или оставлять что либо вредное, или полезное, ко всему нужно приспособляться по немногу, на основаніи постепенной привычки. Если вдругь

¹⁾ Медъ (Mel), въ тибетской фармакологіи, различается по 8 отличительнымъ признакамъ: а) по цвёту онъ бываетъ блёдно-желтый и коричневато-желтый; б) по мёстонахожденію—древесный, или находиный на скалахъ; в) по внутреннимъ свойствамъ — цёлебный, или ядовитый и г) по принадлежности пчелиный, или муравьиный (प्राप्ता स्त्रि). Причина внутреннихъ свойствъ меда лежитъ въ питательномъ, вли ядовитомъ сокѣ цвѣтовъ. Ядовитый медъ называется еще «пьянымъ медомъ».

что либо бросить, или начать употреблять, то это нослужить поводомь къ возбуждению въ самомъ непродолжительномъ времени болѣзненныхъ началъ. Такъ какъ свойства яда и подлежащаго повреждению (т. е. основныхъ силъ организма) стоятъ близко другъ къ другу, то люди разумные должны отказаться отъ всего, что не приноситъ пользы и даже вредитъ. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія: «Сущность цълебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава семьнадцатая о воздержаніи от пиши.

عسر هدوه هم معلى بهل ريد ريد ديد در المارك وي معلى المورك من معلى فيعوم د ومنك ومريع و ريدهم د المحمد عا معدود المحمد المحافظة المعددية المعددية المعدد المحدد ا CHESTO? THE TRYPHOLOGICAL PROPERTY OF ARCHOOL STATES OF A CONTRACT OF ARCHOOL AND ARCHOOL OF ARCHOO لمدي مميكيسم . المحفورين يعهد دل در هم معتمراً الميهسكسين . محفريم محفريم و محمر جمل مميكيسم د مسكمت ههم مستسو ه ويوبا هيودا منديان وي معم يسير فييس م ، من ا ديرا منديل بمنمهمسكم ، منمته ، ودروم و منكم وديكو دو معيكيسو مسعى معل منكور ، منيون ويهون مدروون ويمعم و بيكوركمون ريير فويون ، ميدر منو ون 1 ميوهمير شع م مياس كي موهريون ، ريون ميكورون المحتويد في ويهديه و معلمة معلم و معلم والمتعدم والمتعدين معدون وورد ومور مورود معلم والمورد معلوا والمعيدة سكور ها ومكمسمكم و وسع مر معياد دى مسيهميميون ويهيل هو ومحدى ومون كمى سكورم شورم ومون ممتدعه مسيسن فالمحميين وهويه ، مكميا د موقع بعديين و في المعيميون ويعم في متومسيون ، عسوم المعروص مستعسق عمل عموسيق فاء ، مستوعمل عمل علالالمل عقاعمهم فعل معموسون ، مبط مل عماعل

XVIII.

Послѣ сего Ухагану быгд-биликъ риши провещаль еще такъ. «Слушайте великіе раши! Пищу всегда и во всякое время нужно принимать въ мъру. Принявъ въ соображение степень тяжести и легкости пищевыхъ продуктовъ, легкое можно тсть до сытости, а тяжелое только до половиннаго удовлетворенія голода; надлежить знать м'тру, на которой пища сварится дегко и спокойно. Пища даеть жизнь телу и способствуеть образованію огненной теплоты. Если, не соображая соразмърности пищи, употреблять ее въ маломъ количествъ, то наружный видъ и силы не будуть увеличиваться въ должной степени и ностепенно разовьется бользнь газовъ; если употреблять ее свыше мъры, то она не будеть перевариваться и будеть способствовать усиленному образованію мокроть. Въ силу этого произойдеть закупорка въ проходахъ кровеносныхъ жилъ, по которымъ движутся равномерно распределяющие теплоту газы, ослабится теплота въ желудкъ и постепенно возвысится дъятельность трехъ болъзненныхъ началъ. Поэтому необходимо соблюдать соразмърность между пищею и огненною теплотою желудка и полагать двъ части брюха на пищу, одну часть — на питье, а четвертую часть оставлять въ пространство для движенія газовъ. Если после принятія пищи, выпьешь воды и будешь чувствовать удовлетворение и общій подъемъ силь по всему тілу, то пища растворится, переварится, будеть содъйствовать возсозданію новыхъ частиць организма и увеличенію силь; но ть, которые страдають простудною хрипотою голоса, кашлемъ легкихъ, отделеніемъ мокротъ, про-

هاسده ، ۱۸۸ مع هدمتن بود هد معيو معمو شع م معادر در هلمدنشيمو ، هد ا والمورد لود ود مدلود معوم شعيدلمس وعيمان عميكم معدم معدم مميكيس د مصموس ، دعمل وبعدك عدريدمرم وعممور ولى والمسرودون أحييون .. كمهم و هدورم أنعير ومدوهو أنشم موهد م معتقمهم ما مدهدم و معتدم بالمدرم و مدورم مدعمها هديهو ليسار مدفيهم مستهدار مقسمسه ، معيو بديريا هديههو مدفيهها و معمر جمل في المستسلم ممهم د ممتصفيسي ، مسفسرون و ميريديوم معيدمون فم معدول د ممتعيم " ٤ همكمور ويتمدينميس كمي ويع م ممهم د ممتصفسين ، جندس متديد بمصي ا instituted of inspectation applied in the property inspects of ومدريم مدلمريع عصمهم مدريكم ويكمدسن وهاجود ويحم دريا معمورم بعدريم ويالمصنء كو دى مى سيوى بهدمون مذبوء مدلمي و ديكسم بسعفه ميلمريس مع فهموه ديا

студнымъ кашлемъ и вообще болезнями въ части тела выше подмышекъ, (не должны пить воды послъ бды, -- имъ) это повредить. При недостаточности огненной теплоты нужно, събыши мяса, выпить водки. Если пища не будеть свариваться и обнаружится пученіе брюха, должно, по принятіи пищи, выпить перекипяченой воды. При откармливаніи отощавшаго человіка, ему необходимо давать выпивать водки; при необходимости уменьшить полноту ожиръвшаго человъка, нужно поить его медовою сытою. Принявшіе таракъ, водку, пищу, въ которой примешано что либо ядовитое, а равно потвшие меду должны выпить холодной воды и если выпьють, то это будеть для нихъ полезно. Смотря по тому пьеть ли человъкъ въ продолжении приема пищи, послъ него, или передъ началомъ кущанья, это дёлаеть его въ первомъ случаё посредственнымъ и ровнымъ, во второмъ случат -- толстымъ, а въ последнемъ — худымъ. То, что болезненныя начала у человъка не вступаютъ на неправильный путь, равно какъ и то, что у него усиливается огненная теплота, организмъ дёлается легкимъ, появляется апетить на пищу, обнаруживается ясность органовъ чувствъ, силы увеличиваются, какъ густыя, такъ и жидкія изверженія и наконецъ очищающіе на низъ газы спокойно направляются къ должному мъсту, все это происходить отъ надлежащаго знанія міры пищи. Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія: «Сущность цълебнаго; основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава восемьнадцатая, объ осмотрительности вз пищь и о мърному употребленіи ея.

ديسوري منق شويم ميهمكي ههو يعتص ممهم شع يعتص شع كمك لمحقيصهمشال دليولهم ، سيفر دورم بعدووي عم عدفد نسحسقيس كيير مدعدهم همي، مصعوبهرجي هي شيينعم، من ٤ ديء مندير بعنمهميكم، سلام " علمم" المعلاقل السرير السيفيم لفد بالمفورم بعضع سيدفعسقهم موبدست مفتعر م دستم هن مستسر في ويدريا ويوما سكهن ما منعدستوسو مر عر والمل المعادلة على المديد المديد المديد المديدة المديد مصيع بعدرا عمها دمعي ، بدفعها منه **那**男 وبكيرون عسفندتين معيسمري ديدميفيدا وهمسهم ، أيعدستمسون عير م محدم **₹** まる <u></u> ある もあり 努 भूभू 型 重型 工 朝 4 宝男 لمك ميوك 3 1 きっ 3

¹⁾ По снабженному толкованіями тексту Лобсан в-Галсана лаконическое изложеніе этого ученія передается такь: नाम् नामाण जी किलानी किलानी निर्माण कर्ति किलानी निर्माण कर्ति करियो कर्ति करियो कर्ति करियो कर्ति करि

XIX.

Послѣ сего Сэтхиль-эцэ турухсэнъ раши сказаль еще такъ: О, великій раши, Ухагану бэлгэ-биликъ! Какимъ же образомъ изучать намъ отдѣлъ о составляемыхъ лекарствахъ? Соизволь повъдать о семъ животворецъ и царь врачей! На такую рѣчь его наставникъ провѣщалъ: «Слушайте, великіе раши! Если хотите вы изучать отдѣлъ о врачующихъ болѣзии и противодѣйствующихъ имъ, составляемыхъ лекарствахъ, то въ немъ четыре особыхъ трактата, объясняющихъ: а) вкусъ (лекарствъ), б) результать перевариванія ихъ организмомъ, в) свойства лекарствъ и г) способы ихъ соединенія.

И прежде всего въ (трактать о) вкусь лекарствъ является пять подраздъленій: а) объ основь, б) различеніи, в) свойствахъ, г) группировкь и д) дъятельности.

Основу всёхъ вкусовъ лекарствъ, равно какъ и самыхъ лекарствъ, составляетъ то, что всё они являются (совмёстнымъ) порожденіемъ пяти стихій. Всё лекарства имёютъ свою основу въ землё; стихіею воды они пріобрётаютъ влажность, стихіею огня имъ сообщается теплота, стихіею воздуха они приводятся въ движеніе и развиваются, стихіею эфира въ нихъ образуются пустыя пространства. За всёмъ тёмъ, хотя и обосновываются они на таковыхъ одинаковыхъ началахъ, большая часть ихъ не имёетъ одинаковаго вкуса. Стихіи: 1) земли и воды, 2) огня и земли, 3) воды и огня, 4) воды и воздуха, 5) огня и воздуха, 6) воды и воздуха, взятыя попарно, даютъ начало шести различнымъ вкусамъ. Mod: mil 20 Arms 20 natural 11 mm ومسكو وبكو يوسمكس دعديهم عمهمكو دستمدن عديدس وهاشم بمعهمتهمم 多 عاسم ل سكيسكو ، مهم و عن منن معديم مستحور همك ومسكميرا مهاسه معل معلى على معلم المعلى عليه على على على على المعلى والسع رمعمسع بدنو بهدا وال شعدشميس مر عدرون ويسويهو ، رسعي عيرين اعدر عدر معون ا دسمسر وي هوريم . محكم ا هدكس ستي شرير على منه ، محدسس موعو ل معديسده . 3:3 فاصلام بالمعل من مسحياتسده ، مصلكالاتس مدفق بالمحتوار المستهما ما مم 五 عمهمك ومقهددك . مصهدتهاسي مع مدنو راسي الله الهلايم ، محمسهل مستطيسي مدنو بعدي سنق هدريم وبمليون ومملم بسعوا 办 事 مواديا <u>مواهدستاعو</u> عكتضنا سكيسو ، سام مر عنق ميستم محسر 事立つ かあい かろれる لعدودا استعدان المكنتو مصررمهدوموري سنو 劽 STAND STANDS **野子**つ ستطير .**{** B

Лекарства стихін земли тяжелы, тверды, притупляющи, нёжны, маслянисты, сухи, сообщають крыпость, содействують полноть и творчеству и служать для врачеванія бользни газовь. Лекарства стихін воды — жидки, прохладительны, тяжелы, притупляюще, маслянисты, гибки, влажны, сообщають мягкость, соединяють и врачують бользни желчи. Лекарства стихів огняжгучи, остры, сухи, жестки, легки, маслянисты, способствуютъ движенію, возбуждають теплоту, способствують созрѣванію, доставляють цвётущій видь и врачують слизи. Лекарства стихіи воздуха-легки, подвижны, холодны, жестки, безцевтны (= матовые), сухи, делають организмъ твердымъ и подвижнымъ, способствують распространенію (по тёлу, наприм'връ, питательныхъ соковъ) и являются целебными для слизей и желчи. Эфиръ присущъ всемъ вообще декарствамъ четырехъ стихій; онъ образуеть пустоты въ срединъ, открываетъ болъе или менъе значительныя свободныя пространства и способствуеть врачеванию бользней, образовавшихся изъ сочетанія трехъ бользненныхъ началь. Такимъ образомъ, если смотреть на вещи съ точки зренія действительныхъ лекарствъ и входящаго въ сочетание съ ними, то на землъ ньть ничего, помимо лекарственных в снадобій. Лекарства, поднимающія изверженія кверху и возбуждающія рвоту, принадлежать стихіямь огня и воздуха; послабляющія на низь образуются стихіями земли и воды, а потому большая часть промывательныхъ лекарствъ принадлежить первому вкусу. Вкусы бываютъ следующіе: сладкій, кислый, соленый, горькій, жгучій, и вяжущій 1). Каждый изъ нихъ въ последовательномъ порядке обладаеть большею силою живительности²). Такъ какъ свойства ихъ

¹⁾ Биндурья-онбо передаеть это гораздо яснёе, точно указывая, что стихіи 1) земли и воды образують сладкій вкусь; 2) огня и земли — кислый; 3) воды и огня — соленый; 4) воды и воздуха — горькій; 5) огня и воздуха — жгучій; 6) воды и воздуха — вяжущій.

Такимъ образомъ наиболье способствующій жизни вкусъ — сладкій, посль него — кислый и т. д.; менье всего доставляютъ живительности вещества вяжущаго вкуса.

وهامدة " مديسوسا سلوما و علا ما ما سعيسا د حدواد ٢ محدول عدواد ١ مدعوهالمدد " لهددد عوامو معدولا وددولا دعاسا اللاط " عصرون من مورد بدلاسه علم اللاط " الالاط " الالالا علام على عمل عمل علم على اللاط عدل اللاط الله المعمود المواقعة عوا المعدم المعدمين المهويسة المنفي المفعول والمعمول المقامل المقامل المعمود منه ريع هم موقعيس مر عمر سيلم رييمون ، معر عبر عبر ميلمن سيلم ل سيسسى عمر عمد عيد كم - التعامل مينو هديما- ١٩٨٥ ميليط هاجه الايوليط المحسوء فيهديتوا منو مينولا محنولا المحينيل عمدا هاديوه مستمو سنو سيو ريهم ، معيدم شكم عمر شيعهدم مستسده ، مهور سنو ريهم معريد كمد هديم بديمهم بيكو مهل عليهم والممطر وومط المواجدة الميل المجال المحال سيفيك سهويسدا عنصهم وسهنتم وسينتم عرواء عمداء ديورون سيدفعتمشيم معيديدون دورا ودعمكم وي المنادر سنه سيؤسفان مي مو سعيس وي ، بحروجه عدسائس المعدم سييفل ، فريسيدر يسفحه يائس سعدس سعرا وورم فمتحم به جدم وربط جلام يوق مدنى جوههم و معدوس أ فدوعاً جورهم عسم فعداً من وربط ، وحورهم ميهم ясны для языка, то они и называются вкусомъ. При этомъ, когда попробуещь сладкаго вкуса, то во рту возбуждается пріятное ощущеніе, (желаніе пойсть еще) и въ силу сладости является далье чувственная наклонность. Кислое заставляетъ углубить зубы во внутренность рта, сморщить лицо и вызываетъ слюну. Соленое, если попробовать на языкъ, жгуче и сгущаетъ слюну. Горькое очищаетъ запахъ во рту и отнимаетъ желаніе (ёсть снова). Горячее обжигаетъ роть и языкъ и вызываетъ изъ глазъ слезы. Вяжущее прикоснувшись къ языку и нёбу, дёлаетъ ихъ какъ бы шероховатыми.

Покажу теперь въ отдельности группировку лекарствъ по щести вкусамъ: азіатская солодка (Glycyrrhiza uralensis L), изюмъ (Vitis vinifera L.), сафлоръ (Carthamus tinctorius L.), гипсъ (Gypsum selenites), сладкіе рожки (Ceratonia siliqua L.), Polygonatum officinale All., Polygonatum multiflorum All., Bletia hyacinthina, сахаръ, сахарный тростникъ (Arundo saccharifera), медъ (Mel), мясо, масло и проч., все это и подобное сему составляеть группу сладкихъ лекарствъ. Гранатовое яблоко (Punica Granatum L.), барбарись (Berberis vulgaris), китайская айва (Cydonia sinensis Poir.), Crataegus pinnatifida Bge., чжашукъ (?), крушина (Rhamnus virgata Roxb.), кислое молоко, кумысъ, водка, молочные кумысные грибки, --- все это и прочее подобное сему составляеть группу кислыхъ лекарствъ. Глауберова соль (Natrium sulfuricum), нашатырь (Ammonium chloratum), типсъ, рогатая соль (Sal cornucervi volatile), силикать, поваренная соль (Natrium chloratum), чистая соль, собираемая съ поверхности земли (Natrium chloratum) селитра 1), бура (Borax), каменная соль, цейлонская корица (Cinnamonum ceylonicum Nees) ябакшара (?) гучжиръ, — все это и подобное сему составляеть группу соленыхъ лекарствъ. Лимонъ (Citr. medica L.), горечавка (Gentiana barbata Froel), клубии аконита (Aconitum chinense Sieb.), шлемникъ (Scutellaria baicalensis Georgi), цвѣты растенія Momordica cochinchinensis (Spr.), верблюжьи титьки (молодые плоды Vincetoxicum), кабаржья

¹⁾ Растворъ, употребляемый при выдёлкъ кожъ.

مع عوهوى منه ، ميونك مهويسا معهد بيستم منه ري دي شديسده ، دسهسم ميونكه مره منه بدار دي عديد عيورا و هورا ، هيس محيهم ميد لوقع ههيورا ، فيستهم عيدي تعليم عندهم المتحفظ ، عدا بيم عدا ليقه عول معتوفهم ، فيعيونهم ميؤمله و مفر و معيدم بدمعيولمون ، مي موصر ومعر ومعيس ميلهم و معيد و ويستمون موهريون ودربهم فيهم المستدريهم متشمين مشعدهم عدى عميلهي وي الدي عصيمتهمهم بديم الدي منه وتسهديتهم على ما مسعييم على ، فيهديس على ورعم عوويدما ، عسس وعم بدلاهم مديس عديم عدمة ، عدما لاعلايه المستديها المستدهم ، حسا الانما حسا اليق حن المستموم على ما معيس فلا ، خسكم مستعد الانما محص وهاعندسان مهاويون، مديوهسدا مدنى مواعل دن موياديا مدغورا أالمحمهدشوم ، وسايس مولامي عهومشم مطهوم يوري ييد وويم متكسوه معدل المقهق متكوفم متح ييفي منق مهورة مسيس فول اوفق معسورة معدياتمو ، مييسم مريهيداً ١٠٠همم مدنو فحريا ٨ معدياتمو ، ميسريم ١ ميومو مدنو دوريلمتسم هيون م أسيههم محدوده و مندسم عديمكم و جمل وهيسه . فهمم و معدك مسيفحسيم محولا ولا ولا بدم دو معدياتيده ، ميكولهو واملام معليوا ل مييولهم شع م معامل لا وليمدينيومو ، ولا أ معتنويسوم بعلهم وعمر

струя (Moschus), желчь всякаго рода животныхъ, ревень (Rheum), очанка (Euphrasia Odontites Pers.), бракшунъ (нефть?), колокольчики (Campanula. Trachelium. L.), лапчатка (Potentilla tanacetifolia W.) в прочее такое и сему подобное составляеть группу горькихъ лекарствъ. Черный перецъ (Piper nigrum L.), бълый имбирный корень (Rhizoma Zingiberis officinalis), длинный перецъ (Piper longum L.), родъ инбиря, — Rhizoma Hedychii spicati, вонючая камедь (Narthex asa foetida. Falc), анемонъ (Anemone Pulsatilla L), чжэ-ца (?), до-ба (?), лукъ (Allium Porrum L.), чеснокъ (Al. sativum L.) и прочее такое и сему подобное составляеть группу лекарствъ жгучаго вкуса. Бълый сандаль (Santalum album, β. myrtifolium, Roxb), миробалань (Terminalia Chebula Roxb.), Melia Toosendan S. Z.), цвъты водосбора (Aquilegia viridiflora Pall.), Akebia quinata, черемуха (Prunus Padus L), желуди монгольскаго дуба (Quercus mongolica Fisch.), жидовникъ (Myricaria longifolia Ehrenb.) и прочее такое и сему подобное составляетъ группу лекарствъ вяжущаго вкуса. Камфора (Camphora), чумацзы (?) и прочія такія, им'єющія сложный вкусъ, можно разузнавать по сравненію съ ними.

Показаніе д'єйствія вкусовъ, какія именно бол'єзни способны врачевать они,—таково: сладкія, кислыя, соленыя и жгучія (лекарства) врачують газы; горькія, сладкія и вяжущія врачують желчь; жгучія, кислыя и соленыя врачують слизи. Сладкія (лекарства) по преимуществу пригодны для организма и увеличивають мощь «основныхъ жизненныхъ силъ». Они полезны для стариковъ, для младенцевъ, для истощенныхъ и для страдающихъ горловымъ кашлемъ. Сообщая полноту тёлу, сод'єйствуя срощенію ранъ, вызывая св'єжій и здоровый цв'єть лица, сообщая ясность органамъ чувствъ, доставляя жизнь на долгіе годы, они врачують бол'єзни, происходящія отъ отравленія, а равно газы и желчь. Впрочемъ, если пользоваться ими усиленно, то они способствують накопленію слизей и жира, понижають огненную теплоту, способствують отучн'єнію тёла и являются причиною образованія бол'єзней мочи, железъ и желваковъ. Кислыя лекар-

مولفيتسهسعل ماعمل الما ماطيمتسوا المعروصيريول ربععا أحمدكم بهدا دل مستيشده المياعديهم والمعربوم والعديتم stack outled broked subjud . Moster o soperinated orth o solet of sund backet to medius . subjected that the president of the property of the prop عبهماما بدنق مسلمس محسبها مسسهها د يسدسا ب مدريهود فاد فعلمهما فاء معياد دد مهدام معلمها علمهما ا عبون والاعوري ولا والموري مهريون ، مييشم منو هريون مواعم بسيق معيمتم لا محدد واعمل ملكسته سكيس بمكيع م بمدود ل شريح دريكيوبه عمهمع م ودعم ل ويدعو ولاء سكمددو عدعديون أنكم وهدوها عوامس عدين بيهيرش محدن بتر يسهفن يسيش وهوكمدوم ميؤسسس ريعدان عوبريين ، حك المتاهدة والمحاور والمتاسر عسام معهم والمستفتح مصار وهوي والمحرور والمحتشوم عميكيشهسين معيمشم لي يشيع منجهكين تعهم بهلام فن عرفهنيون ، تسهيشم حذق هملامهم يستسكسين معتمسن مستيسكون بلايم أك موقع ميام ك موهومه لاميين ميكورا مكموا المسهشيسك، معهوا ها ميامدريها ل معلاهدها وبالانهام أفيدستم بالتدوهم مهلمون عالما مدنق عمهم يعدل معدراها مياعيدريها والمقانس بعدا دن

ства возбуждають теплоту, вызывають апетить къ пищъ, содъйствують удовлетворенному состоянію духа, способствують раздоженію и перевариванію пищи, помогають отділенію слизей, содъйствують пищеваренію; ощущеніе ихъ на тыв дъйствуеть прохладительно; способствують они также разръшенію задержаннаго состоянія газовъ. При усиленномъ употребленіи (кислыя декарства) вызывають бользии крови и желчи, разслабляють тьло, вызывають мерцаніе въ глазахъ, головокруженія, отеки, желваки, воспаленные лишаи, чесотку, геморрой, полидипсію и лехорадочныя состоянія. Соленыя лекарства способствують выдъленію затвердъвшаго (кала), собравшихся (нижнихъ газовъ), а также того, что закупориваетъ (кровеносные сосуды); разогратыя и положенныя въ вида припарки, они способствують образованію пота и (тілесной) теплоты, а равно вызывають апетить на пищу. При усиленномъ употреблении они содъйствують выпаденію волось, увеличивають съдину и морщины, понижають силы, порождають полидепсію, ракъ, воспаленные лишан и бользни крови и желчи. Горькія лекарства содъйствують врачеванію потери апетита, бользии паразитовь, полидипсів, отравленія, рака, обмороковъ и лихорадочнаго состоянія, уничтожають бользнь рвоты и желчи; содыйствують отверденію жира, жировыхъ частей, находящихся въ мясе, костномозговой массы, кала и мочи; (наконецъ) они уясняютъ сознаніе и врачують бользни грудей и простудную хрипоту голоса. При усиленномъ употребленім (горькія лекарства) истощають основныя силы организма и являются причиною для возбужденія бользии газовъ и слизей. Жгучія лекарства способствують врачеванію горловых бользней, дифтерита, рака в желваковъ. Снособствуя уничтоженію ранъ, они возбуждають теплоту, вызывають апетить на пищу, способствують пищеваренію, помогають затвердінію (собств. подсыханію) жира и царашинъ, а равно открываютъ проходы въ кровеносныхъ жилахъ. При усиленномъ употребленіи, они истощають силы съмени, производять морщины на теле, порождають дрожание тела, об-

سنو در وال وصورا و سكيس فدريطي عدريسا -يهود عنوب عام ههو سنو بدو در مهريون سهدو دریکوههو ودیکو مح عجم همدم ر موهریدن ، شهدشم مدنو هدم دی متحیشم همدم دی دی موهری هاواتو ، سبق المراد مولايل ممتاسع هديه الله الله عبر المدوريه الله ميسلم موسل المراد الله عليه عمليه هد» سهور عدن واصلا و سكيس بهدا ده موهده هودء ، سيفه عنه عدم بهدا مسسور سكيسده ، معهدا والمساح الميدفيون مدنق واملام ور دل مالاييسدو ، ويستم مدنق ول واعدام ل مالاييسم معيدمكورم ، الملايهم واويدما سيا هم ميل ك مهريون سيمي مريه همريم ميدور و عمر ري ك مهريون عمور سنو ميل ك ستييس ستصع والمصل عدد وههمم ميسوريل مدني وعمل به بهمدي همي محصيهون ، مدريون معم معمقسمهم و فيسط عصد ٢ مصححسم فعل ، ومعلم بعدم در ولا معروق بعدرول معم ميشيق عبوبهم و بعدرول معم منستسعى معدروا دورما مكسو و معدردا د عمديتيس ويسدو ، حدرهولو لايمهدا ومعدع ويسلح ويسمد ، سليفه هدى رى بهدم دى سدييستسم، مستحسم سدون مستعدن فعى معصهدسهم م يوسم عم مهود، موسريم المحدد محدد محاصره ، محدد في المحدد ما محدد المحدد المحدد

мороки и боли въ поясницѣ, спинѣ и проч. Вяжущія лекарства, содѣйствуя укрѣпленію попортившихся крови, желчи и жира, врачуютъ желчь и сообщаютъ свѣжесть жиру и внѣшнему виду кожи. При усиленномъ употребленіи, они собираютъ густыя слизи въ желудкѣ и производятъ запоръ; еще далѣе они порождаютъ пученіе брюха, болѣзнь сердца, истощеніе основныхъ силъ организма и содѣйствуютъ закупоркѣ проходовъ въ кровеносныхъ жилахъ.

Говоря вкратив, вещества сладкаго вкуса врачують бользни газовъ и желчи. За исключеніемъ стараго чистаго ячменя и мяса земноводныхъ, большая часть ихъ содъйствуеть возбужденію слизей, за всемъ темъ мясо дикаго яка, рыба, баранина и медъ отменно полезны. Вещества кислаго вкуса, врачуя слизи, возбуждають желчь; за всемь темь Crataegus pinnatifida употребляется какъ цълебное средство противъ бользней крови, желчи и жара. Вещества соленаго вкуса, врачуя газы и слизи, въ то же время, за исключениемъ гипса и глауберовой соли (Natrium sulfuricum), все другія возбуждають желчь. При чрезмерно большомъ употребленіи, они, въ силу присущаго имъ свойства тяжести, являются причиною для образованія слизей. Вещества горькаго вкуса, врачуя желчь, служать причиною для образованія слизей и газовъ; за всёмъ тёмъ сёмена лотуса (Nelumbo) и Sophora angustifolia употребляются какъ цълебное средство противъ слизей и газовъ. Лекарства жгучаго вкуса врачуютъ газы и слизи; но, помимо чеснока и долгаго перца (piper longum), всъ другія изъ нихъ служать причиною для образованія желчи. При чрезмърно усиленномъ употребленія, они, въ силу присущихъ имъ свойствъ - легкости и жесткости, служатъ причиною для образованія газовъ. Вещества вяжущаго вкуса врачують желчь; но, за исключеніемъ миробалана (Terminalia Chebula) и баруры (Melia Tossendan), большая часть другихъ изъ нихъ является вредною для слизей и газовъ.

(Трактатъ, уясняющій) результатъ свариванія состоитъ въ слѣдующемъ. Когда (вещества) сойдутся съ теплотою желудка,

то ихъ растворяють последовательно слизи, желчь и газы. Отъ сего результать свариванія сладкихъ и соленыхъ веществъ тоть, что они растворяются въ сладкое; кислое растворяется въ тотъ же самый вкусъ; горькое, жгучее и вяжущее растворяется въ горькій вкусъ. Каждый изъ этихъ вкусовъ въ отдёльности врачуеть по парѣ изъ числа трехъ болезненныхъ началъ 1). Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія: «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленных такиственных наставленій», глава девятьнадцатая, уясняющая *вкуст лекарства и результата ихъ перевариванія* (въ желудкі).

¹⁾ Сладкое врачуеть газы и желчь; 2) кислое врачуеть слизи и газы; 3) горькое врачуеть желчь и слизи; 4) вяжущее врачуеть газы и желчь; 5) жгучее врачуеть слизи и газы; 6) соленое врачуеть желчь и слизи.

ديسهم المحاد مسهما المص اعدهم وداعم محفيم وتحور د نطيبون ، اعدفهم منو مسرمرا مصحوبها فالا بدا بدا دل مسحياتسده ، محمدهم عددونها وبلا وصوبرا ل مسحياتسده ، ومعريم بمعتوم بمعدوية ومعويشها ودو دد عوهريون، دسيشم ومدم عصيف ومعويشها المعل من محكم القراب المعلق المعلق المعتدول المعلق المعتدق المعتدية المعتدول المعتدو وكالمساسل و عيما ويوسعون عداد المستدم عدى وعدلما عواعدان مستينسين ا عسكمتم ومهم ممستسر و ويهويا ووهما ستهدي وي معم وييم فيستحو بديا دويا همها عملمه المدوط المسموس ودوريا المدوط ويتأسم ومدعل إحداء أسعيوا دمعاء ودعم ربيعوول .. عمهمكو شوفيون بدم تندم و ودعمكم عمر . مستوم ميستم رشدون المستول هدل وبيستم مهاصع لي مستيستو .. مستور منه دوريهم وديكه عيستم جمهمكم ويكو .. بمنطهملكم .. عي هم عدهم عمل ميليكم عدفه عدنين رورهم معدين بي ، دعيق رورهم معدد مخفير م محموم مدنق ويوسهم .. حدقهم م ميسم معهددهم مدن · į

¹⁾ Это лаконичное раздъление, по рукописи Лобсанъ-Галсана, выражается такъ: 🗝 🖒 उत्तरी हुटी नाहुंगी है नहींगू हिंदी हिंदी ।

XX.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщалъ еще такъ. «Слушайте великіе риши! Въ трактатѣ о способностяхъ декарствъ является два отдѣла: а) способности (образующіяся подъ вліяніемъ) вкуса и б) способности (образующіяся подъ вліяніемъ) особыхъ субъективныхъ свойствъ (лекарствъ). При этомъ различаются еще способности общія и отличительныя.

И прежде всего говорится о способностяхъ, силъ и отличительныхъ достоинствахъ.

Различныхъ видовъ способностей восемь: 1) тяжелое, 2) маслянистое, 3) прохладительное, 4) притупляющее, 5) легкое, 6) жесткое, 7) жгучее и 8) острое. Первыми четырымя врачуются бользни газовъ и желчи; последними четырымя врачуются бользни слизей.

Легкое, жесткое и прохладное образуеть бользии газовъ; горячее, острое и маслянистое образуеть бользии желчи; тяжелое, маслянистое, прохладительное и притупляющее образуеть бользии слизей.

То что является существомъ всёхъ отличительныхъ достоинствъ и то въ чемъ выражается преимущественная способность называется силою. Ему принадлежить названіе силы потому, что холодъ, или жаръ его являются превосходнёе (холода и жара) горъ Цасуту и Нэбтэлухчи, сильнёе луны и солица. Посему-то горячительными способностями (ихъ, т. е. лекарствъ) врачуются болёзни съ пониженною температурой, а прохладительными — болёзни съ повышенною температурою.

Достоинства (лекарствъ состоятъ въ томъ, что они бываютъ): нёжны, тяжелы, тепловаты, маслянисты, крёпки, холодны, притупляющи, прохладительны, мягки, жидки, сухи, матовы, горячительны, легки, остры, жестки и подвижны. Этими семьнадцатью достоинствами они подавляютъ двадцать отличительныхъ проявленій и свойствъ (болёзней); поэтому то и принадлежитъ имъ названіе достоинствъ. Большая часть изънихъ вытекаетъ вслёдъ за вкусомъ. Такъ какъ вкусъ обосновывается на (пяти) стихіяхъ съ землею во главѣ, то и свойства тяжести, маслянистости и прочаго происходятъ отъ того же. Соленое, вяжущее и сладкое послёдовательно одно другого тяже-

علاقا عا بهمو ، علقهم عرف سيؤمله تعويتها دعرون فعله هدريما فعديما يستموا بديسيما مديههاست عنصهما فتحقيتها فييستما فعديما مصعاء عمداط سيقط بدنو يعتص مستوهم كالهضهم وعط و ويلق ومهمم مستوهم سيفط مكتوفط ل مهم مهمهو ميس المهو وحصفه والاند مشيل معووى المحوص الهدعم ودعم والمد بمعويسع شعدستهسي هر عوروي 想 至 to to the state of क्रमेक : नहीं कर्म مراقع سيفيفن مدنق 4 مهر مورومهو مصعفى وري مصعفى من محمد عمد نصيد عسوس وبكس عام عيس بدن سيفر و مستم مدنو ، مهممل فلا ، ماهم فسهديتم سيفه عو igi. يوسمكس معهوسدة دسيسم فسهدتم فمحوم معنى بمعدم ويوريا عنشى ي علامون . مستمين .. معدودا كسيسم فعدرهم The state of the s 堼 .**శુ** . T 1 到 PAPE T .**ફ**

¹⁾ Br pyrounce Jobcant-Parcana mecto ato manomeno tart: The confidence of the property of the confidence of the confiden

лье; точно также соленое, кислое и сладкое одно передъ другимъ маслянистье; вяжущее, горькое и сладкое — прохладительные; горькое, вяжущее и сладкое — болбе притупляюще; кислое, горячительное и горькое — болье легко и жестко; горячительное, кислое и соленое — болбе горячительно и остро. Если не приводить въ надлежащую норму вкусы (способности, результаты перевариванія) и прочее, то у каждаго изъ нихъ имбется своя сила. Видоизменяя одинаковые вкусы и отдельныя способности на основаній (ихъ стихійныхъ) началь и силы, мы получимъ (различные виды целебности) еще въ зависимости отъ способовъ приготовленія лекарствъ (въ видъ декокта, порошковъ и проч.). Если же не приводить всего этого въ должное сочетаніе, то последующее подавить своею энергіею предшествовавшее. Если сочетаемъ все въ надлежащемъ видъ, то дъйствіе лекарства будетъ выполнено силою вкуса. То, что не будетъ вредить на основанів вкуса, проявить свое д'явствіе черезь результать перевариванія. Такъ какъ номимо вкуса д'єйствіе (лекарства) проявляется еще способностями онаго, то приготовлять лекарства надлежить, сочетавая ихъ вкусъ, способности и результаты перевариванія.

Показаніе способностей каждаго изъ отдёльныхъ медикаментовъ таково. Учать, что существуетъ восемь сортовъ лекарствъ:
1) лекарства изъ драгоцённостей, 2) лекарства изъ земли, 3) лекарства изъ камней, 4) лекарства изъ деревьевъ, 5) лекарства изъ соковъ, 6) лекарства, приготовляемыя въ отварѣ, 7) лекарства изъ травъ и 8) лекарства изъ животныхъ.

И прежде всего способности лекарствъ изъ драгоцѣнностей таковы:

- 1) गुरेंद्र (Сэръ) न्यू .. Ангит, золото, доставляетъ долгольтие, укрыпляетъ стариковъ и врачуетъ ядъ драгоцыностей.
- 3) ^{≒८५} (Санъ) ݛ Сиргит, мѣдь подсушиваетъ гной и врачуетъ жаръ легкихъ и печени.
- 4) अन्य (Чжакъ) дост. Ferrum, жельзо врачуетъ ядъ печени, бользии глазъ и отеки.
 - 5) ЧЖ (Ю) с " Callais, врачуеть яды и жаръ въ печени.

3 ş 利 秀 3 Ł **乳**2) Ŕ 1 3 **\$** 利 륈 <u>₽</u> # B 4 烈小

Въ Азіятскомъ Музев Императорской Академіи Наукъ хранится изданный на монгольскомъ языкв инвентарь одной изъ пекинскихъ китайскихъ аптекъ, въ коемъ самое наименованіе медикаментовъ обозначено на языкахъ тибетскомъ и китайскомъ. Хотя означенный инвентарь съ одной стороны представляеть меньшее число (всего 865) медикаментовъ, чёмъ даетъ намъ текстъ «Дурбэн-ундусун'а», а съ другой — въ немъ обозначено не мало такихъ лемарствъ, о которыхъ «Дурбэн-ундусун» не упоминаетъ вовсе, тёмъ не менёе мы позаимствовали изъ этого сочиненія и представляемъ въ подстрочныхъ примёчаніяхъ соотвётствующія китайскія названія лекарствъ, имёя въ виду дать нашимъ фармацевтамъ возможно большее число наименованій того или другого медикамента и такимъ образомъ облегчить имъ возможность научнаго опредёленія оныхъ.

1) 金. 2) 銀. 8) 銅. 4)

- 6) र्डिनेप (Му-дикъ) 📖 " Margaritum, жемчугъ, —останавливаетъ истеченіе мозга и врачуетъ бользии отравленія.
- 7) 7 3 ч (Нья-чи) (Модина имфетъ способности одинаковыя съжемчугомъ.
- 8) 55° (Дунъ) дос "подсушиваетъ гной, извлекаетъ скопившійся гной и врачуетъ жаръ въ костяхъ.
- 9) ﴿ (Чжуру) 👡 ... Corallium, кораллъ врачуетъ жаръ печени, кровеносныхъ жилъ и жаръ отъ отравленія.
- 10) र् जें (Му-мэнъ) ्रा Lapis lasuri врачуеть бользни отравленія, лимфы и ракъ.

Способности лекарствъ изъ камней следующія:

- 11) মুণান্ত্ৰ নিত্ৰ কি প্ৰেচিন প্ৰজ্ঞান извлекаеть, вытягиваеть и сушить лимфу, укрыляеть кровяной мозгь въ костяхь, срощаеть поломанныя кости и скрыляеть мозгъ.
- 12) ব্শান্স্থাকুন নানা জীনতা " 13) ব্শান্স্কিন্ত্রন নানা জিনতা " 13) ব্শান্স্কিন্ত্রন নানা জিনতা " 14) প্রুন্স্কিন্ত্রন (Мук-бо чик-тубъ) ভিত্ত স্থান্ত্রন নানা ক্রিন্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান স্থান্ত্রন স্থান্তন স্থান্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান্ত্রন স্থান স্থান্তন স্থান স্থান স্থান স্থান্তন স্থান স্থ
- 15) শান্ধার্থী (Гантикъ) ক্রান্তি ব্যান্তি নির্দান Carbonas magnesiae cum ferrico имъетъ тъже свойства и врачуетъ жаръ печени.
- 16) বিশ্বির (Хаб-лэнъ) ক্রেন্স " извлекаетъ желѣзное остріе стрълы и врачуеть болѣзни мозга, костей и кровеносныхъ жилъ.
- 17) বিস্থাব্য (Бэ-набъ) নুকর ক্রালের " способствуеть срощенію костей, уничтоженію ранъ, образовавшихся отъ поврежденія кожи на тълъ и восполняеть утраченное мясо.
 - 18) अट्टें - Gipsum врачуетъ жаръ въ костяхъ.
- 19) य्या स्पान (Пак-го) ्राम्म स्पान क्या क्या क्या व्याप्त क्या व्यापत क्यापत क्या व्यापत क्या
 - 20) ਤੋਂ ਕਾਂ (ਪਸ਼ਰ-ro) ਨੀ-ਨਾਜਨ ਨੀ ਕਰੋਰਜਨ " Spirifer aperturatus

معلم مقصم المعمود مدينيسده . وبا بمفيع م دسيتم دمعن ا دسيتم د مستيتنده .. ربيد در عصفيتهم ، مصيحسهم دمهم د ويحيفمتيمم علاديم د هيميود ، سفستم عصيسهم و مستسم دمهم و ميستم و معييسده ،، وباعما عسم فسعست عدفسع دورمع وعدو عيون د مندسر عدرت ديهم بعشاء عاعد د مدييسده ، to, 100; للمام عهاصو سهيريته دي ملاييتيده ، وحق ويا عدى عدل عدد دويد عدنو ، يعدم عمهم د يستشر عنفر وبيكسترو وبالمسل في عدمي المحصم عصرا ، عيسا معدد .. سركمياء معوسيهم فعديم سيسم د سييسده ، لمعصوم هدن ب جالادورد وأسلاسين بالمصلي المصن المراجعون ملاييشين " عيستر و مي م عدفي ر معصورون منو ، رو های محص کی استور و میستمری عدق رساعس عدمسات عبددهما عما المعلا والمعنى المال المعلا بوالاها عنه علايقر د الملاق المن المدرا نهو عيسو منه **A**(8) Ţ

concha petrefacta—имѣетъ тѣже способности и сверхъ того способствуетъ восполненію утраченнаго мяса.

- 21) गुर्शेट्ट्रॅं (Сэръ-до) न्यूजी ज्यानी " 22) र्र्ऽ^{द्रा}ट्रॅं (Нгулъ-до)
- 23) ਨੂੰ ਤੌਂ (Данъ-сил) क्रिक्ट ज्याली " 24) प्रेस्ट्रिय (Сэр-сил) क्रिक्ट " Residum post liquefactionem metallorum.
 25) ਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ (Нгул-сил) क्रिक्ट " оба способствують очищенію внѣшняго вида костей.
- 26) শুন্ত্র (Дуб-ши) কর্মের মার্লার মার্লার
- 27) নুসারামা (Чжог-ла-ма) ক্রান্তা ক্রিকা " способствуеть укрыленію кровеносных сосудовь й кровяного мозга въ костяхъ.
- 28) 予河下 (До-ладъ) എ способствуетъ скрышению поврежденнаго мозга и нарощению мяса.
 - 29) নি বি (Ли-ди) নিজ и уничтожаетъ царапины.
 - 30) र्रें छ (До-чу) न्येन्स् क्रांच्य " срощаеть кости.
- 31) ਨੇਂ ਸਥੇਨਾਂ (До-ти) $\frac{1}{2\pi m_0}$ h способствуеть закрытію отверстій (сдёланныхъ) въ жилахъ.
- 32) गुन्द र्गर र् (Ша-гаръ-до) क्यून्य क्यान्य и способствуетъ наростанію утраченнаго мяса.
- 33) བྲོང་རོས་ (Донъ-рой) བསྐ་(೧୯୯୯ བ་བ།་(на 34) བ་བྡོ་ (Ба-ла)
- 35) ₹ २००० дама полама на каменный уголь, —раз- на желудкъ камии и закрываетъ отверстія въ жилахъ.
- 39) う성격자 (Ди-ца сэр-бо) (대 (고교 (содъйствуетъ заживаненію ранъ и полезенъ для глазъ.

مهموا منسيه فهوس كالمهم ليسر وهديهو المعالية بمسكستر يسيره ويعصريده ، مدنق بمشم دورم ديول دي عصفيسيون .. بمتواعرى سنو TOTAL TOTAL فلاعمس مط عطميس ع عمصيط هدمط لحدر يدر هديدرده " المعدرها عطيقوا المعا عموا المعتسرة صعدور منسسه بعد عمدو د مستسده .. म्मेक्र क्रिक्ट अनेमार्च छ بسيل مع مويدس وي دمهم و سنسته بديا aring hates hope comes and the officer tunded propries enter a range of منن عيستم د بعديدم بحفي د للمني وياعتدتنى وا سَّتْسُو . 利主つ

¹⁾ Иначе называется: 왕자왕 (武 雲 母 石. 2) 石 燕子.

³⁾金磺石. 4)銀磺石. 5)蜜陀僧. 6)立精石.

⁷⁾ Иначе называется: བ་བང་བ་ 自 然 銅. 8) 腦 石.

⁹⁾石中黄子. 10)雄黄. 11)石黄. 12)煤.

- 40) মান্ত্রা (Цалъ) শুরুজ , содъйствуетъ заживленію ранъ и врачуетъ жаръ въ легкихъ, печени и кровеносныхъ жилахъ.
- 41) प्राप्त (Лик-бумикъ) न्या и малахитъ. 42) प्राप्त (Цзакъ) об этими и 43) ध्रा (Юкъ) об об и способствуютъ врачеванію глазныхъ болёзней и жара въ костяхъ, а равно сущать лимфу.
- 45) र् प्राप्त (До-таль) न्याप्त ... Саіх,—врачуеть скоп-
 - 46) 为 기기 (Ха-шикъ) _{жжий} и очищаетъ кровеносныя жилы.
 - 47) अर्डे (Мо-да) СПОСОБНОСТИ лекарствъ изъ земли слёдующія:
- 48) শ্রামে (Сэр-чжи-чжэ-ма) নাত্র নাত্র দে врачуеть болбани почекъ и задержаніе мочи.
- 49) المركز (Син-д'ура) المركز ... Lythrum fruticosum, —врачуеть порванныя кровеносныя жилы и раны плотных органовъ; подсушиваеть гной и кровь и полезна при ранахъ, происшедшихъ отъ обжега огнемъ.
- 50) ≒ें க்' (Сэ-ца) с Завретет. Селитра, разлагаетъ и разбиваетъ конкременты, а равно опухоли, являющіяся результатомъ выростанія камней.
- 51) Ч'ТТ (Ябакшара) Потоб д возбуждаеть теплоту и способствуеть разръшенію желваковъ.
- 52) ব্রিন্ট্রিন্ (Бул-докъ) তেন্দ্রে "Sal Glauberi, уничтожаетъ парапины и способствуетъ размельчанію пищи.
- 53) শুর্ম্মে (Му-сэ сэр-бо) না কেন্ত্র .. Сёрный цвёть,— подавляеть болёзни, наведенныя злыми духами и подсушиваеть гной и кровь.
 - 54) বৃশ্ মান্ত্ৰ (Нак-цуръ) নালা নিম্মনিল্য " (Ковал. купоросъ

عيتوس.	a	عقلان عنوا	1 (1)	سيشم د مخيشده ،	भन्नतिकृतं "	五生	دى ومسكنا	B)	جستوري ها ٠	عمستم م
معتندار و هراء	براء المتعهم اي منو	المحدر المن وهعمر	منق پستم ا کل ر	سخياشدق ،،	استدهما " بدموا في على عمل دماما في مستسوا و	المعل مهما و مسهستينون "	دن عصفسر سيستم همدر بعديسده	ومعقمتمهم لا واصريا	بسنوان عدنه بعفد يستعسر	عيستم عهاعد د سعيشده ،
	هدرا بديههموري منه بعيان دن منشتيون	علمهن مدنق بدكم أدن الهدعمرم مندكم همن عصبده "	المدرسورة مدنو بعدم الدر وهدعدم مسمهدم ميدم بمفير م	علاهيداء لالم مهو عياشمو	الم ستسماه	كمريهل بي عدنق عصمتن يستميق	ل ملايوسكو ،،	معنبهم و معمقتمهم الهميه معسبه و سحيتيده		المستص عمل عمر عمر عمريس ن
- Armad Assalto a	乱		يز المها و	16 2 2 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	مكييتم	عتمتق بستصق	عيسط	Ŧ	موين هر عيستم منه	व अक्रम्

- Chalcantus. 55) ब्रेट्स्ट्रंट्र (Сэр-цуръ) 🚓 📆 । Alumen, квасцы, оба уничтожають царапины и разрёшають желваки.
 - 56) বিশ্বাবের (Бик-банъ) কলে লেওলা « Cuprum sulfuricum purum, способствуетъ врачеванію вередовъ, разрѣшенію желваковъ и сводить бѣлое (катаракту?) на глазу.
 - 57) र् रेंप (До-дрэкъ) ज्यान्त । Parmelia, способствуетъ врачеванію отравленія и застарёлаго жара.
 - 58) उपाँउ (Брак-шунъ) от под середствъ, врачующихъ жаръ желудка, печени и почекъ.

Въ разсмотрвніи лекарствъ, добываемыхъ изъ дерева, различается десять частей: лекарства, добываемыя изъ корня, изъ пня (нижней части ствола), изъ ствола, изъ вётвей, изъ сердцевины, изъ коры, изъ соковъ, изъ листьевъ, изъ цвётовъ и изъ плодовъ. Въ лекарствахъ, образуемыхъ соками, нужно различать лекарства, добываемыя изъ травъ, изъ деревьевъ и получаемыя отъ животныхъ. Въ лекарствахъ, приготовляемыхъ въ отварѣ, различается пять видовъ; отвары изъ корней, изъ стволовъ, изъ листьевъ, изъ цвётовъ и изъ плодовъ. Изъ числа этихъ лекарствъ для какихъ болёзней и какое лекарство полезно покажутъ ихъ нижеслёдующія способности:

- 59) प्राप्त (Ка-пур) ССС « Сатрнога. Камфора, пригнетаетъ, какъ молнія, бользнь распространившагося жара и извлекаетъ съ корнемъ застаръвшій и скрытый жаръ.
- 60) ঠ্বুস্স্মান্ত (Цзанданъ гарбо) স্থান নাড়া ... Santalum album L. v. myrtifolium Roxb. Бѣлый сандалъ, врачуетъ раздраженный жаръ легкихъ и сердца.
- 61) उँदुर्ग र्सर् रिवेस्त्रसम् шарбо) न्यान् स्पूर्ण " Красное дерево, Pterocarpus santalinus (?) врачуеть жаръ въ крови.
- - 63) पें वें (Гиванъ) (प्लाइ) ... Жельзистая глинистая охра,

والعواسي ٦ عديدم المعيسم وبفديد دل عوهم شخص و عسم ل شعسدو . مسكتسحق تسع كمد عيستم وبا عيستم وبفيرب دن موفيده .. عه=دم همي عمهدي .. مديسريتمن ال بمماديتمام ميدريا وجريادم و مسينتم ن مناديتساءدم م جريكو .. معود مستمسيون ا مدنق محص ال ها مستحدم مسسمون مسحيسده .. خنق مياعددها و عهميم هفرد در مهميود ، معمل هدها و مسلم دي عليم عديه عديم عدم و مسلمينده . perford On approximately population of performance of the control ليمكم و مم كمن معدكمهم ومعتقم ليكمم ، ومهدهم ومعم عددمه و مويدسن ، and the back of the seconds . 重建 المحدد ما المنه مياعدد ١٨١٥ مهميم مدفور د مياعدد الهوين المنافعة ا 92 حوسليسا فاستاس مل عومي ولكريا عه معدمهم سيسهسم معديسده " Ormatical 10) المحق مين عماسيد ٥ الحصور وهدايع عنن للنق مليوم ميستو Eguing @ sum @ 乳的乳 A STATE OF THE PERSON OF THE P

¹⁾ 海金沙· 2) 火硝. 3) 芒硝. 4) 咸· 硫 黄· 6) 黑 礬. 7) 黄 礬. 8) 贈 礬.

⁹⁾ 石花. 10) 五靈脂.

врачуетъ ядъ лихорадочныхъ болъзней, а равно жаръ печени и полыхъ сосудовъ.

- 64) Ѯ^{¬¬¬} (Чжуканъ) ¬¬¬¬ писъ съ примѣсью глины и какой то горной породы, нерастворимой въ соляной кислотѣ, врачуетъ всѣ болѣзии легкихъ, и вынимаетъ жаръ въ ранахъ.
- 65) 可式可可 (Кур-кумъ) ලැල " Carthamus tinctorius L. Сафлоръ, врачуетъ всѣ болѣзни печени и закрываетъ отверстія кровеносныхъ жилъ.
- 66) སྡ་བ་སྡ་བ་ (Сукиэль) ॎॣ " Amomum amarum Lour. (Rehm. 7) излечиваетъ сполна пониженную температуру почекъ.
- 67) ᢓ ் (Цза-дя) (Щза-дя) Мугіstіса fragrans Houtt. Мускатный орѣхъ, — пригнетая газы, излечиваетъ болѣзни сердца.
- 68) निष्मि (Ли-ши) निष्मः Caryophyllus aromaticus L. Гвоздика (пряность), способствуеть врачеванію бользней жизненной артеріи и пониженной темрературы газовъ.
- 69) المَّالَّ (Гаго́ла) المَّلِّ (Rehm. 12) врачуеть пониженную температуру желудка и селезенки.
- 70) 司 (Лар-цзі) (Пар-цзі) Моschus moschiferus L. Мускусъ, — врачуетъ болізни отравленія, паразитовъ, почекъ, печени и кровяного мозга внутри костей.
- 71) ব্রান্ত্রণ (Дом-тё) ক্রেণ্ড র কিনেও .. Медвёжья желчь (?) связываеть кровеносныя жилы, уничтожаеть царапины и восполняеть утраченное мясо.
- 72) प्राप्त (Удбала) Аquilegia viridiflora Pall. Цвѣты водосбора, всепѣло излечивають жаръ легкихъ и печени.
 - 73) यह में अर. (Бусба-кэсэръ) क्लिन् क्लिंट " плоды розы.
 - 74) ब्रु वो वे अर् (Harà кәсәръ) नित्र " Quisqualis sinensis.
- 75) प्राची चिन्न (Бадма кәсәръ) किए र भिन्न । Aegle sepiaria DC. (Rehm. 37) всь три излечивають жаръ легкихъ, печени и сердца.
- 76) चे प्रत्याप्त (Сара-гарбо) Lactuca sativa L. Салать латукъ (был. съмена) врачуеть жаръ въ легкихъ.

مستوره مهمامون arold o عمصدا مضني المعورا String o مسسم و محسمه معم ومحسم وود .. دوون بدنق طيوبالالالها دليستم د سدموير" اليفق ملامين ، دستميداته يسدسه بين ميدا مر عد عديكمهم عهد شهدد . معق هيان ، ميلمان عيد لمان عين موسكو المليا معرفت ١٠٠٠ مييشم د ستيشدي ١٠ علايسك ، (TCM) 5) 真 مدنق ريعما ريمن الميورال فالالهوام مرسيسم ن هدهاه ستدر عادر سيتاسا مستطيها و دسيوم عواصول معتيس بدعم العام 到到8 男主主王女男主 表面4) عدائيه المحصول المتعقل معدران . § क रिवस Supring o 777

¹⁾ Въ отделе камфоры показываются две разновидности 并可可见不 кит. 冰片 и 尽气可见工, кит. 朝 腦. 2) 白 壇 香. 8) 紫 壇. Къ этому прибавляется еще обът д 可 кит. 降 賑. 4) 速 香 какъ лекарственное средство употребляется еще его разновидность 沈 香. 5) 牛 黄; иначе 牛 玉 яшма, находимая въ печени коровы. 6) 石 膏. 7) 紅 花. 8) 白 豊 寇.

- 77) ই'ম্ব্ৰাম্ (Сэра-накбо) সেন্ধ নুজে ... Lactuca sativa L. Салатъ латукъ (черн. съмена) врачуетъ бользии съ пониженною температурою печени.
- 78) 여여명 (Ладапудъ) 그 등에 "Salsola (слов. Ковалевскаго) врачуетъ болѣзни съ пониженною температурою желудка.
- 79) 직자 또는 (Còma pà-цза) 교육에 6 교육기 Cannabis sativa L. Съмена конопли, врачують бользни кожи и лимфы.
- 80) 된다가 기숙분 (Талга дорчжэ) 숙자가 자꾸 다 Cassia Tora L. (Rehm. 28) врачуетъ тоже самое.
- 81) गुलें से हैं में हिंग (Сэр-чжи мэ-догъ) न्यून प्राप्त ... Momordica cochinchinensis Spr. вынимаетъ жаръ полыхъ органовъ и желчи.
- 82) শ্র্ম শুর্ম (Сэр-чжи пуд-бу) নানুনা নানেনা .. Momordica cochinchinensis Spr. (съмена), поднимаетъ желчь кверху.
- 83) ५९ ४९ ५८ (Дук-ид ньюнъ) 450 в СМ. Молодые плоды Vincetoxicum, — врачуетъ желчь и кровавый поносъ.
- 84) শুণ্ বেরুসা (Гун-брумъ) Vitis vinifera L. Сущеный виноградъ, изюмъ, врачуетъ кашель и очищаетъ жаръ.
- 86) সুমার্থ (Дар-бў) ক্রমার্থা ন Berberis vulgaris. (Ковал.), способствуеть выдёленію мокроть, останавливаеть кровотеченія и помогаеть въ болёзняхъ слизей.
- 87) ব্রত্থিব (Сэ-нбъ) মুল্লে Cydonia sinensis Poir. Китайская айва, врачуетъ слизи съ повышенною температурою.
- 88) निप्त (Сэ-бру) (Сэ-бру) Рunica Granatum L. Плодъ граната, сполна вылечиваеть бользни желудка, возбуждаеть огненную теплоту и пригнетаеть бользни съ пониженною температурою въ слизяхъ.
- 89) ব্লাপ্ন (Налинамъ) নুক্ত " Piper nigrum L. Черный перецъ, врачуетъ пониженную температуру слизей.
 - 90) ग्रेंग्यें विर (Бибилинъ) क्रिन्स "Piper longum L. Длиниый:

محصل المحصيل فهديم بيديا ديد مهاعد ل مستيشده " الموساد فيسمه ساعددها والماسط ليساد هدعدده ا عدرا و مستسور محمين معدري سيميسره " The Butter of the second of 3 نقتع **到** 8) 動きの 新18 到10) ある<u>まま</u>男: राज्यवायक्व भागान । अध्यापार । . § 43(1) هلكور لا بهيان في مستمهدات ميديال متحصرم و مييستم ن متحيسده ، الموسط مل مهاسط وال الهموسل ١٥٥ دى مستطيسه minger of minger and minder سيملط مهاعط هم معيد معلط د سيتسيده " 3 Thread 2 nopomopal o bagal object ? There : 1 محصرا و مهاصر بمعط د معيسده ، سلمم عاعدي الله مل مستسط مديد James 1 water in the state of ممفور و ستمهد 1 <u>判</u> 11) . ફ

¹⁾ 內 荳 蔻. 2) 丁香. 8) 草 菓. 4) 麝 香. 5) 熊 贈. 6) 燭 葵 子. IIo Botanicon Sinicum Bretschneider'a,—Althaea rosea (105). 7) 金 櫻 子. 8) 使 君 子. 9) 枳 榖. 10) 巨 勝 子. 11) 雲 南 巨 勝 子. 12) 蛇 床 子. 18) 線 麻 子. 14) 草 决 明. 15) 金 縣 沐 弊.

- перецъ, вылечиваетъ сполна болѣзни съ пониженною температурою.
- 91) সুবাস্থা (Ман-га) ক্রেন্ত্র ্বানুষ্টা Rhizoma Zingiberis officinalis. Белый имбирный корень, способствуеть образованию теплоты, возбуждаеть апетить и пригнетаеть газы и слизи.
- 93) उँ ५ न (Цзидрага) निर्मार्ग "Capsicum annuum L. Стручковый перецъ, такъ какъ силы его подобны огню, то онъ возбуждаеть теплоту, врачуеть общее разстройство организма и болезни: геморой, паразитовъ и ракъ.
- 94) निक्त (Шин-ца) 🚓 Сinnamomum ceylanicum Nees. (Rehm. 4). Цейлонская корица, излечиваеть газы съ пониженною температурою въ желудкъ и печени.
- 95) ग्रिन्ट्रें (Гаранцза) (Паранцза) (Пара
- 96) निर्नेत्र (Шинъ-гунъ) (ЖСС) ... Narthex as foetida Falc. (Rehm). 45. Вонючая камедь, врачуеть паразитовъ, бользни съ пониженною температурою и газы сердца.
 - 97) ਉੱਸਿੱਧਾ (Чжи-данъ-ка) бирикор и Vitex trifoliata L., врачуеть бользнь паразитовъ и возбуждаеть огненную теплоту.
 - 98) শ্র'ইউ (Марудзэ) Стычена цезальпиніеваго, способствують врачеванію болтыни паразитовъ.
 - 99) नि नि (Гочжэла) कर् ... Strychnos Nux vomica L. Съмена стрихнина, убивають паразитовъ, уничтожають царапины и излечивають лихорадочное состояніе желудка.
 - 100) སྡོས་དག་ང་ (Бой-гаръ) = Boswellia thurifera Colebr. Olibanum. (Rehm. 43). Ладанъ, подсушиваетъ лимфу.
 - 101) गुण्य (Кукуль) ि Ref ... Vatica lanceaefolia Bl. Камедь. (Rehm. 44), — подавляеть бользии, наводимыя злыми духами мъстности, сибирскую язву и трудныя колики.

مع ميستور مكيسوه نهوراء بعط دل متحيشتو ، ميسم هدي بسميم دل جميكسدو ، مستعمل عهاعم د معتيسم دسيسم د عسمسده .. 8 2 3 3 A A TABLES . علمور سعيسه . مستور مخيشو ، موهويدو .. محصو مواحو ومهوينسر ما وموقععووا ومعمسو وبأ ومهوشو أمواحو والمخيشدو .. المتطين عمري علاييسون ، محدري مستيسته ، رسير ها ميريس دي مهريا وهمكم وحديم موسير والمدر والمتورد للمدما و مسسوم ومدرا د سحيسده .. بسرايدري هدمم همرس سخيسه عد المرام عدى و تعديم عدمون لاموروم واحوم و عموموه . 子がりに 日のまれ する 日 まま する 日 まり ろ سياعم بيسمم بعدا كي عدويل يستشده .. 上红河 المصريا و و مستياسا هديمهما معلى من من المناسبة محدوق معنق بحفهمتمكم و وهدرا क्रिकेट क्षेत्रकाष्ट्रविक के निकार ? وهورسا في وسلم عاصور د 髪の .

Digitized by Google

¹⁾ 雀瓜 нначе: 地瓜. 2) 葡萄 поставляется какъ разновидность 白 葡萄. 3) 香 茶 子. 4) 慈 梨 膏 нначе: 莫 丹. 5) 酸 李 乾. 6) 石 榴. 7) Иначе བབ་བ་ 胡 椒. 8) иначе རྡོད་སྡུན་ 畢 撥. 9)姜. 10) 山 奈. 11) 臻 椒.

- 102) ਸ੍ਰੀਪਾਂ ਨ੍^{ਲ੍ਹਾ} (Шэл-да) ੍ਰਜਨਿਆਨ੍ਹਾ... Myrrha chinensis, держить въ заключени лимфу костномозговой массы и костей.
- 103) Ф (Чжа-ца) (Аммоніим chloratum. Нашатырь, убиваеть яды и паразитовъ, способствуеть очищенію кровеносныхъ жиль, уничтожаеть дифтерить, царапины и вызываеть задержанную мочу.
- 104) गुंग छैं (Чжа-мца) न्हार कल्ला "Natrium sulfuricum. Каменная соль, —врачуеть несвареніе желудка, а равно слизи и газы съ пониженною температурою.
- 105) ਤ੍ਰੇ ਰੋਨਿਲੇ (Чжэ-нянъ-ца) ਤ੍ਰਤਨ੍ਤੀ "Гипсь,—дъйствуетъ также и полезенъ для глазъ.
- 106) үч నే మే (Хару̀ца) गारू ... Силикать. 107) నెళ్ళ నే మే (Цзаб-ру̀-ца) न्यार्ट्स ... Natrium chloratum. Поваренная соль, оба возбуждають теплоту и пригнетають пученіе желудка, отрыжку, тяжесть въ желудка, слизи и газы.
 - 108) रॅ. 🗗 (Роца) 🗝 വരു ... Sal cornucervi volatile.
- 109) খ্ৰান্ট (Тал-ца) ক্রেন্টা নিজের и каменная соль, врачують пониженную температуру полыхъ органовъ.
- 110) མਵਿੱઝ (Цзэ-ца) Natrium sulfuricum. Глауберова соль, разбиваеть кровь и вытягиваеть лимфу въ ранахъ.
- 111) க் (Ца-ла) എ ... Natrium sulfuricum. Глауберова соль, восполняеть раны, разбиваеть и очищаеть кровь.
- 112) ट्रॉ के (Ва-ца) подавляеть бользнь общаго, внутренняго и внъшняго разслабленія организма.

Въ миробалант उ त्राह्म ... Terminalia Chebula Roxb. (Rehm. 1), помимо соленаго, сочетаваются вст пять вкусовъ. Онъ животворить, возбуждаеть теплоту, способствуеть пищеваренію и подавляеть ест бользни, происходящія отъ газовъ, желчи и слизей. Въ немъ различають пять отдельныхъ видовъ:

113) বুলাডারেরের (Нам-чжаль арура) নাত্ কাল্লানা নাতেরেল походить на хвость тыквы, врачуеть болёзни, образовавшіяся

I ; 1 vobojiogod 0 متصراه الاكاك ستيشده ا 番生 STOREGIES OF THE PROPERTY OF T حستعيسه به بهستن ويا مجمعهريهم د عمهجم يعديهم دستسكسهم د دستسود .. なる: عهمون مخييتم سفسيون ، همي عمسكون . ろ المعريطور والمحمد والمعربون والمعطور در در معديسدو .. سيعدسسر و عسيموم معميمهم و رحعة و سديسده .. المعدر الالمهم المعلم المال من مستطيسته " '乳 見動为の appel of Assiration made ? and المتحراق المحمس مهاعما واستعليها معتبالهمون 731 12) きる・ かり8) وبدلمس المحتصيات في متحييس فيدم م مياس في 3 علق علما معلق مستر محول شعبي م سكر مهشير الدر 3) معصس دي غدفهم महत्त्रम् १०५ महामुन् de descriptions 大型 明 男 する صحم عهصر 1 وللمكل ولكصيل عسر معهده Ą 看 Mary 2) 劽 努

¹⁾ 官 桂. 2) Иначе по тибетски: 凡 (A) 凡 (Чжам - брай), или 不 內 (Год - ма-ха) 建 連 子. 8) 阿 魏. 4) 曼 刑 子. 5) 可 瓜. 6) 芸 香. 7) 俺 巴 香. 8) 沒 藥. 9) 磁 沙. 10) 光 明 鹽. 11) 黑 鹽. 12) 紅 鹽.

при совывстномъ действім газовъ, желчи и слизей и почитается особливо счастливою при исполненіи всякаго рода деяній.

- 114) ন্ট্ৰামান্ত্ৰম (Чжик-мэть арура) করে করে। пяти-угольная, рекомендуется при бользняхъ глазъ и бользняхъ, наводимыхъ злыми духами.
- 115) བབྲུང་རྡོ་རུ་ང་་ང་་ང་་ང་་་ང་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་
 nalia Chebula Roxb., толстомясая; прибавляеть мяса у тощихъ.
- 116) নেইনেটেইনে (Пэль-чжэдъ арура) নাতেলেনাকে নাতেলেন
- 117) শ্লীসাঁসাঁসাঁ (Гэм-бо арура) প্রাকৃত্যিকে সাকরে।.. Terminalia Chebula Roxb. Миробаланъ, очень морщинистая, врачуеть бользни желчи у дътей.
- 118) བངང་ (Ба-ру-ра) ⴰⴰⴰⴰⴰ " Melia Toosendan S. Z. (Rehm. 2), врачуеть бользни желчи, слизей и лимфы.
- 120) हिन्दिन (Ньинъ шо-ша) क्या किस्त . Terminalia (?). (Rehm. 56), врачуетъ болъзни жара въ сердиъ.
- 121) সাব্যাস্থান্ত্রিন (Хал-ма то-ша) ক্রেন্সে কেনা ... Canavalia gladiata DC. (Rehm. 60), врачуеть бользни съ повышенною температурою въ почкахъ.
- 122) 司河下河河 (Ла-коръ шо-ша) (元元 析析 .. Entada scandens Benth., врачуеть бользни съ повышенною температурою въ селезенкъ.
 - 123) প্রের্থ (Aмбрай) নার্নির্থ " Torreya nucifera S. Z.
- 124) শ'নের্ম' (Самбрай) মের্ন্ডে "Nelumbo nucifera Gaertn. Съмена лотоса, очищенныя отъ кожуры.
- 125) 디본'디딕틱' (Чжамбрай) 따다다. Nelumbo sp. Съмена лотоса, всь три одинаково врачують бользни почекъ.
- 126) ্রের্ন্ (Бра-ко) ্রির্ন্ত "Polygonum Convolvulus L. Гречиха-вьюнокъ, врачуеть сёрыя и желтыя слизи, а также бользни желудка.

مناقعا على على المحال ا فاصلا معتعسهم مهاعط ممتدم د سحياسده ، سيسرسود ، مسيمر معيدر د فعلمردود لهما معياءة 1 to 1) عهورة متكسوه . . المعلوب بدنو معدن متيسر معينكموء المواهد الما المراجعة المتاحل ما مواهدا مجاديا المعرين المدينيقيدة والمراجعة فاحتيا ما والمساما سكوبمسسح وسفسروي عمهم وود कितिया अर्मि ? GECNO CONTAND = THINDERMO BY SHOULD CO CO ATTOCO " منو بهوال مع ومعكم و معتميتسده .. عهم بدنق دمستس بيدرا مي مسيريس بيدرا فييوهمين. سيفه بديدر ا كمن بسعبهميون ، مسفسررين مدنى مصير مضعبهمفس منيسر م بديم سدمع معرور مدنو همجهم معدمعدا هو شدهم مواسع وال سفر همل بسعهدوون .. عمريل في مدو بديدر عدى ومعتدرا عدام د مستيسا عسماسات " عدى ميستمس منه معه مر يسها يشهد مد يدا مروع المروس والمحادد والمحادد المراء عدام د سماسه و دير مر المرا まる ままる ままる ملاقاصستان عدنوا 亄 劃 룃

¹⁾ 灰鹽. 2) 皮硝. 8) 朋砂. 4) 鹹鹽. 5) 柯子.

- 127) མ་རུ་བངུ་ (Ма́ну-бадра) ᠊᠊ᡵᡵᠣ ᠪᢐᢈ ү " Aristolochia recurvilabra Hance (?), врачуеть жаръ газовъ и крови.
- 128) ব্লুম্মানা (Бушгармула) ক্রান্ত ক্রা. Costus speciosus, врачуеть повышенную температуру слизей.
- 129) ५५ (Рудра) (Rehm. 46). По Татаринову, Costus amarus, врачуеть газы, кровь и пученіе желудка; уничтожаєть бользни легкихъ, дифтерить и возстановляеть оцарапанное мясо.
- 130) ЦССТВ (У-онъ-ба) Сигсита longa L. Кур-кума, врачуетъ яды, уничтожаетъ царапины и подавляетъ трудпыя бользии. 131) ДСП (Шу-дакъ) Сиссита longa L. Кур-кума, врачуетъ яды, уничтожаетъ царапины и подавляетъ трудпыя бользии. 131) ДСП (Шу-дакъ) Сиссита и Rad. Umbilliferae (angelicae), возбуждаетъ теплоту, способствующую пищеваренію и врачуетъ дифтеритъ и сибирскую язву.
- 132) བ་བོ་་་་་་་་ (Бу-шэль-цэн) ॎॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣॣ tomus Ledb., — прекращаетъ рвоту и врачуетъ повышенную температуру слизей.
 - 133) 멸기 원자 기 자연 (Чундэръ-гар-бо) 그 아니 아니아 다 아니아
- 134) ভূম মুন্ন (Чун-дэръ-мукбо) ভার ক্রেড্র জা ক্রেড্র জা Ramiscysi uncariae, оба врачують жаръ отъ отравленія.
- 135) \\ \(\times
- 138) བོང་ང་རུ་ན་་བོ་ (Бонъ-нъа гар-бо) ᠴᠠᠠᠠᠠ ᠪᠵᠠᠠ н Асопіtum chinense Sieb. Клубни аконита,—врачуютъ лихорадочный ядъ и повышенную температуру желчи.
- 139) བོང་ང་རྡོང་རྡོ་ (Бонъ-нъй мар-бо) प्रताल கिल् प्राः।
 140) བོང་ང་སྡོང་ང་སྡོང་་སྡོ་ (Бонъ-нъй сэр-бо) ॎ கெர् प्राः। Curcuma Zerumbet Rosc., оба врачують отравленіе мясомъ и сильнымъ ядомъ.
 - 141) निरंत्रारम् (Шинъ-нъаръ) і Glycyrrhiza uralensis¹)

¹⁾ Въ просторъчін у монголовъ именуется хунчиръ. Подробности о семъ см. въ брошюръ «Замътка о корнъ хунчиръ (Азіатская солодка). И. В. Палибина. Троидкосавскъ, 1903 г.

هدي مهيسه ، り上の معرد سكيسكوء 多多 多多 至 野生 المستور وحدور سحاسده ا ملايستي ، دمدا والي مدنو مص ادر معيسا مياعددها د مهيم ديرا **P** tagne 14) 140 まが6 mingrich epizze of puming I THE ST 10 ST 14T **単元**り15 المورى المعلق معوستا ور " معمر وعدر علاوا و وكدروى عدنن وهدى بديع وبمدرم وبأ وبمكمتمكم .বু عملم عاعدات سيميسه 朝 .**{** الميل المعلق المعلق المعلقين المعلق ا المعلالات المعلم المستو क्रिंगिन्नक क्रिकेची क्रिंग्स लगावि ? まろり مستور ٥ 型型主教2の 12) る量 那里3)

⁸⁾ 建酸赛 иначе: 廣酸赛. 1)川練. 2) 山 查. 4) 荳 鬼 見 愁 ******* 黑 大 荳. 的木 腰子. 6) 榧 實 7)石蓮子. иначе: **龍眼**. 8) По другому имени «гаранцза» см. № 95. 9 懊 褒. 10) 青木香. 11) 川廣木・ 18)姜黄. 14) 白址 (былый: 白唱浦; черный 石 木 香・ 唱浦). 15)射干.

Fisch. Азіатская солодка, врачуеть бользни легких и бользни кровеносных жиль.

- 142) 취형 (Лэ-дрэ) 그 (Rehm. 9). Sophora angustifolia; по Татарянову Radix Robiniae amarae.
- 143) Тач (Ганда-гари) опольс "Sambucus racemosa L. Бузина, оба врачують повышенную температуру газовъ.
- 144) पृष्प (Ка-бра) ೧೯೯႔ "Rubus Idaeus L. Стебли малины, также точно и полезна при лихорадочномъ состояніи.
- 145) স্থিতি (Ди-кда) ত্র্ব ল Gentiana barbata Froel. Горечавка, всецьло исцыяеть повышенную температуру желчи.
- 146) प्राप्त (Ба-ша-га) от повышенную температуру крови.
- 147) ব্ৰাপ্ৰাল (Ба-лэ-га) নিশ্লে (Rehm. 19), врачуетъ повышенную температуру легкихъ, печени и полыхъ органовъ.
- 148) ЧЗТ (Ка-дуръ) Акеbia quinata Done (?), врачусть лихорадочное состояніе и повышенную температуру въ легкихъ и кровеносныхъ жилахъ.
- 149) সুবাম্বা (Даб-сэнъ) কেন্দ্রে " Eucommia ulmoides Oliv., срощаетъ поломанныя кости и вынимаетъ жаръ въ костяхъ.
- 150) 🏋 (Донъ-шинъ) Рinus silvestris L. Вътка сосны, врачуетъ слизи, газы и пониженную температуру лимфы.
- 153) শ্ন'প্রে (Сэнъ-дэнъ) ে Santalum. (Rehm. 13), су-
- - 155) र्र् र्रेंग् (Дан-рокъ) பெருக் "Croton Tiglium L. (Rehm. 21).

il. د ميستور مكيسوء مصتعسهم مهمو سيصههم مهمو مستمر سحيسه OC Barged And robod o mining " عدما و منو بعد مع ميستم د محميد معدد مديسده ، الملاط سيطائط والمعط المهتا والعطاء سيطيسوه معطين معون مخيسكو ، 3 ليمتم ويسا في المصل الميل المصل المصل المر المعلي المراسعة .. المري ولا مستمهور لمحمل مر مستسور معيستون فدا م ربعدا محدد المعد مع ميستم د معيسده .. المدراء فاستمكى فالم دوعوى فمسمع علاوعيه ودعما عدد عمليكو " exe was a very ser of mying a meeting . والمدراق سيماده سيدرا المواد ما دسيسور سيمسده " معيهما ويتسكم وي والاواعيام وي 王重到 T-175 5) Office and office of بتيمو المقموري المعرب نمس مهديته محي ا 12) 秀

¹⁾ 鬱金. 2) 麥冬. 8) 川島. 4) 甘草. 5) 若滲. 6) 真朱干. 7) Иначе по тыбетски 中心 河流 (шинца тукбо), 鋪盤枝. 8) 帝丁. 9) 鬧楊花. 10) 木通. 11) 草河車. 12) 杜仲. 13) 油松. 14) 黄柏.

- 156) ੀਨੇ (Шри-ханда) ਨਿਲ੍ਹੇ ਆਲ੍ਹੀ... Fritillaria verticillata W. оба являются сильными слабительными.
- 157) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਨਾ (Донъ-ка) 4000 "Ceratonia siliqua L. Сладкіе рожки, врачуєть бользин печени и легко слабить.
 - 158) 씨치 (Га-бэдъ) Обы " Citrullus vulgaris L. Арбузъ.
- 159) \(\(\frac{5}{5}^q\) (Да-дрикъ) (\(\frac{5}{5}\) (\(\frac{5}{5}\) (\(\frac{7}{5}\)) (\(\frac{7}{5}\)
- 160) भूग (Макъ) 📶 п Prunus Padus L. Черемуха.
- 161) र्गेंड्र-टं (Мон-ча-ра) क्राम्प्री ह कार रू " Quercus mongolica Fisch. Жолуди монгольскаго дуба, всь четыре останавливають поносъ, не производя ни жара, ни озноба.

Выясненіе способностей лекарственныхъ травъ таково:

- 162) ট্রিন্সের (Хонъ-лэнъ) ক্রেন্সের (Rehm. 50). Scutellaria baicalensis Georgi. Шлемникъ, подсушиваетъ кровь и врачустъ возвратный жаръ и жаръ плотныхъ органовъ.
- 164) 主氧 (Рэ-гонъ) ட Potentilla tanacetifolia W. Лапчатка, подсушиваетъ кровь и врачуетъ повышенную температуру сърыхъ слизей и кровеносныхъ жилъ.
- 165) ॻऀॱऄॖ[ॣ] (Чжил-чжи) ॣॖॖ ... Campanula Trachelium L. Колокольчикъ, врачуетъ жаръ полыхъ сосудовъ и желчи.
- 166) খ্রাস্ট্রান্ (Сум-чжу-дик) ক্রিন্ত্রে, врачуеть жаръ печени и желчнаго пузыря.
- 167) प्राप्त (Бри-яньгу) от Dracocephalum moldavicum L. Зместоловникь 1), врачуеть повышенную температуру желудка и печени.

¹⁾ Другое названіе этого растенія по каталогу китайской аптеки СЕЛ 3 (чжибдзы); слёдуеть упомянуть при этомь, что въ собранной нами колекціи тибетских в медикаментовь, оказалось два медикамента подъ именемъ бріянгу и, по опредёленію Палибина, второй экземпляръ продукта, представленнаго подъ этимъ названіемъ, есть Amethystea coerulea L.

د معتمر بعد عمهم د سعيسده ، ومسكستيون ، مسكستم بحديكيدريهم والا عصو هم مييسم ي مدييسدو . م ميستم د عديسده . ميديره مهتمون مسيشم معرييم مسميشده . vac 1 minary vying c weginso. - The strate of اسلمو و 2) الماعمها بيوراء المعيدو والسنام معياشده والماعمة علامهم و .**煮** عهم مم م عدلمي محصورون مينو .. معتور مدنق مصصف بستصدل عهاعول فييستم وهملام معرون الموسر ما المريد ميكس والمرابع والمرابعة werend wand mignime et .. مراعل المحد ما مستسط محمل مع مستسط و معمليمو " 王 五 13) المعمور عمله فالمعمور سمستهور .. emple state and the said point 362 5) THE STATE OF THE CO وسريشفوق منو رعما ಕ್ಷಿಹಾಗುಡಿ ಪ್ರಾಂಥಾರ್ಥಿಕ नेपुन्ता 6 क्रिकेश अर्थि 教外的 紫 餘.

¹⁾ 紫 餘· 2) 娑 羅 子· 8) 巴 荳· 4) 牙· 5) 糊 蘆· 6) 五 味 子· 7) 椽 子· 8) 胡 連· 9) 老 鶴 筋· 10) 丹 參· 11) 葵 花 子· 12) 危 子 花· 13) 紫 花 地 丁·

- 169) প্রশাধানী (Чжак-дикъ) করে услуб "оба врачують повышенную температуру желчнаго пузыря.
- 170) মৃত্যু (Сро-ло) ক্রিন্ত্র по Татаринову Radix Adenophorae seu Campanulae মুশ্ তেইম (суг-да) ক্রিন্ত্র ... Stellaria dichotoma L. v. cordifolia Bge. Звёздчатка, врачуеть жаръ легкихъ.
- 171) শ্রাম (Я-чжи-ма) সেন্ত ু " Pyrola rotundifolia L. Грушанка, успокоиваеть и производить очищеніе желчи.
- 172) প্রতি (Кан-ка-чунъ) ে Leonurus sibiricus Benth. Пустырникъ, останавливаетъ дъйствіе ядовъ и поноса съ повышенною температурою.
- 173) ব্রান্ট্রিন (Чжа-год-бой) ক্রেরের এ জেরে " врачуеть больни, паводимыя злыми духами, отравленія и повышенную температуру лихорадочнаго состоянія.
- 174) শ্রীনানীনানা (Срол кон ба) ক্রিন্তেন্ নি врачуеть раздробленіе головных костей и жаръ, происходящій оть отравленія.
- 175) ৬ মান্ট্র (Ю-мо-деу-чжинъ) কিলুর 6 নে и способствуетъ извлеченію остатковъ отъ пораненія мечемъ 1).
- 176) বৃদ্ধান্ত (Дар-я- ганъ) কুত্রে ন нодсушиваеть лимфу въ области груди, срощаеть раздробленныя кости черена, останавливаеть истечение кровяного мозга въ костяхъ.
- 177) 5 ДР (Да-бакъ) (Да-бакъ) Маггивіит incisum Benth., останавливаетъ истеченіе кровяного мозга въ костяхъ и способствуетъ извлеченію лимфы.
- 178) জে'ই'দে' (А-би-хя) ॎ Lilium sp. Сарана, врачуеть жаръ, происходящій при раздробленів головныхъ костей.

¹⁾ Этой же травѣ приписывается цѣлебное свойство противъ болѣзни ССОС 6 тоссот буквально—«дѣтскій трупъ»; но что это за болѣзнь, мы сказать не можемъ; достовѣрно ляшь, что монгольское названіе ея есть дословный переводъ съ тибетскаго ДЁ

Coping lace دمهم د ويحيطمتم م ديود دد عصفيتنده .. بعط عهم و متعتسو . عيق علال الراف منه على على و بعد عهم ل ملكسنده ، عومس مستدسهم الستصلح المحقود معل علاولاق مستملاه و مستسول معديسده " معرفهدما و بدعم ا دن شعيدههم محن ا دسيشم ن سعيشده كى مسكستندق ٨٠ ويوروا معدوكمي بيها معصدمهما ل متستدو ، بكسير بدكم الد ومدعمه ديور شدفهم بحدد ا معنق باعيمتيان يستسحسهم يمعد العو معتمين عدد معدي العل سيستور radours minemph was 1 mining s وسرويعمدا في مدنق وبحص ا وا فيعك م ويمك عام علموسر و سنق ربين دن جسفسم ار المع

¹⁾ 沙參. 2) 桔梗 (iepоглифъ 桔 чаще употребляется съ ключемъ 木. 8) 冬花. 4) 亭歷. По Палладію оба эти іероглифа пишутся съ ключемъ фф и обозначаютъ растеніе, находимое въ Хэнани и, будто-бы, имѣющее свойство убивать рыбу: lipidium. 5) 玉英葉. 6) 百合良; иначе: 山 荳良. 7) 三七; иначе: 山 漆.

- 179) 为 (Дак-ша) Дин (Дак-ша) охутгорів muricata DC. заживляєть раны и уничтожаєть бользии оть отравленія.
- 180) মূর্ব্ব্র্র্ (Банъ-чжанъ гарбо) স্থান জিলে ... Leucanthemum sibiricum DC. Поповникъ сибирскій,—врачуетъ повышенную температуру яда, образующагося при бользняхъ горла.
- 181) Ҷ҇ҬҬ҇Ҁ (Ю-ку-шинъ) СССССТ и Senecio sagittatus Schultz-Вір. Крестовникъ, —содъйствуетъ срощенію ранъ и врачуетъ жаръ происходящій отъ отравленія.
- 182) हैं (Цзадъ) न्तर्ज । 183) गुँ पुँ (Гу-ту́бъ) न्यूज्य । 184) भुँ पुँ (Дум-дакъ) न्यूज्य । всѣ три врачують бользни, происходящія отъ отравленія.
- 185) [N] [(А-чжикъ) Вidens cernuus L. Череда, лечитъ раздробленіе головныхъ костей в сущить лимфу.
- 186) ইন্সুব (Цэр-нгонъ) ে ক্রেলের " врачуеть поломы въ костяхъ и останавливаетъ истечение кровяного мозга въ костяхъ.
- 187) ब्रुगाञ्च न्याने (Мук-чунъ-дэн-йонъ) क्रिल्ट्य न्याने रूपी प्रकार
- 188) শ্রাম (Сэр гудъ) নাতুন ক্রেনের врачуеть жаръ легкихъ, печени, кровеносныхъ жилъ, а также жаръ, происходящій отъ отравленія.
- 189) প্রশাহার (Лук-ру мук-бб) নে কেনে ও নতে Phlomis tuberosa L., способствуеть скопленію яда въ одномъ м'ест'є и излечиваеть отравленіе мясомъ.
- 190) প্রশাস্থা (Лук-ру̀ сэр-бò) দার্লা কেন্ চি নিং । 191) শু ক্র্মা (чуру̀къ) ক্রেন্সে । оба изсущають водянистую влагу.
- 192) बे'र्ने ने (Сә-би мәдокъ) कि न जा लिए स्टिन्स Rosa acicularis Lindl. Иглистый шиновникъ, — способствуеть очищенію желчи и пригнетаеть газы.
- - 194) ब्रिंद स्थि। या (Гонъ-токъ) क्लिप्ज " Erysimum altaicum

ميسر و محد ١ در مخيشده ، ها بحداء مو سيسم د سخيسده .. معم نمسمم بهرور ورد سيكم حكمهم في مدنق مسمهري ميوريا بعكم م مستمه سفستسع : معنق معتصها ويسيسم ومعني عواعم عديسدو .. معددهم على وستحسبهم دمهم و منستم هين دو جمعه سيون ب المحمرا من وهمصريم مستمهيم و عواصم د معميسدو ، عمرفتدريم ميستم د سحيسده ، STOP ROOM موسور بيديه ومتيهد مر دييستم مسمورو و مهمر د مدييسده .. سعدر بي منه هيميس دستسسلس منستسع بديع مهمع د سفشيون. المواهم عدعساي مذو يعدم في مستيسم في دن يعدمو . zighta] ويس ممنع و عهلي محمل لمن بالمعمم معل مضر م عهد سركصدا و منو مسميريم و دسيتم د مخينسدو .. معديه المعنى المعدد المعدية المعدية المعدية المعديدة المعددة ians sapring a raw 18 By bar temp 6 way 1 عمدمدا بدنق يمهم ن - ARCHART - 191 107 Septembry 1 **3**

²⁾ Иначе навывается अ 1) 旋覆花. 6) 茵 陳.

⁴山擲躅. 5) 棘梅花. 8) 鬼兒系.

⁸⁾ 慈 梅 子. 7) 當歸.

- С. А. М. Желтушникъ алгайскій, врачуеть отравленіе мясомъ и возвратный жаръ.
- 195) जिल्ली (А-донъ) Stellaria dichotoma L. v. cordifolia Bge. Звъздчатка, врачуетъ жаръ легкихъ.
- 196) க்^{ட், റ്റ} (Цар-бонъ) 📆 கூர் ... Artemisia Absinthium L. Аптечная полынь, врачуетъ повышенную температуру въ горлъ и бользни легкихъ.
- 197) 为্ন্ত্র (Данъ-гунъ) কুরে, Cnidium davuricum F. et M. врачуеть жаръ въ сердцѣ и болѣзни отъ отравленія.

- 200) क्रुटेर्पिके जे जिंग (Чжәрбі мә-докъ) सन्त निक्ल ह जन्म नकरि । प
- 201) घट प्रदेश (Танъ-промъ) क्लाइल्ड ... 202) वट घट हैं (Ланътанъ-цзэ) क्लाइल ... Нуовсуатив niger L. Бълена, — оба врачують паразитовъ.
- 203) মুব্ দ্বিন্মু নাই নের্মা ব্র' (Сринъ шинъ на май брай бу) কিলেকে নত্ত্ব ও করে ু " Spiraea media Schmidt. Таволга,—то-же.
- 204) ইম্নার্থি মুন্দ (Дэй-май кэ-сэръ) নার্ন্তির বা তার্ন্তির плоды растенія Iris ensata Thunb.,—убивають паразитовъ и врачують бользиенныя колики въ желудкъ.
- 205) ব্শান্স ক্রী খ্র্বা (Гар-бò чик-ту̀бъ) স্পান্ত ন্ত্যান্ত নালা লেততেতিকেট্ডলাক скопленію яда въ одномъ мѣстѣ, а равно подавляеть бользнь паразитовъ и кровяного мозга въ костяхъ.
- 206) 땅집 (А-ва) , испъляетъ раны въ грудной части туловища и приноситъ пользу при глазныхъ бользияхъ.
- 207) वैद्रारी (Шин-тик-ла) क्रिक्ट्य ्रा., Geranium pratense L. Луговая герань, врачуеть былмо на глазу.

محص ا مستنو عديم و مستنو د معيشده .. وبا ويتمرا دي سخيشدو ، unione conduince .. مدنق محص ا دن محصو ديو محصو ، والم منظم عمل عميسكو والاوالكورى راعما ويا محول العم ميستم و سكيتسدو ، عمد اق معتصس دل شدهمم عسرما دل مستيشده .. يمعمس دن شدهمهم ويونديهم دمهم و وسعشده ... المدير و المحمد و مسسول مديستوه . علايسا و معدوهاريا ي عربس م سح مع ويريا در عمسكسيور ، العدمس مولكم عدى أي وال مالامتيا ولا ا بهيكمة عد منو ندهم و عسم و معييسدو .. **1** (12) 3) ... لاكم بيولمو و عدعداي مون المنق ومملس المراس معدد المراس المعلم معلم الم الملاسل على المحصيل عواعدا ل معدل المحالة المحالة سيشك هرهون بسعس عداست عسود سوا منو عدر عود دام to 1 se mapping s अधिका व عشطي معمتو

¹⁾ 赤柏枝· 2) 构起子· 8) 商陸· 4) 稂 湯子· 5) 蘭花子· 6) 馬蘭蓬· 7) Иначе 山东 () 6) 馬蘭蓬· 7) Иначе 山东 () 6) 下。 маньчж сорхода», 人參· 8) 秦椒根· 9) 南星· 10) 三陵草· 11) 地錦· 12) 大黄荳·

- 208) ^{ДХД}Э (Бар-ба-да) _{бъбър} " Arabis pendula L. врачуеть лихорадочныя состоянія и повышенную температуру оть яда.
- 209) 3'ДД' З'Д' (Да-би цза-ба) 460 7 км тогором и убиваеть паразитовъ и способствуетъ выдёленію поломанныхъ костей.
- жаръ легкихъ, печени и кровеносныхъ жилъ.
- 211) पदी न प्राप्त होते. (Бри-да са-цзинъ) क्रिक्ट्री भारती " Polygonum
- aviculare L., вызываетъ отдёленіе гноя, крови и лимфы. 212) হুল ইউম (Чжа-по цзи-цзи) কালে ও কালেনি সমাস্য " Celosia cristata L. П'тушій гребень (растеніе), — останавливаеть менструаціи у женщинъ.
- 213) 된 최 : (Шу-мд-са) 사자에 .. останавливаетъ гной легкихъ и поносъ.
 - 214) 휫건틱 (Ньи-ба) 그룹 ... Chenopodium album L. Марь,
- 215) पुर्वासुर (Лук-муръ) 🗫 😘 ... Phlomis tuberosa L. врачують жарь въ груди и кашель.
- 216) ग्रोर में राज (Бр-шинъ-ба) राजीस्तिका " врачуеть жаръ геморондальныхъ шишекъ.
- 217) बोर्निय स्थेर केंद्र (Ма-докъ саръ-чанъ) रूप्ता जन्म " Papaver alpinum L. Горный макъ, — зарощаеть раны и врачуеть пораненныя кровеносныя жилы.
- Polystichum fragrans Ledb., — врачуеть яды и останавливаеть кровавый поносъ.
- 219) ব্ৰাষ্ট্ৰ (Epak-6òn) প্ৰে জিলে Thymus Serpyllum L. Богородская трава, — заживляеть раны, подсушиваеть гной и удерживаеть кровяной мозгь въ костяхъ.
- 220) 亞克爾 (Чжа бой) 🗝 " Thymus vulgaris Ledb. Tuміянъ. 221) 묏ང་སྡོས་ (Банъ бой) ടെ "Valeriana officinalis L. Валеріана, — оба врачують хроническій жаръ и жаръ оть отравленія.

اليل كل باصلاستدو ، عنور بعدم المن وهد عمل بالمقاع ل كييس للمنهم مدسست معيشين .. المويدات مدنق مستمهردا و معربين معتشو الستصف لحسكسنده ، عصريون مهمدور و دسيسم دسفيمكم ن مستيسدو .. سكتانيق وصفشدو طحفعدون عدوددم الدر مهشدي ، واحتراق منظم عدعداي والعدل في الاعد وسريال ولدن بي معهم د سفيسعو رحمدا م سيسم د سديسدو . 引 10) 3 3 I I 1 سهاج حدق محدل عن مستيسط مسسط هدن معلا في علم مهمية م مسكم عمل ويديان المستمرا عن ويعدمهم معدديته و مسكونية שישות 6 איצין ל ל פצישונא وسروون و مسدحم مسسم محدي مسسم د معيسدو . مدنق عملا و المسلمنيم معتمر م استهدار واستهدال متهدا منق ودولمتعور و سيستم د يستطيسو . おおま \$1, 2) of an asyouth 可りつ عيق A A

- 223) 원 (원 및 제 (Ньянъ-цзы брай) 는때국 6元 ... Thalictrum minus L. Василистникъ, подсушиваетъ воды и врачуетъ жаръ лихорадочнаго состоянія.
- 224) ปั ปั ปั (Гу-дуй) เดิงเหตุ Galium verum L. v. ruthenicum W. Подмаренникъ, заживляетъ раны, срощаетъ кровеносныя жилы и врачуетъ колики въ кишкахъ.
- 225) বিসামী (Бам-бой) প্রতি ... Achillea millefolium L. v. setacea W. K. Тысячелистникъ, врачуетъ опухоли и разбиваетъ внутренніе вереда.
- 226) ्या होता (Лук-микъ) क्ला ६ न्यून जन्म ... Aster altaicus W. Астра, врачуетъ отравленія и лихорадочное состояніе.
- 227) শ্বিস্ফা (Хан-ба) না Artemisia frigida W. Полынь,—останавливаеть кровь и пригнетаеть опухоли оконечностей.
- 228) ड्रॉ.स. (Чу-ма-цзи) गण्डल्या क्लिक очищаеть лимфу и водяныя опухоли (отеки).
- 229) ヺ゚ヹ゙ヾ (Чжи-цэръ) Адас "Agriophyllum arenarium (Потан. II. 128),—врачуеть лихорадочный ядъ и жаръ въ почкахъ.
- 230) रेप्प (Дэ-ва) 🚓 ү и врачуеть лихорадку; трава врачуеть бользин желчи.
 - 231) दे:राज (Рераль) हार ... Корневище папоротника и
- 232) निमान (Ом-бу) निमान и Myricaria longifolia Ehrenb. Жидовникъ, оба врачують отравленіе мясомъ и отравленія, происходящія отъ неправильнаго сочетанія пищи.
- 233) ਤੋਂ ਨਾ (Шумханъ) ਨੂੰ "Eriobotrya japonica Lindl. 234) ਨੂੰ "(Цой) ਨੂੰ "Ficus religiosa L. Камедь. 235) ਨੂੰ (Цзодъ) ਨੂੰ "Rubia cordifolia L. (Rehm. 18). Китайская марена, всѣ три врачуютъ разсѣянный жаръ, и жаръ легкихъ и печени.
- 236) Э지기 (Чжамба) 그 씨 Malva verticillata L. Мальва. врачуеть задержаніе мочи, полидипсію и поносъ.
 - 237) च्या दुर्म (Браг-чжамъ) हिल्लाज्ञ , заживляетъ раны.

المطميع مر عهمور درستمود . المل ماعود سيميسه . منف ريحدا رمص ا هوريدم و رسيشم د مخيشدو .. محقلا الاستعيسو ، طهويلم " عم من اى منه معمهم و ميستم والمرشي م مهمور سعيسده .. ممهم سهيريته ها سهيريته دي ليشميتنده .. مىچىكىكى مىكىيىتىدە ، مكيشك . والاسسهار ويهنتم لا ملاياشكوه لمعصن بستصحل سخيشدو ، محمول مدنو هدييلموهم عمهم و معيشم عمهم مييشم و مديشده ، ويعوبا في منفي مستمهود فعوريدم و مستنمو د مخيبسدو .. مديدورا على مدنق لمحصر واستهار عملهم الميسام و 事之 2) General years 1 到1) عصوفاء مدنو بعدبهم دستسمسح فاء موفسهم might maniful and restrated text 2 theory of emining of סוגמין ש ביום בל חשמייה כל אתל חשמייה فهيتم منق ييسر و محق ا فيعدشومسهم to 1 cast a waying toped bate Branch : ومكمم بدنق ستمهرات ويريئ ا الميرا و المستعمرات 有なのかり المريسمان

1) 管伸. 2) 石南· 8) 紫草茸. 4) 小蜀季花. 5) 陰陽. 6) 益母草子. 7) 老荳. 8) 刑芥. 9) 麻黄. 10) 貓眼草. 11) 旱連草.

- 238) টুইম্ (Да-ыйкъ) ক্রে ও ক্রের « способствуеть закрытію отверстій въ кровеносныхъ сосудахъ.
- 239) गुरुति है प्रमा (Да-май-цза-ба) निज्ञा का कार्या । Сагадапа рудтава DC. Золотарникъ, врачуетъ жаръ въ мышцахъ и кровеносныхъ сосудахъ.
- 240) विस्ति (Со-мо шинъ) कि "Pterocarpus santalinus L. f. Красный сандалъ, — разбиваеть свернувшуюся кровь и врачуеть повышенную температуру крови.
- 241) নিম্নানীনেম্ব্রান্ত্রা (Панъ-май брай-бу) কর্মানা ু জা করে ৄ "
 врачуетъ жаръ въ сердцѣ и женскія бользии.
- 242) ས།ད་་་ (Срад-гаръ) Актобіс и Охуtropis oxyphylla DC. очищаетъ водяную бользнь и отеки.
- 243) ਤੋਂ ਤੋਂ (Чжи-рукъ) предохраняеть отъ паразитовъ въ ранахъ и врачуетъ паразитныя опуходи.
- 244) अळे पुरास (Цв-думъ) प्राप्ता н Ephedra monosperma J. S. Gmel. Кузмичева трава (Потанинъ II, 131), — врачуеть кровотечение въ кровеносныхъ сосудахъ и жаръ въ печени.
- 245) प्रेप्प (Брэ-ка) _{былу} Ailanthus glandulosa Desf. Китайскій ясень, — врачуєть бользни легкихъ и жаръ въ почкахъ.
- 247) প্রশান্তা (Лук-нгаль) ক্র করে врачуеть отравленія и пригнетаеть опухоли въ четырехъ оконечностяхъ.
- 248) 크디렉션'다 (Сань-цээ-ба) ਨਾਲ (사고구)... Artemisia scoparia W. et K. Полынь, — врачуеть бользнь желчи и желтизну глазъ.
- 249) কুলিন (Нья-ло̀) ক্রেলিনের "Polygonum polymorphum DC. врачуеть жаръ кишекъ, прямой кишки и полыхъ сосудовъ.
 - 250) 쥐러드 (Шо-манъ) ᠰᠠᠠ м врачуеть жаръ въ ранахъ.
- 251) মান্সের্ উন্মের (Ба-як цза-ба) স্ক্রির বি নক্ত্রের " нэлечиваеть кашель и содъйствуеть отдёленю гноя въ легкихъ.

هويوسع د مسطيتمو ، ستهييسهم د مخييتنده .. عدنو ربعدا بمصى الهجو وبصهم بمكير مريسيسم و مسيسم و かったころ から からる する 中の ودرياي مدنو محلمتممع و يسع مر استيال دل عودريون .. العسق مستعملهم و مستسلم مستحييهم و معديك د يستسدو .. مص ا ك معيسو . CATABLE CHARGEMAN O PRINTED " 男 ى مىكىتىدە . المستراء المعلوا المستواد 多里 男 معدي مستسل عم محدي الهدم من معددهن مسفده .. عهم د شخشده .. معنق رو ميستم محولا فالم شدهم बुर् **26** 5) State Taken May .{ متر عيم من عن 是 東北つ 3 **3.** 事上の 1

¹⁾ Начертаніе, очевидно, ошибочное, вся і дствіе смішенія тибетских і буквъ 5 и 5 тибетское 인기 5 П должно быть воспроизведено по монгольски 元 元 2) 羌 活。 3) 苗 岛 梅 · 4) 透 骨 草 · 5) 冬 青 子 · 6) 小 囘 香 ·

- . 252) है उप्प्रा (Чжи-у-ла-пукъ) त्रिक्ता । врачуетъ отравление мясомъ.
- 253) খ্র্যা ক্রমা (Ук-чой) ক্রেকে ... Gossypium herbaceum L. Хлопокъ (сѣмена),—врачуетъ ушпыя болѣзни и пученіе желудка.
- 254) স্থ্রীনের্মান্ত (Чжэ-би брай-бу) করের কেল্লা জা করে । "
 поднимаеть кверху желчь..
- 255) 직본 및 (Сарцзи-га) 수 대학 6 전기 " возбуждаетъ огненную теплоту желудка.
- 256) পুণশা (Сруб-га) ন্দেলের " Anemone Pulsatilla L. зажив-
- 257) ਉੱਲੇ (Чжэ-ца) 그 258) 집 즉 즉 (Йи-мо̀нъ) ਨਾਨਨ " Clematis alpina Mill. v. sibirica Rgl., имъютъ ть же свойства.
- 259) प्राप्त (Ба-лу) क्यूर = क्यूर्स क्यूर н врачуеть вредныя воздёйствія слизей съ повышенною и пониженною температурами.
- 260) 可多 (Ко-ньодъ) (Ко-ньодъ) ... Foeniculum vulgare Mill. Волошскій укропъ, врачуеть повышенную температуру газовъ, отравленія и глазныя бользии.
 - 261) 킥'즈지' (Та-рамъ) புருமு Plantago major L. Подорожникъ.
 - 262) ན་ར་མ་ (Ha-рàмъ) Polygonum viviparum L.
- 263) ЈТ (Чжа-ганъ) око по Delphinium grandiflorum L. Живокость (растеніе), всѣ три останавливають поносъ.
- 264) শ্বাধান (Сок-га-ба) নিল তেন্ "Capsella Bursa pastoris Mönch. Пастушья сумка, всецьло останавливаеть рвоту.
- 265) ব্বং নিশ্ব (Банъ-бо-лакъ) ন্ত্ৰেক কা কে: Клубни орхиднаго (салепъ), — увеличиваютъ силы организма и съмени.
- 266) भेजिए (Ри-шб) कर्राभिक्ष स्टापा. Rumex crispus L. Щавель, содъйствуеть выдълснію желчи.
- 267) 필드쵸드 (Чжанъ-цэ́ръ) 국 대 교육 대 Carduus crispus L. Чертополохъ, содъйствуетъ выдѣленію слизей.

شان المنو وال الهاعم عمهما ل شيرويمون دى مىكىتىرى. مييسم بسوبا هو مييسم ومدير يسميسده .. هداسات هميل اسمام مستنسره . in 18 المعرب المنه هديه عدي مد معمر سيسط هعمر عواجدا هدهما در مستعيسده ، عنق ٤ معدوهو يع منق همورا د يستشده .. معه منو بستا در مستيسده ، مين ي منه منهم د مخفصس بهدم مهم د مديسده .. عدو الله منو يعدم بعدم فعدد فعصم و ومحمر د معييسده " عيهم محصوى عدردم الد نمويسمسم ريد در عهمور ، ویدن عنصداً مدنو معتمتو پستمسی طمسفیشدو .. معرين مسلمشدو ، عصطو عداده مستطسا المدما Office 10 mis was 1 ml Forest 8) معقار منه همدر المقع سنو A 乳 1 1) 山人常. 4) 狼毒. 2)大小劑. 8)離窶. 5) 大黄. 6) 亞大黄. 7) 大 戟

⁾ 黄精. 10) 白笈.

¹¹⁾ Въ тибетскомъ иначе называется

জার্মানু (ашо-ханьда) 百部. 12) 疾黎.

- 268) 5 ТЭТ (Дур-чжиль) 4 269) ЧТ. 5 (Тар-ну)
 - 270) ইব বুৰা (Нгон-66) ন্তেল содъйствуеть очищению лимоы.
 - 271) ব্রিমানুষ (Том-бу) ৭০০৯ .. содъйствуеть очищенію желчи.
- 272) अभि हैं (Чжум-цза) (жда) п Rheum officinale Baill. (Rehm. 26). Настоящій ревень,—является какъ слабительное при повышенной температурі, происходящей отъ отравленія, при жарі въ полыхъ органахъ и при болізняхъ слизей.
- 273) 支 ざ (Чý-рцза) Rheum sp. Ревень, очищаеть кровяной мозгъ въ костяхъ и подсушиваетъ раны.
- 274) 大党 (Рэ-чжакъ) എ 4 5 5 5 1 Stellera Chamaejasme Wikstr., успокоиваетъ вереда и является слабительнымъ при трудныхъ бользияхъ.
- 275) З^{'¬'} (Чжа-ва) ¬¬¬ .. Bletia hyacinthina, врачуеть пониженную температуру лимфы, почекъ и бользней спины.
 - 276) ¬¬¬ (Нье-шинъ) _ ккко "Polygonatum multiflorum All.
- 278) प्राप्त (Ба-бру) _{бөлө н} Корень Trichosanthes sp., врачуетъ пониженную температуру и лимфу въ нижней части тъла.
- 279) শ্রান্ত (Сэ-ма) পোর্ল "Tribulus terrestris L. Якорцы. врачуеть бользни задержанія мочи, ревматизмъ и бользни почекъ.

Лекарства, добываемыя изъ животныхъ подраздѣляются на 13 различныхъ видовъ: 1) изъ роговъ, 2) изъ костей, 3) изъ мяса, 4) изъ крови, 5) изъ желчи, 6) изъ жира, 7) головного мозга, 8) изъ кожи, 9) изъ когтей, 10) изъ волосъ, 11) изъ мочи, 12) изъ кала и 13) изъ общаго организма животнаго. Уясненіе ихъ способностей, что именно и для чего полезно, таково:

- 280) ব্যাসিট্র (Сэ-ру) ভুরু জ্বেশ্রের করে । способствуетъ подсушиванію гноя, крови и лимфы въ полости груди.
 - 281) [पानितास (Ха-шай ро) निकार की निकार и рога лося и

Ber 7 Breached C - ADD عهى مدنق ربعدا موصور علاق عدى علمين ، まれ هيق و سيعدا 北 SP T 新 ₹ منه سيدر كي مهري ويفير كي موشده . ملاييسي .. 3 红 expert style actived over suitable over 1 down pricety of company of the style of t المراجعة والمراجعة المراجعة 大学 ろのようかい كو علماي معتورور ، مطح و ممهستمه .. 1 Action who were acted on 1 years and some مصر مو عود مدنو هدوروار فيديس معييمهميوه " **\$** هدادا و مسيود موسل محد حامور مهيساد د .. .বু مريح ها ١٥٠٠ سنو معتمتو بستصور ندهممون ، 身 是五十五分为那里那 雅二年7 好 375 a 427) <u>. 31</u> 古里里 き 1

¹⁾ Дальнъйшшее китайское поимснование лекарствъ заниствуется какъ изъ выше помянутаго каталога китайской аптеки, такъ и главнъйше изъ рукописи Лобсанъ-Галсана. 犀角. 2) 震羊角. 3) 確 告.

- 282) ଐଁ (IIIa po) and all nora mapanoba, tome.
- 283) पैटें र (Цзод ро) प्राणिक प्राणि
 - 285) 📆 (Чжа-ру) 🚓 😽 🦼 Рога сайгака н
- 286) প্রশাস্থ্য (Лук-тук ро) ে কা কা рога 'некладеннаго барана содъйствуютъ выходу ребенка при родахъ.
- 287) ব্ৰিম্পান (Год-як ро) নি ু কেনেনির ও নার Рога дикаго яка, возбуждають теплоту и разрышають желваки.
- 289) मैं चिंद केंद्र केंद्र केंद्र केंद्र (Ми-тодъ-ньинъ руй) किली 6 क्लाइटर्स केंद्र केंद्र
- 291) 취반자를 등 (Мій-чжи руй) ල대 6 세상 6 사용 "Человъческія тазовыя кости убивають сибирскую язву.
- 292) 역기 등자 (Брук руй) 그 에 대한 대 Кости дракона заживляють царапины и уничтожають язвы оть пораненія.
- 293) 为 (Дак руй) от об тобарса восполняють костномозговую массу въ костяхъ.
- 294) ে ব্রুর্ ব্রু (Дон-бу) নির্দেশ ও কলেও " Сургаеа въ пеплъ,— останавливаеть кровотеченія и подсушиваеть гной и лимфу.

¹⁾ По Биндурья-онбо, рога антилопы Оронго полезны еще при ранахъ и способствують ускоренію родовъ, или выхода ребенка; съ этою цёлью изъ нихъ приготовляется отваръ, которымъ поятъ родильницу.

مهم الله مه مهم مسيسوه علادم المسييسا الا محدا الليا مهام المسيول . محساه صلح علما مهما ستسکسی در فیحقیا خدک کور همیکی . والحسوسين ملاييتكو ، THE PROPERTY OF عصرات مولميون ا معوسمول مصنبهم الصلام المسلميس معديد ممهم والمستسدون علموا هجهتا ما لحداء هديرا هديما هدمها ومعهد د سيتاسره " sometimes and they sound a meetings. شكسور دي يوسكستندو .. بدنس المحصين بدنق بالعصين ملحيشم عمهم ماهيريته دن بالشهشده .. 33 33 فسين مر ديدور وي هوي همدير د ستيسني .. مستمر م بيدم اي بعدم وال محدل عواصور مستيسده ، want of eying property minimous weighing .. Cognitude communitations and coffee as فاستوه مبعوى فهوه نستسر 明里里里了事为 南京五年16 分五十二 品種の 村で 男 ميتير ه A T e j

¹⁾海巴兒. 2) Ho chucky Mobican's - Галсана это выражено гораздо ясные, въ словахъ (примы понистический покаский об слой и 8) 豕 骨. 4) 羊 骨. 5) 猴 兒 骨. 6) 蛇 改. 7) 孔 雀 肉. 8) 大 雲 虎 兒.

Черепныя кости человъка, умершаго отъ заворота кишекъ, врачують отъ заворота кишекъ.

- 297) শ্ৰা কুল (Пак руй) স্ক্রের ক্রিকির .. Свиныя кости врачують сёрыя слизи.
- 298) 영미경쟁 (Лук руй) ਨਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਲਾਂ ... Бараньи кости врачують бользни газовъ. 299) 최고구경쟁 (Сэр-ба руй) 수 다음 ... Кость кольной чашки (patella) овцы врачуеть задержаніе мочи.
- 300) चेर्झिने रुष (Сар-мой руй) रूप्पण 6 रूप Кости ежа останавливаютъ кровотечене.
- 301) ਪ੍ਰੋਤਿੰਤ ਆ (Брэ-уй руй) ਰਾਤਰੀ ਦ ਨੀਆਂ ... Кости обезьяны помогають выходу ребенка при родахъ.
- 302) েই সুঁশ্বা (Бу-чжокъ) ক্রিলেই "Planorbis (раковина). Раковины лягушечьихъ головастиковъ врачують паравитовъ и ослабляютъ водяныя опухоли.
- 303) মনুমান্তব্যান্তব
- 304) भेप (Ми ша) हिन्द्धि ह न्त्रन ू " Челов в ческое мясо врачуеть вереда, подавляеть газы, отравленія и трудныя бользии.
- 305) भूग (Брул ша) न्या अ Мясо змін разбиваєть скопившееся въ одномъ мість, содійствуєть выділенію задерживающагося и полезно при болізняхъ глазъ.
- 306) ड नें प्रा (Чжа-ргодъ ша) क्रिक्ट क्सी जी न्ह्या प्रा Мясо грифа возбуждаеть теплоту и уничтожаеть опухоли лимфатическихъ железъ въ мускулахъ.
- 307) ই ট্রি'ব (Ма-чжай ша) এলেনে ব নিন্দু " Мясо павлина врачуеть бользии желчи и отравленія.
- 308) Ҁ҇Ӭ҇Ҁ҇Ӵ (Да-чжид ша) ноос містахъ, врачуеть бользни съ пониженной температурой въ почкахъ и поясниць.
- 309) युग'मळेद' (Срам чинъ) क्लिल्ली ७ न्लरान् ॥ Печень выдры врачуеть задержаніе мочи.

مين المراس مهم د المداليدو .. سيوريا بهومهم رسيسكسم دو سخيسده . دمهم د والاييائمتيموده . عنق المعروب منق ريام سعكمسهم و معمود .. وسوستر ما ليدران فعريا عول عن ع ليسلسنده . 30 01000 0 0 T معتصها سيوريا ميدها فعوريتا فالا ميدم منظر و ماييشده عنو ١ معلمتمله م عيد د ١٩٨٠ ع ١٩٨٨ على بعدد بعدد ١ مستعدي هو مستميه وي مستميه بنواعدون عمهويمه " به میرا و ریبویدی محمتو ستصعن بوسفشده . مك عظميات سيتهمده . jan 1 1 10) عييستر ف عيدياءي غدمم لمك ويدر ومسكون نمس مل ميلون يد يدم ا 勳 مكوستون ميوراي مستخسب por range Amol o كفعشم 雪里里男的 المرا هاسما نفتعون المستقرة 9

¹⁾ 水獭肝. 2) 土 橃鼠肝. 8) 毋山羊肝. 4) 獲 胃. 5) 獲 舌 頭. 6) 豕 舌 頭. 7) 狗 舌 頭. 8) 驢 舌 頭. 9) 羊 腎 蛋. 10) 狗 腎 蛋. 11) 蝠 鼠 肉. 12) 家 雀 兒 肉. 18) 海 馬. По синску Лобсанъ-Гадсана: ӨжӨГ об Бат 2 ӨК "

- 310) विश्वासक (Чи чинъ) कार्ला ह न्त्राप् । Печень сурка способствуетъ срощенію поломанных костей.
- 311) རংਪੰ་ਮਲੈੱਤ (Рай чинъ) ܕܕܕܕ назъ. 312) ञ्री ऊँ अर्थे अर
- 313) মূর্ন্ বিশ্ব (Чжан-гій-по-ба) ক্রেন্ট বু আ তিত্তাত্ব " Волчій желудокъ возбуждаеть теплоту и перевариваніе несварившейся пищи. 314) মূর্ন বিশ্ব (Чжанъ-гій чжэ) ক্রেন্ট বু আ নির্বাধ «Волчій языкъ пригнетаеть опухоли языка.
- 315) य्या है (Пак पक्ष) निर्मा ... Свиной языкъ содействуетъ отделенію и выходу поломанныхъ костей.
- 316) இஇ (Чи чжэ) томс сл Собачій языкъ содействуеть заростанію ранъ. 317) यूट् यूट यूट (Бонъ-буй чжэ)
- 318) সুশ্বেশ (Тук брай) কেন ক্র না Шулята некладенаго барана усиливаютъ половую дёятельность.
- 319) ইন্ট্র্র্ (Чій-лик-бу) ক্রে ্র্ ক্রে Шулята собаки помогають выходу ребенка, умершаго въ маткъ.
- 321) प्रिण हैं प्रें (Хук-дай 10) क्याराजाल र्द्ध न्यालेक . Легкія ласточки останавливають прободеніе легкихъ.
- 322) 일 경기 (Чжа-ванъ ша) ᠬᠠᠬ 때 때 Жи 기 ... Мясо лету-чей мыши останавливаетъ рвоту.
- 323) সক্রীন্ন (Чил-ба) বিস্কুলার ... Мясо перепела. 324) বৃষ্ণার্ক (Най-санъ) বিস্কুলার ... Воробьяное. 325) স্থান্ম (Цзанъ-ба) নির্দ্ধান увеличивають дѣтородное сѣмя.

للول دي لوسفستدو .. المحمد ال BAY ? BROWNED B SAME sel setted a man of the the the second of the mental of the second of th المناسق : فسس عمر معربها في منصي المدي معتقم شبهمين من مستيشدو ، 1 and the second the state of the state of ومص ا من سخيسر شكم هم جمهده .. نعهصه دي مخطيته علاييتيم ، معييسم و عدمم ه ومدلمور محري مين عولممر" ، در مدييسدو .. عينه مد مدريوري معدمين در ميدينير محدي مودي موديد در مدرده . ملاياتين ، rosand, 1 and server as rosand humanas Aamprinso " معين عل عمل بعلام ن فيتم على بيسار فعديديون . هيم مد عدادا عامدهس م سيمسل موس مدا معيسا و صحدور و وودورا مدوور ومهددسها د سنسود . عدائد عاملا ما عدام المارة المساد معل محدد المعالم المعادد والمعادد والمعادد المعادد المع الم وعدد وعدد و المحدد State and Road Road 社の Ser Se · A

¹⁾ 勘達罕血· 2) 母山羊血· 3) 靈羊血· 4) 豕血· 5) 驢血· 6) 蛇脂· 7) 勘達罕脂· 8) 豕脂· 9) 母山羊頭腦·

- 327) স্থাই বিশ্ (Ша-байтакъ) ভাল আ ক্রিকা ন Кровь изюбря врачуеть паразитовъ и останавливаетъ кровотеченія изъ матки.
- 328) মনে বিশা (Рай такъ) কোনা ও কানা দি তিও দিকা кровь врачуетъ сифилисъ и черную оспу.
- 329) प्राप्त केंद्र विष्त (Якъ-годъ такъ) क्ला ् क्लिक्सिल क ज्लेल क ज्लेल क्लिक्सिल कर्मल क्लिक्सिल कर्मल क्लिक्सिल कर्मल क्लिक्सिल कर्मल क्लिक्सिल कर्मल क्लिक्सिल कर्मल क्लिक्सिल क्ल
- 331) व्यापियां (Пак такъ) विकास क्रिक्ट ति व्यापियां Свиная кровь способствуетъ сгруппированию въ одно мъсто ядовъ и сърыхъ слизей.
- 332) বিশ্বিশ্ব (Бонъ такъ) নুক্রের ভ ক্রান্তর এ Засушеная кровь осла, врачуетъ ревматизмъ и лимфу четырехъ оконечностей.
- 333) ই'এই বিশ্ব (Чжа-н-сэ такъ) কালে ও কালে এ কাল । Кровь пътушьяго гребешка способствуеть нарощенію утраченнаго мяса и удержанію костномозговой массы.
- 334) বাংশোখিশা (Нгал такъ) ক্রের ক্রের মান্তর দি Кровь менструацій скрышляеть кровеносныя жилы и способствуеть нарощенію утраченнаго мяса.
- 335) নাইখনেই শ্ৰমা (Тій-бій-рикъ) কিনানে ও তেনে "Всякаго рода желчь закрываетъ отверстія въ кровеносныхъ жилахъ, зарощаетъ царапины, нарощаетъ утраченное мясо, врачуетъ отравленія и полезна для глазъ.
- 336) ड्रीपिटिंग (Брул циль) निल्ला क्री निल्ली "Змённый жиръ извлекаеть проникшія въ тёло желёзныя вещества.
- 337) ন ক্রি (Ша циль) ক্রে ক্রি ক্রেন্সের মাদ্র মান্তর্গতিদ врачуеть паразитовъ и предохраняеть отъ бользни ядовъ.
- 338) শ্ৰা উন্ (Пак цель) স্ক্রের অবি তিষ্টা তিষ্টা স্কর্মার স্বর স্কর্মার স্কর্মার স্কর্মার স্কর্মার স্কর্মার স্কর্মার স্কর্মার
- 339) ম'ক্র' (Ми циль) কেন ও ক্রেরি " Человьческій жаръ пригнетаеть газы и врачуеть воспаленіе кожи.
- 340) শ্রেণ (Ра ладъ) শ্রেণ ও ক্রেন্ড " Головной мозгъ козы врачуетъ порванныя сухожилія и связки.

علامهم و عدريان دي رسدشدو .. بهدوب محصنق بستصعى عصفيشدو .. ليمشن هم مكسهم وي ميسر يوسين الها مدهممون ملاديسكون بمسمع والمدرد مواعدا د معييسده ، المتدارا عيمتان عراق محلف ق مهم سهس شه در مخييسده ، ميل بيسيط ٥ دستر و سلامهم و ساد ا هلامر" ا در سلاميسدو .. سيعلال و المتماري بدربهم سسمسهم و معييسو . السم م عمصم الى بمعى الى المسموريون و المدريدي دي متحيسدي .. هدور و المعرب معهم مسال سحيس المدر مهمور والمدرد معطوا المديهم مسسمهم دي معطيسده . بيتدرب بمنسو دي الملكة م المعلم ال क्रिकेट कर क्रिक्टिश क्रिकेट क्रिकेट क्रिकेट क المحراه معمده فاعسر محوسم منسوي ، न्त्रेका न्वांक्ष्य १ स्त न्वस्क دملح و ميستوره BY BROKE 4 معمسر ، عر and a 和日

¹⁾ 編 羊 頭 腦. 2) 鬼 頭 腦. 8) 蛇 皮. 4) 犀皮. 5) 象 皮. 6) 鼠 皮. 7) 卷 柏. 8) 驢 蹄. 9) 馬蹄. 10) 孔 雀 翎. 11) 野 鴉 翎. 12) 鴞 鳥.

- 341) প্রশাস (Лук ладъ) কিন্দু ও বান্দ্রে ... Бараній головной мозгъ врачуєть головокруженія и сотрясенія мозга.'
- 342) ইব্ৰাখানুব্ৰ (Ри-дак лад-ба) ক্রিন্তেশ্বর ও ব্যান্ত " Голов-
- 343) ইংল্নেম্মে (Ри-бонъ ладъ-ба) করে ্রে করে " Головной мозгъ зайца врачуетъ колики въ кишкахъ.
- 344) নিশ্ব (Ми ладъ) নের ও করে। ও পার্লি এ পথ্যতিষ্ঠান ত্রেণ্ডান ত্রিকার স্থান প্রক্রিকার স্থান স্থান ত্রিকার স্থান কর্ম স্থান ক্রম স্থান ক্রম
- 345) हुन्यत्र (Брул бакъ) न्तार स्त्री ... Кожа зиви врачуетъ веснушки и воспаленія кожи.
 - 346) यहाँ में (Ca го) क्रिंट क्रिक्टरमान ह नाहरील " Кожа газели и
- 347) শ্র্নি Ланъ го) স্মার্শ ও স্কর্মার ... Кожа слона врачують черную оспу.
- 348) ঐত্বিস্থান (Чжи-бай бак-ба) নিত্ত বিধান দিলের кожа
- 349) ক্র'ষ্ঠ্^{ম্}র্ন' (Чу-срын дэр-мо) ন্ত্রের ন েন্দের ... Selaginella involvens Spr. Когти матара врачують жэръ въ костяхъ.
- 350) বিশ্বনি ইশামা (Бонъ-буй мик-ба) নাক্রের ও কল্পু « Ослиныя копыта врачують задержаніе мочи.
- 351) हैं पै से प्राप्त (Да-и мик-ба) न्तर्स ६ क्यूटर्स . Лошадиныя копыта врачують бользани желваковъ.
- 352) ট্র্'ব্র্'ব্র' (Да бон-бо) করে ও তালেশেও .. Мозолистые наросты на ногахъ лошади врачують холеру.
- 353) ਨਾਂ ਉੱਕੇ ਅੱਧੇਨਿਆਂ (Ма-чжай-донъ) ਕਾਰਮ ਹੀ ਕਾਰਆਂ, ਹੂ " Пав-
- 354) শ বুন শ্ব্রী (Со-чжай до) ক্রি ক্রিলের ও নত্তে " Перья чернаго гуся врачують задержаніе мочи.
- 355) ব্ৰামেই ব্লু (Ук-бай до) ক্লো কিন্তালু চ ক্তত্ত " Перья совы врачують водяныя опухоли.

شتشع . فيسلم في معتصب من مستيسل ليدل من هدريا عمون من طمسكسته مولي ما مهماسو ، يستطيسو . भ्राम्बद्ध " مدنق بمطيع موسوم فوهور يستويسده ، والمحصيل كل ملحياتسم ورعمدا ل والالحق . لعنق معهفين ليستشمعون source or surgimen . هدور و وسسهم م بهدم وبفدرد محدي در سعيس منهمد د مستسموده . مساواً هم پدریداً ویشور ا دی میخوید. هدرا لاميتوا و المرتسلوا اللهمكيان عدريان وهيسون ا ناسعن عد م بسيسهم عياس بن مجهر فيفرن بن موشعو سوشن مسر مع بسرشهمورى معين بدمروي ويير وحدا بدع هفور دو مسييسده ، را روسال _{دا} **Prof**(9) ممسيع مع معددو سنف سعن المهاعد ل سكيشده .. wind a period of wind open or oping of عدني ا® معاصيط ، عدان عدرسمط عدرس م Better and the set معلم المحمد المحدد عبطر م معيناة months of Amountal 9 (3) 12) 和の 1)山羊毛 2) 牛屎. 3) 豕 糞. 4)人粪. 馬 6) 東 粪. 7)狗粪. 10) 鼠 粪. 9百 鸞 糞. 11) 鶴 糞. 12)班 眊 虫.

- 356) ਉ.स.चेंते व्याप्त (Чжа-ма-чжій до) नजेंका नज्जल र क्रा नज्जल भ Перепончатыя крылья летяги врачують бользни матки.
- 357) শ্র্মের্ম্ (На-бій бу) ক্রান্স ক্লান্স ক্লান্স না আесть горнаго барана врачуеть отравленія.
- 358) মানু ক্রিমানু মা (Ра тук-монъ бу) ক্রেন্ড লক্ষেত্র ক্রেন্ড লক্ষেত্র করেন козла пригнетаеть сибирскую язву.
- 359) ते के (Ми чу) किल्ली в किल्ली и Человеческая моча врачуеть усиленную болевнь паразитовъ и предохраняеть отъ лихорадочнаго состоянія.
- 360) শক্ত (Ба чу) ক্তেন্টে ও ক্রেন্টের মার্কির স্ক্রিন্টের Моча коровы разрёшаеть хроническій жаръ лимоы.
- 361) ইন্ট্রের্ড (Чжа-ргодъ брунъ) সেত্রের নার্প বা স্থান্থানার দিবনার দিবনার দিবনার স্থান্থানার কর্মানার স্থান্থানার স্থানার স্থান্থানার স্থানার স্থ
- 363) 리'된지' (Ми брунъ) ලැ다 ㅎ 6 에 내 Человъческій калъ врачуетъ желчь, желваки, отравленія и уничтожаєтъ опухоли.
- 364) ই শুন্স (Да банъ) ক্রি ও জন্মর ... Лошадиный калъ врачуетъ бользни паразитовъ желчь, газы и рвоту.
- 365) ইংল্ডের (Ри-бонъ брунъ) নালার আ ক্রেল্ডের " Заячій калъ
 - 366) वि.पे.बुर् (Чій брунъ) न्लार र्स भागील " Собачій каль.
 - 367) প্রুচ ব্রুক (Чжанъ брунъ) ক্রেক ্রু রে তিল্পার্কা волчій калъ.
- 368) শ্রিনি বুব (Конъ-мой брунъ) কেনিকা ব চিল্লাব .. Калъ тетерева всѣ три уничтожають опухоли.
 - 369) 현명한 (Чжэ брунь) 원고교 도 원교에 대 Кагь жаворонка,
- 370) ট্রি'র্ড (Чжи брунъ) ক্রিলের ৪০০০ শাক্তার Мышиный калъ,—
 оба врачують и содъйствують выдъленію гноя.
- 371) খ্র্লাইর ব্রুর (Пук-рон брунъ) তেনেকার্ম জা চলারে "Голубиный калъ уничтожаеть опухоли и гной.

وبا محص الموسود مكينسدو ، مم عر عو هيوريا هجديم سنو همشر در دل سكينسو هو هيوراء. بدرول حذن عمهم بعدم دييشمول سكينسو هو هيولال .. فاح مدنو بهدم مهمم فمدم د سحيسه مع فيولال .. علكورود العلمسان مدنق عسهم أدن مستيشدق ، معهال ٢ معهال ٢ مع ما عدهم على معلى المسلال المسمع هال عام الأستريهم بدوبهم مستسكسي دي مخيسيون ، بعطيع م عنهم يسعيه دي عصفيشده .. بعدور بمعسودي ومسكستدو ، المعلم المعلى الم مستيشدو ، لمسكسسكم .. ديد فيون .. كسعم و معصر فيعيد دبهدوكو فدسم معهلام م معدلهمهم معم مع عدلي د معتمهمهمهم معددلميس بهيمان rated valaint ? my at moning o ويتوبع سنو معتمس مواعم TOTO STORY وياعدس ا ها بمحسن منه معص ا هو معتمس منو

- 372) ব্রাম্ম (Чжан-ба) নিম্মান্ত্র " Чжанба (насткомое) разръшаетъ болъзни кровеносныхъ сосудовъ.
- 373) বুঁশা বুঁত (Дик-срин) Краббъ и 374) কুঁ সুঁ ্ম (Чубуръ) — (Но ি স্কুলেনে Водяные червячки врачують задержаніе мочи.
- 375) पूर्वे शुर्र (Сэ-буръ) का полото н Навозные жуки. 376) पूर्वे शुर्वे शुर्वे (Чжинъ-чжинъ-ту-лу) толпо полото н Черные жуки врачують колики въ желудкъ.
- 377) মুনেরে (Бру-май-бу) নিন্দ্রের বি ক্রেলের " Червь, водящійся на растенів чемерица, останавливаеть кровонзліяніе изъ кровеносных сосудовъ.
- 378) বুবুরুর্র্মণ (На-бун-бу-мо) করে জা কেলেও "Дождевые черви останавливають изліяніе головнаго мозга.
- 379) কু ট্রনি স (Чу-чжій ша) কাল কলিলে কা কলে Мясо водяной мыши и 380) ই ট্রনি স (Ва-чжай ша) কলে কা কলিলে ও কলেল ও কলেলে ও কলেলে ও কলেলে ও
- 381) ইশ্বশ্য (Мик-ба) ের স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত চিত্র স্থান্ত স্থান স্থান স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স্থান্ত স

Основныя сочетательныя прим'єси къ лекарствамъ суть сл'єдующія: тростинковый сахаръ является основною прим'єсью при медикаментахъ, врачующихъ холодные газы; сахаръ является основною прим'єсью при медикаментахъ, врачующихъ жаръ въ крови и желчи; медъ является основною прим'єсью для медикаментовъ, врачующихъ лимфу и слизи. — Способности вс'єхъ этихъ и каждаго въ отд'єльности изъ лекарствъ необходимо вамъ риши усвоить себ'є, преимущественно!» — Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава двадцатая, уясняющая способности отдъльных лекарство.

A CONTRACTOR 别 ميرهم عنصدا عشم وهدا مدا .. فدول ويتولط . ريسا رسا سنو ربعدا مهجم د سحينسد مر م سعيس .

سردمدرا ، عديم مواحد د سخيسا د مد م سعيس هد ،

الميل المول الميل من المياسيمول ما المعالم الم مسلم عسهم حسوده مهدده معدده entiry and 新る:

乳

3 氢 المحتمد المحتم عميم عسكم باحسا بديم ، مصدا ستلهما عبد المستراة هداي عسيما هما مع مهلماة المعادة 97,92 رهوريا مطهيم نصمعم ، دمده دسيسم د معدا ، عبال

مسكمت وهم مستسر و ويوريا ويوما معهن وي معم ديوم فيييكم ، من ا دويا معهد بعضهمسكم ، ملحيشسي مر دا محييم ل معكويهورل ، فيعدشوسون سدمرا لا سعيس ها سيفم هن نمعدشوسون عدفيع هدن فمعدشوسون وهبن ، سيدها موعدون

XXI.

Послѣ сего Укагану бэлгэ-билыкъ рыши провѣщаль еще такъ. Слушайте, великіе рыши! Что касается способа составленія лекарствъ, то ихъ должно составлять сообразно (различной) группировкѣ, вкусу и способностямъ.

Укажу группировку лекарствъ, излечивающихъ разнаго рода болезни: Капуръ (Camphora), Цаганъ-изанданъ (Santalum album L. v. myrtifolium Roxb.), Гиванъ (железистая охра), Чжуканъ (гипсъ съ примесью глины и какой то горной породы, не растворимой въ соляной кислоте), Куркумъ (Carthamus tinctorius) Хухэ-удбала (Aquilegia viridiflora Pall.) — составляютъ группу лекарствъ, пригнетающихъ болезни съ повышенною температурою.

Дикда Gentiana barbata Froel), Алтанъ-цэцэкъ (Momordica cochinchinensis Spr.), Тэмэгэну хухэ (молодые плоды Vincetoxicum), Цаганъ-бонъа (Aconitum chinense Sieb), Эбэсун'у шусу, Ячжима (Pyrola rotundifolia), Чжилчжи (Campanula Trachelium L.), Чжирба (монг. Шара-модонъ), — составляютъ группу лекарствъ, излечивающихъ болёзни желчи.

Уланъ цзанданъ (красное дерево) Цзо-мо (Petrocarpus santalinus L.), Кадира (Santalum Rehm.), Хонъ-ланъ (Scutellaria baicalensis. Georgi), Башага (Euphrasia odontites Pers.), Имиди (Crataegus pinnatifida Bge.), Рэ-гонъ (Potentilla tanacetifollia W.), Банъ-цзы-до-бо (Saussurea glomerata Poir.), Бодокъ (Rubia cordifolia L.), Цой (Ficus religiosa L.), и др., составляютъ группу лекарствъ, врачующихъ кровь.

Ги-ванъ (Жельзистая охра), Алганъ-цэцэкъ (Momordica cochinchinensis), Цаганъ Бонъ-а (Aconitum chinense Sieb.), Махэръ (Akebia quinata), Цулхаръ (Agriofillum arenarium), Дэ-ва, Бар-ба-да (Arabis pendula L.), Таг-ганъ (иначе «Нянъ-

A STATE 8 السيط و مع السيد وي المحتليسيان الجراها المعيسراة Ī .‡₁ ij 辽 d d عتصلاتتم ٢ ،، i Tel 4 ¥305¥ 7 المحدود المعدد المحدد المحدود المحدود المحدود المحدد المحد ij Ţ wind past o

শুকু عنا المحتوفه مستعملهم و محريم ما مستييم .. عسر هجو بحملا مر بيوبع 3 enoting of forward moon? Set to of the first in ij מתנושמן מתיין まる もも سطورين سك معسس تمعور هدا ما .. まる 製 عسم بعد وسنطوق **.** mad " antiqued अन्यस्य १ TEXES. रक्त Nat Take ार स्था ある क्रिस्कु 乳配 carcontra-40,000 نمس مميسو mathe joined motherhouse us gethan phylig · 如 一 Ł **15 15 15** 1 to the second 易

цзы-брай (Thalictrum minus L.), составляють группу лекарствъ, врачующихъ лихорадочное состояніе.

Чжагаръ (Moschus moschiferus L.), Цаганъ Бонъ-а (Aconitum chinense Sieb.), Шара Бонъ-а (Curcuma Zerumbet Rosc.), Уланъ Бонъ-а, Цаганъ гарудійнъ химусу, Боро гарудійнъ химусу (Ramiscysi uncariae) Цаганъ багатуръ, Шара багатуръ, Цзадъ, Юку-шинъ (Senecio sagittatus Schulz-Bip.), Гу-тубъ, Дак-ша (Охуторія muricata DC.), Хабо (Polystichum fragrans Ledb.), Юнъ-ба (Curcuma longa L.), Канъ-ка-чунъ (Leonurus sibiricus Benth.), Рэ-ралъ (корневище папоротника), Балгунъ (Мугісагіа longifolia Ehrenb.), Банъ-чжанъ (Leucanthemum sibiricum DC.), Банъ-цзы-до-бо (Saussurea glomerata Poir), Нохайнъ хошигу (Rosa acicularis) Шира модону (Phellodendron amurense) цзабсарай дурусу 1) лёкарства, отъ отравленія.

Чжукань (Гипсь съ примесью глины и какой-то горной породы, не растворимой въ соляной кислоте), Шихирь-эбэсў (Glycyrrhiza uralensis) Уцэўмь (Vitis vinifera L.), Чицаргана (Berberis vulgaris), Руда (Costus amarus), Мэхэрь (Akebia quinata), Адонь (Stellaria dichotoma L. v. cordifolia Bge.), Цагань роло (тиб. — Сроло гарбо), Га-тэмўрь (тиб. Сролосуг-да ід.), и проч. составляють лекарства противь кашля.

Лидрэ (Sophora angustifolia), Гандагари (Sambucus racemosa L.), Акару (Cupressus sempervirens), Коньодъ (Foeniculum vulgare Mill.), Руда (Costus amarus). Хара-гугу (Vatica lanceaefolia Bl.) Саримсакъ (মুন্তা রু Allium sativum L.), и др. составляютъ группу лъкарствъ при сложныхъ бользняхъ съ повышенною температурою газовъ.

Сы-ябъ (Cydonia sinensis Poir.), Màну (Aristolochia recurvilabra), Усу (Coriandrum sativum), Чицаргана (Berberis vulgaris), Удбала (Aquilegia viridiflora), Сэмбру (Punica granatum), Цаганъ гачжа (Rhizoma Hedychii spicati Rehm.), Имиди (Crataegus pinnatifida Bge), и другіе составляють группу лькарствь, врачующихъ повышенную температуру слизей.

Монгол. «дурусу» въ нашихъ словаряхъ невърно надиктовывается «кора», «кожа дерева»; въ дъйствительности это тотъ тонкій слой, который залегаетъ между корою и твердою частью ствола.

والمستجسل المحصيل العام الم த **P** A TONS AND AND 地名里文 8 夷 1 1 1 扎 **9** 464 3 44

¹⁾ По всей въроятности представляемое название растения есть тибетское искажение его китайскаго имени (北京); коренное тибетское его названис: 可以工利 См. Инвент. кит. аптеки № 197. 2) Китайск. (香黛).

Боро гачжа (Rhizoma Zingiberis officinalis), Цаганъ гачжа (Rhizoma Hedychii spicati Rehm), Шин-гунъ (Narthex asa foetida Falk.), Каруда (Силикатъ), Сонгина (Allium), Саримсакъ (Allium sativum L.), составляютъ группу лъкарствъ, врачующихъ слизи и газы.

Сэбрў (Punica Granatum), Поварй (Piper nigrum), Бибилинь (Piper longum), Борд-гачжа (Rhizoma Zingiberis officinalis), Цзидрага (Сарвісит аппит L.), Гагдла (Атотит medium Lour), Сукмель (Атотит amarum Lour), Шйнца (Сіппатотит сеуlanicum Nees), Чжамбрай (Nelumbo sp.), Чжй-данъ-ка (Vitex trifoliata), Дали, Хард-сэра (Latuca sativa L.), Лалапудь (Salsola), Цзўргей (Clematis alpina Mill), Ирогей (Апетопе Pulsatilla L.), Цзд-ца (Natr. sulfur.), Чжабруца (Natrium chloratum), Хитать дабасу, Молоръ-дабасу (Natrium sulfuricum), Эберь-дабасу (Sal cornucervi volatile), Тал-ца (Гипсь и каменная соль) и пр., составляють группу лекарствь, врачующихь слизи съпониженною температурою.

Цза-ди (Myristica fragrans Houtt.), Бурамъ (Arundo saccharifera) и отдълъ костей суть лъкарства для газовъ.

Цаганъ кукуръ (Boswellia thurifera), Талга дорчжэ (Cassia Tora L.), Олосуну ўрэ (Cannabis sativa), Кадара (Santalum Rehm.), Шара-модон (Phellodendron amurense) и другіе составляють группу лекарствь, врачующихъ лимфу.

Чжагаръ (Moschus moschiferus), Шинъ гунъ (Narthex asa foetida Falc.), Саримсакъ (Allium sativum), Маруцзи (Съмена цезальпиніеваго), Танъ-промъ, Ланъ-танъ-цзы (Нуовсуатив підег), Чжи-данъ-ка (Vitex trifoliata), Цахилдагунъ ўрэ (плоды растенія Ігіз ensata Thunb.), Шинага хорохой (Plenorbis), Пепелъ Боро-шабака (Зүзүч иначе отсу фот п) Хорохай модону ўрэ (Spiraea media Schmidt), До-ба, Го-чжу (Хапthохушт (Напь.), Бальчиргана (червь, водящійся на растеніи чемерица) составляють группу лькарствъ, противъ паразитовъ.

Габэдъ (Citrullus vulgaris L.), Билба, Дадрикъ (Rhamnus virgata Roxb.), Царасуну урэ (Quercus mongolica), Моилъ (Prunus Padus L.), Тарамъ (Plantago major, L.), Нарамъ (Polygonum viviparum L.), Энгэсхэ (Ficus religiosa, L.), Оронгойнъ чису (кровь

Figure Farmer wanty" 3 set septed المنط عمده مقامي عمده مقامل مقالمل بيدا عد المدروس علوه مع ما سدوريد وجورم . محدي هدي نسعدسيميسي كمن . سيط غم المحج معهوسدا لممن محدور . محدور مدورم كمن محدورا مكتسر عدا معلا . هديتمتسل . ب مجهدم كمن يتمكوبل يتسهديتمل آ فريل فين . محكوبل هدن فيعدستميسن كمن سيفيقبل عدوبا وتسهديتم غمى محدي وبييستم 1 شديع .. وتعلقهم هدي شعيدستيميسي غمى سيفيفهم 1 سيوم بدهويسدا غمن سيكيون شعدستهسون عدفيج هدي شعستهسون بمدين، سيكيرن شعيسهيوم شعدستهسون جبوبو بعيمتس سهمهاست كمن همدور هيههم كمن غديد عيهم هدن شعيسميسن كمن سيفيكم عيهم عهور سهوايسة emindes forces process and antie company coins . Craiges المعدر المحمود المعار والان عدمداً أبضم معمتن بستمينسج م م مسعيس هي ، شعدسمسين سدم" ا عنق ٤ عدلهو ميس محى معمتو بستصور عصفمتسو عبر ع معيسن" التحصر المستحد المتحدد المتحدد नम्यानियां अर्थान्याक्ष नथ व नम्यान्त्रम् " تمكنة する

¹⁾ Kur. (海 金 沙).

антилопы — Orongo), Бэрй цэцэкъ (Delphinium grandiflorum L.), составляють группу лекарствъ, врачующихъ поносъ.

Хитать-дабасу (Ammonium chloratum), Молоръ-дабасу (Natrium sulfuricum), Алтанъ элэсу, Наймальчжинъ (краббъ), Сукмаль (Amomum amarum Lour.), Чжамба (Malva verticillata L.), составляють группу лъкарствъ, врачующихъ бользни моченспусканія.

Соча, Ургэсуту ула (Rumex crispus L.), Чинойнъ ургусу (Carduus crispus L.), Шудакъ (Radix Umbilliferae), Алтанъ сацукъ (Momordica cochinchinensis), Брида-са-цэйнъ (Polygonum aviculare L.), Ухэръ хараганайнъ ўрэ, Ячжима (Pyrola rotundifolia L.), Цаганъ гичй и другіе составляютъ группу лъкарствъ, вызывающихъ рвоту.

Арура (Terminalia Chebula Roxb.), Багаду (Croton Tiglium L.), Донъка (Ceratonia siliqua L.), Шри-ханда (Fritillaria verticillata W.), Дурчжить, Тарну, Гэшигунэ (Rheum officinale), Нгонбо. Том-бу, Цзэдакъ, Даланъ туругу (Stellera Chamaejasme Wikstr.), Чур-цза (Rheum sp.), и другіе составляють группу лъкарствь, врачующихъ и послабляющихъ желудокъ (слабительныхъ).

Относительно способа составленія лекарствъ должно сказать, что они составляются соотвётственно вкусу и соотвётственно способностямъ. Составленіе лекарствъ, сочетавая вкусы, образуеть 57 сортовь отдельных вкусовь лекарствь. Когда лекарство составляется изъ двухъ вкусовъ, то при (основномъ) сладкомъ является 5 сортовъ двувкусныхъ лѣкарствъ; при (основномъ) кисломъ — 4 сорта двувкусныхъ лъкарствъ; при (основномъ) соленомъ — 3 сорта двувкусныхъ лѣкарствъ; при (основномъ) горькомъ 2 сорта двувкусныхъ лъкарствъ и при (основномъ) жгучемъ 1 сорть двувкуснаго лекарства 1). Когда лекарство составляется изъ трехъ различныхъ вкусовъ, то, при (основномъ) сладкомъ, является 10 сортовъ трехвкусныхъ лъкарствъ; при (основномъ) кисломъ, —6 сортовъ трехвкусныхъ лѣкарствъ; при (основномъ) соленомъ, — 3 сорта трехвиусныхъ лъкарствъ; при (основномъ) горькомъ, — 1 сортъ трехвкуснаго лекарства 3). Когда лекарство составляется изъ четырехъ вкусовъ, то, при (основномъ) сладкомъ,

¹⁾ См. приложеніе № 14-й.

²⁾ См. приложеніе № 15-й.

عمر بهمورا معوود معموم عم ويعمل بعدي بيميرا ، معيميس همى شييون ، لمحاصفها والمحدد عمد منحوا منحوا منحوا منحوا محاصة محدستساء متعوار کمی باعدی مدشمشر ویی نسمدستمسص خدیر ، باسم کمی مدشمشر بهدیم مدم فعلاقها ويهال ومعلوم معومسين والاسطسون دمعملهمدا وهيس فمعدسيمهمسون م شعكيس ، جيوم ول جيوسم سعيس ، جسل جيس ، فيون شسير جمهم ورور وبا ومعصمهم بعيمتس مواحد د معدوا دسم معدوا موسوم مواحد و حمكيم هدن شعدستهسين لممن سيويديتوسي سلاييسي بمحدن ، سيويديتوسي ٨٠ ملاييشساحل كمو عييطن باستميشسق وهدرياعلاويون مندممان ، ديمون باستميشسمن تمعوم ملاصفصدا وعيسر شعدسميفسين .. نيير شيينهن .. دمهمر و هدورم شعير بهدوفو فتتعص مهلكم م معدلمهم عم عم م مسعيين بهرمت فيعديتيسين معين ح

معتمهوس معتم أمريكمين وعيمداج

является 10 сортовъ четырехвкусныхъ лѣкарствъ; при (основномъ) кисломъ, — 4 сорта различныхъ четырехвкусныхъ лѣкарствъ; при (основномъ) соленомъ, —1 сортъ четырехвкуснаго лѣкарства 1). Когда лѣкарство составляется изъ пяти вкусовъ, то, при (основномъ) сладкомъ, является 5 сортовъ пятивкусныхъ лѣкарствъ и, при (основномъ) кисломъ—1 сортъ пятивкусныхъ лѣкарствъ и, при (основномъ) кисломъ—1 сортъ пятивкусныхъ лѣкарствъ въ составѣ четырехъ вкусовъ и двухъ вкусовъ является по пятьнадцати комбинацій; въ составѣ пяти вкусовъ — шесть комбинацій; въ составѣ трехъ вкусовъ — двадцать комбинацій и въ составѣ всѣхъ шести вкусовъ — одна комбинацій; съ прибавною простыхъ шести вкусовъ получится всего 63 отдѣльныхъ вкусовъ лѣкарствъ. Они должны быть составляемы въ противодъйствіе 74-мъ (болѣзненнымъ процессамъ, происходящимъ отъ) развитія или упадка (болѣзненныхъ началъ организма 3).

При составленіи лікарствъ соотвітственно ихъ способностямъ, являются два отділа: 1) лікарства, назначаемыя для изліченія (болізни) и 2) лікарства, назначаемыя для очищенія (организма). Составленіе лікарствъ (назначенныхъ для изліченія) трактуется въ пяти и въ семи отділахъ: Декокты, порошки, пилюли, мази и масло (трактуются какъ) пять отділовъ, а съ присоединеніемъ спиртовъ и сироповъ («брида» то же что «ханьда») будеть семь отділовъ.

Въ (трактатъ объ) «очищающихъ лъкарствахъ (находимъ) клистиры, слабительныя, рвотныя, нируха и носовое слабительное. Они очищаютъ недуги трехъ бользненныхъ началъ, сложныя бользни и головныя бользни.

Все это нужно составлять въ противодъйствие 404 болъванямъ. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія: Сущность цѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій». — глава двадцать первая, обясняющая группировку и составленіе лькарство.

¹⁾ См. приложение № 16-й.

³⁾ См. приложение № 17-й.

²⁾ См. приложеніе № 18-й.

ممتعدمهم و بدرعيديون دمهدر حدنو ، حدجون عددمتون عمون عمون المدودها هديتمس معدمتم حدفو ، دروا و 新型系列男 N بعلامهم مسفيتهي متحويهم دعويهم دمهدج لممى همهدى جدهكمرين بمحدده متعلوم بي يملاعهم دمهدج لممح منسوم لجعدريشو عمليهي يتعجوب بينفيتق لامق دستنيسي للمسكيسي ديمهمسي ويتلائيسي لجملاوي بالوقع والشاحل ميلا مفحميسهم ل بهدعيمول ديهم " محدورون مينسون ميمسونون شعم بيوم وي هوراً سوم الميها عليها ويوريا ويوما سكهن ما ، ويشعن دمهم م معمو همي دميون ميدفه بمخصصيون ، مسيفميشوم دمردسعن فينحسن ووموا سيطينشم م معييكم ال سين ويون مدنو دمهم وي معود كم وهو عسهت علا مسمري عل عميمها عيد هي عمد ميل عدد ميل عميدي عدى عدي عدعمهمي عدسيسا ه مسف مهديا ووبط مهديا م هشمل بإمه"، محدي معمي وري مع رسكم المحمل معمول مكهلا للمنمهمسكم .. مهاعمو ل منتشم معيهميول دمعمكما م فيشعل دمهم م معمو لمهل لمعميمسيل مملمتعد مع مستسم وي شمييس بمحمدس ".. دييع محتدريس همي محتحويون ي وي شمييعم .. من ا ديرا 1 1 Agains at sayal apparaged **3**

المدعمة المداومة

XXİI.

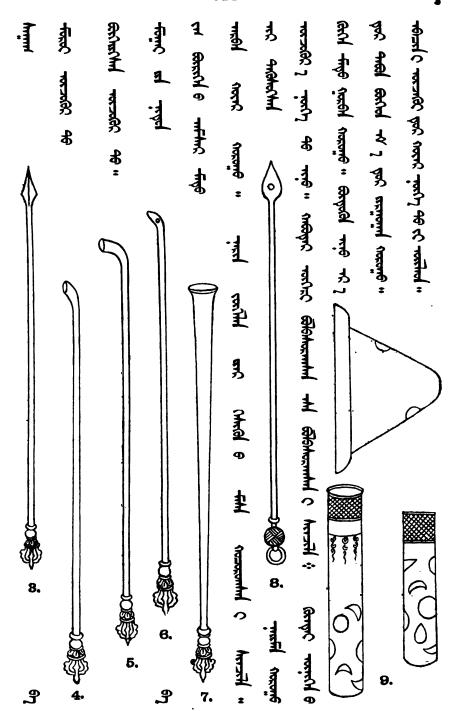
Посль сего Сэтхиль-эцэ турухсэнь риши сказаль еще такъ: О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! Какимъ же образомъ изучать намъ отдёль хирургическихъ инструментовъ и операцій? Соизволь преподать о семъ животворецъ, и царь врачей! На такую рѣчь его учитель провѣщалъ. «Слушайте великіе раши! Изученіе хирургическихъ инструментовъ и операцій, противоборствующихъ и врачущихъ болезни, состоитъ изъ двухъ отдёловъ: 1) операцій и 2) хирургическихъ инструментовъ. Все, что способствуеть удаленію и врачеванію бользней съ внышней стороны тыла, представляеть собою хирургическое леченіе. Оно заключаеть въ себъ три отдъла: а) легкія, б) бользненныя и в) тяжкія операціи. Къ отділу легкихъ способовъ хирургическаго врачеванія принадлежать: компрессы, купанья и спринцеванія; къ бользненнымъ операціямъ принадлежать: кроиспусканіе, прижиганія и проколы; къ тяжкимъ: разрезы, полпая ампутація, скобленія и извлеченія. Употребляемые для сего хирургическіе инструменты суть: 1) инструменты для изследованія оставшагося въ теле какого-либо остраго орудія; 2) клещи, 3) ланцеты, 4) колющія орудія и 5) тонкія колющія орудія.

И прежде всего инструменты для изследованія оставшагося въ тёле какого либо остраго орудія суть:

1) Такъ называемою «игольною головкой» (№ 1 тиб. [प्राप्ता] монгол. ¬О Ө ческом по надлежить изследовать поврежденныя головныя кости. Инструменть этоть круглый въ верхнемъ и нижнемъ своемъ конце, и иметь въ длину шесть пальцевъ.

При посредствѣ инструментовъ:

1) «Круглоголоваго» (№ 2 тиб. মর্শি ্রুম' монгол. ৭০০নিক্র কারনিক্র কারনিক্র

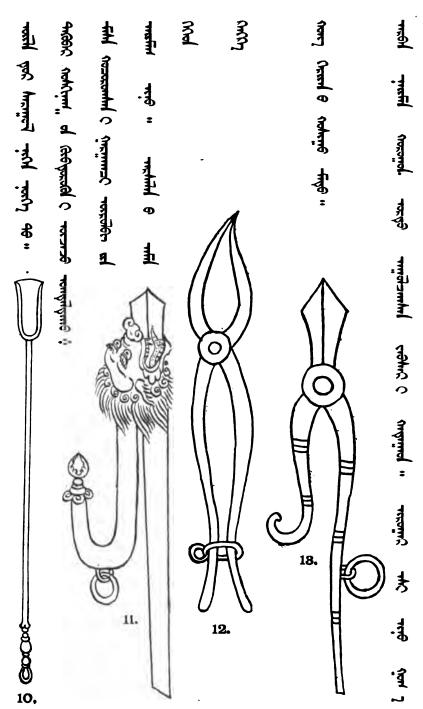

- 2) «Гречеголоваго» (№ 3 тиб. ঘ্রাইনিংম্বা бра-бой-ко; монгол.
 - 3) «Косоголоваго» (№ 4 тиб. है गुन्त्राय монг. тока тока по это по э
- 4) «Изогнутоголоваго» (ে 5 тиб. ই'শ্বশ্বশ্ব монгол. ক্রেকেশ্বের্ন ")
 - 5) «Змѣино-глазаго» (№ 6 тиб. अवाकी (монг. торси)

III. При изследованіи и вырезываніи шишекъ прямой кишки употребляется инструменть, который называется «Пустой, похожій накоровью титьку» (№ 9 тиб. अवश्य क्ष्य монгол. Стором монгол. (предоструженть), (чрезвычайно эластично отполированный, длиною) въ три пальца; толщина его для мужщинъ въ пять, для женщинъ — въ шесть пальцевъ. Изследованіе больного м'єста должно производить черезъ посредство двухъ отверстій (боковыхъ, величиною съ горошину). При производств'є самой операціи, изследовавъ шишки прямой кишки черезъ посредство инструмента съ однимъ открытымъ отверстіемъ и введя ихъ въ это отверстіе, должно отр'єзывать ихъ инструментомъ, который именуется «Рав-

¹⁾ По Бинд. онбо инструменты эти нужно употреблять въ томъ последовательномъ порядка, въ которомъ представлены они въ настоящемъ описании. Если находящееся въ тала постороннее вещество не будетъ найдено однимъ инструментомъ, должно приступить къ другому, последующему.

номврнымъ шиломъ (№ 10 тиб. འབྲུམ་བёོད་སྐུན་བ་ брум-чод-чжонъбу монгол. (फरफर फिल्टि) ").

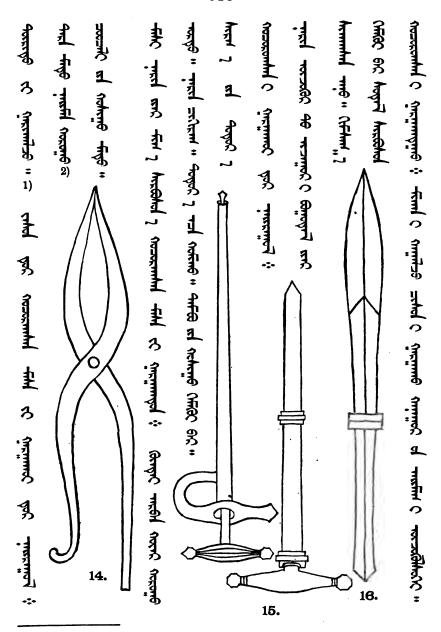
Отдълъ щинцовъ, при посредствъ которыхъ извлекаются оставшіяся (въ тълъ) острыя вещества, таковъ:

- 2) Клещи, именуемыя «клювомъ трупоядной птицы»¹) (№ 12 тиб. སྐམ་Հ་শ་ང་শ་མཚ་; монгол. ⴰⴰⴰⴷⴰང ⴰⴰ ⴷⴰⴰⴰⴰⴰ ⴰⴰ);
- и 3) Клещи, именуемыя «клювомъ черной вороны» (№ 13 тиб. ПОСТОВ ТАТТЭТАТОВ Гам-ба чжа-рок чу монгол. ОСТОВ О ООСТОВ « НЕСКОЛЬКО КОРОЧЕ И ТОЛЩЕ предшествовавшихъ) Каждыя имёють по 18 пальцевъ въ длину; въ мёстё взаимнаго соединенія скрёплены шпинькомъ и рукоятку въ одной половине согнутую крючкомъ, а въ другой снабженную колечкомъ. Инструменты

¹⁾ Названіе «трупоядной птицы» составляєть у монголовь, кажется, дославную передачу съ санскитскаго ganggatchilli; ее примъняють къ большому черноголовому коршуну (larus ridibundus).

²⁾ Въ медицинскихъ сочиненіяхъ принимается вообще три начала измѣренія. 1) За основу міры принимается пылинка, носящая санскритское названіе «paramanu» (бътб н); 7 такихъ пылинокъ=1 гнидъ (Сторово н); 7 гиндъ=1 вши (ЭСМЭ и); 7 вшей=1 ячменному зерну; - по и) 7 ячмен-4 локтя=1 маховой сажени (); 500 маховыхъ саженей=1 поприщу (🗫 🗝 и); 5 поприщъ=1 бэрэ (бъј и). Это мъра-пространства вившняго міра и его предметовъ. 2) Изм'вреніе, прим'вняемое къ одушевленнымъ существамъ и предметамъ ехъ домашняго быта, таково: ноготь большаго пальца, на пространствъ отъ помъщающейся подъ ногтемъ черной грязи до основанія ногтя, а также оконечность указательнаго пальца—1 пальцу. Половина пальца— =1 пуну (🖟 **) 2 пальца=1 дюйму (¬¬¬¬¬ **) 6 пальцевъ=1 пальцу, которымъ лежуть (Этопоос и т. е. указательному) 12 пальцевъ = 1 пяди (4 - 6 - 6 - 6); 2 пяди=1 ловтю; 4 ловтя (4 - 6 - 6) = 1 маховой сажени (ना); изъ 96 пальцевъ составляется квадрать (निर्द्धा н), 3) и ра платья составляеть для каждаго особое протяжение оть макушки до пятокъ.

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана: ग्रिन न्यून केला र नियम्पूर्ण र

²⁾ אבשה אופ: אהל הקט ההביוס אר יויבה והכיום יסבקט יי

эти надлежить применять при извлеченія остраго орудія, засев-

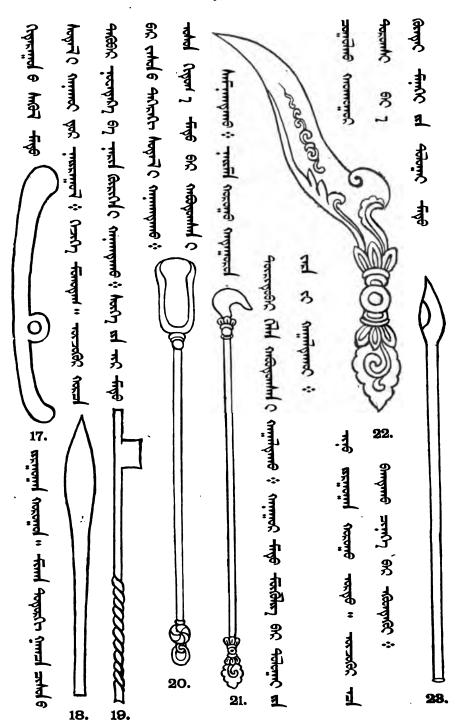
- 4) Клещи, имѣющія одинаковую (съ предшествовавшими рукоятку, дѣлаемыя) въ восемь пальцевъ длиною и подобныя «клюву кулика» (№ 14 тиб. སྐམ་བ་མབང་རིལ་མཚུ་ гам-ба тинъ-риль чу; монгол. ܩܩܩܕܕ ܕܕ мъ рекомендуется извлекать острыя орудія, засѣвшія въ мясѣ и въ жилахъ.
- 5) Клещи. именуемыя «клювомъ Дамбу» (№ 15 тиб. гам-ба-дам-буй чу-риг-пій; ४४४४ СССТ побетольно сотолированныя и твердыя, со вкладываемымъ и вытягиваемымъ изъ средины поршнемъ. Ихъ должно примѣнять къ извлеченію острыхъ орудій, оставшихся въ срединѣ ранъ.
- 6) Клещи, именуемыя «щипчиками», (№ 16 тиб. ॐ монгол. (№ 16 тиб. ॐ монгол. отм. ¬"") имьють очень тонкую оконечность, а рукоятку, обвязанную покрышкою. При посредствы ихъ должно извлекать острыя орудія, оставшіяся въ кровеносныхъ сосудахъ, а равно въ жилахъ и сухожиліяхъ.

Представлю еще коллекцію ланцетовъ, которые им'ьють назначеніе разр'язывать мясо и извлекать кровь.

1) Ланцеть, называющійся «подобнымъ воробьиному хвосту» (№ 17 тиб. ЭЭЭДЭЭЗ; монгол. (スマーニット) з); длинною въ шесть пальцевъ. Его должно примѣнять при разсѣченіи исключительно кровеносныхъ жилъ, проходящихъ въ мясѣ.—

²⁾ У тибетцевъ данцеть этотъ зовется еще «пташкоподобнымъ» Эд

- 2) Ланцеть, именуемый «ланцетомъ бьющихся жилъ» (№ 18 тиб. ॎप्ट्रास्ट स्वाप्ट (№ 18) тиб. Сата (Сата (Сата - 3) Ланцетомъ, похожимъ на остріе топора (№ 19, называемымъ у тибетцевъ 与 उ प्राप्त प्राप्त प्राप्त цзак-бу; монгол. प्राप्त норожно выпускать кровь изъ кровеносныхъ жилъ, проходящихъ поверхъ костей.
- 4) Ланцетомъ, который называется «похожимъ на водяной ножъ» (№ 20 тиб. শুণ্মান্ড; монгол. নানা দেৱনা । надлежитъ расчесывать опухшія мъста.
- 5) Инструментомъ, называющимся «имѣющимъ форму серпа» (№ 21 у тибетцевъ ਕੋਂਸ਼ਕਾਨ पूर्वा ; монгол. (притек об честор и), и дълаемымъ въ длину восьми пальцевъ, надлежитъ разръзывать опухоли на языкъ.
- 6) Инструментомъ (№ 21), называющимся у тибетцевъцемъ круглую форму, надлежитъ разръзывать раны, находящіяся на головъ.

Предлежащее намъ бурятское изданіе «Дурбэнъ ундусуна», равно какъ и пекинскій оригиналь онаго не дають названія этого инструмента, почему мы заимствуемъ это названіе изъ медицинскаго атласа, приложеннаго къ Сумбуму Арія Пандиты.

²⁾ Тиб. उँऽ ग названіе тонкой жилы, проходящей въ верхней части рукъ; что же касается монгольскаго पूर्ण किर्ना по соотв'єтствующаго ти-, бетскому है कुऽ, то подъ этимъ именемъ изв'єстны дв'є жилы, проходящія въ горловой части шен. Шмидтъ называеть ихъ мейными артеріями.

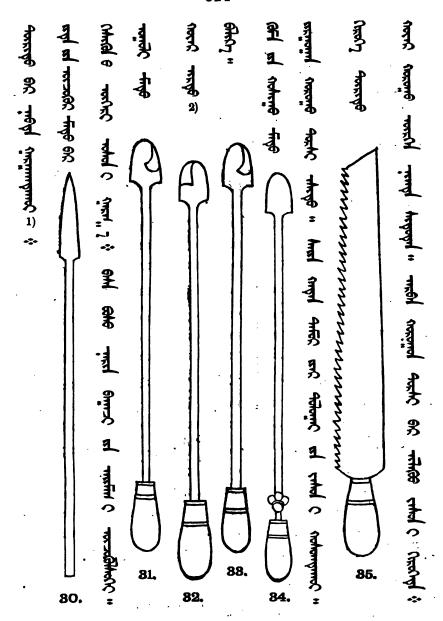
³⁾ Представляемое названіе заимствуєтся изъ медицинскаго атласа Сумбуна Арія Пандиты. Въ текстъ «Дурбонъ ўндусўна этого названія нътъ и вътместскомъ оригиналь онаго виструментъ этотъ обозначается только описательно: 인'고이다. (иначе 진고) т. е. «подобный острію топора».

منهيدم"، كم يُعدن لهو منمسمتم هدي مشمل معسبول متدسيس ول هدمه ميدرول مهمول متعم"،".	رسفر معيا بيفو هن	שמשן שפעלים כנ שבין "ז"	الملايسة و ممهدية والمراق المراقة المر	שתושל 6 שמתי ל יושהל" ז "	TEGO TIPO MONTONO STA	شدمتم مددم م هدفورت دل معل الله مستمهري هدورم ريضهم مهمين هوريم غول ميشورل مع	Agring to purpose .	puint tide at mounding	شفع هسيم سويم دل ستيم "، ال	THE PORTY THAT IS THE
圣主						男				
X O TOTAL						工具				
の領			,		26.	身	27.	28.		
آء :	24. 	•		25.	_30	1	,	_3•	26	€.

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана: борой во тос "

Разнаго рода иглы, назначаемыя для проколовъ, дѣлаются длиною въ шесть пальцевъ и отдѣлываются книзу отъ верхняго конца по мѣрѣ, на которую онѣ имѣютъ помѣщатыя въ тѣлѣ.

- 1) Инструменть (№ 23), именуемый «пустой иглой съ лягушеньей головою» (тиб. अपाय प्राप्त бук-тур-бал-ко; монгол. Острус посмощее на лягушенью голову, въ боковине которой имется дыра. При посредстве этого инструмента должно выпускать скопившіяся испаренія (слизей и газовъ), а также выпускать воду изъ сердца и печени.
- 3) Инструментомъ (№ 25), называющимся «воробыный клювь» (тибет. ট্র্ন্ নিন্ত্র সমন্ত্র নিজেন্ত্র প্রাথমিক কর্মান্তর জন্মান্ত্র প্রাথমিক দেওম, কেন্ত্রেন্ত্র চফ грудной полости.
- 4) Инструментомъ (№ 26), называющимся «ячменеподобнымъ» (тибетск. বৃষ্ণবেহুবি খ্রুম্ক; монгол. সকলে ব কালোকের সার্কের বিবিন্দুর্থ ") должно прокалывать нарывы спинныхъ позвонковъ.
- 5) Для легкихъ, сердца, кишекъ, толстой кишки и почекъ (сътою же цёлью) рекомендуется инструментъ, не пустой, съ оконечностью въвиде лягушечьей головы, называющійся по тибетски № № 27).
- 7) Инструментомъ, длиною въ пядень, называющимся «имѣющимъ форму сарлычьяго языка», (№ 29 тибет. েই ট্রাব ; монг.

сполна извлекать нарывы въ четырехъ оконечностяхъ и лифматическіе.

8) Инструментомъ, именуемымъ «подобнымъ концу копья» (№ 30 тиб. $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$ 7 $\frac{1}{2}$ 7; монгол. $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ 7 $\frac{1}{2}$ 8) надлежить извлекать гной и воду изъ четырехъ членовъ (= рукъ и ногъ).

Укажу еще группу иныхъ, тонкихъ хирургическихъ инструментовъ.

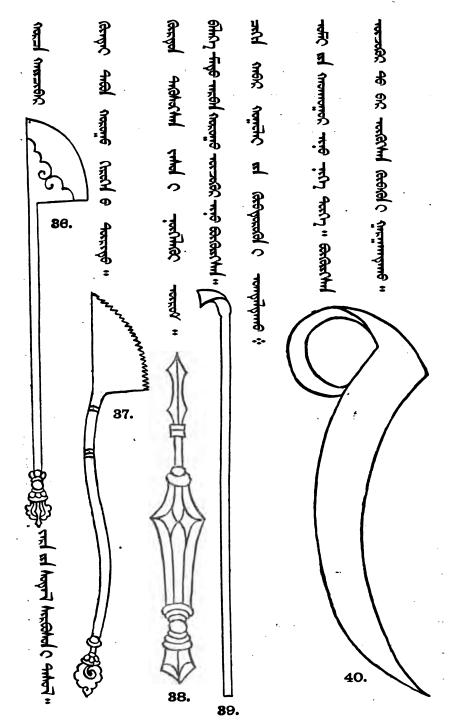
- 2) Инструменть, именуемый: «снабженнымъ двумя остріями» (тиб. ЧЁ За).
- 3) Инструменть, именуемый тибетцами Д'Д'ГЭ' ба-ла-ха; монгол. 6 № 33).
- и 4) Инструменть, именуемый «подобнымъ клюву Го-ма» (тиб. 河리디리를 '자동' го-май чу; монгол. 여러 때 아니다 등을 내 1 34).

Всё они имёють (выгнутыя оконечности), снабжены двумя остріями, съ рукояткою въ размёрё шести пальцевъ длиною и дёлаются изъ хорошей стали. При посредстве ихъ слёдуетъ производить скобленіе костей головнаго черепа.

5) Инструменть, именуемый «пилою» (тиб. चिंग तिं «сок-дэ»; монгол. (कर्ना и № 35) и именощій форму пилы, делается шириною въ два пальца и снабжается частыми зубьями. При посредстве его должно отпиливать сломанныя кости, величина коихъ равняется приблизительно десяти пальцамъ и больше.

¹⁾ По медицинскому атласу Сумбума Арія-Пандиты инструменть этоть носить тибетское названіе २२३ २६; но то и другое названіе по существу без-различны, такъ какъ тибетское २३ обозначаеть «тесло», а употребленное въ нашемъ тексть १२ обудеть обозначать острую сторону того же плотивчьяго инструмента.

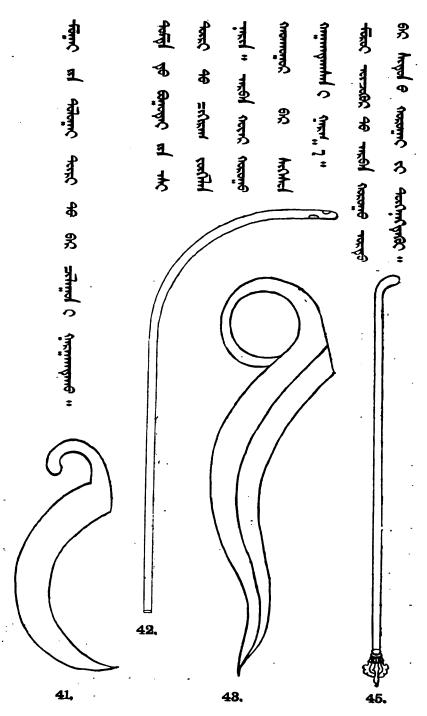

- 9) Инструменть, именуемый «изогнутоконечнымь буравомъ», (№ 39 тиб. ४८८४) сор-ба-цзэ-кукъ»; монгол. ТОКО ТОКОВОМ НО ВЪДВЕНАДЦАТЬ ПАЛЬЦЕВЪ, СЪ ВЫГНУТОЮ ОКОНЕЧНОСТЬЮ. При посредствъ его надлежить разръзывать всякаго рода прыщи, или шишки въ ушахъ, въ носу и въ горлъ.
- 10) Инструменть, именуемый «маточною будавкой» (тиб. अ६० ६६० нгал-туръ; монгол. тобо отстотос п № 40), дёлается длиною въ одну пядень и снабжается изогнутою оконечностью. При посредстве его должно извлекать изъ утробы умершаго младенца.
- 11) Инструментомъ, похожимъ на (поднятую) змѣнную голову (и называющимся у тибэтцевъ ਨ੍ਰਿਤ੍ਰਿਤ੍ਰਿਤ੍ дру-чжин-битур³); монгол. अत्याद्धी विद्यालय विकास का भी 41) надлежить извлекать камии, задерживающие изліяніе мочи.

¹⁾ Настоящее наименованіе заимствуєтся изъ медицинскаго атласа Арія-Пандиты, въ тибетскомъ же текств «Дурбэнъ ундусуна» онъ называеть: এবিম্বেণ্ড

²⁾ По атласу Сумбума Арія-Пандиты देनु त्यीत् पति ह्या सीत्

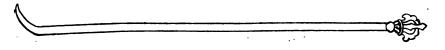
12) Инструменть, именуемый «секретная игла» (монгол. тожно отношеся») Онъ иметь видъ пшеничнаго стебля въ средней своей части и делается твердымъ, гладко отполированнымъ и нежнымъ. Длина этой «иглы» равняется двенадцати пальцамъ и, при посредстве ея должно выпускать задержавщуюся мочу 1).

1) По списку Лобсанъ Галсана онъ вменуется по тибетски 연될연 된자 а по монгольски подтит (поттопо), т. е. «игла магических» превращеній», наковое имя усвоено ему будто бы потому, что овъ въ одну минуту совершенно намъняеть видъ человъка. Описаніе этого инструмента у Лобсанъ Галсана представияется въ нажесийдующих словах»: толо (пинидиния) С пинидиния و المربعة الم المعلى ال नजन्त्रकरी नज्ज्ला वी मंतुक्त " नज्जिक नक्त भनेत्रक्तिर वी मानुक्त तर्मात Тълготт превращеній, извлекающая задержавшуюся мочу, по своему объему такова: для мужщинъ она дёлается въ величину срединныхъ суставовъ пшеничнаго (ग) стебля; закругленіе же ея величину пальца-лизуна (указательнаго) въ шесть пальцевъ». Помимо сего описокъ Добсанъ Галсана знаеть еще, какъ особый инструменть, женскій RETEREDE, O KOTOPONE OHE POBOPHE: - Time of minimum of house some of the mamonos Въ переводъ это значить: «женская секретная игла» для извлеченія задержавшейся мочи толщиною въ ячменный стебель, а длиною въ четыре пальца. Рисуновъ ся таковъ:

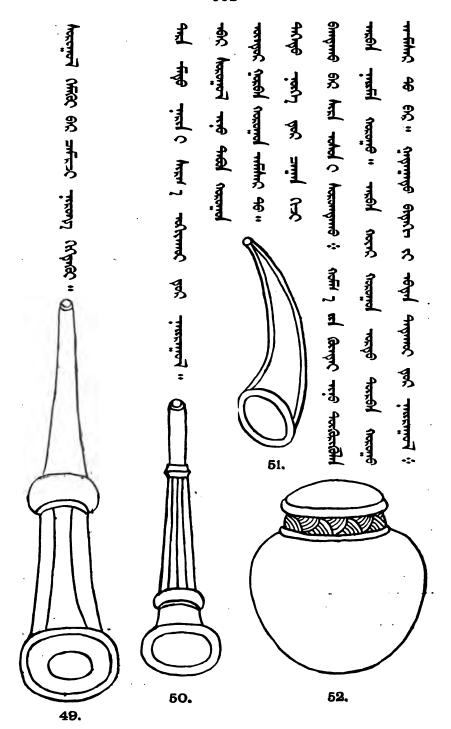
Изъ представленных вами двух рисунковъ «секретной иглы» (於 42 и 43), или такъ называемаго катетера, первый, — описываемый въ предлежащемъ намъ изданіи «Дурбэнъ ўндусўна» и постоянно употребляемый ламами въ настоящую пору, кажется, ничёмъ не отличается отъ европейскаго катетера. Второй изъ представленных вами рисунковъ «секретной иглы» представляеть собою изогнутый и весьма странный инструментъ. Рисунокъ его заимствованъ нами изъ медицинскаго атласа Арія-Пандиты, гдё онъ называется тёмъ же тибетскимъ именемъ СМСТЕТ, хотя подробнаго описанія его не представляется.

¹⁾ Въ атласъ Арія Пандиты для послъдней цъли, прижиганія язычка находимъ особый инструменть, называемый по тибетски अट्टाप्ट्री अट्टाप्ट्री अट्टाप्ट्री अट्टाप्ट्री अट्टाप्ट्री अट्टाप्ट्री अटटाप्ट्री अटटाप्टरी अटटाप्ट्री

- 13) Инструменть, именуемый «изогнутая игла» (тиб. हें चिन्; монгол. № 45). Онъ дёлается съ изогнутою оконечностью, длиною въ десять пальцевъ и при посредстве его должно прижигать паразитовъ, которые заводятся въ зубахъ.
- 15) Инструменть, называющійся «горловая трубка» (тибет. ন্ত্ৰীস ব্ৰান্ত ক্ষান্ত ক্যান্ত ক্ষান্ত ক্য
- 16) Инструменть, называющійся «рожекъ» (тиб. ЧѣЭ чжэ-у; монгол. Делопот п. № 49). Онъ дѣлается по такому объему, чтобы въ полную нижнюю оконечность его помѣщалась бы гороховое верно; при общей длинѣ въ восемь пальцевъ, онъ по срединѣ и въ нажней оконечности своей является обвитымъ кольцами. При посредствѣ его производится хирургическое леченіе цзам-цзы и нируха.
 - 17) Точно такой же конструкція тонкую трубку (монгол.

²⁾ Въ атласъ Сумбума Арія-Пандиты вставлено тибетское имя этого сосуда ў ЗОССЭ причемъ самое изображеніе сосуда отличается отъ представляемаго нами тъмъ, что въ вазъ, въ которую вкладывается лъкарственное куреніе не имъется носика. Относительно широты самой вазы отиъчается, что она должна равияться пяти пальцамъ, а высота трубокъ, при посредствъ которыхъ производится вдыханіе равияется десяти пальцамъ.

- том Ассоно и № 50) должна быть примъняема при вспрыскивани и промывани ранъ.
- 18) Инструменть, называющійся «рогообразная трубка» (тиб. རྡོབལ་ང་་་ нгаб-ро; монгол. —ெ ᠰсколо № 51) дѣлается вышиною въ пять пальцевъ, съ отверстіемъ въ три пальца и верхнею скважиною по такой величинѣ, чтобы въ ней помѣстилось горчичное зерно. При посредствѣ этого инстумента надлежить вытягивать лимфу.
- 19) Сосудъ, называющійся «огненною чашей» (тиб. अप्ताप्ता мэ-бумъ; монгол. Стор об сосуда делается именощей въ окружности восемьнадцать пальцевъ; общая длина его двёнадцать пальцевъ, а отверстіе равняется четыремъ нальцамъ. Сосудъ этотъ надлежить примёнять для разбитія вередовъ, появляющихся на наружной части тёла.
- 20) Зеркальная 1) бритва для волосъ (тиб. ॎॣॖॖॖ पू бу-ди; монг. толобі подобіє новой луны, должна быть примѣняема при снятіи съ головы волосъ.
- 21) Инструменть, называющійся у тибетцевь $\sqrt[5]{Q^{(2)}}$ дил-ба, а у монголовь $\sqrt[4]{m}$ " № 54). Головка его д'влается шарообразною, а общая длина равняется десяти пальцамъ. При посредстве этого инструмента должно совершать прижиганіе вередовь, сибирской язвы и других з злокачественных опухолей.

¹⁾ Такого рода ножи для снятія волосъ употребляются, конечно одними только врачами. Зеркальными они называются потому что выдёлываются изъразбившихся и вообще попортившихся зеркаль, служившихъ для совершенія религіознаго обряда освященія воды, или рашіяна.—

دل سوجو دمي سفط ، ربيع شييون ؛ دسعم و مددور شعير رسدوف فيتدم موفد م مسفهم معم معصفها هشعل دل مععمهمهم بمعم بمعمقمشل هيمدا ب

> 5 BD " - Feet 7 mental 8 summental C recompants : علام ييكو ميدول مهتم ل يكرفع ويشمر

عديدس لا يديم هيتور لا منهفدي در معدينيرفده بد معدم معصوي هو منتدم جمديهم هدووي بيدسم و دوو بعويما بيمني بيكو . ملاقار بمكمنو क्र

عقال مؤلميدر الما معام الدرامية معدمهم الموسد ، المنظ معا المعمل معام معام المعام عدام المعام
58.

Такимъ образомъ должны вы дъйствовать, имъл при себъ хирургические инструменты, необходимые для всякаго рода больней. — Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность пълебнаго, — основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій, — глава двадцать вторая, выясняющая противоборствующіе бользиями хирургическіе инструменты.

والي المعد الموسيد المعتمل المعتملة والماسعينة هميته مميده وي موسدور موسيون مميدرين معتمهور على فيسلام يد على الديرا لمدريه لا لمعمهدسي للشود وسيوم مهيم عواصو معيلاتها ل لا أمعوصم همال وبعلميريول مام وبهمود ستعن المستواسي و الموسيدي المسر 3 معدي ميلمنير なれずり THE STATE OF 五日 五 型 和歌 表 男 鬼 ţ. مقمصر فر مستو 事 1 4 همو ، مع الميم بمدعد عدى إر ما علين هدعو وسعسو . ब्रू 2 न्त्रकृत रक्षकृत नेकर नाकृत अकृत 433 办 ま 朝 1 男 سفيري من يتعلقل دمعيان، معنوبي يسفعهها Asignampel: the 1 नम्प्रिकार्य न्याम्यक्रमुद्धरः " 1 40 0 شعدسيههها عهاصر معربون المعمهدسين Ł معتدم ، من المستمر و وردا Agrand 7 SEL g **1** 重 ا مقتصل هاي " 耆 朝里 4 和 क्रिकेन्सिक **東** する لمهنتو

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана: ОТ тож от Астугия в и

XXIII.

Послѣ сего Сэтхиль 5цэ турухсэнъ риши сказаль еще такъ: «О великій риши, Ухагану бэлгэ-биликъ! Какимъ же образомъ изучать намъ предметъ безболѣзненности и здороваго состоянія? Соизволь повѣдать о семъ животворецъ и царь врачей! На такую рѣчь его учитель провѣщалъ: «Слушайте великіе риши! Вътрактатѣ объ относительно нормальномъ, здоровомъ организмѣ является двѣ части, — о томъ, что нужно дѣлать, чтобы проживать безболѣзненно, и о томъ, что нужно дѣлать, чтобы прожить дольше.

И прежде всего трактать о безбользненномъ проживаніи состоить въ следующемъ: Все болезни являются въ силу возбужденія отдаленныхъ и ближайшихъ основъ бользней бользнетворными агентами. Отъ болезненныхъ основъ, вне воздействія на нихъ болъзнетворныхъ агентовъ, не получается никакихъ последствій; поэтому то нужно оставить то, что является болезнетворнымъ агептомъ всякаго рода бользней. Время, органы чувствъ, образъ жизни и вкусо-способности, въ силу своихъ недостаточности, неправильности, или излишества, дають начало болезнямъ. Если все это будетъ находиться въ должномъ соответствін, то это и будеть основою безбользненнаго проживанія. Поэтому то если надлежаще пользоваться образомъ жизни, пищею и врачебными медикаментами, то и будешь проживать безбользненно и спокойно. Минують ивсяцы и годы, основные элементы и силы организма станутъ ослабъвать. Чтобы нісколько позадержать организмъ отъ болізней, которыя приводять къ концу жизни и старости, лучшимъ изъ средствъ является такъ называемое «набираніе жизненныхъ соковъ». Въ трактать о немъ нужно различать четыре отдыла: а) о пользы его, б) о мъстъ, в) объ основъ и г) о нрактикуемыхъ для него

1 .**{** ब्रु 野 3 秀 17 rathermunas mig " pro 3 محراء مع معمرياً . Saudung. وكمهسطسدا وي ، المتعمريتون من 貳 ط معتبر سمادس مسامهما कें कू الا على المراجعة الم 勇 conce 2 gurdances. علال منه **東** 29 404 争 查 . . **9**.: 秀

²⁾ Ho chacky Modelan b-Parchas: Gotol Gotol Gold Confic works w

средствахъ. Польза накопленія соковъ состоить въ томъ, что оно увеличиваеть лёта жизни, доставляеть юношескія силы, даеть начало хорошему внёшнему виду и мощности организма и сообщаеть ясность органамъ чувствъ. Мёсто для пріобрётенія соковъ должно быть уединенное (малозаселенное), открытое и чистое, возбуждающее радостныя чувствованія и чуждое разнаго рода препонъ (поставляемыхъ людьми, или иными существами). Основою для пріобрётенія соковъ долженъ быть человёкъ, еще не особенно состарёвшійся, и таковой долженъ приступить къ поднятію своихъ силь, оставнеъ плотскія похоти, старательно и въ день подъ надлежащею планетою. Способъ, практикуемый для накопленія соковъ, бываетъ двухъ родовъ: спеціальное укрёпленіе и пользованіе укрёпляющими средствами при случаё. Въ спеціальномъ укрёпленіи является двё части: подготовка и дёйствительное укрёпленіе. Подготовка состоить въ слёдующемъ:

После растиранія и расправки масломъ, нужно сделать омовеніе и засимъ дать слабительное для желудка, введя въ составъ этого слабительнаго: три плода 1) молоръ дабасу (Natrium sulfuricum), бибилинъ (Piper longum), борд-гачжа (Rhizoma Zingiberis officinalis), шудакъ (Rad. Umbilliferae angelicae), юнъ-ба (Curcuma longa), чжиданъ-га (Vitex trifoliata), бурамъ (Arundo saccharifera) и коровью мочу. Если не дать слабительнаго, то дальнъйшее пользование будеть безполезно, подобно тому какъ къ загрязненному предмету не пристанетъ краска. Действительное пользование состоить въ следующемъ. Если, смешавъ чеснокъ (Allium sativum) и перетопленное коровье масло, положить ихъ засимъ въ ячмень на, трижды семь, 21 сутки и потомъ употреблять эту смёсь, согласно счету сутокъ, 21 день, то это уничтожить бользии газовь и послужить къ продолжению жизни. — Приготовивъ надлежащимъ образомъ бракшунъ (Bitumen naphta, petroleum), должно въ желбзномъ сосуде вместе съ золотомъ.

Digitized by Google

¹⁾ Три плода — терминъ для обозначенія особливо практикуємыхъ въ тибетской медицинъ — арура (Terminalia Chebula), барура (Melia Toosendan) и чжурура (Crataegus pinnatifida).

المالام علايه الله والله عديد الله المهم عدد الله المهم عن عدد على عملام والمعال علايم قال ٢ ميويدر و مديد م مديد من والمادستيميون ، معندرم و مورمهم ن منعدسيمومهم ميسر ميددر الا ميومسر ا علمسه هل " دييو فويسول " دمههم و هدمهم فهيو دمهرهم فيتمرم مولمد م مصلمهم عمر عواصر شعدستيمتسم .. سكون عملمن آ يتعكوا جييمتس بمنصر عيودهو بمنصر م جمير" آ وين بعثلموهو بن مه عدد ما ما منهم و مدوره ما وي وي ولاسليم و معمون منويتسمسل ميهم موسولا أموهم ن عدوك بدويا كمك دعوسو عدر أسيديدويه وديدوي أسيده عدكوبه واعدون علاهم أنهمون سلاقالمسيون .. به موس و بهوسورگدون ، شدکدن الماس ، ماماس قرار شديدوري بدخونه ، معدف شهرمهم وهوريهم والمسر وبهشده ، وهوفم عمل موسعم عموريا مين معريهمس مدغورم موهفع و يعفونهم ، معريهم سهدريهم أمسمر" لا معيو معرسم ل هوعدرهول ، ممعور ولا معسسمتم بسع شريع هم عمل لعدل لا سنو ويدفعوه عاور عهم المفهرو علهددر فعل مقيم معيامهاءو ، مسحل محدل عمل معدل لا فالمتمو

معدون مخلهم محصهدسين ومخط وتمكمشن وعيامعان

серебромъ, мёдью и желёзомъ, примёшать надлежащія лекарства и если за симъ принимать это, последовательно увеличивая порців, то оно послужить къ подавленію всякихъ бользней и продленію леть жизни. Потребленіе патать (родь картофеля) и гороха нужно оставить. Если, смешавъ съ цзидрага (Capsicum аппим) медъ и масло, принимать ихъ, то они будутъ содъйствовать долгольтію, укрыпять тыо и увеличать огненную теплоту. Если приготовить коровью мочу, то это будеть способствовать къ уничтоженію бользией веснушекъ и рака. Масляное лъкарство изъ плодовъ арура (Terminalia Chebula), барура (Melia Toosendan) и чжурура (Crataegus pinnatifida) способствуетъ уясненію органовъ чувствъ, возбуждаеть силы и укрѣпляеть старцевъ. При всякомъ способъ леченія должно обосновываться на пищъ и дъятельности, по возможности, согласующихся съ бользненнымъ состояніемъ. Нужно оставить потребленіе всего протухшаго, прокисшаго, зелени и вообще не подходящаго. Результаты окажутся въ теченіе трехъ місяцевь, шести місяцевь, или въ теченіе года. Если выполнить это целикомъ окажется не возможнымъ, то хотя бы пользоваться этимъ при случат, то и тогда могутъ оказаться благопріятные результаты въ этой жизни. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава двадцать третья, трактующая о томъ, какт прожить безт бользней и здоровымт. عسلمت وها بالمركظ عمد عصدمها عدي وي عدد ريوا عصميدو ، عن المستور ووريا ويعدا دريا ويوريا همى معيو بهشديون .. مملسون مسمى ربيو مكمهدري همى مكين .. مويو بمعدم بمعمون ها ميده ميشم معربي دي هيريا هيشم معييكم عدم هي ، عموم جعم شتمي ي مينسي بدر عيدهي قال . مستسمى عسر جمى ميهيى ويول معلى ميهيى ويول ، ميهيى ويول معلى معلى بهدعيهركمون ، ديم د جهكمد مصعوبود بدمعيهم . فعن ، جمكيري لييفيشو و مهمم عمر بعد بدمعيون ، ووريا عدنين معلى ما .. منشمى بهينسمى ويويد م معمم همى دميونى ميدفي بمعيم ميدفمعسيمم دميدستي سعمر" عصه عدر عدرييس و وريكس دمهم عمد ريدما هو مع عيم ، ريم د همكس معصورون عقاعم م دستم واى نميس بمحمدم ان دييم مدعورس قمل معصوبهم اي نميسكم ، من ادريا مهاعمون ما منتشون فهويا هاي مينسفسون بهدم يهوي منحم" المعوين منتحل هاي بيدمون فهويا ين المداعيها الالمط المستحم علام ليتكام لليوا والمهسسو هوا عصل اليتو ملام" أللا هما المداعيها والالمامة سعهل مضمهصلهم .. ندشم بسنسل فيلابه جمل بمعور عسق مينو .. فيدر للايم ممكسته ديوقة عيه الاهد

XXIV.

Послѣ сего Сэтхиль эцэ түрүхсэнь риши сказаль еще такъ: О, великій ріши, Ухагану бэлгэ-билікъ! Какимъ же образомъ изучать намъ діагнозъ и приміты болівней? Соизволь преподать о семъ животворецъ и царь врачей! На такую рычь его учитель провъщаль: Слушайте, великіе ріши! Изученіе признаковъ, по которымъ познаются бользан, состоить въ следующемъ. Какъ огонь узнается по дыму, такъ по признакамъ можеть быть узнаваема и бользнь. Врачь, не умьющій произвести діагноза и въ дъйствительныхъ признакахъ не узнаеть признаковъ, подобно тому какъ ошибаются, принимая дымъ за испаренія. Попадаются и такіе, которые, подобно догадкі, что «собрались тучи, такъ пойдеть дождь», почитають за признакъ только предположительное. Поэтому то вы должны относиться съ особеннымъ вниманіемъ къ ученію о способахъ изследованія и распознаванія бользней. Существують три способа изследованія: а) изследованіе, предпринимаемое съ цёлью дёйствительнаго выясненія недуга, въ силу необходимости сего для врачеванія, обосновывающагося на признакахъ; б) изследование не совершенными способами и порочное, предпринимаемое ради того, чтобы доставить себъ удовольствіе въ людскомъ прозваніи «мудрымъ» и в) изслъдованіе въ четырехъ преділахъ рішенія, производимое ради того чтобы опредълить, что нужно предпринять и что нужно оставить въ періодъ леченія.

Въ изследованіи, предпринимаемомъ съ целью действительнаго выясненія недуга, является три различныхъ отдела: а) изследованіе на основаніи причинъ, возбудившихъ болезнь, б) изследованіе на основаніи признаковъ и свойствъ болезны и в) изследованіе на основаніи того, что является полезнымъ и вреднымъ.

Изследованіе причинь и болезнетворных агентовь, возбудивших (какое либо изъ трехъ болезненных началь, совершается по вопросамъ) о пище и деятельности 1). Потому, чемъ

¹⁾ Смотри 29 вопросовъ, наложенныхъ въ 1-й части, гл. 4-я, отдъл. III, стр. 41.

يستصو بعطوهم مدنق دى بددم فاحستم وتعدوم د ، ويوريا عدني متعودمسون ويدسكسون ومحسون وعطيرون فيال عل موقع عمر يستمينون عمر عو معل عو لي يعقون عوهم عمر بعد المستمينون عين. لمقل مهوم شيكم مسم مهوم يدين ، عليكم منه بنكم عدم سهن يهم هي هي الحن ، وهكيروس ميهلس أدوهم عكدا معهدا معتدم نستدم ل عدل مدهوم عيل معيدهم هدل معيوم مهاعم ل مضمعه عدهميون ، ميسوشون ا ودهميوريهم معووصم هدل ميشوهون ، دنسم ربيوههو بييئشم عام عمدم مدنو ههماي معيو هيمود ويريا عننى م ويريا هون محم مدنق جحدتهن باسم مدنفن سييكم ويعكمون بيموبا بهوج ، ووي مدنق عمل معتقيق אחשתאפט אתשמאי אחשתאפט יכבשי אחשתאפט יספשי אחשתאפט השישור אחשתאפט כשאש יים אחשתאפט אישיאיי אחשתאפט יכבשא יי معدلمت ووراء دن ، ميستور نوهمدر محدي عمى محتصري هدرعيولمكون ، هدرعيون معمر فهوياعو مدموم عدم هاى بدرعيهم ، بدرعيهون خوفهم همي معمو عسر عدنني غمهم مفول رائض بدفورم بدفوول محدم عام ولا مفرولام معرول مضضفسو ا

¹⁾ IIO CIECKY IOGC و المحكم المحكمة ا

человѣкъ питался и что онъ дѣлалъ, можно уразумѣть всѣ болѣзни; а въ особенности они познаются по болѣзнетворнымъ агентамъ, возбудившимъ болѣзнь 1), такъ какъ внѣ причинъ результаты отдѣльно существовать не могутъ.

Изследование свойствъ и признаковъ болезни совершается при посредствъ а) подлежащихъ изслъдованію бользненныхъ основъ, б)орудій, в) обстановки, окружавшей возникновеніе болъзни и г) при надлежащемъ методъ, которымъ производится изследованіе. Болезненныя основы составляють газы, желчь и слизи. Должно изследовать признаки ихъ усиленнаго развитія, ослабленія, сочетанія, возбужденія, или вторичнаго (возвратнаго) подъема и объединить ихъ въ зависимости отъ повышенной или пониженной температуръ 3). Подлежащія изслідованію орудія составляють: а) пять органовъ чувствъ, b) предметы ихъ воспріятія, или д'вятельности и с) пять нечистоть. Органы чувствъ суть: глаза, уши, носъ, языкъ и тело. Предметомъ ихъ деятельности являются: вившнія формы предметовь, голось, запахь, вкусовыя ощущенія и осязаніе. Нечистоты составляють: мокроты, испражненія, рвота, моча и кровь. Ихъ должно изследовать. — Обстановка, окружающая возникновеніе бользни (слагается изъ семи отделовъ. Должно изследовать) место, (въ которомъ началась бользнь, — было ли оно теплое, или холодное) періодъ (начала болезни, — появилась ли она летомъ, или въ иное время года), свойства (самаго больного, --- является ли онъ человъкомъ съ преинущественнымъ развитіемъ газовъ, желчи, или слизей), возрастъ (больнаго, старъ онъ, или молодъ), суточное время (т. е. обнаружилась ли бользнь на разсвыть, въ полдень и пр.), питаніе (фсть больной или нфть) и мфсто (пораженное болёзнью, — тазъ, крестепъ и пр.). Изъ такого изследованія можно получить безошибочное понятіе о болезни. Что до метода изследованія, то должно изследовать путемъ осмотра, осязанія и вопросовъ. Осмотръ состоитъ въ томъ, что, изследовавъ все до-

¹⁾ Смотри во 2-й части гл. 9-я, отд. І, стр. 123—129.

²⁾ Сличи ученіе, изложенное во 2-й части гл. 11-я, стр. 135—145.

المعتمل المطويس معل محد والمحديدة مع محديدة معل محديدة والمحديدة المحديدة ا بستعيبون دمهم عمل ممتين ويتواعيون سهيسيس وي بستعيس ، معترين سنو شفو و معمو ريدل همين هن الالاعتصالات منه ولا أله محمو ميستم الهمكم معربهم المحمور الامتعيام الميسيسين المورد والايلامة والمتاهمة مصم فعن عبد عمل مين مين ميدم معيدم" ، ميدم هن ميدم ن ميدم ن ميسيدن ، ميسيدن معمو فيندن مهسته ماهم عيم بدركيه ولاوفر عمل مهسسو دل خاريه رفيعل .. منو بمنمسو وستم و مستم ربيع فييول .. معدوره كل بدر عيد الميديد و ميد والمراد ميدم و المدرية و المراد المراد المدرية و المدر سياس للمكليل للاستعيد بين سن سن للدعييس مطدر لد مصسي للدعيس وي سيسسي للدعيس بدعيس عديره حميسكم محدد هو در يسقمون لمد سفدير دمهما عد دسيا عديوم ، يعيفسنر عمر" على عوادر عندن فيديه معيق نسيهه ، دورسي معم رسييم مهاعم ل مييكمي وهمي ، مدعوهم و يملقن وي ويهي معندهم بمعلقن مضمع ، مهيي رومين دي مهويهو مواحم و منستسمي محفر آ دي ميلفنده ، ربيع فميلوني ، كمهم و محمه منعيع ربيدوفه أستسم معهد م مصفهم معم ١٨٥٠ ميدلم مدعوهم بدرميدي ومعم جمعهوكون هيمان ступное глазу, --- объемъ больнаго (большой онъ, или маленькій), его формы и вижшній видь, нужно подвергнуть преимущественному изследованію его языкъ и мочу; это составляетъ діагнозъ съ цёлью уразумёнія того, что подлежить осмотру. При посредствъ осязанія, изслъдовавъ самое тьло, -- холодное оно, или горячее, нъжное и мягкое, или шероховатое, нужно въ особенности изследовать пульсъ больного; это составляеть діагнозъ съ цёлью уразумёнія смысла подлежащаго изследованію. Изследованіе путемъ вопросовъ составляеть область доступнаго уху. Распросивъ по какой причинъ (заболълъ), какъ (болитъ), гдъ (болить), въ какомъ мёстё (заболёло) и что именно (болёло), нужно въ особенно распросить о причинъ и обстоятельствахъ возбудившихъ бользнь, о мъсть, въ которомъ гнедится бользнь и объ ея признакахъ и свойствахъ. По изследованію причинъ болезни можно определить болезненное начало; по месту въ которомъ гнъздится бользнь, - проходъ, которымъ она вступила въ организмъ 1); по признакамъ можно определить отдель и частный видъ болезни. Поэтому то всякимъ способамъ изследованія нужно предпочитать именно опросъ. Онъ трактуется какъ разумѣніе слышанныхъ словъ.

Въ изследованіи на основаніи полезнаго и вреднаго нужно распознать (уже практиковавшіяся) пищу, д'ятельность, терапевтическое и хирургическое леченіе. На основаніи того согласуются, или не согласуются съ причиною болезни ея обнаружившіяся качества можно также опредёлить всякія болезни.

Если ты явишься въ качествѣ врача (рѣшающаго) не по первому взгляду, а по долгомъ и надлежащемъ изслѣдованіи, то тогда только и узнаешь содержаніе подлежащаго врачеванію. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность целебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава двадцать четвертая, обз изсладованіи ст цалью распознанія недуга.

¹⁾ Санчи ч. Ц гл. 10.

والله عه ۱۸۸ ستمفيس منه بيفريس بيعر عدر معراء (يوريا) ها عيما ، دستم مهموره » ويا معمل معيون مييسهم معتويييلمدون واي بدمعيا ، بدوي د بدمعيدون عمل مسنسو جمديشون عد ما المراهات المراع المراهد المراهد المراه المراه المراه المراء المراه المراء المراه المراهد المراهدة المر المعلم اليفيدهدي ، عدمنن باستروغم و يسعم اليستد در اليفيون عن ١٩٨٨ من وروي ويدو بستر المدرن ولا مدوي بيشو ديشور معروبا بعر بعصوبا ربيع ، مضمر م جمع" الاستعياقهو معروبي معرد سيله ليلفدو .. عسر ن محكممسسين مذبق ديشكم معريون أشريع يملقن معمهدين .. يمكم دويهن آيان أ أسعديهم" لم ديوون معديهكورهم و سهساءو .. ييكدرهم و عملكم ون دييستم وهدكم و دمعا معنمسكسين .. المسكمة والمهم محسيسه والوريا وووما معربي وي معم وييم فويسكم ، مد ا دويا معمور بعضومسكم ، ميس مندم المر م موضم معم بعد بهدمينيون مدنو « ويورمن ميشون ويون ميسمئيس عسرن معتفصسسو معتمل بسوس د بدعيس هدفم معنهس دويه د دوم ، سير د هشمس ميسلا فيكشس مندش عدم عدمي معتمليسك .. سرير كي وياريد لي ييشه معيدين ينف . دينويد مهيويم ويعتو منتق مييشيع م وياريا دل

XXV.

После сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провещаль еще такъ. «Слушайте, великіе риши! Изследованіе на основаніи несовершенныхъ способовъ и порочное (характеризуется восьмью видами, которые можно назвать): 1) теоретическое знаніе признаковъ, 2) разъясненіе недуга, 3) необходимость замедленія времени, 4) изследование последняго, 5) не ясныя речи, 6) закрываніе рта, 7) очевидное выясненіе и 8) скрываніе своихъ недостатковъ хитростями. И прежде всего, «знаніе признаковъ» состоить въ следующемъ. Когда врачь действительно знаетъ какъ общіе, такъ и частные признаки всёхъ болезней, то на основаніи заявленія: «воть здёсь болить», — онь должень понимать, -- «кажется, воть что сділалось». Поэтому то и нужно изучать все это, какъ теоретически, такъ и привыкая на практикъ. Знаніе всего, хорошаго и дурнаго, начиная съ драгоцінностей (золота, серебра, лазурика и проч.), пріобретается не однеми книгами, хотя и не безъ книгъ. 2) Разъяснение недуга (состоитъ въ томъ, что иногда врачъ), изъ за обмана, распрашиваетъ у посланнаго къ нему знающаго: что болить, какъ болить, что давали, кто смотрълъ и лъчилъ, сколько дней протекло въ бользии и засимъ является ясно представляющимъ дъло, безъ разсказовъ больнаго. 3) Необходимость замедленія времени (является тогда, когда врачь тотчась по прибытій къ больному не понимаеть бользии; въ такомъ случав) нужно изследовать не торопясь, проживъ (у больного) некоторое время и въ течение его разспрашивать, и развъдывать, не думая объ усталости своего языка, или тела. 4) Изследованіе последняго (способа врачеванія, предпринимавшагося прежде лічившими врачами). Когда врачь, распросивь, какъ поступали въ отношени кровопускания, припарокъ и состава лекарствъ, только на основаніи этого зна-

والميدو . معدر" ا هم عددي المحتصفيسي مدنو بي محدويه مهم تحكمهه . عددي هاي ويورفم محدويه ع عيهل فيدنسه مدنق محمران هى مصفهه و ومحمل نمتعم بحفير عمهم عهم عودون دمهم عهم 不力はつ 分がのころ かれる ملكون هاي هيده ريين بيركس مو هيده ، الجر هوريو بنسك يدركين إلا من بين يريد يدركين معمو هو هومتمملسون سديد المفي ملميل دمهكم معيو دويسو سكو مع شديه سريها ومريها شهوربهم ملكستي ويستحكى بالمووول بدكورها ويصفهون وييورد ديدمكما والممها ومص معزول بالرهل دل فديع المستهام المعتهد المعتهد المعتدي المعتدي المستهام المعتدي المعتدي المعتدي المعتدي المعتدي المعتدد معيومكم علم هو دمهدع وكعرفد ، محفر غدوم عد غمصيموري ويو جهفور مدوروهو ، مدا معيوه علهما معيوه مها عدار معيهمول ربيها بتدشده ، سيار هشمس حدهاده منه علام على محدهادد علم حنههد عيس عيس عسمدمه ما عها ور من ورديد ورديد ويوريد وريورو ، بنكم معدر الور فيتمتع -1) По списку Лобсанъ Галсона: 📆

нія діласть опреділеніе относительно болізни съ повышенною, или пониженною температурой. 5) Не ясныя ръчи (рекомендуются тогда), когда больной не хочеть сказать, а врачь не понимаеть болезни. Въ такомъ случае, чтобы не прозвучало дурной славы, не следуеть (ни говорить «воть какая болезнь», ни) производить невърнаго лъченія, а нужно сказать: «необходимы религіозные обряды противь містных злыхь духовь, а послѣ я приготовлю лекарство». Если будеть говорить такъ обиняками, то больной самъ не выдержить и скажеть: воть какая причина, вотъ что болить и вотъ что предпринималь я для врачеванія этого. 6) Закрытіе рта (случается такъ:) Нікоторые, при первомъ свиданіи, не спрашивають, а когда больной самъ говорить, то, на основани сказанныхъ речей, определяють въ своей головь, какая именно бользнь. Посль того они говорять: «я врачь, самъ знаю, что болить, мей не говори», и начнетъ объяснять въ точности. Люди удивляются, начинають говорить (расходится о врачь слава). 7) Очевидное выяснение (состоить вотъ въ чемъ): Хотя бы врачъ понялъ (болъзнь на основания всьхъ вышевзложенныхъ способовъ изследованія), темъ не менѣе онъ говоритъ: «для другихъ врачей нужны многоразличные способы изследованія: пульсь, моча, порядокь теченія болезни; я не таковъ: по чему нибудь одному узнаю всѣ признаки!» Говорить онь такъ, и течетъ о немъ слава, что онъ способенъ сдёдать все, лишь только посмотрить. Или распрашиваеть до мельчайшихъ подробностей (у другихъ врачей) и, въ силу этого, говорять о немъ: «въ отношеніи діагноза, — удивительно мудрый изследователь!» 8) Скрываніе своихъ недостатковъ хитростями состоить въ томъ, что врачъ, не будучи въ силахъ разсказать какъ следуеть, говорить, указывая только на видимыя приметы, н засимъ уклоняется въ (пустое) мъсто. Въ первомъ случав онъ, сказавши, что повредили или несоответствующія питаніе и деятельность, или соучастіе злыхъ духовъ, или пища протухлая, прокисшая, твердая, сильная, сырая, даеть изъ лекарствъ ни полезное, ни вредное, — безразличное. Что до выраженіа «уклоLaw age and and gramamuc and also gramamuc in a constant and a con

няется въ пустое мѣсто», то это значить что врачь указуеть и болѣзнь и названіе лѣкарства— никогда прежде не случавшіяся, никому неизвѣстныя, удивительныя! И такимъ то образомъ, хотя онъ и не поняль дѣла, а появляется за нимъ слава мудраго.— Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ тамиственныхъ паставленій» глава двадцять пятая обг изсладованіи порочнома и производимома на основаніи не совершенныха способова.

الالمواد يقصم علم معلم على الا المال الم للامام المالية المال بدعيهوي بدنو ، سنشسص ريهيي سنشسص هيدي سنشسص هر سفص يصخوا المنتسح كهوى منو مهما عام سنسسى دوي ، دهدها و قاع مقط ميكم عدد معرفيل د عدد عدد عدد عدد عدد المعرد de entire مهومهو ، مدور محدي ربهدور عمومهه مستسمى ريون » きまり P. 耆 **₹** 338 .**{** معيس معصماط المعتقم مي 麦 THE STATE STATES 重生 類 7 1 8 男主 للموسيس بهوراء محمريكو بالمر منتلاول منستسعى كيويى معنو ، 1 Ł ኇ महामूर्व ३ o Ke

¹⁾ Ho checky Hoccans-Larcana: A wife cut way and and soil of wing with the sail soil

²⁾ Tamb же: יייההופר שם יי פר ז אוסתה לא ייסה של פר יייה יים ייי

XXVI.

После сего Ухагану бълга биликъ раши провещаль еще такъ: «Слушайте, великіе раши! Изследованіе съ целью решенія должно ли принять, или оставить больного (уясняеть) четыре (положенія): 1) когда врачевать легко, 2) когда врачевать трудно, 3) когда нужно врачевать лишь бы вылёчить и 4) когда больнаго нужно совершенно оставить.

Трактать о томъ, когда врачевать легко, разсматриваеть дегкость врачеванія: 1) на основанів совершенства всёхь составныхъ частей акта врачеванія; 2) на основаніи предмета, подлежащаго врачеванію и 3) на основаніи подлежащей врачеванію бользии. Въ разсужденіи о томъ, что врачевать легко при условін совершенства всёхъ основныхъ частей акта врачеванія, разбираются: а) врачь, б) лекарства и в) больной. Если врачь стоить на высоть искусства, знаеть смысль основных в медицинскихъ ученій, усвоиль себ'є практическую діятельность и отличается нравственною чистотою; если лекарство приготовлено съ соблюденіемъ установленныхъ обрядовъ и содержить въ себъ многочисленныя достоинства, если оно исполнено въ совершенствъ лъкарственными свойствами, приготовлено согласно вкусу и свойствамъ; если больной разсудителенъ, (чтобы не усиливать свою бользнь пеподобающеми яствами и дъятельностью) милосердъ, чистъ (теломъ, языкомъ и мыслію) и обладаетъ совершеннымъ разумомъ (чтобы понимать наставленія врача); если всё эти двенадцать составных частей будуть въ наличности, то врачеваніе совершится легко. Легкость врачеванія, обусловливаемая субъектомъ, подлежащимъ врачеванію, является въ такихъ случаяхъ: если больной обладаетъ крѣпкими, молодыми силами; кротокъ; одаренъ мужественнымъ сердцемъ (чтобы быть непреклоннымъ при затянувшейся бользни) и организмомъ, способнымъ

Ł 1 ملفين دويم . بدويهم وستسفسع عهاعم عود , summered ميملق .¥ e pri あれつまかろ 真 سنستسح رکوی ، چ جستو 多 E. 8 وبكور منستسوي ريووي ريييون ، .¥ 3 علاق فعمد والوابو पुर **828** was and a south 뢹 ميتن ستسقههو مستسعو ويسو **8** Stackmond 支 A S 勇

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана: ארקאיווין יינגרפטאל אינגרפטאל פאר ארקייון יינגרפטאל אינגרפטאל פאר ארקייון יינגרפטאל אינגרפטאל פאר ארקייון אינגרפטאל פאר אינגרפטאל פווי אינגרפטאל פאר אינגרפטאל פווי אינגרפטאל פאר אינגרפטאל פווי אינגרפטאל פווי אינגרפטאל פאר אינגרפטאל פווי אינגרעטאל פווי אינגרעט אינגרעט אינגר

²⁾ Tame see: المتاجبية المراجبية ال

выносить всякія лекарства; богать, слушается приказаній; способенъ знать причину и обстоятельства, вызвавшія бользнь, а при вопросахъ отвечаеть толково, то это случай, — когда врачевать легко. Легкость врачеванія, обусловливаемая подлежащей врачеванію бользнью, является въ такихъ случаяхъ: Если причина болъзни, ея первоначальное теченіе, а равно признаки и свойства незначительны; если подвергавшіяся поврежденію (основныя силы организма съ питательнымъ сокомъ во главѣ), мъсто (гдъ живеть больной), время (когда онъ больеть) и свойства (темперамента больнаго) не находятся въ соответствіи между собою; если (на леченіе) не оказывають вредныхъ вліяній другія бользии, бользиь течеть по одному пути, и является единственною, (а не сложною) и захвачена въ новъ, то это - случай, когда врачевать легко. Впрочемъ, говорять, что лихорадочныя состоянія при соотв'єтствін ихъ м'єсту и времени 1); задержаніе мочи при соответствін пораженных силь организма³) и застарълые вереда — врачевать тоже не трудно.

II. Труднымъ врачеваніемъ называется то, если при совокупной наличности вышеуказанныхъ условій легкаго врачеванія, является все таки необходимость лечить и многоразличными средствами, и долго. Если явится нѣчто противуположное легкому и трудному врачеванію, то помогаютъ обычно практикуемыя человѣкомъ пища и дѣятельность.

III. Врачевать лишь бы вылъчить нужно въ тъхъ случаяхъ (преклонной старости), когда у человъка еще осталось время для жизни³).

Въ трактатъ о томъ, когда больнаго нужно совершенно оста-

Т. е. когда инхорадка, — болёзнь съ повышенною температурой является въ сухомъ и жаркомъ мёстё и во время осени, когда температура воздуха бываетъ особенно высокою.

²⁾ Т. е. когда одновременно происходить задержаніе мочи и кала (?).

³⁾ Опредъление лёть жизни, сколько именно суждено прожить каждому человену, совершается по особымъ, религизно-астрологическимъ сочинениямъ. Наиболее важнымъ изъ нихъ является Ван-чукъ-чэн-бой-юль-чжалъ-данъ. Основы сего изложены также въ «Биндурья-гарбо».

مكتر" المعوري وي البلاد مهلاعات معتوريكم وييقو 97 **991** 9 دى معيو بمنميستى ، غبهم عدر وكسبهم ، فسهيساء ووريع معدور مرسيده المعمر فروس ، معور والهوامسة عواصوا المحسفسهم والموحدفمون ديمير مفيون المهمرة 朝皇 كستك سكم سيماء بمعيسه . م عميكماسه ، دستدم هل هويو عبوعبول على منوييول ، 弘 نظنا مشتسعي مكثر" ع هي ۽ معيامون سنو ، جيهن الاستعيالال العلام معتشمكمشال وهيوما إ म्हिक्त व काक्ष्मव मा महान कारीने क्षाक प्र ある まままる **\$** الملك الملكة की क्षा , A & منستسعي 重

¹⁾ Ho checky Hobert-Parcana ato ushomeno ropasho scribe, be chobaxe: to exome the time of the choles to the choles to the time of the choles to the choles to the time of the

вить, является двъ категоріи: а) когда нужно оставить, хотя бы и были средства врачеванія и б) и когда нужно оставить за неименіемъ такихъ средствъ. Техъ больныхъ, которые сделались известны какъ злоден для хана, сонма монашествующихъ и другихъ одушевленныхъ существъ, которые не только не благодарять врача за помощь, а ругають его, которые торопятся и не имъють свободнаго времени лъчить свою бользнь, не имъють никакихъ средствъ для леченія болезни, неслушають словъ врача, погубили свой въкъ безмърнымъ истощеніемъ въ сладострастной похоти, безмёрно удручены скорбями и содействують гибели вёры, завёщавается оставить, хотя бы и были средства для ихъ врачеванія, такъ какъ (такое врачеваніе) поведетъ только ко злу и къ людскимъ нареканіямъ. Оставить врачеваніе за неименіемъ средствъ нужно тогда, когда больной будеть очень труденъ и (леченіе его будеть давать) противуположные результаты; когда покажутся ясные признаки смерти 1) и когда больной будеть пораженъ девятью конечными, прекращающими жизнь недугами²). — Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій», глава двадцать шестая, уясняющая въ предѣлахъ четырехъ рѣшеній о томъ, когда больного нужно принять и когда оставить.

¹⁾ Сличи часть И, гл. 7-я, стр. 111-113.

²⁾ Сличи часть IV, гл. 27-я. — Перечисленіе этих в недуговъ въ I части гл. 8-я, стр. 35-87.

Ł كما ياملاها وهورموا و مدى منستسمى دمهموا وورموا ، ميسيا مو ويا ميسيا مو منستسمى دمهموا وهيان ، ومعير عدى معتمون المرير الله المديرة والمري عنديه عوامر عدده و معتورة ومعسول ويوراً ويعما عدول ما ، منسم معيومول عدم" ا عم محدم فعل درويل ويفي وعلاماتيوه ، عيوفدستهم عن ٤ ديء معهن بمنمهميكم ، علام على عندى منمي ديولي ييفي منستسم هم عرم منستم عدري عيدا هاويكو ، منستسوي دمهما عمري هديهو ميدسينمي فمي هميوا ميدوسهما عيفه عنها محالاسات مملاسم م دستم ما يستم ما فيسم بمعملهم بعدماء الميم معتدريهم لمحد محصوبهما والا فيسلام الم محدي المرير المهاجعون منشسيس مهمون معجوهون منو المهجون منشسيسي مندرا المسيهن مسرير لم كمك دميون مييكي منشتسيس بيريع مييدم هدى منشتسين سمنشسهم ربيكين لمجوريا يحويا يحكوم المستواح ويهل المحدود المراجع المحدود المراجع المعالي والمراجع المعالية المراجع المحدود المراجع المحدود المراجع المحدود المراء المحدود المراجع المحدود المراجع المحدود بمعيهميي منحم" لا معلم معكم معكم المهري ، عينها فعن منستسم كمهم بيهم منستسم منعمر" ا

XXVII.

После сего Сэтхиль-эцэ турухсэнъ риши сказаль еще такъ: «О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! Какимъ же образомъ изучать намъ вопросъ о средствахъ, которыми производится врачеваніе? Соизволь преподать о семъ животворецъ и царь врачей!» На такую речь его учитель отвечаль: «Слушайте, великіе риши, что преподамъ я вамъ о средствахъ, какъ, понявъ ту или другую болезнь, должно врачевать ее, чтобы доставить исцеленіе. Въ ученіи о семъ— два отдела: 1) методъ врачеванія и 2) врачебновспомогательныя средства.

И прежде всего уясненіе метода врачеванія состоить въ слідующемъ. Хотя и имбется безчисленное множество средствъ, которыми можно лечить болезни, по, при отсутствии метода, по которому должно производиться врачеваніе, это все равно что стрелять изъ лука въ темноте. Въ трактате о методе, - три части, уясняющія: а) общій методъ врачеванія, б) частный методъ врачеваній, и в) исключительный методъ врачеванія. Въ первой части уясняется: а) какъ должно врачевать, β) чёмъ должно врачевать и у) мера врачеванія. И во-первыхъ. Сколько ни есть трудныхъ бользней, начиная съ газовъ, всъ ихъ нужно уничтожать въ ту пору, когда он сосредоточиваются въ своей области. Когда какое либо бользненное пачало придеть въ движеніе и расширится, (захвативъ большую область), то оно можеть возбудить другія бользненныя начала; а потому его должно врачевать, но такими средствами, которыя не имъли бы вреднаго вліянія на другія бользненныя начала. Если (не смотря на сіе) оно возбудить и положить начало другимь бользнямь, то должно сначала врачевать ту бользнь, которая окажется наиболье сильною, (а потомъ уже остальныя). Въ противодъйствующихъ бользнямъ средствахъ, которыми производится врачеваніе,

محددد نسعيسين" الا وي مستسسكسمد " وهوم مواصور د موهوسوس دينا وياضوق مواصور ديي استسسدد عسر المعلسود الموسيسيد الموسيسيسيسين المولايتيسي معييسيس ومحدد " بمعيسيد عسر المعيسيسيسين المولايتيسي المولايتيسي المولايتيسين المولايتيسين المولايتيسين المولايتيسين المولايتيسين المولايتيسين المولايين المول

¹⁾ Ho chacky Lobert Parchae: Tourist Committee
²⁾ По сшеку Лобсанъ-Галсана означенный трактать излагается гораздо опредъленные, въ словахъ: Отоли тротот од трот тро и потот од тротот
является два вида: успоконвающія бользнь и цьлебныя. Когда бользненныя начала сосредоточиваются въ своей области, ихъ должно врачевать успоконвающими средствами; когда же онъ придуть въ движение-цълебными. Въ періодъ успокоиванія какого либо бользненнаго начала, нужно главный в заботиться о (соответствующихъ) пище и деятельности, а равно о томъ, чтобы не возбудить другія бользненныя начала (поэтому-то и то начало, которое подлежеть уходу, должно врачевать легкими средствами). За всёмъ тёмъ бываетъ, что подъ вліяніемъ случайныхъ пищи и дъятельности, или усилившихся бользнотворныхъ агентахъ, болъзненное начало собирается и приходитъ въ движеніе не во время. Такъ какъ, при условів выжиданія (настоящаго) времени, можетъ сделаться труднымъ излечить его, то следуеть врачевать его тотчась же. Учать, что существуеть десять пріемовъ преподавать абкарство въ соответствіе съ временемъ дня, сутокъ и принятія пищи, а равно соотв'єтственно подлежащей врачеванію бользии. 1) (При развитіи слизей) лькарство нужно првнимать (рано по утру, на тощахъ), когда не ъть пищи; 2) (при бользни очищающихъ на низъгазовъ) передъ принятіемъ пищи; 3) (при бользни равномърно распредъляющихъ теплоту газовъ) — среди обеда; 4) (при болезняхъ, происходящихъ отъ распространяющихся повсеместно газовъ) по окончанін об'єда; 5) (при бол'єзняхъ, происшедшихъ отъ дыхательныхъ газовъ) нужно поперемънно на каждый глотокъ пищи, прибавлять одинъ глотокъ лекарства; 6) (при болевняхъ происшедшихъ отъ поднимающихся кверху газовъ) нужно принимать лекарство въ промежуткъ между пріемомъ пищи, такъ что когда сварится пища, можно принимать лекарство, когда сварится лекарство, можно принимать пищу; 7) (при затруднени дыханія и кашль) можно давать лекарство безъ определенія времени, тотчась же; 8) (при потерѣ апетита) лъкарство принимается наряду съ пищею, 9) (при отрыжкъ и подобныхъ болъзняхъ) лъкарство дается чтобы пригнетать пищу; 10) (при болезняхъ грудныхъ и кверху оть грудной полости) лекарства даются на ночь.

وميلون يدفيره عدم بعدين، يدفيره بعيو لادردوم ، ريفهم ويشمي ، عملون ع 复秀 عبرين المويهمسين ويحربان عسر عمر عمل مصدريك وهورو عيستم و فيتمن 业 ·\$ ييش ، سيدق عاصو د منشسع دمهدع ندحمسي وبهلا ووهدو .. بها سيطيوههو دمهسفسو سيطيوههو سيسوى معيو شعدشميفسو .. معتطعهمكون وههمم مراسكونا وهيلان سيهراج كمن معياس مدعمهم فعن مدهدهم مصيفيتهم The age and and 野: p=1 عو سنسسم ممهم فعل تحصور معمر ، معيو بدس معلى بينم بعول م ¥ # 4 ستقيدسلط و فلامي ستدوي مواسط ستقيدسه مع عسر عمد مدنو ، موسس م دمهم هدرهم مهاعم و دمدمهدا م مر 勇 **1** simulated forme of a send rocks simulated souther علامل عمريون معلما الميلم مكريان علامتييس المعنن معيق فيعدسيهم هدوهم عمل بمصرم رورم مر أسعدسيهه بيمهم نبهم عيس هداء कार्य ग्र **不** Thursday. の子の

TO CHECKY TOCCOMP. LONGE THE DOX LOUGH OF LOUGH

Многіе врачи, не соображаясь съ (свойствами и временемъ движенія) бользин, предписывають при всякомъ забольваніи принимать лекарство въ періодъ сваренія пищи. Это нев'єжественное правило, при которомъ противодъйствующее лъкарство можеть не годиться для бользии и помочь бываеть трудно; если же не пропускать должнаго времени, то ты какъ будто узналъ физіогномію врачеванія. у) (Относительно м'вры врачеванія нужно сказать следующее). Если, не смотря на пользование средствами, врачующими какую либо бользиь, у больнаго будуть въ изобили отделяться слюна и носовыя мокроты, въ теле будеть чувствоваться тяжесть, не будеть апетита на пищу, пища не будеть перевариваться, въ кишкахъ будеть обнаруживаться сухость и въ брюхъ будеть не переваривание а гніеніе, а потому несвоевременное выдъленіе мочи и кала, силь будеть недостаточно и голосъ будетъ слабый; то это признакъ, что бользнь не успокондась. Во время успокоенія какой бы то не было бользин признаки будуть совершенно противуположные вышеозначеннымъ. Пока бользнь не успоковлась, должно продолжать врачеваніе; если же она успокоилась, то излишне давать лекарствъ не следуеть. Это можеть породить новыя бользии. б) Въ частномъ методъ врачеванія надлежить отметить три статьи: а) когда бользнь возникла отъ несваренія желудка и течеть на ряду съ нимъ; вогда она имъетъ собственную основу и у) когда она проявилась въ силу вліянія другихъ бользненныхъ началъ. Въ первомъ случать, когда, при недостаточности теплоты, пища и питье не перевариваются, надлежить прежде всего должнымъ образомъ успоконть скопившіяся бользни съ одной стороны лекарствами, которыя, отдёливъ то, что присоединилось къ газамъ и другимъ подлежащимъ поврежденію десяти основнымъ силамъ организма, способствовали бы выясненію самой бользии; а съ другой — лькарствами, которыя имъють свойство возбуждать теплоту. Засимъ, когда узнаешь выяснявшіеся признаки и поймешь болівнь, должно произвести очищение изъ ближайшаго мъста 1). Если очи-

¹⁾ Т. е. или дать слабительное, или вызвать рвоту.

the state of the s عدمهان معوي هدا وتتحويهم من هدي معيق دستسكسين . مهل ووويهمكسيس ن وو هستمير الهدنميس و والملائدة والمالة المتاحي في المعيون ولميون والمعين المعين المعين المعين المناوريا الحل الممرور المرور معرور ما محملهمهم علا مسام مواسم والمرا موسوم مواسم المراهد المرور **新建**: معهم ومميري عسر المتلق والمحمودة المتلام المواقعة المتلامة المتل 秀 机 معلى على على المستساحل عليم دي ي والمعروب والمعروب والمعروب ted to the contradit to the second of the se 隽 مكيم . نمه-يكمرجر aring a prince Ł perduy painty postery Supposed in Angle PACKED TO مصسطسه معل ٤٠٠٠ مهمامل مدرددد مهدا مدد سير محدد ٤ محمو ما معديستمسم ، عددهد क्रिक्ट अन्त्रिक्ट **a** المحصو ، المسسلم أمسمو د المحمد ا 县 į ليكو ، لاسواعو **9** معم عا ومكيمين. معتل منتلا 10,000 = 1) 动 新 Taxon do ₩ • 机

¹⁾ По списку Лобсанъ Галсана: Этог Флом толото " Събту "

щеніе обнаружится само собою, на верхъ, или на низъ, то задерживать его лекарствами не следуеть. Если болезнь не выяснилась, то производить очищенія не следуеть, такъ какъ, за скрытіемъ бользии въ организмъ, можно нанести вредъ основнымъ силамъ онаго. Если сравнить, то это будеть подобно тому какъ налеть молока въ еще не закисшіе грибки (водки не получится и грибки потеряють окисляющее свойство). В) Болезнь, обосновавшаяся не на несвареніи желудка, а имбющая собственную основу-единое бользненное начало, гивадящееся въ своей собственной области, проявляется въ большинстве случаевъ вследствіе единой причины, — несоотв'єтствія пищи и д'єятельности: сначала вступають газы, а засимъ вступають другіе и довершають конець. Если къ развитію этихъ болезненныхъ началь не будуть содействовать пища, деятельность и время, въ которое совершается ихъ возбуждение, то оне могутъ долго существовать, сгруппировавшись въ своемъ мёстё и не проявлять своихъ свлъ. Есле сравнеть, то онъ подобны мятежнекамъ, которые лишены сотоварищей и потому находятся какъ бы въ ослабленномъ состоянів. Будучи пригнетены, онъ не возвращаются въ свое мъсто, но и не движутся на занятомъ пространствѣ; когда же встрѣтятся они съ сотоварищами, то, получивъ подкрыпленіе, движутся съ своихъ мысть. Самыми первыми изъ нихъ выступаютъ газы. Подавивъ газы, такъ какъ они приводять въ возбуждение другія бользненныя начала, надлежить при посредствъ пищи возбудить силы содъйствующей пищеваренію желчи и заставить болёзнь выразиться ясно. Засимъ, когда будуть подавлены разносящіе бользнь газы, бользненное начало соберется въ собственное мъсто. Если сравнить, то это подобно тому, какъ низводящіе дождь подавляють стихію воздуха. После сего бользненныя начала нужно уничтожать (влажными промываніями) ближайшимъ путемъ, (находящимся въ верхней, или нижней части тела). Если, нашедши для себя место въ наружной части членовъ тёла (въмясё, или въкожё), они не будутъ сгруппировываться, то должно уничтожать ихъ; ть которые нахо-

(STATES) = 1) bar greated . greage works and any day and samples . And s حدول مقوويون ، معيدويتيونهم وعيشهاي دي يدهمهم فعدم ليفي ، ميشم م مشتسم ييشههو . معنفي عدي كاديما ومعهوروس ميش مييش ديس . ديخمكية عدي على العلاقه 朝里 T. عصص ما محصر ما عصل عدا 有な **92** 五年 五年 多年 معيدن يوسهم معن المحديق مستحد من من مستحمق ليفي السفاء المين REN westimburg . Operat a sindy 5 محدملي معور م محمور منسسكسين ، ومعملي هم ودخم معاول دمهموه معوي ما معمو عمد مسهم د دمهسم ديدما 耆 دمعيا .. بها مضعى 多男子 المراكب والمراجع والمراجع والمحادث والم المولمية بمكرى عد معاصلا سكيست وسكم" " عهدم م عوراً فتتمى بهندم ييسم فمارى عهم المحمد المحمد المحدود 事上で .{ 7 3

The chack hoper were the self of the self

дятся снаружи, путемъ кровопусканія, а ть, которыя находятся внутри, -- путемъ очищенія кровеносныхъ жиль. -- у) Бользии. образовавшіяся подъ носторонник вліяність, проявляются врод'є того, что на желчь опускаются газы и занимають ся м'есто, или на газы инспускается желчь и заставляеть ихъ подниматься; словомъ появляется сложная бользнь. Бользненное начало, двинувшись изъ собственной области, доходить до области другихъ бользненных началь и, достигнувъ, заставляеть ихъ вредить своей прежней собственной области. Если при этомъ силы газовъ незначительны, то должно врачевать первое, собственное мъсто болъзненнаго начала; если же больше силы втораго (т. е. пораженнаго) болъзненнаго начала, то должно врачевать это второе, а то, которое было на собственномъ мъсть (и возбудилось раньше), врачевать не следуеть, оно уврачуется само собою. (Если умиротворить врага, отнимающаго страну, то успокоятся и невзгоды, происшедшія въ самой странь). Если сравнить, то это подобно тому, какъ въ случат пораженія сильнтишаго предводителя, вошедшаго въ стачку съ мятежниками, остальные мятежники уже не посмёють двинуться.

б) Въ исключительномъ методё врачеванія можно указать девять отдёловъ: 1) Болёзнь, которая не понята, относительно которой сомнёваешься и не нашелъ еще точныхъ и непреложныхъ признаковъ, должно врачевать, зорко примёняясь къ обстоятельствамъ, подобно тому какъ подкрадывается кошка. 2) Если опредёлишь болёзнь и узнаешь ея дёйствительные, непреложные признаки, то нужно лёчить явно, очевидно для каждаго, подобно тому какъ развёвается флагъ на вершинё горы. 3) Если противодёйствующія средства не будуть дёйствовать на болёзнь (подъ вліяніемъ воздёйствія постороннихъ ненормальныхъ явленій и состояній), то должно заставить болёзнь, вступивъ на ея надлежащую дорогу, врачевать ее подобно тому, какъ лошадь, не идущую по дорогё, нужно направить, а потомъ пустить. 4) Въ болёзняхъ, которыя были уже лёчимы другими врачами, нужно обращать особенное вниманіе на отдёлы излишества, не-

wented C survive - tide . still a survive strate strate of the . وبولاسهمون دورياسيمين يولي دمهم . هادهم محديسكس بالادهلم سلاها فور ن منوعسين عمل مستوعسهم ليفو دعها ، هدعم مدعمهم مواحم عمل دمهمي يودل مدغدهم مر مهدا هدن ، عصن ا مع عوسين بيده ميده مدير من معه ، مسعر مهعدون ميشفدن من مه المالي المحمد المالية من المحمد المالية من المحمد المحم معتدل آ ميشق وبعص وق حميستقم » ويوا شعينون » عمهدم و هكتوبر شعييز ومهدوقق شدشتم معهلكم مع محملكمهم معم دعك منسسيس حمهم ل محمويه بهمدم معدم معيمكميس فهيمدا ب مهسهم مهاسع على محموسة مديده همسة فعلاما و المدعورة المسايدة المسايدة المسايدة الماسة أسععت على معنصر مضرو سعدل اليفق ويدل ولا دميسكم ، وييو غويولان ، مضوو مه المعرو المعرب المحمدة المعدور المعتدمة المعتدمة المعربية المعرفة ال ليكو دمه . دين ويحملو مهجون مي دمهم معليم معليم معهمم معتوم هدي مدمونهم ويدوم

достаточности и неправильности (см. гл. ІХ) и засимъ лечить подобно тому какъ гагара ловить рыбу. 5) Очень сильныя бользии нужно льчить, примъняя и терапевтическіе, и хирургическіе способы, и пищу, и образь діятельности (т. е. рішительно всв средства) подобно тому, какъ будто въ горахъ встретился съ ненавиствующимъ разбойникомъ. 6) Незначительныя бользни следуеть лечить по порядку, какъ будто ступаешь по ступенямъ лъстницы, сначала образомъ жизни и дъятельности, потомъ пищею и уже потомъ терапевтическими и хирургическими способами. 7) Болезненный процессъ единаго какого либо болезненнаго начала уничтожай подобно тому, какъ богатырь пригнетаеть своего врага, а когда подавишь, то врачуй такъ, что бы не нанести вредъ другимъ бользненнымъ началамъ. 8) Въ сложныхъ и соединенныхъ бользияхъ должно врачевать такъ, какъ будто бы тебь надлежало, приведя въ надлежащее соответствие доли стихій, главную (изъ пришедшихъ въ ненормальное состояніе) убить, а возмутившіяся исправить. Наконецъ 9) должно врачевать такъ, чтобы привести въ полное согласіе десять особенностей, (¬сў) которыя приносять вредь рішительно всему 1), и опредълить каждому изъ нихъ соответствующее, какъ ношу; — хайнуку — большую, овить — маленькую. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цівлебнаго, — основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій», глава двадцать седьмая, уясняющая общіе методы врачеванія.

Digitized by Google

¹⁾ Эти 10 особенностей 1) мъсто, гдъ началась и течеть бользыь, 2) время, могда она началась, 8) темпераменть больного, 4) его возрасть, 5) самая бользыь, 6) ея мъстонахождение въ тълъ, 7) тенлота, 8) сила, 9) привычка.

المراح على المراح عدد المديد المراح على عمد الما معمده المراء عدد المعمول عدد المراء عدد ويعدا سالهن ما ، مييسي م سنيسس دمهم ن موعيه مدعوووريه ههم دمعي ، مكم ن مينيسون ويهدا معوم معربة ويهم - A rows . symbol grady instricted anyther andaying by the animinate of anyther terms عيديسم والم عمهم همي بهويدسمي .. معربعدو و عسريسوي شمويا هو منعسمشمي همي عمريشركموي .. ههو المسيومهو دليهاى ليهم هان سيدلمانسم عردوردسان مماسع عردستم هان فيسر المديراء، وييو دمهم د عيوك يوم فييسود مدنود سريرا مهجره ويوبا دمهم كمه بسعما مو ويهود دي مهجود المراسع هده مد المعداد المدل المديد والمراسع عدم مد المدر المدر المراسع المراس support statement a supportable against state statement so supported successions and statement and supported in ملاحياتساحل باساء بمعلابشهل هم جسربسهل بعهمكم باعيشم هدرا ويربم منسمل هم بسربدهل بهعلام معتدريهم عمل . معتمويون الحل في تعييدم . مال عدل عدل منتهم بوشهمسكم . ميشر م سنتسم بعدر کمیدر است مستوسوں کی جسر بدوں جمعوار بینو ، نستدستور مسل محص کے کی جسر بدوں معتصدی

ххуш.

После сего Сэтхиль-эцэ турухсэнь риши сказаль еще такъ: О, учитель, Ухагану болго билакь рания! Если бы разъясниль ты въ подробности девять отделовъ исплючительного метода врачеванія, на которые указаль вкратцѣ, — какіе они въ точности? Соизволь преподать о семъ животворецъ и царь врачей! На такую річь его учитель провіщаль: «Слушайте, великіе риши! Воть подробное учение о метод' исключительнаго врачеванія. Прежде всего, когда сомитваєнься въ признакахъ болтани и способъ леченія ея, то для пробнаго испытанія бользих газовъ, нужно попробовать костиной бульонь 1); для пробнаго испытанія бользии желчи — отваръ дикда (Gentiana barbata Froel.); для пробнаго испытанія бользни слизей — молоръ-дабасу (Natrium sulfuricum) въ тройномъ ея сочетанія; для пробнаго испытація бользней желудка, прямой кишки и усиленной бользни паразитовъ (тиб. 572) — табунъ-гаруди; для пробнаго испытанія возвратной болезни крови и возбужденія газовъ — дурбанъ ману (Aristolochia recurvilabra); для пробнаго испытанія бользненнаго отравленія пищею должно дать «сложное лекарство» 2); для пробнаго испытанія соединенной бользни повышенной и пониженной температуръ в) нужно преимущественно употребить такую пину, или такое лекарство, къ которымъ больной уже привыкъ; для пробнаго испытанія (полезности) слабительных в средствъ, можно применить отваръ «очищающій пути»; для пробнаго испытанія

¹⁾ Сиотри примъчаніе на стр. 23-й, 24-й.

²⁾ Терминъ для наименованія особой цівлебной микстуры, состоящей мак-13-ти элементовъ. Подробно составъ ся указывается въ фармакологів.

По объясненію Лебсанъ-Галсана, обычное проявленіе такой болізни выражается въ томъ, что пульсь бываеть горячій, а моча — пониженной температуры.

قلط عبدا عها عبدا على تعلق د معملات معمل معمل معملين ع عد عدر المعرفة Ł مهوفي المياق موعرفيون هوهفر دن موردييفيشوري دمعمليدا مين دورسون مودم موهان المنتوبهو .. مواسعو مذبو منه وي معدو بييائيتها منعوصيع هدي مويهرون .. مفعولة 92 m The state of the s على المعرب المعرب معروب معروب معروب المعرب المعرب المهامين المعرب لمكفيس المعيق **₽**2₹ الكام المعروب المحروب مدى مقيل ١٠٠ مى عمل ما عمل معلى المعلم معلم معلم مسيد المعلى المع 复为 Ł 翻 معدي موسل مستهدم بيدهاده علي مستر واحدار دي مع محدوي د Soft Symbol فالسمار معدوول عسر معدوليون دن عدري المما والعدرورية المياه **4** 4 ويمكين معروبيركيون ، رواعو د ييسمون مهاعي ممل عليه المحلوق مهدو معيوسه المحاص علم المحاص ا مسسم و معمقدا فعدون عدلالي الهدمي ي .. . मुक्का **9** 直 秀 ろ

¹⁾ Ho chucky Moscant-Parcana: न्ति नृती निक्री रुक्त्वकृत निर्देश रू

²⁾ Tand me: المرابط ا

полезности) прижеганія — маслянную теплую припарку: для пробнаго испытанія (полезности) кровопусканія нужно приложить холодный камень, или воду; для пробнаго испытанія (бол'єзни) нагноенія надлежить сділать наколь данцетомь съ отверстіємь (см. стр. 314, № 8). Кромъ того въ предположения, что такая то бользнь есть именно эта, употребляйте на пробу незначительныя сочетанія противодъйствующаго; соединивъ все, кажущееся какъ будто сомнительнымъ, надлежить главнфише лечить именно теми противодействующими средствами, которыя наиболее соотвътствують. Не должно сразу разсказывать признаковъ (бользни, въ противномъ случат), — явишься неразумнымъ болтуномъ. Въ эту пору не следуетъ говорить ясно, а нужно говорить неопределенно; когда же, найдя истинную сущность болезии, опредълншь ее точно, тогда говори во всеобщую извъстность, какъ флагъ на вершинъ, что болъзнь — именно вотъ эта, что она возникла отъ такихъ то причинъ и сопутствующихъ обстоятельствъ; что теперь болить здесь, а впоследствии будеть вотъ что; что если предпринять такое то лечение, то больной во столько то времени выздоровееть; или же, что (лечить) не возможно, указавь время, въ которое (больной) должень умереть.

Случается, что какая либо бользнь не поддается на противодыйствующія средства и съ трудомъ вступаеть на собственный путь; напримырь, если дать прохладительное — противодыйствующее средство не противъ развившагося жара, то оно, попавъ на сопутствующій элементь, усиливаеть этоть сопутствующій элементь, а въ силу этого усиливаеть и жаръ. Поэтому нужно, при посредствы декоктовъ отдылить сопутствующіе элементы слизей и газовъ.

Больная кровь и кровь, составляющая основную силу организма, соединяются между собою какъ молоко и вода; необходимо производить кровопусканіе, отділивъ черезъ посредство декокта изъ трехъ плодовъ 1) дурную кровь; если же не отділять

¹⁾ Apypa (Therminalia Chebuba), Барура (Melia Toosendan) и Чжурура (Crataegus pinnatifida).

نگفيا . £. وهدلمو و وهدلاووس د موسسو هدد شدردلمود ، دسمو عصور دييوههو وهدلمو هدد دددمكمدا دد المستحشيق المحاسية المحاسية ومتعمله وهايسههو فيعديهم أناء مدعوسما ، مديهو وي وهو مواعم ومكيرونهو مين ومفيون دن والملاق والمحملون وليهشوم مواحوا فمان ومعدوم ممهوان واستويم أناء وجون مدنق مؤمم مهموا فعتوم حمن عم عساهد بيشق عهم فيستون بياستون سزاء يستو بيشق مهم ميشوبهو موتعر ميلمح source anyther property and the control of the second of t الميواليو ميل معدل هم ميدن عدن المتنظير الم المتنظيسي عم معدل مع هدل المومر مالكان فالا محمد والمسلم المعلم المحمد المحمد المحمد فالمسلم المحمد عهم معسيس و معصفداً هدي ووي فعلمي هدي عدي علاسين ويومن ، ومعاوريس مييسو فون 敖 TOR MORENTED .. BOARD BY WOOK I BE MITTING C SECURITY CONTRACTOR الاستواجه المواجع المعاملة المناولة المحاصة الالماعد الماعد الماعد الماعد الماعد الماعدة الماع 4 鋫

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана: नजरी त्रिक्शिक्ट निक्री ह क्रीकिक्ट्रमूचीनक्ट किन्नु नरीन्द्र दर नर्स्टिश्वर नर्थ कर्न्ट नज्याविद्र निक्र्य "

такимъ образомъ, то болъзнь усилится и повредить силамъ организма.

Жаръ въ слизять и происходящій оть отравленія уничтожай, собравь въ одно м'єсто разсілявшееся; не сл'єдуеть убивать противод'єйствующими средствами не собранняго, такъ какъ (оть этого) жаръ распространится еще бол'єв.

При скрытомъ жарѣ надлежить открывать теплыми средствами его холодную покрышку, такъ какъ при посредствъ прохладительныхъ средствъ не получищь противудъйствующаго результата.

Болізнь несваренія желудка надлежить подавлять въ верхнихь областяхь при посредстві медикаментовъ, способствующихь пищеваренію и возбуждающихъ теплоту; если получатся привнаки подавленія, должно произвести очищеніе ближайнимъ путемъ; но, прежде очищевія, нужно при посредстві лекарства привести въ дишженіе всі болізненных разстройства; если же не возбудить къ движенію болізненныхъ разстройствъ, то (очищающее средство) явится какъ-бы водою, протекшею верху льда.

Болезнь, которая прежде была врачуема другимъ врачемъ, надлежитъ хорошенько разследовать, произошла ли она вследствіе недостаточности, неправильности, или излишества (врачеванія). Если болезнь не успоконлась въ силу недостаточности врачеванія, должно усилить противодействующія средства; если вследствіе неправильности врачеванія произведемо усиленіе болезни, должно переменнть микстуры; если, въ силу излишества врачеванія, возбуждены другія болезненныя начала, то нужно подавлять то, которое возбудилось.

На сильную болёзнь съ повышенной температурой надлежить низнустить четыре врачующих средства и назначить какъ врачующія: Капуръ (Camphora)— какъ терапевтическое врачующее средство; кровопусканіе изъ малой шейной артеріи— какъ хирургическое врачующее средство; потребленіе легкой пищи— какъ пищевое врачующее средство и проживаніе въ прохладныхъ мізыстахъ—какъ врачующее средство, доставляемое образомъ жизни.

ومدرور (مستسع دبهدع مر مهم . وحدريم محفريم د معروى منه معفريم و معهم يستدور فيصرد المستوسيسين معهمي يودن م مهم هد ديه ، ويسمق وهمم موسم فعد معدور فيس و ولمدشم ، ميسم فدها دن هدى عقاصول مصموم عمر مستمراء بدر بديد واصديم مسمع عقاصو وعديه والمعرود موسورة مسوعيدينها والمعمورة مصيبيون بمعصر عواعد و سرير عمد معهدا عودي مدي ديه ، عدوي على المعتدوية على علي عود عود عود علمان فالمدار المعدار ويهدار معتوبيون بالمعار مون علامهاما ويستسوان المحلمويه المعدار مستطيعة أالمعار ومعداران nown Bled resolution about to the day interest was their world the shape to the shape لمستسيسين مي مر شاح معروم . معروم لا مينو دمهاج مر شاء ميسيس بهيلكو مدنو مدفورو رشاء ميسيس معتم معى عميد من معهد بوس مع مراسع عدى دعه المعالم علام عهد دمهم على معهد عدد عدد عدد عدد عدد عدد عدد معيوه وبحفيوب دمهسكسون بيروان مهوا يوكوههو متخار بحدي معوسين بييفيشو ويومون ويخشو وين معويهموا سيويوس علم هدمو د نهديه هديم ، دد مه عوام شهدشم دييسم ميشم د يدفعه د دد ميويوس د

Противъ сильной бользии съ пониженной температурой надлежить разжечь четыре огня и назначить какъ врачующее: микстуру изъ всъхъ жгучихъ—какъ терапевтическій огонь; прижиганіе — какъ хирургическій огонь; потребленіе теплой и сочной пити — какъ нищевой огонь; теплыя мъстонахожденіе и одежду—какъ огонь, доставляемый образомъ жизни. Если не будешь поступать такимъ образомъ, то бользнь усилится и можетъ принести вредъ для жизни.

Незначительную бользнь съ самаго начала нужно льчить примъненіемъ надлежащаго образа жизни; если бользнь не успокоится отъ этого, надлежить льчить полезною, или ядовитою пищею; если и отъ этого не успокоится, — должно примънить прохладительныя, или возбуждающія теплоту лькарства; если бользнь не будеть подавлена этими тремя способами, ее надлежить выгонять съ мъста хирургическими способами.

Если въ болезненномъ состояни будуть находиться исключительно или одни газы, или одна желчь, или однъ слизи, то должно врачевать, успоконвая именно это (бользненное начало) и не давая повода возбуждаться другимъ. Если не будешь понимать этого, то образуются 12 причинъ уклоненія (отъ нормальнаго состоянія организма 1). Всябдствіе неправильности ябченія, болъзненное начало, еще не успокоившись само, возбудить другія. Если, напримеръ, при болезни газовъ, применить лекарственныя (вещества) горькаго и горячительнаго вкусовъ, то еще не уснокоятся газы, какъ придуть въ ненормальное состояніе слизи и желчь; если при бользни желчи, примынить лыкарственныя вещества соленаго и горячительнаго вкусовъ, то еще не успокоится желчь, какъ придуть въ ненормальное состояние слизи и газы; если, при бользни слизей, примънить лекарственныя вещества горькаго и соленаго вкусовъ, то еще не успокоятся слизи, какъ придуть въ ненормальное состояніе газы и желчь.

¹⁾ См. часть I, стр. 88-я.

معلى معربيا على المعربين المعر مر ومدرا در در مهريين ، مهرييلكمسيم ومتعسيم مورعدا همل ييسهم د مدرينموردد ، ملاية مرها ممكمتهم و يومنيمس منه بحروده والهدم لاميهم و يوكنسمن منه جوركم ميلم عدامة ، وي كون وما .. وحدا عمهم عمد عسم هده عيديكمد عيمهم و معدل الدور دوما عمام عمد مستر مستم هده . عملودد ماويه المحدد المرام المود المعلق والمعين ديال هود ، دلاصلمال ويوم يودول أشيدها والمرام مين دوروم ومحدي والمواسكولين معيود دولسون معروسي ومدريس والمحدد المحدد والمواسم والمحدد معيوسين والمحدد معيود والمحدد المحدد معن ميسهمور ميريهمريين ، معمو في مهمو و يدهدو يدهم و معمور يعنو معمور مدنو معمور غور ، خيف مسميور The party stated and a year about day this ways year and the say of the sound on the سيعوا اسين ويدما عمور بدمكيده مستعدشما و ودولمون ومحسهم ودويهو وموقع هو مستمنيمين المعداء مستعم مهميسا منو ممايد سيطينته م ي بيد ي مهريل ، ميليك ميديم مسهنم منو بعد ي ميويدين سيوعياسم عهممور عدفيريون سيقوه هي عنهمم من ين ين عيوميشم م همير بيدا دي عهريون المناه

Всявдствіе не соотвітствующихь болізнетворных агентовъ образуются сложныя болізненныя разстройства.

Вследствіе излишества во врачеваніи успоконвается то (подлежащее геченію) болезненное начало и приводится въ возбужденное состояніе другія. Лекарствами сладкаго и соленаго вкусовъ успоконваются газы, но возбуждаются слези и желчь; жгучее и кислое успокоиваеть слизи, но возбуждаеть газы и желчь; сладкое и горькое успоконваеть желчь, но возбуждаеть слизи и газы. При сложныхъ и соединенныхъ болезненныхъ состояніяхъ (необходимы лекарства) уравнов іншвающія стихін. Вообще уравновышивають стихіи арура (Terminalia Chebula) и Брактунъ (Bitumen naphta petroleum). Въ частности исправляющими основу бользни и мъстонахождение ея являются: при бользняхъ сердца — цзади (Myristica fragrans); при бользняхъ легнихъ-чжуканъ (гепсъ съ примъсью глины и какой то горной породы не растворимой въ соляной кислотъ); при болъзняхъ печени — гургумъ (Carthamus tinctorius); бользняхъ аорты должно давать лиши (Caryophyllus aromaticus); при бользняхъ почекъ — сукизль (Атомит атагит); при болезняхъ селезенки — гагула (Amomum medium); вещества, исправляющія желудокъ — сэмбру (Punica Granatum) и бибилинъ (Piper longum); вещества, исправляющія желчь — дикла (Gentiana barbata) и алганъ-цэцэкъ (Momordica cochinchinensis); при болезняхь газовь надлежить давать цзади (Myristica fragrans), лидра (Sophora angustifolia) и эссенцію изъ трехъ костей; при бользняхъ слизей — ману (Aristolochia recurvilabra), усу (Соriandrum sativum) и сэ-ябъ (Cydonia sinensis) при бользняхъ крови — башага (Euphrasia odontites) и хонлэнъ (Scutellaria baicalensis); при бользняхъ лимфы — цаганъ гугу (Boswellia thurifera), талга-дорчжэ (Cassia tora) и улусуну ўрэ (Cannabis sativa); при маразмѣ и болѣзняхъ, наводимыхъ злыми духами--чжагаръ (Moschus moschiferus) и хара гугу (Vatica lanceaefolia). Все это нужно приготовлять, изследовавь, въ какомъ случае что нужно. Если окажется, что въ болезни сочетались все (три бо-

والا ما مهولال معيهم دمهسول بيشق والاوجى فعيهممس أب ، فمكمشمكم سنق بالانديهدا <u>.</u>† معلى عم معك **#** B) 重 sasimond まる 重 **₹** 了业 d S 宝 Ł Targets and 30 7 Th المناف المعدود هو عيم المستعمر د مديدود عملتو **₽**3€ 事品の元 <u>a</u> 彭 11 7 188 룃 弘の子ろ?"五 محص معمر Ł **1** ろ ft あ ? * معوى م عدننى OC C Ancomprise . ig. \$ 朝 مراكب علم فالمرافعة 看 عمليق 多名里 Ł danie 4 عبدة في معدد و 不可 五里 一十二十二 룃 **拉 9**66 Thoroge to **₹**₩ Taling. नारवांचार्" १ ज्या " 夷 97,20 70 عمليته موقالاستهاصت 型 男 夷 18 3 ATTENSO : - 1807 .췱 and T 勣 夏

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Гансана: ӨС ү ка чийс С токтинос кай http:// Tori, ү түйс чай тайг колдонг кийнос түр өк өөг потром ү "

исленныя начала, — газы, желчь и слизи), — то надлежить давать подавляющее всё ихъ. При сложныхъ и соединившихся болёзняхъ, если онё проявляются въ одинаковой степени, или одна сильнёе, то, сообразно съ болёзнями, нужно усиливать и средства или нужно лечить одну болёзнь прежде, а другую поэже, по очередно, или же подавлять ихъ всё вмёстё, одновременно.

Въ полдень и въ полночь должно подавлять жаръ, пораждаемый болъзненнымъ началомъ желчи, при чемъ въ періодъ такой повышенной температуры употреблять жаропонижающія лекарства и прохладительную пищу.

Въ сумерки и утромъ надлежить поддерживать энергію огненной теплоты желудка и подавлять жароповышающими лекарствами и согрѣвающею пищею болѣзненное начало слизей въпоняженною температурою.

Вечеромъ и на разсвъть должно давать средства, подавляющія бользненное начало газовъ и подавлять жароповышающими явствами и медикаментами разсьявшіеся газы.

Если преподать врачующія средства въ излишнемъ противъ потребнаго количествѣ, то этоть излишекъ будетъ подобенъ отцу и братьямъ, которые стали врагами. Если врачебныя средства явятся недостаточными, то восполненіе ими недостающаго будетъ подобно (дѣйствіямъ) дурной жены. По этому должно уравновѣшивать стихіи безъ излишества и безъ недостатка.

Такъ какъ основныя силы организма подобны первопричинъ дъятельности, то не должно истощать ихъ, какъ бы исправляя не соотвътствующее; такъ какъ желудокъ подобенъ хлъбному полю, то должно питать его жизненную теплоту. Если будешь знать все это, то сдълаешься врачемъ, дающимъ дъйствительное успокоеніе.

Надлежить изследовать (больного и болезнь) по следующимъ десяти основаніямъ: 1) место въ которомъ протекаеть болезнь,

- 2) время, 3) субъективныя свойства (больного), 4) его возрастъ,
- 5) стихіи бользни, 6) мьсто (бользни), 7) жизненная теплота,
- 8) мощь, 9) сила и 10) привычки; и если все это пропор-

شع م سيع عنس و هم سعور هم ملكمسها بم سيكه هد مدعمر ما مدعمر المعرو و مدهمرن ما معلي و مدهم و بدهم بدهم و ب

Profession of the control of the con

ціонально, то должно давать противод'єйствующее; въ противномъ случать дожно прибъгать къ средствамъ, сообразуясь съ обстоятельствами. Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія: «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ таниственныхъ наставленій» глава двадцать восьмая, пространно объясняющая методо исключительного ерачеванія. مسكمت وهم محسسو و ويوريا ويوما منديد وي ميم رييم فييس م ، مدرا ديريا مديد بمنمهسكم ، مهلاما عميم ميدور والمراجعة عميم المراجعة المرا عمل معلم من عمور و معرور و معرور و معلم ما معمر " عمل" عمور و معلم معرور من من معرفر الما عبين ولاسبهم والمدييلهم دووسهم ، فلايهمم والم فلايعيسهم و عجم عديم والمحصهم استمهدات فوعدهم تعديدا .. فحمد حدروق وتسهيسدا هو وسكسمعدم قال ويعددهم هدي دعهسهم .. هورعدون عسر فمسمو معاسريها د طعيم عدي م جمعدد فيورد علاقا و سفريا سنو بعنو و يودر عودي بدين عمهما ، بعدا علاسم مكال جلالافكم بعير فال معيومين إلى مع أسعلير" أ عواعم عمل عيل معيوفمس عمهم عرى بعقورهم ، دمهام فعن عبويات معروب عربه بعدات يعيدي ميهون د معياميلون ، دهفار ووي عيدم عدى منستسحل هو منستسحل معدم" أعيم هل ههوجون دعحمرهل بهرم مينسم بمحدل هدل سنستسكسول، دعيق هول سنستسول معتم بمديل م هجهم سنسسول مخمر" عهم بمدين، ويحم ل فتعديسه سيولاسه بالمهري فالاسسي فالا عميم عرفي ، علاقهال ويحول فيسهوم عهاصر بعدلا فعد

XXIX.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провъщаль еще такъ: «Слушайте, великіе риши! Хотя есть много способовъ врачеванія, какимъ образомъ врачевать; однако должно врачевать двояко, — общими и спеціальными средствами. Въ (трактатѣ объ) общихъ средствахъ врачеванія, такъ какъ субъекты, подлежащіє врачеванію, бывають двухъ сортовъ, (выясняется и) два способа врачеванія: а) врачеваніе упитываніемъ, возращая силы и б) врачеваніе голодовкою, доводя до истощенія. Въ (трактатѣ объ) упитываніи пять отдѣловъ: 1) о субъектахъ, подлежащихъ упитыванію, 2) о томъ, чѣмъ должно упитываніи и 5) о хирургическихъ средствахъ для этого.

Подлежащими упитыванію субъектами являются тв. у которыхъ увелечено бользненное начало газовъ, у которыхъ истощены основныя силы организма, которые дошли до изнуренія отъ сладострастія, находятся въ состояніи беременности, страдають кровотечениемъ после родовъ, страдають прободениемъ легкихъ (чахоткою?), достигли старости, страдають безсонищей, удручены нечалью, изнемогли отъ подвижничества и отъ усиленныхъ трудовъ, — таковые должны быть усиленно питаемы особливо въ періодъ подъема природы. Что до пищевыхъ веществъ ихъ, то ихъ должно питать бараниною, сахаромъ леденцомъ, сахаромъ, масломъ, молокомъ, кислымъ молокомъ, смъшаннымъ съ свъжимъ, приготовленною изъ молока водкою и другими сочными явствами. Какъ лекарственныя микстуры должно употреблять соотвътствующія бользии врачующія средства маслянистого свойства. Въ виде хирургического леченія имъ должно дълать питательныя клизмы, омовенія, спрынцеванія и растиранія. По образу жизни: должно упитывать

1 Z عبدما عدوبتق " معتدريته المهرمة عدميمسلسما عدوبتا ٥ مقامسلسا متهو " ديريه المه مسلمية عبديتقاسم عربس لمحاصدس بربط بيديسيس لاستعمال على ويمريل مكونكون بالمجارك ومريط عدريعارا ويحسص مدغيرها مي عمهسفو وي ، مستو ويوه ويحسهيم بهيتوا ويطموه ويسكو رويمو ، واخ كمن منعيدشيوونهو دىقىسىتىدى قىدىلىدىدىلى سىدىدى ھو ئىقىدى قاح ئىمدىشقىقىلىق بىدىئىيىسى سىتىدى سىدىشىدى ، جىدىتىم واستحد سياسين .. عصام بحكم دي بكيك رباسا و روي عدوا و دياستا عل معدمان يا عيمان يا عدومان عدوا ومحدما مدنق معيو بدمورو مولو مكفريس فحل العبدي مهيدي مهاعم ، واعتما ها بدعدا عملمن م عدودم العياد معلايع عمل عمدي فيسلهم بعديهم فيستسفينه والمستسفية والمستهدية المستسليل يعدم معهم ومعدم يعدم وعيرا يعدم والمستفرية باستنویسوں موب موبولم دی مخیبتسو ، تمعوم معدی کا دی وہم ہممر" کا شعدشتوسوں وہا ، وصو تناعم عقاعمون ومحملون مدكس دييستو موجوج والعسر بعن معيمهرون وين ديهوان بهرهون مركمن مسوعوستوسو معسري المعل عمل عملوسيها المعرار المعر عليوه عدد وهوريين علكدوم هكموم عوصم ميهشم هدو باستميشه وجوريا عوده والمده وراء وملحو

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана: निर्माली 6 निर्माण

сномъ, и возбужденіемъ радостнаго физическаго и душевнаго спокойствія. Такимъ образомъ является полная возможность, увеличивъ силы (больного), подавить его больнь подобно тому какъ ослабъвшій пріобрътаетъ мощь.

При чрезмѣрномъ излишествѣ вышеупомянутыхъ средствъ субъектъ усиленно жирѣетъ, начинаетъ страдать отъ вередовъ, и желваковъ, отупѣваетъ умственно, заболѣваетъ недержаніемъ мочи, у него увеличиваются мокроты и слизи. При таковыхъ обстоятельствахъ ему полезны пища и лѣкарства, уничтожающія слизи и ожирѣніе. Если приготовить на меду хара гугу̀ (Vatica lanceaefolia), бракшунъ (Bitumen naphta petroleum) и эссенцію Шара-модонъ (Phellodendron amurense Rupr.), то можно уничтожить всѣ болѣзни, происходящія отъ ожирѣнія. Если приготовить на меду же боро гачжа̀ (Rhizoma Zingiberis officinalis), ябакшара, чжиданга (Vitex trifoliata) Имидѝ (Crategus pinnatifida) и овсяную (Avena L.) муку, то это также уничтожаетъ болѣзнь ожирѣнія. Такъ какъ худощавость лучше ожирѣнія, то нужно знать мѣру, какъ доводить до полноты.

Въ (трактатъ о) лъчения голодованиемъ 5 отдъловъ: 1) о субъектъ, подлежащемъ лъчению, 2) о томъ, какъ производить исхудание, 3) о пользъ исхудания, 4) о вредъ отъ излишества лъчения исхуданиемъ и 5) о хирургическихъ средствахъ для сего.

Подлежащими лёченію голодованіемъ субъектами являются люди, больные несвареніемъ желудка, питавшіеся маслянистою пищею, страдающіе одеревенёніемъ ляжекъ, лихорадками, недержаніемъ мочи, внутренними вередами, подагрою, летучимъ ревматизмомъ, болёзнями селезенки, горла, головными и серденными болями, кровавымъ поносомъ, рвотою, тяжестью въ тёлё, отсутствіемъ аппетита, запоромъ, задержаніемъ мочи, ожирёніемъ, увеличеніемъ лимфы, слизей и желчи.

Співныхъ и молодыхъ людей должно лечить голодованіемъ въ зимнее время, при этомъ примѣняются два способа: успоконтельный и очищающій. Производить уравновѣшиваніе двухъ не уравно-

معمور هورياجون ولا ملايية المريع معمور فيعمرا ولا مشهيراً، معدو ولا أ همل مستهنستم لاعلام هدي المسطول الله المولاد المالي المدونة المالي المالية كليس هدي كليل المخييسيين عذف عهاجوان ويكفيوم فللكسيس وللكنساس وهويم المستعديين المنو عفيه بدروون هدريم مهرم لهم عصمهم معيمهم و والمدينون المدينون هيتعدسون فكالمرون موليسلهم عمدمهم المسسلمسون والم المعود المورع المصور والمورد المحدود والمدراء المدورا والمدورة مهدم مهل عنس الاحص معصورا و معيمهرم موليسهسي عدور و معتنر الحدرم ركون بدرراون در وهدميون به مفريهه عبين ولامل بيدر السفدي عوبمتين عورون بأمعن عمدرن معدريا بأمقمي عيشم باعبل عدريكا مهمده ، واعدي هوا هديباعدي مديبه وي مواعدل مولايين ، مهوا من مديدميهوا مديدمي ودول ومها المحدين المحدي المحديد المراسيدر المراسمورو مدنو سيطيديتواس فهرام . فيعديبول المحديد محدي المحرير معربها للمراسمورو مدنو سيطيديتواس فهرام . فيعديبول المحديد ا منعيس من بعدي ويصمكم ل مكمل بعيل ويصمهم ويصمهم ويدمهم ل يستمراء معريسهل هنزيدهل مهوكلاري للمنسم مصعوب معدا .. عنس ا ويصم عميك كمد عسدا جييد المستوفيد هدد . مديد دل موهود مين وهوبهدستوسي

въшенныхъ значить успоконвать. Средства для сего: питаніе, лъкарства, образъ жизни и наружное, хирургическое врачеваніе.

Людей немощных в слабосильных должно потомить голодомъ и жаждою, а после сего дать имъ немного легкаго и удобопереваримаго. Лицамъ, обладающимъ средними мощью и силой, нужно, возбудивъ жизненную теплоту при посредстве декоктовъ и порошковъ, преподавать микстуры, возбуждающія пищевареніе. Сильныхъ людей нужно заставлять усиленно трудиться до поту. Наружными способами врачеванія должны быть прижиганія, компрессы, примочки и кровопусканія.

Очищеніе состоить въ томъ, чтобы, возбудивъ болізненный процессь, заставить исторгнуть вонъ. Средства для сего таковы: предметы, не подлежащіе перевариванію желудка, нужно очищать рвотою; предметы же перевариваемые, нужно прослабить на низъ при посредстві клистира. Вообще, предписывая очищающее для организма, при болізни въ сосудахъ необходимо очищать сосуды.

Если произведень исхудание при посредствъ успоконтельнаго н очищающаго способовъ, то польза отъ сего такова: витения чувства делаются ясибе, тело легче, появляется аппетить къ пище и усердіе къ работе, голодъ и жажда чувствуются своевременно; испражненія и газы исходять быстро и спокойно. Если же чрезмерно увеличить леченіе, то основныя жизненныя силы организма приходять въ истощеніе, появляется исхудалость, годовокруженіе, безсонница, блідность, слабость голоса, ослабівваніе внёшнихъ чувствъ, жажда, потеря аппетита, чувствуется боль въ голеняхъ, ляжкахъ, копчиковой кости, въ бокахъ и ребрахъ, въ сердце и въ мозгахъ; появляется лихорадочное состояніе, чувствуется позывъ на рвоту и возбуждается бользненное начало газовъ. При таковыхъ обстоятельствахъ полезно все, что производить упитываніе субъекта; особливо же если, преподавъ больному мясо хищныхъ животныхъ съ питательными клизмами и накормивъ его яствами, предписать ему сонъ, то онъ разжирветь какъ свинья. При кормленіи съ целью упитыванія неть ничего лучшаго какъ мясо.

محلامهم عدد المحديد ا

Короче сказать, субъектовъ, подлежащихъ упитыванію, не должно подвергать изнуренію; при необходимости дать имъ очистительное, слёдуетъ дёлать это слабыми средствами. По отношенію къ субъектамъ, требующимъ истощенія, должно оставить все, что порождаетъ упитываніе. Если, при развитіи болёзненнаго начала газовъ, произойдетъ упадокъ какого либо другого болёзненнаго начала, то (больного) должно лёчить упитываніемъ; если же, при упадкё болёзненнаго начала газовъ, произойдетъ развитіе болёзненныхъ началъ желчи и слизей, то (больного) должно лечить голодованіемъ. Средства, которыми должно врачевать ожирёніе и истощеніе для основы и обосновывающагося—однё. Такъ онъ сказаль.

Изъ сочиненія «Сущность пѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій». Глава двадцать девятая, объясняющая два грачующих средства.

المسكمت وهه مصستم و ويورا ويوما مندين ون معم رييم فيستحم بدرا دينا مندين بمنمهمسم .. ميسي شدن تمخوب ۱۸۸ د معودي عمودي دبيست منبق .. معهيم ب طوم الله المتحصد" المولان ميكورا الهدوا فالمواد المعرف المعرف المتحديد المتدومة المتحومة كمريس مهيشم سفدرم هدل دبهسفسه ، ديهفيع يودل مدنه رسسرشول مهيشر همى باستن بالمدرس كمن دمربهلق سنستن عمديد فأ فمعديسين عصيسو بعوعهم ن المحيسات بالمحتسور على معييهما . عمدهما المدار عد عسا يورهم المدرها ومعهدات عسا ين بهكويهم فيكشمن مديوههما فيكشمن وووم علك يمكوني يعكون يسكويهم ومعن كويوم و ديوم فقعوم بعدي لا للايط معتفهم و عمهم عدد نسعدسم ، عوى عيهه ميلفيف مهرويسا محمداً عيد م عدده علمك بهدورهم حمدن دي بدغورهم ، عستم وتبدشس يومراً وتبدشسو あること Brown of gold will second . Second will consider the contract of the contract سنق نصحوا بليلش دبهم و المحط فاء مضو في مستحدد عومس ها

XXX.

Послѣ сего Ухагану бэлгэ-биликъ риши провѣщалъ еще такъ: Слушайте, великіе риши! Спеціально лѣченіе каждаго изъ трехъ болѣзненныхъ началъ въ отдѣльности состоитъ въ нижеслѣдующемъ:

Въ случав (ненормальнаго состоянія) бользненнаго начала газовъ, проявляющагося двояко¹), самымъ лучшамъ лекарствомъ является гунджид'унъ тосунъ (oleum sesami); а сверхъ того (больного) нужно лечить тростниковымъ сахаромъ, водкою, старымъ масломъ, сохраняемою долгое время въ сущеномъ видъ бараниною, сурочьимъ, лошадинымъ, ослинымъ и человъчьимъ мясомъ, лукомъ, чеснокомъ и прочими тяжелыми, маслянистыми, нъжными и теплыми яствами. Образъ жизни (больного) долженъ быть таковъ, чтобы ему находиться въ лишенномъ (обильнаго) свъта, тепломъ мъсть, слушать пріятныя и недоставляющія раздраженія річи, пользоваться покойнымъ сномъ и одіваться въ теплое платье. Какъ лекарственное средство ему должно приготовлять и давать: бульонъ изъ трехъ сочныхъ костей 2), бульонъ изъ старой бараньей головки, наваръ изъ четырехъ сочныхъ в) и наваръ изъ «тройственного сочетанія шингуна (Narthex asa foetida)» 4). Въ видъ порошковъ 5) ему должно преимущественно давать: цзади (Miristica fragrans) и шингунь (Narthex asa foetida).

¹⁾ т. е. газы бывають дибо съ повышенною, дибо съ пониженною температурами.

²⁾ См. стр. 45. примъч. 1-е.

⁸⁾ ibid. upuntsq. 2.

^{4) «}Тройное сочетаніе шингуна» — фармакологическій терминъ, подъ которымъ разум'яєтся: шингунъ (Narthex asa foetida) боро гачжа (Rhizoma Zingiberis officinalis) и чжамда (Natrium sulfuricum).

⁵⁾ По объясненіямъ Лобсанъ Галсана употреблено здёсь слово «чурни» — сансиратское, вполиё соотвётствующее монгольскому «талха».

الميدوا المتراط المواج المواجد ومداري دو المرود معلوا و مدري ومن الميدوا معدما معدود معدود المراجدوالع 勃 عيصهم عملي عميس مدن ديه ، سيستد عمل عمل عميس دعيدين ده المعهدون ، دلهما كمال عدم فهامسهم مستمصم عمهم همدسم ميدولكون، مسمسمسمال يسميل لمعملي عدل هدل هماليلكون. معدن مستنوطهم بن معلى وياحدن ومعنيس فعل بهدم مهدم كالمنع عميم عدين بينها فعلاعلهم والمنط يومز المسكده عمهم عدد عمندور مدييتهم والمكس معكس ودواء أسوي مع ممكسان ولوركمدا سكون ويعين م سيويهم يستور سفورم عدن ميم ، موقع يوين 11 11 支 سيؤملوه فسهدشتم عريوم بملادوم عن هملا دعهم ، عيسوشون المسيقم هو عستيمين الملا عستيميسيون دن مديايين في معرب المحمد المحمد والمحمد المحمد بالستصليف بالمعروج لمدى معربهلي بالمعروم بالعمر المعنف معرى بالمعدي المعرف المهمواة دمام ومدوان الهال عسلم الحساء السيم و العام العدل g ويصهم فسختسو علمط دمليا هدي دمل الله عين عيون المفلان المفلاء المناه بنعدشم ،، جوعياههو 3 **PL (4)** ₹ 2 .

Надлежить приготовлять лекарство на перекипяченомъ масле, мясё, чесноке и водке 1), равно приготовлять масловидныя лекарства изъ пза-ди (Myristica fragrans) саримсакъ (Allium sativum), маньчэнъ, человеческихъ костей, трехъ плодовъ (Terminalia Chebula, Mela Toosendan и Crataegus pinnatifida) и масловидное лекарство изъ корней 2). Короче сказать, лечить нужно веществами сладкаго, кислаго и соленаго вкусовъ, маслянистыми и теплыми. Въ особенности одобряютъ старое масло и теплыя питательныя клизмы.

При наружномъ лъченіи нужно спрыскивать годовалымъ, старымъ масломъ и производить втираніе; въ томъ мёсть, гдь колеть, нужно прикладывать маслянистые компрессы; наконецъ дълать прижиганія макушки, второго позвонка и проч.

При (ненормальности въ) болѣзненномъ началѣ желчи, самымъ лучшимъ средствомъ врачеванія является свѣжее масло; а кромѣ того должно лѣчить свѣжимъ коровьимъ мясомъ и дичиною, прокладными водою и чаемъ, коровьимъ и козьимъ таракомъ и кислымъ молокомъ, кашицей изъ чжаб'а () и биликту
набчѝ (sonchus oleraceus), кашицей изъ перетолченой ячменной
муки и (вообще) прохладною пищей. Образъ жизни (больного)
таковъ: ему предпочтительно рекомендуются прохладныя, вѣтряныя, покрытыя древесною тѣнью, травянистыя равнины; проживать въ спокойствіи, помѣстившись въ прохладѣ, на берегу

¹⁾ Употребленный здёсь въ монгольскомъ текстё терминъ ецаганъ гаргахуй» и т. д., малопонятенъ и, несомиённо, составляеть дословный переводъ тибетскаго ਨ੍ਰਾਜ਼ ਤ੍ਰਿਤ੍ਰੇ ਸਾਹਿਤ੍ਰੇ и проч. По списку Лобсанъ Галсана, равно какъ и въ Монгольскомъ переводъ Хлантаба (Листь 12-й) терминъ этотъ замёненъ словами: «цаганъ нэрэльг» (عربية على المراجة ا

²⁾ Въ составъ «масловиднаго дъкарства изъ корней» входятъ: Арура (Terminalia Chebula), Барура (Melia Toosendan), Чжурура (Crategus pinnatifida), Нье-шинъ (Polygonatum multiflorum); Ра-нье (Polygonatum officinale) Чжава (Bletia hyacinthena) Бабру (корень Trichosantes) и Сэма (Tribulus terrestris).

TO Another OD: The Day Trophel Well than the and to the the Attached fortings قام مستسدر در معياماً ، عدو عيومهم در موسول علوستان معلو في دمها ، معل موسول مستوسسد قال المستحول عدى ميل .. فاحدول في والمستحدد في المستحدد من المستحدد من المستحدد من المستحدد ا metalpant per Adopted nationally ميدراء. وستمصو محدي لام وسيسم وميدي وستمصو مكرو وعيسسهم عمهم وسعوق مدوق والخدوهم طعيستم معوعهم و ميوهونا ، مستعدد ضعدي أحدا بعودع ومعصم معوم معيو شعدمسكسدد ، مم على ميستون المتلالال المسادل معاد عيدا الميول المول عيل معنهو عدل استدسواء AFT AND ANGORA . BOARD AND MONTH OF MARCH BARRY MAD THE BOARD AD بالتحاق . محتص عياسته مدفوره هدي دميسكسو ، دمهمر ميص مدفو رسي فيدم العياسات مستسط معلاقيسي هدورها المجموع مديسا من المجود لمعل مستسريس ي محد المدورها حدوبالعمود something with the something with the solution with the solution of the soluti مستقد مستسوار استدها مدر ديدا ، مستقد هموسا مه حوار همدرا سيوه ، در ръки и не вызывая повторенія (бользнецных виденій); производить опрыскиванія пріятными и прохладными благовоніями. Какъ лекарственныя средства для него должно приготовить — травяной декоктъ, сочное лекарство, примітшивая кънимъ, смотря по степени повышенія температуры, (при сильномъ) капуръ (Сатрнога), при среднемъ — цзанданъ (Santalum album), а при маломъ — гиванъ (желізнстую охру). Короче сказать, лечить нужно веществами сладкаго, горькаго и вяжущаго вкусовъ, — прохладительными. Въ особенности хвалятъ слабительныя, имізющія сладкій вкусъ. Что до наружнаго врачеванія, то должно примінять леченіе водою, способствующе извлеченіе пота. Изъжиль которыя будуть полны, нужно пустить кровь и затімъ прикладывать холодные компрессы.

При (ненормальности въ) болезненномъ начале слизей самымъ дучшимъ средствомъ является медъ; а кромъ того должно лъчить мясомъ рыбымъ, баранымъ, дикаго яка (bos gruniens) рысымъ (Linx) и орлинымъ; горячею мукою изъ стараго жита, старою водкою, водою (настоенною на) борогачжа (Rhizoma Zingiberis officinalis) и прочими легкими, прохладительными и мало подогрътыми яствами. Образъ жизни (больного) таковъ: ему должно гръться на горячемъ солнцъ и одъваться въ теплую одежду; онъ не долженъ спать, усилепно предаваясь физической и умственной работь въ сухихъ мъстахъ. Какъ лекарственное средство ему нужно давать декокть изъ растворившейся въ горячемъ соли. Порошки его—надлежить приготовлять въвидъ пепла изъ собру (Pinica granatum) и дали (fructus Ligustri vulgaris Tátar). Короче сказать, лечить нужно веществами жгучаго и кислаго вкусовъ, легкими, грубыми и острыми; особливо же хвалять острыя и жесткія рвотныя. Что до наружнаго врачеванія, то должо прим'єнять компрессы изъ соли, земли и волось'1). Если (болезнь) очень распространится, то следуеть делать прижиганія и проколы.

¹⁾ По Лобсанъ Галсану преимущественно рекомендуется или волчья или рысья шерсть.

منو سيتم وهماه ميدراً ننديوهاو مهماه و معاسم هد ديم . مناسم نعيم ديم . مناسم نعيم سيوهاه مناسم موهاه مناسس سير" ا د هيما بمعدهاس Вообще говоря, бользненное начало газовъ должно врачевать питательными клизмами и сочнымъ; бользненное начало желчи—слабительными и прохладительнымъ; бользненное начало слизей—рвотными и согръвающимъ. Когда соединятся газы и желчь, примъняй прохладительное и сочное; когда соединятся слизи и желчь, примъняй прохладительное и легкое; когда соединятся слизи и газы, врачуй согръвающимъ и сочнымъ. Сложныя бользни (т. е. газовъ, желчи и слизей) врачуй веществами прохладительными, сочными и легкими. Еще короче, всякую повышенную температуру лечи прохладительнымъ, а всякую бользнь съпониженною температурою, врачуй какъ бользненное начало слизей. Бользненное начало газовъ, соединится ли оно съ повышенною, или пониженною температурами, должно врачевать маслянистымъ и согръвающимъ. — Такъ онъ сказалъ.

Изъ сочиненія «Сущность цілебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій» глава тридцатая, уясняющая средства исключительнаго врачеванія.

قاطه معدم بيشاها معدم فاعتوا جارههوريس فدن ، منشساس ديسام عيريدس فال المحافد و مصعير معتمورور ولا نمييكم ، مل المحدد ما معدد ما معدد ما ، معد يدف مناشد معيهمون منستسع .. معيه ن معيهمو موعن هو معمون محمويون منق ، لايكسل قاء عند سيفعدسم م معهدست ممفسعد م دستم وي خميم بمعمدراء هيا ويتشم حلايم بييشيخ ويام .. معيد ويا معدل اليمويا هدشمشو دمعي هدي محجوهويون وبيلمشو Ł मुख्य म्हायूक عمل والتعديق وهدور و بنور عمل لولايل بإمدواء فعديتمنيس ، جدور معدمكو منه ، ديورا سيلفري ، رسى همى سوسى هدويكم لحمى هميس يوسمكس سدم معرين ، مستسر ييشون معتصرم مدسا ويوما على جلاوا ل يعيكمشم و عملمن ا معم عديم ريياعون ، عشم 表 المصارح عيد المحتدر المراس المدار فال معد المقط معد عدد المدار معد عظور المدار mile tracks 鄞 معيه المراج عليان عدا معمو لمن دعيون هو دورموا ، عسريستدير عياقيلمدي فهورموا معدم عمددهه ويا ، 耆 如果 A STATES

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана: Атбрибев больтиров водов в "

XXXI.

Послѣ этого Сэтхиль эцэ турухсэнъ риши сказаль еще такъ: О, учитель, Ухагану бэлгэ-биликъ риши! Какимъ же образомъ изучать намъ область знаній, относящихся до выполняющаго дѣло врача? Соизволь проповѣдать о семъ животворецъ и царь врачей! На такую рѣчь наставникъ провѣщалъ: О, великій риши, Сэтхиль-эцэ турухсэнъ! Ученіе о производящемъ врачеваніе и выполняющемъ дѣло врачѣ излагается въ шести отдѣлахъ: 1) объ основахъ (хорошаго врача); 2) объ его свойствахъ; 3) о дѣйствительныхъ его словахъ; 4) о различіи (врачей); 5) объ ихъ дѣятельности; и 6) объ ихъ возмездіи.

Основу хорошаго врача составляеть шесть качествъ, по которымъ онъ долженъ быть всецьло мудрымъ, прямодушнымъ, исполненнымъ обётовъ, искуснымъ во внёшнихъ проявленіяхъ, старательнымъ въ своей деятельности и мудрымъ въ человеческихъ наукахъ. Всецело мудрымъ (почитается) тотъ, кго, въ силу обладанія обширнымъ умомъ, положительностью и мудростью знанія, во всей полноте усвоилъ себе какъ пространныя, такъ и краткія, терапевтическія и хирургическія сочиненія; не боится запутаться, или стать въ тупикъ при всякаго рода практическихъ пріемахъ; уметь поставить діагнозъ умомъ и иметь нёкоторый даръ предвещанія. Вышензложенное почитается самымъ важнымъ изъ среды основъ.

Прямодушнымъ почитается тотъ, кто исполненъ буддійской святости, въ отношеніи а) руководящихъ основъ (для своей дѣятельности; б) дѣйствительной своей дѣятельности и в) результатовъ (своихъ дѣйствій). И во 1-хъ, кто, увидѣвъ страданія,

Digitized by Google

واللايطيسون محدون به جامع جدونهون ميدل مديدلمعتشم م منشسون محدوق قا عواصمكم بمدريدن عمهم مختلمتم معجل به ويحسم سكهن شد م شهيم ديتيدم م فعلاتمتم بالالسلام ر بهريسكسمن ، بمديكمتين مي م مستم ر فيحستم فيأ فيشم تمعوم ربيع شميبون .. سرير ال وسهن دمعيدم والا مشتسمين دمهسج زيرمم .. سير ال جدوق عداسه عدائه هم المصداح عهدها هدرما وهوله عمله سنوي عدمسد بعدرى دى سيسخم سهسكسدى ، ١١٩٩٠ باس شاديم بهوههون کمې معدم مشميس هدشمشم دمعيم ، رسکشييسمي رمحيي بينکيرکنون معتفهم قال في فعدون بسفط ودوروم سعن فيسن وسين ميلف ون مدمون مستوسين معديسون بالمراج عدديد مدن .. فيهامون عميدسون ولامهسوسدا عديد عمدوا .. محواسما من محد عدرم عمهم الاستراق المحمدة فاء المعم ميشي همى مهديسين عه سبق هم اسماد عدهام الله على المحتلومية إلى فعوده المحت عدا المرارا wing programmy I wanted 30 **9**

¹⁾ No concey Moderate Parcana: -if -oct 7 of animal montes 40 comes

²⁾ Tame we: Shoot of total year retings receive " and third total, 7 rest reconst of the total total received "

3) Tame we: hachested received "

имъетъ единое желаніе доставить пользу; — умиротвориль свой духъ, способный проявлять милосердіе къ доброму и гнѣвъ ко злому; а потому полагаетъ въ себѣ начало высшей святости боди въ стремленіи къ милосердію, состраданію, веселію и равнодушію. Дъйствительная дъятельность его такова, что опъ постоянно сочувствуеть благу другихъ и безмѣрно принимаетъ во вниманіе безконечность (людей и времени). Результать (его дъятельности) тотъ, что онъ, относясь съ одобреніемъ къ врачеванію, не выражаетъ пристрастной мстительности. Если (врачъ) исполнится такихъ свойствъ, то онъ дълается дъйствительнымъ помощникомъ, способнымъ животворно врачевать массы.

Учать, что для исполненія об'єтовъ необходимо выполнить шесть родовь воззр'єній, два храненія и три знанія. (Врачь) долженъ хранить шесть об'єтовъ, по которымъ онъ взираєть на учителя какъ на будду, на его наставленія — какъ на священное ученіе рішієвъ; на основы терапевтическаго и хирургическаго врачеванія — какъ на догматы религіознаго ученія; на братьєвъ — какъ на друзей и родственниковъ; на больныхъ — какъ на своихъ д'єтей; на гной и кровь — какъ собаки и свиньи 1).

Во 2-хъ онъ долженъ хранить два воззрѣнія, по которымъ смотрѣть на учениковъ будды (ришіевъ) какъ на геніевъ хранителей врачебной науки и на медицинскіе инструменты — какъ на аттрибуты, которые держать въ своихъ рукахъ геніи хранители.

Въ 3-хъ онъ долженъ признавать лекарственныя вещества за драгоценность, за целебный напитокъ, за жертвенную вещь; онъ долженъ знать, что лекарства, это — драгоценность чинда-

¹⁾ По толкованію: «собаки и свиньи не отворачиваются отъ смрадныхъ гиоя, крови и сукровицы, а лижутъ ихъ».

85 92m بهوا دل دمهمو و ولمن سدس" ليو بهمدري ، مفدي سديد فيمو وي معيم بحكمر ل فاحتمصور الما يعيم عو ومكتساحل المدمليين لييل لييفولكون مهاجع فجهم ل ملاييتسين لمهلام لييل ليفولكون عواجل وال معدمكمين بسعكمي فيعدشمهم سكههكمميس عموي هم ويحكمد لايدم هو يستس يجلم سم م تعصفيدا ويحسم يهفع عهى مستم ها عدما حول مورسول مك ربيوا ميفردكول .. سوير عالمعوا معكفنن دل محمو بمكسيستمو .. معروبيون . ميدفعدشموسان ممضعم م مستم ميدعي مدور معربهم . معوم معن آهم مهاعم ن فمتتصول .. ديجيد م بدريتههم جيفمل م فيونا جيفق سفيتييم بدرت .. ، مفشيل جي فمتصول.. مسلمه في و محرور ما محل ميل المنظمة عدورا ومعود وعدود ومداردها والمعرور 3 علايكو معلمات وهدسو ، وهدريكومال ويعكمه لا مع معموريا ريدم مو ، معهيتسو ور ا المستديد المالية المالية المعلى المستدا المستدا المناس المالية كما بويدارون مدوا أسعيوا ممستم و يدريكو محدم د بمكمدورا ستحداد دها حقوم عمى مسعود ولمك محسر" ع وكسهم " 3

¹⁾ Ho DAKOHICH TOCCHA-LATCHE: OFTHE ALTHOUGH & LODOL OF OUR LAND ONLY LODOL OF OF OR OF THE PARTY AND THE AND

мани, которая доставляеть всё желаемыя потребности; долженъ знать, что это — нектаръ, уничтожающій болёзни; долженъ знать, что это — вещи, которыми чествуются содержащіе науку врачеванія.

По началу нужно отыскать, найти и хранить эти лѣкарственныя драгоцѣнности; а во 2-хъ, приготовивъ надлежащимъ образомъ, освятить ихъ благословеніемъ. Почитая себя самого за Биндурья̀-гэрэльту хана, сосудъ съ лѣкарствами — за священную чашу съ нектаромъ, должно призывать счастіе и святость (= благословеніе) врачей-рашіевъ.

Покланяюсь животворцу, царю врачей, побъдивъ (матеріальное начало) всецьло прешедшему (отъ міра), излычнающему бользии трехъ ядовъ, высокому Оточи-бурхану (буддь-врачу). дучезарному, обладающему цвётомъ голубоватаго дазурика и нсполненному въ своемъ превращенномъ теле (божественныхъ) приметь и признаковь, держащему въ правой руке плодъ арура (Therminalia Chebula), а въ лъвой священную чашу съ нектаромъ, — противодъйствіемъ недуговъ для удрученныхъ бользнями газовъ, желчи и слизей, буддѣ Биндурья гэрэльту. Покланяюсь держащимъ науку ришіевъ, которые, усвоивъ себъ высокіе предметы 18-ти знаній, нашли таинственныя средства, по которымъ они получили власть надъ годами жизни; и, при помощи ясновиденія и милосердія, приводять въ равновесіе стихін высшихъ одушевленныхъ существъ. Да освятится въ тебь это лькарство подобно нектару тэнгріевь, верховной драгоцівности (чиндамани) драконовъ, и жизненнымъ сокамъ ришіевъ. Соблаговоли умиротворить въ спокойствін 404 болезни газовъ, желчи и слизей; все, полагающее препону летамъ жизни и успокоить все, поставляющее преграды для духа, каковы, вредоносные 80,000 препятствій и 360 внезапныхъ препонъ. «Омъ намо бхагавади бхика-дзее гуру Биндурья барва радзая татагатайя арахади самньякъ самбуддая

م معمى 10 " نمعهم دستم هدم ريسمكم هم دموري ميكوفيم " بينستم و دموريدمكور عدو يسويويسم م حورد ا ه) محم نسيموم وبالمريضاف والعد وألا عاهد وجو ويدلمود ا وجودات دعيد اليسلمليان ا The state of the state of on the survey by the part all 1. against of weed they against movered coming occurred c ليلكو وك محييكمك منها علا محسيهم معتصهدسه والمكمشلاء كك يعتل وبمويا بمعتوم دمتم مستملك باليووم باليوهف هداء. فلكونا جاناه) محم وبمد بنا علمت ومعد بناعم ليسمانا ومعد وموروي من مفروون ، ربيل بالممرك ، كالريشديم كالولادريام مفديلكم م معتمد ومرا ويورون » « ے اعمال 10 منظم کمی میںجدکم 13 میرونیونیوں روزم ، ممیسے شدم ہوریس ہمشکم ہمکسر معتمليها و منهور من المدرية بعدرا منوسول بعلال ميهمية ويدما ويهدا منويهوي وال عديق سييطهم والسهم وكالهملاجل والمعالا مستسل والعداجل أمتمم عمل ومعاهده علالال أمدهم م ميلف دورم . يحمر فمتمو م معدى مع مدمكيين ميلف ورا ، سدين فمتمع م بدرا موسى معوى ما مهاسما ملكو دى مستينسه وراد مهاسم المراهدية 1) По рукописи Лобсанъ-Галсана:

¹⁾ По рукописи Лобсанъ-Галсана: निर्माणहरून निर्मित्र नामुर्सानुस्त्री

татайята. Омъ бхика-дзее бхика-дзее маха бхика-дзее ранзая самотагади сваха!»

Произнеся (эти тарии) семь разъ, помышляй, что ты сдѣлалъ (освящаемыя лѣкарства) пѣлебнымъ нектаромъ и думай, что, принеся жертвы содержащимъ знанія, ты, чрезъ воспріятіе таинственныхъ средствъ, уничтожилъ собственные недуги, также какъ и болѣзни, происходящія отъ злыхъ духовъ, а равно, чрезъ преподаніе (этихъ средствъ) больнымъ, уврачевалъ смертельное.

Исполненнымъ обътовъ (почитается тотъ врачъ), который будучи въ состояніи низпослать благословеніе (на лѣкарства), совершаеть счастіе и добродѣтель.

Для (врача), искуснаго во внёшней дёятельности (существуеть) три (особенности, обусловливаемыя его) тёломъ, языкомъ и мыслію. Въ силу искусства въ рукахъ, онъ ловокъ въ приготовленіи лёкарствъ и производстве хирургическихъ операцій; пріятными рёчами онъ способенъ возбудить энергію у больного; въ силу сообразительности, свободенъ отъ неопредёленностей и обладаеть ясностью представленій. Усвоившій это дёлается господиномъ всёхъ искусныхъ врачей.

Стараніе въ дёлахъ (относится) до дёлъ собственныхъ и чужихъ. Стараніе, относящееся до личныхъ дёлъ (состоитъ въ томъ, чтобы) а) изучать основы, б) полагаться на благопріятствующія обстоятельства, в) оказывать вниманіе друзьямъ и г) доводить до конца изученіе.

Основу составляеть то, чтобы до конца изучить письмо и чтеніе; этимъ обусловливается все возможное и невозможное.

Надежда на учителя, представляющаго собою благопріятствующее для сего обстоятельство, (выясняется разсмотр'вніемъ) его отличительныхъ свойствъ; б) способовъ, въ которыхъ должна обнаруживаться надежда на него и в) необходимостью

العيلمنشام بدنق فاعتون مصربهدسون دن محمر جمان وويتلفيع لهمكمسفسين ، عدفسين معيق عدفسين بدنق كمال للمكوم المماوجين للمكول لمعلول على راعلانوا للمكسول دل متمر جهوم همي مهموه هن به جهوره خموسين فسهن دن مدهمون هورم هوريا عنس ويا ، مدهون معيم كمن ناصدين منو معتهان ههمم بمدين هيرمم ، معهن م معيم كمن راصديق مدنو سعمر" المدفع بسر و ريدسا بيعورا فعدوم ، ويورا عنس سنو ستم ديرا بيتوبر رويم حواشم پهوپلمنۍ ستيمتعن سخين" کا ديين سعورن مشتدوي جو ويسکيينون ب دعوبهشون بدغورغمو " بدهموي مدمراء مدنو بسعدة معدرون عصمون وسفس تسمسه يدميو طييلم معدرون عصيبرن Baryan Cyrian as a micro کمی بوس بمدری محکمیس ، جسکم ن بیشرجی بدنو معیست وجوده مر نمدم وهیده ، عد حدد ور الميا يسمدها عمدية المحتفرة المد معمر و عمر عدد المدر ديديا دا معيسون سميس معدري فالا مواحدهم و عصرمهم ل مهلاما عملسو ، معتمر مسسمو ها عما معهاس معل عدول و معدم عمد" المريكمتيه مع معد مدديتهم مع عمر THE SECTION SECTION A Taring

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана: Стотисс рос состоя с и

²⁾ Tand we upusable etce: South of the state of the south ut of the south of the south of the south of the south of the so

подагаться. Отличительныя свойства (учителя, на котораго должно полагаться, состоять въ томъ, что онъ) чрезвычайно мудръ, исполненъ обётовъ, великодушенъ, безхитростенъ, и сострадателенъ; на таковыхъ-то, достойныхъ уваженія и должно полагаться. Способъ, которымъ должно полагаться (состоитъ въ томъ, чтобы, безъ всякихъ сомнёній вручивъ (ему) свой умъ, какъ предъ нимъ, такъ и за глазами его, выполнять (рекомендуемыя имъ) дёянія, соотвётственно его указаніямъ; согласовать всё свои поступки съ его возърёніями и продолжать (это) постоянно, въ теченіе долгаго времени, съ цёлью — отблагодарить его. Необходимость полагаться (обусловливается тёмъ), что скоро выучишься и сдёлаешься мудрымъ.

Выраженіе вниманія къ учителю (состоить въ томъ, чтобы) не проявлять небрежности въ отвътахъ, вопросахъ, усвоеніи и обдумываніи; такъ какъ это является основною препоною (для обученія).

Доведеніе изученія до конца (обозначаєть) отрѣшеніе отъ всякихъ сомнѣній, изучая все, что должно быть осмотрѣно, прослушано и воспринято.

Стараніе по отношенію къ чужимъ дёламъ (состоить въ томъ, чтобы во 1-хъ) не опускать удобнаго случая, замедляя (выполненіе) необходимо потребнаго для больныхъ и во 2-хъ старательно производить терапевтическое и хирургическое врачеваніе своевременно, съ заботливостью, подобно подвергшемуся угрозъ смертною казнью, если онъ на стънъ прольетъ чашку съ масломъ 1).

¹⁾ Примъръ этой сосредоточенной заботливости излагается въ сочиненіи «Ринчэнъ-бумби». Разсказывается, что одинъ изъ мидійскихъ хановъ пригласилъ къ себъ ламу, — проповъдника ученія будды, для выслушанія отъ него наставленій, объщая вслідъ за симъ ввести віроученіе будды во всей своей странів. Сознавая высокое значеніе выпавшей на его долю задачи,

المناع مهد مهد ما معد معد معدى المناقط والمعدم معدمه المعدم المعدم معدم مع معدم المعدم مسكستو والا فيويسمسسدل فاعدوسقها علاقلاقلاف وحلايا هما وهمكوريدو .. علايكو فحد م دمهما كول فويسكمسهما وال دسماليدموري المعلوم على المحسول اعمر المديرول المنوا مدعول المنواسم المهرو المدرول المدول المرام المحق المحمد للمحمد للمحمد المحمد الم sometiment comes appear accorded in section of the سنف ، هدور و شور دورم عديكو وال منحورون تمحور ، سورد ل سنو يوريه به وحوريه هدي وديهسو ، مناوعها ساوي ، وياييا بيفرعل ويوبه معون ويهمم هن ممه ويدريول ، دعمرول منو معروم ديكسور منوهه اللاف المحافظة معدل مدنق بستعدل معديد وول .. ريم متمتيسكسمي دمدميكيدا مر ويهريا عدنين ممتمور دميوين دمعير هدن ممكسوم was of the superior of a sample of the sampl معلاقهاش معلق وهيسسكسون ، ريعدا مدفق معلايم أن بمعسون رويم ييلايم وهودو ، منوى مون ريعددون مذف

Прогрессированіе въ правилахъ человѣческихъ наукъ (подразумѣваетъ: а) человѣческія науки, б) высшее (религіозное)
ученіе и в) общее (какъ мірское, такъ и религіозное) ученіе. И
прежде всего, — если (врачъ) достигнетъ совершенства въ изученіи, если будетъ возбуждать въ больномъ радость ласкою и
подчинять себѣ (больного) суровыми мѣрами, — онъ достигнетъ
исполненія своихъ желаній. б) Если (врачъ) смиритъ себя по
правиламъ высочайшаго религіознаго ученія, если онъ будетъ
легко вступать въ дружескія отношенія и знать умѣренность, то
онъ доставить пользу и себѣ и другимъ. в) По общему ученію,
если (врачъ) будетъ милосердно принимать бѣдныхъ и немощныхъ, то онъ исполнитъ дѣла, необходимыя какъ для высшихъ,
такъ и для него самого; если онъ достигнетъ совершенства въ
6-ти стяжаніяхъ, то плоды его несомнѣнны.

лама шель, погрузившись въ обсуждение предстоящей ему проповъди. Между тъмъ ханъ, желая почтить проповъдника, вышелъ къ нему на встръчу въ сопровожденіи войскъ и окруженный своими лучшими музыкантами и півицами. Посяв обычныхъ приветствій, хант спросиль ламу, какъ понравились ему музыка и привътственныя пъсни пъвицъ? «Я не слыхаль ихъ!» Отевчаль лама. Оскорбленный такимъ невниманиемъ ханъ тотчасъ же собралъ совътъ для обсужденія поступка ламы и опредъленія, какому именно наказанію должень онь быть подвергнуть? На совіть этомь старівшій и мудръйшій изъ ханскихъ министровъ, вопреки убъжденіямъ хана, заявилъ ему, что лама не можеть быть почитаемъ виновнымъ, такъ какъ человъкъ, погруженный въ свое дело и вникательно обдумывающій его, не можетъ саыщать ничего посторонняго. Чтобы проверить это положение, ханъ тотчасъ же позваль одного изъ своихъ внимательнёйшихъ и вёрнёйшихъ слугъ, налиль полную чашку масла и приказаль ему пронести эту чашку по городской стънъ, пригрозивъ, что если онъ прольеть хотя бы одну каплю изъ этой чашки, то будетъ немедленно казненъ. Слуга принялъ чашку м направился по ствив, построенной въ одинъ кирпичъ. Когда слуга сдвлалъ уже половину своей дороги, ханъ приказалъ палить въ него холостыми зарядами изъ пушекъ. Громъ пушечныхъ выстреловъ потрясалъ воздухъ и слуга почти скрылся отъ взоровъ хана въ пороховомъ дыму, но тамъ не менье онъ превозмогь всв трудности и черезъ нъкоторое время представъ передъ ийномъ и подалъ ему такую же полную чашку, какую получилъ изъ рукъ хана. «Не испугали ли тебя пушки?» спросилъ у слуги ханъ. - «Я не слыхать ихъ выстреловь», отвечаль ему слуга и этимъ ответомъ подтвердиль мивніе министра и доказаль невинность ламы. По заключенію академика С. Ольденбурга, это — новъйщая версія старинной буддійской легенды.

معلموسون ، عيشم منو سهدسه والمدعمتين والمسارى مستيسهم سعشم ·£ the same source against the same مقالمسك ك ، مسلم عص ٢ ميلينو :<u>‡</u> person postion lyange that the second 1 معلام م الاعطال ملاطينيسال المستهدي والمسو 劽 勇 红 1) 朝男子? فيتنفك المتعمر فك عدرا 隽 1 A Rome 룃 重 科

initing C members to comment and the members of interpret to the second of the second

عدم المرب ا

Если (врачъ) усвоить себѣ три основныхъ болѣзненныхъ начала ¹), десять подлежащихъ поврежденю основныхъ силь организма ³) и отличительныя свойства противодѣйствующихъ лѣкарствъ, то это и почитается истиннымъ свойствомъ (врача).

Сильному въ терапевтическомъ врачеваніи, съ цёлью, исцёляя болёзни, вспомоществовать фивическому существу-человёка и (искусному) въ хирургическихъ операціяхъ при болёзняхъ, спасающему одушевленныхъ существъ подобно отцу, оказываютъ почести ханы, дёлая его верховнымъ человёкомъ.

Различіе врачей таково: въ числѣ врачей (различаются): высочайшіе, особенные и обыкновенные.

Тотъ, который излъчиваеть три яда и бользни причинъ и слъдствій, есть — высочайшій врачь (= будда).

Особенные врачи, это — раши в), исполнивниеся милосердія и высшей премудрости, способной уразумѣвать постороннее.

Въ средъ обыкновенныхъ врачей (различаются) два разряда: къ лучшимъ врачамъ (причисляются): а) принадлежащіе къ излюбленному роду, б) достигшіе совершенства (знаній), послъдуя (за высшими) и в) пріобрътшіе опытность во врачебной дъятельности; эти три отдъла (врачей являются) друзьями одушевленныхъ существъ; тъ же, которые, въ силу желанія (пищи и

^{1) (№} тоже что ¬О¬¬С ** Подъ имененъ «трехъ основныхъ болёзненныхъ началъ разумёются газы, желчь и слизи. См. о семъ ч. І-ая гл. III, стр. 31-ая.

²⁾ Ученіе о «десяти подлежащихъ поврежденію», т. е. «семи основныхъ силахъ организма» и «трехъ нечистотахъ» см. ч. II-ая, гл. V-ая, стр. 87.

³⁾ Монгольское Мускую ОкиМи и нашего текста есть дословный переводъ тибетскаго 35 % и соотвётствуеть санскритскому «ріше».

عدد الاولاق عيد محمد مع مسلم معويس الله فيسود علام علام علام علام علام علام علام المراهد الله علام علام المراهد الله ويستمع منه ميوره مسهم في ، فيهام عديكم دوم معمر ريور ميكم يهدم في مدمو مدنق برعسته معتكمهم معدد بهدار بهدا مليان معننهم في نستم معمر معيوبهم ميكف فهوفكون في مدوم معاويها عسريسيس عص معصهدستي ، وتصع م معكم المعلى عيديم معهدم م مضهم ل عيفدي علىعيد المعيمية المعيميسي فعرى علايهم وكاليلامل فعهدي والمواملاية فويسم فعلاما عفيم عمدم عيدكم المسلاسي يسمارا وه مدنق بهريكو ميتين ، مى تعديم ميدفع وودوفو هو نسترق مدفوري ، ممستم ويحدي معربي نين مو معديكمهم وهملامهاون معيه وهوده نحمر م مكمرا كي معيو بيلكوري بعلا ميتن ويهن نمشمو بدي على معكورية المعلق الملكون فعلوا دمر فعن معتصها الملق ، الهاعدا فالإيار دلهام فعن عافيكريدون والعنو ، الماعيلون المستسلام المحلا والمحلا ول المعودي المحل المداهو المعودون المستسمى ومهما ودوفوا فعن معيو المداسدسمي مولف ما المحرود معمر مهدم ما معدر" المن ميليس معرود عمده ومدعم وملمسهم معدد والمدر والمدر ميلوميه المعادات اللا المعيون الميطول المعاول المعاول المعاول وعطورا المعل المعريسل الميطورة المهاجع فالمعلون المنسول одежды), тотчасъ же принимають на себя видъ врача, суть враги жизни, за всёмъ тёмъ они прославляются и какъ высшіе, и какъ ничтожные.

Врачъ, принадлежащій къ благородному происхожденію, (бываетъ) исполненъ разума, въренъ своимъ обътамъ, мудръ въ пониманіи смысла основъ, свъдущъ въ таинственномъ смыслъ наставленій; пріобрътя практическую опытность, онъ руководствуется преимущественно священнымъ ученіемъ (и является) оставившимъ плотскія пожеланія, кроткимъ, искуснымъ въ дъятельности, милосердымъ къ одушевленнымъ существамъ, столь же рачительно помышляющимъ о пользъ другихъ, какъ и о собственной пользъ, не запутывающимся во всякаго рода терапевтическомъ и хирургическомъ врачеваніи; таковъ — высшій, лучшій врачъ. Проповъдано, что онъ — единая надежда всъхъ одержимыхъ недугами одушевленныхъ существъ, преемникъ основъ (врачеванія) рашіевъ, держащихъ врачебную науку и перерожденецъ животворящаго царя врачей.

Чуждый сего, не имѣющій ни рода, ни происхожденія, послідній и порочный врачь, не пользующійся подобно лисиць, захватившей царскій тронь, ни чымь уваженіемь, не понимающій основного смысла (врачебной науки), такой врачь, подобно тому, какъ показывають вещи сліпымь, не въ состояніи различить рода болізни и средствъ врачеванія.

Врачъ не пріобр'єтшій опытности въ осмотр'є, будеть ошибаться въ признакахъ и средствахъ врачеванія бол'єзни, подобно выступившему въ дорогу несв'єдущему челов'єку.

Врачъ, незнакомый со способами изследованія, подобно заблудившемуся въ степи безъ проводника, не узнаетъ физіогноміи ни одной болезни.

Врачъ, не знающій пульса и мочи, подобно птицелову, не ум'єющему пустить ловчую птицу, не сможеть сказать о

علام ميون مرون مر محدود مسلم فد موفسهم ميوه ، مواصر و هدعم د موهن ون لا مرون د موفدو ، سيطيديسيس فيستيس عصيه بيشدون وسام ميهن بالمحيسدة معيه بيشون وستعدين بيشون وكمشو ميسون وين ولا لا معود حديد حديد ويستده ، ويستر يديم عديد معود ميتر ميتر ، محسر ويهم معدد وسيكون ويشون ويتمو و وباً دمهدم بعود عمر مكمدو ، علاوا و عجار بيشو عدي ، دستمسر ي عو وهمشو مسسهم هدي ، منشسوي مذو هدمتن وعلم مصمور بهدينم وحديم ميتان ها محدد مود متاها ما يعيرا دي وحسهم هدي، ميوا و دستمين موم وحدو المكسو بيكون معوى مدم ميددعو بيشو ميكمي هو وهميون دمهسم دمهم ن معيو بيكسون معم ميكن معمر ميكن سعسيتن جمعتدي هيوسدان رستهسن ليفو ، ديدمكيدا لمنق عواعد و يعرين المعيو هدميون ، مفريع ديهكير ن معيو ليفرون ماعدا ٥ مهرور مستميسد معيو ييفهد مات ميك ميك ميك ميمهم مستمير عمهم محمهمهم ييفه واعدا ووم بعمهم معيوداً ل معيو يستحدو ، دسنسو معرينه دل معيو ييفه يماع بيتل ، مندييتيل معديل دييستحدل ييفو ، مهاعم ألماريع فاي معرين بالمشير مهمون معيو ييشون منع ملتان بالوسمام في يلوسم ميوسين ك معيو ييشون ييشو . مسيتم ومحل موسير معتهم معيو سميون ولابكم معهدي حيهم ميثورين ميم مين معرب معتهم معيور

болѣзни, принадлежитъ ли она къ разряду повышенной, или пониженной температуръ.

Врачъ, не умѣющій разсказать болѣзни по признакамъ, подобно главѣ (собранія), не способному произнести рѣчь, приходить въ замѣшательство самъ и пріобрѣтаеть дурную славу.

Врачъ, не знающій правиль врачеванія, подобень стрѣляющему въ мишень въ темнотѣ и (даваемыя имъ) противодѣйствующія (средства) не попадутъ на болѣзненные процессы.

Врать, не знакомый съ діэтою въ отношеніи пищи и образа д'ятельности, подобно утратившему свое правленіе въ пользу врага, способствуеть подъему бол'єзни и разрушаеть жизненныя силы организма.

Врачъ, не свъдущій въ составленіи успоканвающихъ бользнь микстуръ, подобно земледъльцу, не знающему своей пашни, возбуждаеть энергію бользни, въ силу недостаточности, излишества, или неправильности врачеванія.

Врачъ, не умѣющій дать (надлежащее) слабительное, производитъ несоотвѣтствіе между болѣзнью и жизненными силами организма; подобно теченію воды по песчаной горѣ.

Врачъ, не имѣющій у себя хирургическихъ инструментовъ и лѣкарственныхъ снадобій, подобно богатырю, лишенному меча и панцыря, не подавить вражескихъ силъ болѣзни.

Врачъ, не знакомый съ кровопусканіемъ и прижиганіями, подобно неосвёдомленному вору, смёшиваеть болёзни и способы врачеванія.

Поэтому то дурной врачь, такъ какъ онъ все понимаетъ неправильно, неправильно и лѣчить. Будучи дьяволомъ, онъ только принимаетъ видъ врача и входить въ соотношеніе съ нимъ не слѣдуеть, такъ какъ держа петлю служителей владыки ада, онъ есть дѣйствительный передатчикъ жизни и позорить своихъ коллегъ по профессіи.

Въ дъятельности врача (нужно различать) дъятельность об-

مح محمد وستسعل مل المعلقان الجا الملاقية والما الما الما الما الما المالية فيالمالية المعلقان **P** المساكل المساو معطم سنه والالمام معاقلهم وعداما ANN 7 Showard as " And Showed california Stanford C Adjacent raciotation in racial servi وهدمتممكسين .. سرير المهاجدكي هو يسدريهم ميهن هم مفضهم .. مدريم المديريكي علاهل عملمتس عمرهبركدي ، معدلميس عهاعدكم المحريد فعربهم ل معتم عمر" لا حديها عميس في . ويسي مجملول مستسع معربول لا معتمو لمعن بمكسهم ييفه ويلهمك بكدري كالميور موسور معووى كالمر ويودعه Ł والايدالم ميدار معيدام ، فعدوي فمسمور ، فحلسليون ، ميتار هو معيدا معيسا عدد محدد .. سرير المدف ود الريا يسمري م معيسود معيد . ود ا محرقهاهه معيى مسهورى وريوه معلى مودم معرفهمتم م معرفهم ज्याने विकास के अध्यापन مدنق ربصي ا ربيور بدعويرون عضوهه 业 . 线 夷 P P Ą **建學的**: **4**, き 劽 負

¹⁾ Ho checky Jobesh B- Parcana: - Tomic got noted (M) ex - Tigo

²⁾ Tax * * e: had - time nounce of the of th

щую и исключительную. Къ первой относятся деянія, совершаемыя теломъ, языкомъ и мыслію. Теломъ онъ, собравъ лекарства и хирургическіе инструменты, должень употреблять ихъ при всякаго рода пользованіи больныхъ; д'ятельность языкомъ (выражается) въ разсказъ по признакамъ (о бользни). Если онъ поняль бользнь, то должень опредылять, указывая на признаки (громко) подобно тому, какъ трубять въ раковину (для призыва) къ собранію, или давая слово вылечить, или опредёляя время смерти. Если врачь не поняль бользни надлежащимъ образомъ, то онъ долженъ ставить прогнозъ какъ бы зменнымъ языкомъ и, пользуясь хорошими и дурными приметами, направлять на то, что показываеть болбе счастливый исходъ; или же обстоятельно разъяснивъ то, что согласуется (съ дъйствительностью) и то, что согласуется съ его личнымъ решениемъ и показаніями больного, долженъ устраниться, не закрывая дверей области возможнаго. И прежде всего когда то, что чувствуеть больной и то, что устанавливаетъ врачъ, взаимно согласуется, объ этомъ должно говорить ясно; во 2-хъ, если больной будеть подозрѣвать, что онъ отравленъ, а при разъяснени прочаго такое подозрѣніе не будеть согласоваться, то должно говорить, соглашаясь (во мньнін съ больнымъ), а бользнь льчить ту, которая существуетъ въ дъйствительности. Въ 3-хъ, такъ какъ излъчимые и смертельные недуги, будуть ли они сильны, или незначительны, являются какимъ либо образомъ смертельными, или какимъ либо образомъ излечимыми въ силу таинственныхъ предопределеній судьбы, дъяній и добродътелей (больного), то не должно ставить предсказаній о болізни съ особенною ясностью. Хотя бы недугь быль и великъ, говори, что онъ возможенъ для излъченія и хотя будетъ извъстно, что бользнь совершенно ничтожна, говори, что необходима осторожность. Вообще, приводя въ согласование все, случающееся у мірскихъ людей и непогрышительно заботясь о деяніяхъ духа, должно обдумывать все (до мелочи).

حدنق رسوم خم خصتمو ري بهيفيدي وي حمنمه ، جمكست حيديوي عهدمته ويوسد ردعستين ري جيواحدي ،. الملكودسان وو معروبين كم دربا وروساو مكارون وراسين وي معروبا ، لم معتصريان ميشوران والمكارد و ريدريكو وي معروها ، مدمكم هدفدين وديوم و خدم ختمم د موروكمتيوء بسمريع م معيد ر معيو مواعل مين ميديل د دميسكم .. وتمكسف مكن معتوق وور دوراً معتصر منتوص . وي موسم معيس م عدراً حدنين عميلا هو ويل محكول مدنق محكم م عينهو ، ومهميتم منق محدوم عسيمهن محدين هم مستن لمون محموده و بمعتوم وهمشو مدفوهم م تسمن المعيو ميوسودن عديم ، دمهفع مذنو بوصون للابط ليسلينهم وليدعس ولا ردعدس فلا فالا دمهسكسم ميهل هم معني أحذف مسمى مدعدن الله فأحتم ممن وهلاوي بيعدياً بمحدي .. مسمى محدن م معدن المنف منو منهم كمن هديتسمي ريوم .. مدن مل مشمعهم ملكوهم والعددي بنعوا لهنسكسو ، ميشع هو معيم بعنق معصع فهييشع دمهكم فصور ، معصع عوسي معدي مع غويج ي هوعديم ، متيعشق عيدسي ميشهدج ويدمع ميشق معهدج ي معتمد م ، معريدياً

¹⁾ По списку Лобсанъ-Галсана:

Исключительная д'ятельность (врача) состоить въ воззр'вніи, созерцаніи и поступкахъ. Что касается воззр'вній, то, понимая вс'в вообще явленія срединнымъ образомъ и отбросивъ крайности, происходящія отъ недостаточности, излишества или неправильности, — смотр'єть истинно срединнымъ образомъ, это — самое лучшее воззр'вніе.

Что касается созерцанія, то надлежить почитать главнымъ, чтобы, пребывая въ области 4-хъ безконечныхъ, не уклоняться въ сторону 4-хъ неправильныхъ ошибочностей.

Что до поступковъ, то изъ среды долженствующаго быть оставленнымъ и воспринятымъ, отбросивъ грѣховное и покинувъ ярость, небреженіе, невниманіе, грѣховныя и дурныя дѣянія, должно проявлять дѣянія милостыни, обѣтовъ, терпѣнія и старанія.

Возмездіе врача (разсматривается) двояко: въ этой жизни и по достиженіи конца.

Возмездіе при существующихъ обстоятельствахъ то, что въ этой жизни врачъ исполнится спокойствія, радостей и наслажденій своею властью, а равно богатствомъ своихъ имуществъ. Такъ какъ все это доставятъ ему лъкарства, то онъ далъе долженъ сообщать знаніе своего искусства людямъ, причемъ даже и (своихъ) мучителей уравнивать со своими братьями и врачевать ихъ, поставляя діагнозъ и надлежаще согласуя со своими поступками. Черезъ это онъ получить добрую славу. Желанныя пища и богатства придутъ сами собою. По нынъшнимъ временамъ надлежитъ знать, что слъдуетъ быть осмотрительнымъ. Надлежитъ говорить о пищъ и имуществъ, а равно получать ихъ въ потребное время; если допустить промедленіе, то (паціенты), забывъ оказанное благодъяніе, и не поблагодарятъ.

Возмездіе врача по достиженіи конца (жизни) состоить въ томъ, что люди, которые, оставивъ хитрость, ложь и всякія по-

سلامر" المستموييم وهديس فوهم د هدوعديم عواعدهم د سنستسعل همل معتميفهستمم حنو ، هدري المعدرد معهما عمدارا مديهمسم مر مدارد علاقهال فعدم عيشان عيسو وهودود مسيسو مفدور على مسمدهم ويعسر ق عطم فعل عمقمي ليير ، ميدفعيسميا ع دعهدسات عفدعد م يستس فيسسهم وي ، ربير ديدوم فاحسسم ساوستوسس علامهمو ، عسموري د فعممه عميسمول سنو مي موم و عمل ، علام فها معود عا للمدوريه المجهلكم المعتدكولهو سعر دن لميكليسم لمعيق رسحتشموه المعم همل ومدون لمدن المنق علقم ل فهوا هلي عيشهمك فيضهد فينعهد فيوال عواسا المهو عيش أسيهم بالميهم ويتيان المه معنى المواجع ويعدون منز عسر عمل المتدرييل عمويا معنوالهن ميشام مصيديم ، ريساء عن عمر على على عدادير ر Blound and soming a all ages as soming a second and soming as you was to second the ages . Express a هدوريم فيعيو ربهدوهي فدينه على مويفد م مديكهم عام منيسسان مهيان هم رتمام فديكون هيمدا . ب e hereby instit cyclede interpret interpret of interpret in interpret construct construct constructions of the property

·) +1 (·) +1 *

хоти, вступили (на путь) врачеванія больныхъ, направятся въ царство высочайшаго будды. Такъ училъ животворецъ и царь врачей.

Такъ сказавши, этотъ Ухагану бэлгэ-биликъ скрылся въ ушнишъ (костяное возвышеніе) на темени царя врачей.

Изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ тапиственныхъ наставленій» глава тридцать первая, объ измъчивающемь недуги врачь.

Конецъ дидактической основы изъ сочиненія «Сущность цѣлебнаго, — основы восьмичленныхъ таинственныхъ наставленій».

Мангаламъ!

Цвна 5 руб. 50 коп.; Prix 12 Mrk.

Продается у комиссіонеровъ Императорской Академін Наукъ: И. И. Глазунова и Н. Л. Рикиера въ С.-Исторбургъ, Н. П. Карбасиниова въ С.-Петорбургъ, Месквъ, Варшавъ и Вильнъ, Н. Я. Оглоблика въ С.-Петорбургъ и Кістъ, Н. Кимпеля въ Ригъ, Фессъ (Г. В. Зоргонфрей) въ Лейцикъъ, Люзанъ и Комп. въ Лондовъ.

Commissionnaires de l'Académie Impériale des Sciences:

J. Glaseunef et C. Ricker à St.-Pétersbourg, N. Karbasnikof à St.-Pétersbourg, Moscou, Varsovie et Vilna, N. Oglobline à St.-Pétersbourg et Kief, N. Kymmel à Riga, Voss'Sortiment (G. W. Sorgenfrey) à Leipsic, Luzac & Cie, à Londres.